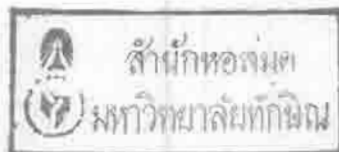


พ.ศ. ๒๕๔๑



103711

วิเคราะห์บุคลิกภาพของตัวละครและอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์
ระหว่างตัวละครในนวนิยายของลักษณวดี



ปริญญาณิพนธ์
ของ
ณิชนัน สุขแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย

พฤษภาคม ๒๕๔๑

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

หนังสือนี้เป็นสมบัติของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ
หากสูญหายหรือชำรุดเสียหาย
ผู้พบเห็นควรแจ้งสำนักหอสมุดด้วย อันเป็นคุณคุณ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(อาจารย์จำเริญ แสงดวงแข)

.....กรรมการ
(อาจารย์นิดา มีสุข)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(อาจารย์จำเริญ แสงดวงแข)

.....กรรมการ
(อาจารย์นิดา มีสุข)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์บัวงาม ห่อแก้ว)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.อาคม วัดโสง)

วันที่ 29 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕1

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความเมตตาช่วยเหลือจาก อาจารย์จำเริญ แสงดวงแข ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์นิดา มีสุข กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นสำคัญยิ่งหลายประการ แก่ไข ขอบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนตรวจแก้สำนวนภาษาเพื่อให้สามารถสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์บัวงาม ห่อแก้ว กรรมการสอบเพิ่มเติมที่ได้ช่วยเหลือ ปรับปรุงงานวิจัยเล่มนี้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น ตลอดจนขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาภาษาไทยทุกท่านของมหาวิทยาลัยทักษิณที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์นิตยา ธัญญพานิชย์ และ คุณจักรภพ บาลทิพย์ ที่ได้ อนุเคราะห์เอกสารบางส่วน สำหรับใช้ในการทำปริญญานิพนธ์

ขอขอบคุณปียมิตรที่ไม่เคยลืมเลือน คือ คุณชื่นหทัย หวังเอียด คุณส้มพันธ์-คุณอนงค์ ราชมณี คุณช้องทิพย์ มีแก้ว คุณไพเราะ รักนุ่น เพื่อนนิสิตปริญญาโทวิชาเอกภาษาไทย รุ่นปี การศึกษา 2535 ภาควิเศษ ทุกคน รวมทั้งเพื่อนร่วมงานโรงเรียนสายบุรี “แจ้งประชาคาร” ที่ได้ ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณ คุณสิริพงศ์ สุพรรณพงศ์ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการพิมพ์

คุณความดีอันเกิดจากปริญญานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทดแทนแด่ คุณ พ่อ คิ้ว สุขแก้ว คุณแม่ ล้วน สุขแก้ว และพี่ ๆ ทุกคน ผู้วางรากฐานส่งเสริมสนับสนุนทาง ด้านการศึกษา และมอบแต่สิ่งที่ดีงามให้แก่ชีวิตผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยสามารถประสบความสำเร็จ ทางด้านการศึกษาและหน้าที่การงานได้อย่างเต็มภาคภูมิในทุกวันนี้

ณิชนัน สุขแก้ว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	9
2 วิเคราะห์บุคลิกภาพ.....	16
บุคลิกภาพของตัวเอกฝ่ายชาย.....	17
บุคลิกภาพของตัวเอกฝ่ายหญิง.....	51
บุคลิกภาพของตัวอริ.....	74
บุคลิกภาพของตัวเกื้อหนุน.....	98
บุคลิกภาพของตัวเกื้อหนุนตัวเอก.....	99
บุคลิกภาพของตัวเกื้อหนุนตัวอริ.....	118
3 วิเคราะห์ทัศนคติของ “ลักษณวดี” ที่มีต่อบุคลิกภาพ.....	128
ทัศนคติที่พึงใจ.....	129
บุคลิกภาพภายนอก.....	129
บุคลิกภาพภายใน.....	130
ทัศนคติที่ไม่พึงใจ.....	130
บุคลิกภาพภายนอก.....	130
บุคลิกภาพภายใน.....	131

บทที่	หน้า
4 วิเคราะห์อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร.....	132
อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกกับตัวละครอื่น ๆ	133
อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างของตัวเอกกับตัวละครอื่น ๆ...	160
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	169
บทย่อ.....	169
ความมุ่งหมายในการค้นคว้า.....	169
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	169
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	170
อภิปรายผล.....	174
ข้อเสนอแนะ.....	174
บรรณานุกรม.....	176
บทคัดย่อ.....	179
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	184

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

นวนิยาย (Novel) เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วที่มุ่งให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านนวนิยาย จึงจัดอยู่ในวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี แต่โดยทั่วไปผู้เขียนจะสร้างนวนิยายขึ้นมาโดยอาศัยเหตุการณ์ในสังคม สภาพแวดล้อมและบุคคลที่ผู้เขียนใกล้ชิด ผู้อ่านจึงได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมจากการอ่านนวนิยายไปด้วย เสาวคนธ์ อุปพงศ์ กล่าวว่า “นวนิยายเป็นบันเทิงคดีที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องเล่าที่สื่อความรู้สึกของผู้เขียน ซึ่งถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการและสภาพแวดล้อมตามทัศนะ ความรู้และประสบการณ์ของบุคคล”¹

ตัวละคร (Character) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของนวนิยายเพราะ ตัวละครคือผู้ที่มีบทบาทในเรื่องและมีต่อการดำเนินเรื่องดังที่ ม.ล. บุญเหลือ เทพสุวรรณ ได้กล่าวว่า “นวนิยายที่เนื้อเรื่องดำเนินไปโดยไม่อาศัยลักษณะของตัวละครนับเป็นนวนิยายไม่ได้”² ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เสาวลักษณ์ อนันตสานต์ ที่ว่า “การศึกษาตัวละครทำให้เข้าใจแก่นเรื่องและมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างโครงเรื่องกับตัวละครว่า มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างไร”³

ตัวละครในนวนิยายส่วนใหญ่มักจะเป็นคนมากกว่าอย่างอื่นและเนื่องจากนวนิยายเป็นเรื่องที่สมมุติขึ้น ตัวละครจึงเป็น “บุคคลสมมุติ ผู้ทำหน้าที่ให้เรื่องดำเนินต่อไปหรือเป็นผู้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ ในเนื้อเรื่อง”⁴ อย่างไรก็ตามถึงแม้จะเป็นเพียงบุคคลสมมุติ แต่ตัวละครก็ถูกสร้างขึ้นจากบุคคลที่ผู้เขียนใกล้ชิดหรือพบเห็นมาก่อน “ตัวละครจึงมีบุคลิก มีชื่อ มีหน้าตาและพฤติกรรมเหมือนคนจริง หรือ ความสมจริง”⁵ นั่นเอง ตัวละครที่สมจริงจึงเป็นตัวละครที่มี

¹ เสาวคนธ์ อุปพงศ์. วิเคราะห์หลักวิธีการเขียนนวนิยายของประจักษ์กร เสวิกุล. 2537. หน้า 1.

² ม.ล.บุญเหลือ เทพสุวรรณ. แนวทางการศึกษาวิชาวรรณคดี. 2518. หน้า 28.

³ เสาวลักษณ์ อนันตสานต์. วรรณกรรมเอกของไทยขุนช้างขุนแผน. 2517. หน้า 73.

⁴ ยूरจักร บุญสินท. วรรณวิจารณ์. 2538. หน้า 36.

⁵ แหล่งเดิม. หน้า 94.

บุคลิกภาพเหมือนคน ดังที่ ฌอง-ปีแอร์ โกลเด็นชไตน์¹ ได้กล่าวไว้ในหนังสือการอ่านนวนิยายสรุปได้ว่า บุคลิกลักษณะของตัวละครเป็นการให้ลักษณะเฉพาะของบุคคลในชีวิตจริงแก่ตัวละครที่จะเสนอเรื่องราวของบุคคลต่าง ๆ คือจิตใจ สติปัญญาและลักษณะทางกายภาพ

นอกจากนี้ ฌอง-ปีแอร์ โกลเด็นชไตน์ ยังได้กล่าวถึงการให้ภาษาหรือคำพูดของตัวละครอื่นทำให้ผู้อ่านมองเห็นบุคลิกภาพของตัวละครได้ไวว่า

ภาษาของตัวละครย่อมเป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างบุคลิกลักษณะภาษาแบบ “ได้รับการศึกษา” หรือแบบ “ชาวบ้าน” การขอบพูดเพื่อเชื้อหรือการไต่ในการพูดได้สาระด้วยระดับภาษาและถ้อยคำที่เขาเลือกใช้ ตัวละครย่อม “ส่ง” ลักษณะนิสัยอื่น ๆ ของตนเองออกมา ทุกสิ่งทุกอย่างจึงมีความหมายไม่เพียงแต่สิ่งซึ่งตัวละครพูด และท่าทีในการพูดของเขา หากยังรวมถึงสิ่งที่ เขาไม่ได้พูด²

เพราะฉะนั้นจะเห็นว่า ตัวละครย่อมมีบุคลิกต่าง ๆ อันได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ สติปัญญา จิตใจ ภาษาพูด ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวตามสภาพของบุคคลที่ผู้เขียนสร้างขึ้นและด้วยเหตุที่ว่าตัวละครถูกสร้างขึ้นมาจากบุคคลที่ผู้เขียนใกล้ชิดหรือพบเห็นและสร้างให้เป็นบุคคลสมมุติ ในนวนิยาย ตัวละครจึงมี ลักษณะสมจริง ซึ่งอาจจะสมจริงตามลักษณะของตัวละครจะน้อยหรือมากก็ได้

ยุรฉัตร บุญสิน³ ได้กล่าวถึงลักษณะของตัวละคร สรุปได้ว่า ลักษณะของตัวละครจะมีสองลักษณะ คือ ตัวละครน้อยลักษณะ (Flat Character) และตัวละครหลายลักษณะ (Round Character) ตัวละครน้อยลักษณะ คือ ตัวละครที่สร้างขึ้นจากความนึกคิด หรือคุณสมบัติประการเดียว ตัวละครหลายลักษณะเป็นตัวละครที่แสดงให้เห็นอารมณ์และเหตุจูงใจที่ซับซ้อน ผู้เขียนจะเสนอด้วยความพิถีพิถัน ตัวละครประเภทนี้ ผู้อ่านจะได้รับทราบถึงภูมิหลังของตัวละคร เข้าใจถึงปัจจุบันและการตัดสินใจในเหตุการณ์อนาคตอย่างละเอียด

¹ ฌอง-ปีแอร์ โกลเด็นชไตน์. การอ่านนวนิยาย. แปลโดย จัลยา วิวัฒน์ศร. 2536.

หน้า 82.

² แหล่งเดิม. หน้า 94.

³ ยุรฉัตร บุญสิน. วรรณวิจารณ์. 2538. หน้า 44-45.

การที่จะทำให้นวนิยายเรื่องใดเรื่องหนึ่งมีคุณค่า ตัวละครย่อมมีบทบาทสำคัญยิ่งโดยเฉพาะลักษณะบุคลิกภาพของตัวละครที่สมจริงในทุกลักษณะจะดึงดูดใจให้ผู้อ่านชื่นชอบนวนิยายเรื่องนั้นมากขึ้น อันเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสามารถของนักเขียนด้วย และในกลุ่มของนักเขียนที่มีชื่อเสียงจำนวนไม่น้อย “ลักษณวดี” หรือ นักเขียนที่ผู้อ่านรู้จักในนาม ทมยันตี หรือนามจริง วิมล ศิริไพบูลย์ ได้รับการยอมรับของผู้อ่านให้เป็น “นักเขียนยอดนิยมในกลุ่ม 5 เลือ”¹ เป็นนักเขียนสตรีที่มีผลงานได้รับความนิยมอย่างสูง มากกว่ายี่สิบปีมาแล้วโดยเฉพาะงานเขียนด้านนวนิยาย ซึ่งสามารถประพันธ์ได้หลายแบบ หลายแนวคิดและได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางเป็นที่แพร่หลายในหมู่นักอ่านโดยทั่วไป วิมล ศิริไพบูลย์ จึงมีหลายนามปากกา และหลายแนวคิดในการเขียนนวนิยายดังที่ ไพลิน รุ่งรัตน์ กล่าวว่า “ทมยันตีเขียนได้หลายแบบ หลายรส ทั้งที่เป็นนวนิยายรักหวานซึ่ง โศกสลดหรือตลกขบขัน เป็นเนื้อหาสาระในนามปากกาต่าง ๆ กัน เช่น โรสลาเรน สำหรับเรื่องรัก ลักษณวดี สำหรับเรื่องรักในจินตนาการ กนกเรขา สำหรับเรื่องตลก ทมยันตี สำหรับเรื่องสะท้อนสังคม ชีวตจจริงจรงรวมไปถึงนวนิยายโบราณคดี”²

วิมล ศิริไพบูลย์ ใช้นามปากกา “ลักษณวดี” สำหรับการเขียนนวนิยายที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับเรื่องรักในจินตนาการและได้รับการยอมรับจากผู้อ่านทุกเรื่องเสมอมา เนื่องจากเป็นผู้ที่พิถีพิถันในงานเขียนเป็นอันมากไม่ว่าจะเขียนเรื่องอะไรก็ตามมักจะใช้วิธีการศึกษาให้รู้จริงเสียก่อน บางครั้งหาข้อมูลจากประสบการณ์และดึงความหลังของชีวิตผสมผสานเข้าไปด้วยดังที่ วิมล ศิริไพบูลย์ได้กล่าวว่า “ตัวละครเราเก็บตกจากคนรอบตัว”³ จึงทำให้นวนิยายที่สร้างขึ้นเกิดความประทับใจแก่ผู้อ่านตลอดมา วิมล ศิริไพบูลย์ ได้แสดงทัศนะในการเขียนว่า “ดิฉันเหนื่อยมากเลยในการเขียนแต่ละเรื่อง อย่างเขียนเรื่องดังดวงหฤทัยต้องมานั่งค้นคว้าว่าทำเหมืองเพชร ทำอย่างไรเพราะพระเอกเป็นเจ้าของอยู่บนภูเขาทำเหมืองเพชร นั่นคืออาชีพของพระเอกซึ่งจริง ๆ ดิฉันเขียนเพียงว่าพระเอกทำอาชีพนี้ แต่เขียนผิดพลาดไม่ได้ตองหานั่งสืบมาอ่าน”⁴

¹ “บทความพิเศษ,” มติชนสุดสัปดาห์. 17(885) : 76 ; 5 สิงหาคม 2540.

² ชไมพร แสงกระจ่าง. “ตามรอยทมยันตี,” สกุลไทย. โดย ไพลิน รุ่งรัตน์(นามแฝง). 41 (2106) : 62-64 ; 28 ก.พ. 2538.

³ วิมล ศิริไพบูลย์. “กลวิธีการเขียนหนังสือสไตล์ทมยันตี,” โลกวลี. โดย ทมยันตี (นามแฝง). 1(2) : 76 ; เมษายน 2534.

⁴ เสารส(นามแฝง). “คนบนถนนนักเขียน,” Writer Magazine. 1(4) : 15 ; มกราคม 2536.

วิมล ศิริไพบูลย์ เป็นนักสังเกตการณ์ นักจำ จึงเป็นผู้ที่สามารถหยิบข้อคิดจากประสบการณ์เคยผ่านพบ และประมวลไว้ในชีวิตตัวละครได้อย่างแนบเนียน ดังที่ วิมล ศิริไพบูลย์ กล่าวว่า “ทุกชีวิตเขียนเป็นนิยายได้หมด” ตัวละครของ “วิมล ศิริไพบูลย์” จึงเป็นตัวละครที่สร้างคุณค่าให้แก่นวนิยายแต่ละเรื่องได้อย่างดียิ่ง

วิมล ศิริไพบูลย์ ได้กล่าวถึง การสร้างชีวิตให้ตัวละครว่า “เมื่อเริ่มต้นจะเขียนตัวละครต้องเดินอยู่ในสมอง ต้องรอจนเขามีชีวิต ถ้าเมื่อไหร่ตัวละครเดินมีชีวิตหรือเขาเดินเข้าหาคุณคุณจะทักเขาถูก อย่างดิฉันต้องจำตัวละครของดิฉันได้”²

นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องกับการสร้างชีวิตจิตใจให้ตัวละครไว้ดังนี้

อึดรู้เลยว่าเรื่องไหนตอนไหนคนอ่านจะมีความรู้สึกอย่างไรเพราะเรารู้สึกก่อนคนอ่าน อึดดื่มด่ำอยู่กับตัวละครที่สร้างขึ้นอึดรักตัวละครเราสวมวิญญาณให้เขาเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดของเขาทุกสิ่งทุกอย่างนักเขียนต้องทำให้ตัวละครมีชีวิตจิตใจจริงๆ ยิ่งตอนไหนคนเขียนมีความรู้สึกกับตัวละครมาก ๆ ก็ยิ่งรู้ว่าตอนนั้นจะสัมผัสใจคนอ่านมาก³

ด้วยความละเอียดรอบคอบ พิถีพิถันในงานเขียน จึงทำให้ตัวละครของ “ลักษณวดี” เป็นตัวละครที่เป็น “คน” ส่งผลให้นวนิยายเป็นเรื่องที่ผู้อ่านยอมรับดังที่ รักษชนก นามทอง ได้กล่าวถึงเรื่องดังตรงหน้าไว้ว่า

ดังดวงหฤทัย เป็นงานชิ้นที่ผมจดจำได้มากที่สุดเรื่องหนึ่ง พูดถึงอย่างชื่นชมมากที่สุดเรื่องหนึ่งและขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องที่ผมแนะนำอย่างกระตือรือร้นทุกครั้งให้เพื่อนให้คนที่รู้จักมักคุ้นหรือ แม้แต่ไม่รู้จักเพิ่งพบ หากเขาถามหาสนใจจะอ่านนวนิยายสักเรื่องผมจะพูดถึง ชื่นชม จะแนะนำให้อ่าน “ดังดวงหฤทัย” ผมเชื่อว่า ทรศิกา-รังสิมันต์ จะเป็นความรักที่ส่งงามเป็นความทรงจำอันแสนดีของผู้อ่าน ไม่น้อยไปกว่าความรู้สึก

¹วิมล ศิริไพบูลย์. “กลวิธีการเขียนหนังสือสไตล์หมยนต์,” โลกวลี. โดย หมยนต์ (นามแฝง), 1(2) : 76 ; เมษายน 2534.

²ขไมพร แสงกระจ่าง. “จากวันวานและวันนี้ที่เห็นและเป็นอยู่ของนักเขียน,” สกุลไทย. โดย ไพลิน รุ่งรัตน์(นามแฝง), 41(2094) : 118 ; 6 ธันวาคม 2537.

³แหล่งเดิม.

อันมีต่อโกโบริ - อังศุมาลิน¹

ผลงานของ “ลักษณวดี” แม้จะมีจำนวนไม่มากนัก แต่เป็นผลงานที่มีคุณภาพได้รับความชื่นชอบจากนักอ่านเป็นอย่างยิ่ง รักษชนก นามทอง ได้กล่าวถึงผลงานของ “ลักษณวดี” ไว้ในนวนิยายเรื่องเลือดขัตติยา ซึ่งเป็นผลงานของลักษณวดีไว้ว่า

ลักษณวดี เป็นนามปากกาหนึ่งของวิมล ศิริไพบูลย์ หรือทมยันตี นวนิยายทุกเรื่องที่ประพันธ์ขึ้นโดยนามปากกาชิ้นนี้ล้วนได้รับความนิยมจากผู้อ่านอย่างกว้างขวางและมีอยู่สองลักษณะ ลักษณะแรกคือ นวนิยายรักที่เขียนขึ้นในยุคต้นของนามปากกาลักษณวดีคือเรื่อง หนีรักและลายใจ ซึ่งตัวละคร อาจมีความสมจริงตามสภาพบ้านเมืองเราคืออิงวิถีชีวิตแบบไทย ๆ อีก ลักษณะหนึ่งเดินเรื่องด้วยสำนวนราชสำนัก นวนิยายที่ทมยันตีเรียกว่า “ลิเกฝรั่ง” นำเสนอเนื้อเรื่องดังอาณาจักรในจินตนาการ เกมแห่งอำนาจและรอยหวานปนขมแห่งความรักภักดีจนเป็นเอกลักษณ์ของลักษณวดีและเป็นนวนิยายอีกแนวหนึ่งที่ผู้อ่านนิยมชมชอบเป็นอย่างมากงานเขียนแนวนี้นี้มีเพียง 5 เรื่องคือ ดั่งดวงหฤทัย, รัศมีจันทร์, มงกุฎที่ไร้บัลลังก์, มหารानी และเลือดขัตติยา²

“ลักษณวดี” จัดเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างตัวละคร ตัวละครทุกตัวคือ “คน” จะถูกสวมวิญญาณให้กระโดดโลดเต้นไปตามบทบาทที่ถูกสร้างส่งให้ลักษณวดี “เป็นนักเขียนที่ได้รับค่าเรื่องต่อตอนสูงสุดในเมืองไทยถึงตอนละ 14,000 - 15,000 บาท มาตั้งแต่ปลายปี 2539 เพราะนวนิยายประเภทลิเกฝรั่งอันเป็นแนวเขียนหลักของลักษณวดีนั้นทำให้ผู้อ่านชื่นชอบประทับใจ ติดหนึบทุกเรื่อง”³ นั่นเอง ประกอบกับนวนิยายทั้ง 5 เรื่อง ของลักษณวดี ได้แก่ รัศมีจันทร์, ดั่งดวงหฤทัย, มงกุฎที่ไร้บัลลังก์, มหารानी และเลือดขัตติยา เป็นเรื่องรักในจินตนาการ จึงมีเค้าโครงเรื่องที่เป็นไปในแนวเดียวกัน ตัวละครแต่ละกลุ่มจะมีบุคลิกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม และมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในลักษณะที่ซ้ำ ๆ กัน นอกจากนี้เมื่อนวนิยายดังกล่าว เป็นเรื่องรักในจินตนาการผู้ประพันธ์จึงสามารถแสดงอารมณ์และทัศนคติของตนเองได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องคำนึงถึงสภาพจริงของสังคมมากนัก ตัวละครในนวนิยายทั้ง 5 เรื่องจึงเป็นภาพสะท้อน

¹วิมล ศิริไพบูลย์. ดั่งดวงหฤทัย. โดย ลักษณวดี(นามแฝง). 2539. หน้าคำนำ.

²วิมล ศิริไพบูลย์. เลือดขัตติยา. โดย ลักษณวดี(นามแฝง). 2539. หน้าคำนำ.

³“บทความพิเศษ,” มติชนสุดสัปดาห์. 17(885) : 76 ; 5 สิงหาคม 2540.

ของบุคลิกภาพที่ผู้ประพันธ์ปรารถนาและไม่พึงปรารถนา โดย “ลักษณะดี” สามารถกำหนดบุคลิกภาพของตัวละครเอกให้เป็นลักษณะที่ตนพึงใจ และกำหนดบุคลิกภาพของตัวละครฝ่ายอื่นให้เป็นลักษณะที่ตนไม่พึงปรารถนาได้ ผู้วิจัยจึงสนใจวิเคราะห์บุคลิกภาพตัวละครอื่นทำให้เห็นวาททัศนคติของผู้ประพันธ์ยอมกำหนดทัศนคติของผู้อ่านจำนวนมากได้ พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงอนุภาคที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในนวนิยายของลักษณะดี โดยหวังว่าการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการศึกษานวนิยายในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์ตัวละครในนวนิยายของลักษณะดีในด้านบุคลิกภาพภายนอกและบุคลิกภาพภายในโดยประเด็นศึกษาดังนี้
 - 1.1 ตัวเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิง
 - 1.2 ตัวอริ
 - 1.3 ตัวเกื้อหนุนตัวเอกและตัวอริ
2. ศึกษาทัศนคติของ “ลักษณะดี” ที่มีต่อบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของบุคคลโดยวิเคราะห์จากการกำหนดบุคลิกภาพบางลักษณะให้กับตัวละครบางประเภท
3. ศึกษาอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในนวนิยายของลักษณะดี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบบุคลิกภาพของตัวละครในนวนิยายของลักษณะดี
2. ทำให้ทราบทัศนคติของลักษณะดีที่มีต่อบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของบุคคล
3. ทำให้ทราบถึงอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในนวนิยายของลักษณะดี

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. นวนิยายของลักษณะดี หมายถึง นวนิยาย ของ วิมล ศิริไพบูลย์ ที่แต่งจบบริบูรณ์และพิมพ์รวมเล่มแล้ว โดยใช้นามปากกาในการแต่งว่า “ลักษณะดี”
2. การพิจารณาคัดเลือก จะคัดเลือกเฉพาะเรื่องที่มุ่งเสนอเนื้อหาด้านเรื่องรักในจินตนาการ

3. ในกรณีที่ตัวละครเปลี่ยนแปลงบทบาทจากฝ่ายเกื้อหนุนมาเป็นฝ่ายอริหรือฝ่ายอริมาเป็นฝ่ายเกื้อหนุน จะยึดถือบทบาทที่มีความสำคัญต่อเนื้อเรื่องมากที่สุดเป็นหลักในการจำแนกฝ่าย

4. การอ้างอิงข้อความจากนวนิยายของลักษณะดีจะใช้วิธีเขียนชื่อเรื่อง และหน้าได้ในวงเล็บได้ข้อความ ดังตัวอย่าง

พระภูษาลี้น้ำตาลทองยามกระทบแสงไฟ ไล่สีอ่อน-แก่ เป็นเงา ครั้นทรงพาดพระภูษาผืนยาว ชายครุยกรุยกรายรัดรวบไว้ตรึงบนพระองค์ ลวดลายผ้าทอหลากสียิ่งเด่นชัด พระเศวยาวอย่างยิ่ง ถูกพระพี่เลี้ยงบิดเป็นเกลียวไว้เบื้องพระปฤษฎางค์ อัญมณีทุกชิ้นที่พระพี่เลี้ยงจัดไว้ถวายทรงปฏิเสธโดยสิ้นเชิง

(มหารानी หน้า 251)

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านข้อมูล

ศึกษาจากนวนิยายของลักษณะดีที่เสนอเนื้อเรื่องเป็นเรื่องราวรักในจินตนาการ จำนวน 5 เรื่อง ดังนี้

- 1.1 รักมีจันทร์
- 1.2 ตั้งดวงนฤทัย
- 1.3 เลือดชาติตียา
- 1.4 มงกุฎที่ไร้บัลลังก์
- 1.5 มหารानी

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 วิเคราะห์ตัวละคร ดังนี้

- 2.1.1 ตัวเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิง
- 2.1.2 ตัวอริ
- 2.1.3 ตัวเกื้อหนุน

2.2 วิเคราะห์บุคลิกภาพตัวละครในด้านต่อไปนี้

- 2.2.1 บุคลิกภาพภายนอก ได้แก่ รูปร่างลักษณะ, อากัปกริยา, ลักษณะการพูด

2.2.2 บุคลิกภาพภายใน ได้แก่ สติปัญญา, อารมณ์, คุณธรรมในการดำเนินชีวิต

2.3 วิเคราะห์ทัศนคติของ “ลักษณะที่ดี” ที่มีต่อบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของบุคคลตามด้านต่าง ๆ ของบุคลิกภาพภายนอกและภายใน

2.4 วิเคราะห์อุปนิสัยที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครตามกลุ่มตัวละครที่นำมาวิเคราะห์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ตัวเอก หมายถึง ตัวละครหลักในการดำเนินเรื่องโดยแต่ละเรื่องจะเน้นที่ตัวละครหลักฝ่าย ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงฝ่ายละ 1 คน

ตัวอริ หมายถึง ตัวละครที่มีพฤติกรรมขัดขวางการกระทำหรือทำร้ายตัวเอกของเรื่อง

ตัวเก๊อหนุณ หมายถึง ตัวละครที่มีพฤติกรรมสนับสนุนตัวเอกและตัวอริ

อุปนิสัย หมายถึง องค์ประกอบอย่างหนึ่งในงานวรรณกรรม ได้แก่ เหตุการณ์บางชนิด สตรีอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งจะเกิดเนื่อง ๆ หรือซ้ำ ๆ กัน

เรื่องรักในจินตนาการ หมายถึง นวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องรักโดยใช้ฉากในดินแดนที่เป็นจินตนาการไม่ใช่ฉากในภูมิประเทศหรือสถานที่จริง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์ในครั้งนี้จะดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 รวบรวมนวนิยายของลักษณะที่ดีที่พิมพ์รวมเล่มแล้วจำนวน 7 เรื่องมาคัดเลือกเฉพาะเรื่องที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับเรื่องรักในจินตนาการเพื่อรวบรวมตัวละครที่จะนำมาศึกษา

1.2 ศึกษาแนวทางในการวิเคราะห์วรรณคดี เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์

2. การวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

2.1 ตัวละครที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่

2.1.1 ตัวเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิง

2.2.2 ตัวอริ

2.2.3 ตัวเก๊อหนุณตัวเอกและตัวอริ

2.2 ประเด็นที่นำมาวิเคราะห์

2.2.1 บุคลิกภาพภายนอกและภายใน

2.2.2 ทศณคติของ “ลักษณวดี” ที่มีต่อบุคลิกภาพด้านต่างๆ ของบุคคลโดยวิเคราะห์จากการกำหนดบุคลิกภาพบางลักษณะให้กับตัวละครบางประเภท

2.2.3 อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร

3. สรุปผลการวิเคราะห์

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอนุภาค

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

ฌอง ปิแยร์ โกลเด็นชไตน์ ได้กล่าวถึงบุคลิกลักษณะของตัวละครว่า บุคลิกลักษณะของตัวละคร เป็นการให้ลักษณะเฉพาะของบุคคลในชีวิตจริงแก่ตัวละครที่เสนอเรื่องราวของบุคคลในแง่ต่าง ๆ คือ จิตใจและสติปัญญา ลักษณะทางกายภาพ นอกจากนี้ยังกล่าวว่าการใช้ภาษาหรือคำพูดของตัวละครจะทำให้ผู้อ่านมองเห็นบุคลิกภาพของตัวละครได้

กันยา สุวรรณแสง² กล่าวถึงองค์ประกอบของบุคลิกภาพสรุปได้ว่า มีองค์ประกอบหลายประการคือ

1. ด้านกายภาพ
2. ด้านสติปัญญาและความสามารถ
3. ด้านอารมณ์
4. ด้านความสนใจ
5. ด้านพลังกำลัง
6. ด้านอุปนิสัย

¹ ฌอง ปิแยร์ โกลเด็นชไตน์. การอ่านนวนิยาย. แปลโดยวัลยา จิวัฒน์ศร. 2536. หน้า 82.

² กันยา สุวรรณแสง. การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. 2533. หน้า 10-12.

7. ด้านการปรับตัวเข้ากับสังคม

ศรีธรรม ณะภูมิ¹ กล่าวว่า บุคคลมีการพัฒนาจิตใจและบุคลิกภาพ ดังต่อไปนี้

1. ทางด้านร่างกาย
2. ความคิดและสติปัญญา
3. ภาษา
4. อารมณ์
5. จริยธรรม
6. ทางสังคม

นิภา นิธยาน² กล่าวถึงด้านต่างๆในการศึกษาบุคลิกภาพว่ามีดังนี้

1. คำพูดที่สื่อความรู้สึกนึกคิด
2. อากัปกริยา
3. การเปลี่ยนแปลงทางสรีระ

โสภา ชูพิกุลชัย กล่าวถึงบุคลิกภาพว่า “บุคลิกภาพส่วนใหญ่จะหมายถึง บุคลิกภาพทั่วไปซึ่งบุคคลอื่นสังเกตเห็นได้ จะรวมถึงการทำทางแสดงพฤติกรรมต่างๆ อันได้แก่ การพูดจา การยิ้มแย้มแจ่มใส หรือบึ้งตึง ความรู้สึกต่างๆที่บุคคลแสดงออกคนทั่วไปมองเห็นได้”

ลักษณา สรีวัฒน์³ กล่าวถึง ส่วนประกอบของบุคลิกภาพว่า บุคลิกภาพประกอบด้วยบุคลิกภาพภายในและภายนอก บุคลิกภาพภายนอกได้แก่ ร่างกาย และบุคลิกภาพภายในได้แก่ จิตใจ การศึกษาบุคลิกภาพนั้นจะเน้นศึกษาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

สุชา จันทรเฒ⁴ กล่าวว่า การจัดบุคลิกภาพของบุคคลพอสรุปได้ ดังนี้

1. ลักษณะทางร่างกายและอารมณ์
2. เชื้อชาติปัญญาและความสามารถอื่นๆ
3. ค่านิยมและความสนใจ
4. ทศนคติทางสังคม
5. แรงจูงใจ
6. ลักษณะการแสดงออก

¹ศรีธรรม ณะภูมิ. พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ. 2535. หน้า 46-47.

²นิภา นิธยาน. การปรับตัวและบุคลิกภาพ. 2530. หน้า 26-30.

³โสภา ชูพิกุลชัย. ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา. 2529. หน้า 164.

⁴ลักษณา สรีวัฒน์. จิตวิทยาเบื้องต้น. มปป. หน้า 164.

⁵สุชา จันทรเฒ. จิตวิทยาทั่วไป. 2517. หน้า 83.

7. แนวโน้มของความผิดปกติทางจิตใจ

ก๊อ สวัสดิ์พาณิชย์ และนาฏเจลิยว สุมาวงศ์ ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของบุคลิกภาพ ประกอบด้วยลักษณะต่างๆดังนี้

1. ทางกายภาพ ได้แก่
 - 1.1 รูปร่างลักษณะและสุขภาพ
 - 1.2 การพูดจา น้ำเสียงที่พูด วิธีพูด
 - 1.3 กิริยาท่าทาง
 - 1.4 การแต่งกาย
2. ทางด้านสติปัญญาและความสามารถ
3. ทางด้านอารมณ์
4. ทางด้านความสนใจ
5. ทางด้านกำลังใจ
6. ทางด้านอุปนิสัย
7. ทางด้านทัศนคติ
8. ทางด้านการปรับตัวให้เข้ากับสังคม

อัจฉรา สุขารมย์² ได้แบ่งองค์ประกอบของบุคลิกภาพไว้ 6 ลักษณะ ดังนี้

1. ลักษณะทางกาย หมายถึง รูปร่างหน้าตา ผิวพรรณ อันเป็นลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล
2. ลักษณะทางใจ หมายถึง ทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ เช่น การตัดสินใจ อุปนิสัย ความจำ ความคิด เป็นต้น
3. ลักษณะทางสังคม หมายถึง ท่าที การปฏิบัติต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
4. ลักษณะทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมความรู้สึกและการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล

¹ก๊อ สวัสดิ์พาณิชย์ และนาฏเจลิยว สุมาวงศ์. ตำราวิชาชุดครูของครูสภา วิชาครูตอน 3 จิตวิทยา. 2514. หน้า 17

²อัจฉรา สุขารมย์. จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. 2524. หน้า 90.

จิราภรณ์ ตั้งกิตติภากรณ์ ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว อันประกอบด้วยลักษณะภายนอกและลักษณะเฉพาะภายในของบุคคลซึ่งทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่น

1. ลักษณะภายนอก คือ ลักษณะที่บุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้ ได้แก่

1.1 ลักษณะโครงสร้างของร่างกาย ได้แก่ ขนาดรูปร่าง ความสูงต่ำดำขาว ความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย ลักษณะเค้าโครงหน้า สีหน้าแววตา ความน่าเกรงขามหรือความเฉลียวฉลาดของแต่ละบุคคล

1.2 ลักษณะการแสดงออก ได้แก่ กิริยาท่าทาง การวางตัว ความคล่องแคล่วและความชำนาญของการเคลื่อนไหว

2. ลักษณะภายใน คือ ลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายใน บุคคลอื่นไม่สามารถสังเกตเห็น นอกเสียจากบุคคลที่เป็นเจ้าของพฤติกรรมจะปรับเปลี่ยนออกสู่การแสดงออกภายนอก ได้แก่

2.1 ความปัญญาและความสามารถเฉพาะ ได้แก่ ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดพิจารณาถึงเหตุผล การตัดสินใจต่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ และความสามารถพิเศษซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่น

2.2 ทศนคติ ได้แก่ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะของการประเมินค่าว่า ดี-เลว มีค่า-ไร้ค่า สวย-ชั่วร้าย เป็นต้น

2.3 แรงจูงใจ ได้แก่ สภาวะความหวั่นไหวภายในร่างกายที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาซึ่งอาจจะเป็นในระดับจิตสำนึก(conscious)และจิตใต้สำนึก(unconscious)

2.4 ประสบการณ์เรียนรู้ในอดีต ทั้งประสบการณ์ทั่วไปและประสบการณ์เฉพาะ

2.5 ค่านิยมและความสนใจ

2.6 อารมณ์

2.7 อุปนิสัย

2.8 สุขภาพจิตหรือคุณภาพของจิตใจ

สุโท เจริญสุข² ได้กล่าวเกี่ยวกับบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

¹จิราภรณ์ ตั้งกิตติภากรณ์. จิตวิทยาเบื้องต้น. 2532. หน้า 140-142.

²สุโท เจริญสุข. จิตวิทยานำสนใจ. 2523. หน้า 11.

1. Physical and Physiological Class แสดงบุคลิกโดยทางรูปร่างหน้าตา สีของผิวย อายุ เพศ และอิทธิพลของต่อมในร่างกาย
2. Mental and Emotional Class แสดงออกโดยทางสติปัญญา ลักษณะอารมณ์และความรู้สึก
3. Social and Cultural Class แสดงออกทางด้านการสังคม ทัศนคติ อุปนิสัยใจคอ ความนิยมชมชอบ ระเบียบแบบแผนประเพณี

ศรีวิน ธรรมรังรอง¹ ศึกษาบุคลิกภาพสตรีในนวนิยายที่ได้รับรางวัลของ กฤษณา อโศกสิน สรุปได้ว่า ในช่วงแรกคือ ปี พ.ศ.2511-2522 ปรากฏภาพตัวละครเอกที่สวยงามทั้งรูปร่างหน้าตา อิทธิพลของบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวส่งผลต่อบุคลิกภาพด้านลักษณะนิสัย ความสัมพันธ์กับบุคคลและสังคมตลอดจนคตินิยมในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะตัวละครที่มาจากครอบครัวแตกแยกจะมีบุคลิกภาพแปรปรวนแปร ส่วนตัวละครรองจะด้อยกว่าตัวละครเอกทั้งรูปร่างหน้าตา และลักษณะนิสัย ตัวละครประกอบซึ่งมีจำนวนมากใช้เพื่อแสดงแนวคิดและภาพชีวิตเสริมเนื้อเรื่องให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของสังคม

ในช่วงพ.ศ.2523-2533 ความสวยงามของตัวละครเอกลดลงแต่มีจุดเด่นอย่างอื่นเพิ่มเติม อิทธิพลของครอบครัวยังมีผลต่อบุคลิกด้านอื่นๆ ตัวละครรองมีหลายวัยและมีรูปร่างลักษณะแตกต่างกัน บุคลิกภาพจะอาศัยประสบการณ์ตลอดจนค่านิยมของสังคมแสดงให้เห็นใกล้เคียงกับบุคคลในสังคมปัจจุบันมากขึ้น ส่วนตัวประกอบข้อมูลพบน้อยมากส่วนใหญ่ผสมผสานระหว่างสตรีไทยสมัยเก่าและค่านิยมสังคมสมัยใหม่มาใช้ในการดำเนินชีวิต

อุษณีย์ พงศ์ประยูร² วิเคราะห์เกี่ยวกับตัวละครอิจฉาฝ่ายหญิงเชิงจิตวิทยาในนวนิยายไทยปัจจุบัน ช่วง พ.ศ. 2516 - 2532 โดยใช้ทฤษฎีบุคลิกภาพวิเคราะห์ตัวละคร 10 ตัว จากนิยาย 10 เรื่องในด้านบุคลิกภาพ พฤติกรรม และสาเหตุพฤติกรรม ผลปรากฏว่า ตัวละครอิจฉาฝ่ายหญิงมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมมีปัญหาในการปรับตัวในสถานการณ์แวดล้อมต่างๆ มีอุปนิสัย ทะเยอทะยาน ชอบออกสังคมบ้าง ชอบเก็บตัวบ้าง มีความเชื่อมั่นในตนเองมากหรือน้อยเกินไป ประจบสอพลอ ขาดความกตัญญู ต้องการเอาชนะตนเองและบุคคลอื่น มีความ

¹ศรีวิน ธรรมรังรอง. บุคลิกภาพสตรีในนวนิยายที่ได้รับรางวัลของ กฤษณา อโศกสิน. 2537. หน้า 31.

²อุษณีย์ พงศ์ประยูร. วิเคราะห์ตัวละครอิจฉาฝ่ายหญิงเชิงจิตวิทยาในนวนิยายไทยปัจจุบัน ช่วง พ.ศ. 2516 - 2532. 2536. หน้า 212.

ถือตัว ริษยา โลก ฉลาดแกมโกง หวาดระแวง มีทัศนคติในเชิงลบ(มองคนในแง่ร้าย) พฤติกรรมดังกล่าวมีสาเหตุมาจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่ให้เวลาไม่เพียงพอ ขาดความอบอุ่น ขาดการสั่งสอนอบรมหรือเข้มงวดจนเกินไปจนเกิดความกดดัน ครอบครัวมีฐานะยากจน อยู่ในสังคมที่ไม่เหมาะสม

จากแนวความคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพดังกล่าวสรุปได้ว่า บุคลิกภาพแบ่งได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพภายนอก (ด้านร่างกาย) ได้แก่ รูปร่างลักษณะ อากัปกริยา ลักษณะการพูด
2. บุคลิกภาพภายใน (ด้านจิตใจ) ได้แก่ สติปัญญา อารมณ์ คุณธรรมในการดำเนินชีวิต

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอนุภาค

เอ็ม. เอช. อับบรามส์¹ (M.H. Abrams) ได้ให้ความหมายของอนุภาคว่า อนุภาค (Motif) คือองค์ประกอบอย่างหนึ่งในงานวรรณกรรม ได้แก่ เหตุการณ์บางชนิด วิธีการหรือสูตรอันใดอันหนึ่งที่เกิดขึ้นเนื่อง ๆ ในวรรณคดี เช่น “หญิงสาวที่น่ารังเกียจ” กลายเป็นเจ้าสาวแสนสวย คำว่า Motif ยังใช้กับวลีสำคัญ หรือคำบรรยาย หรือจินตนาการที่ซับซ้อนซึ่งเกิดขึ้นซ้ำ ๆ ในงานชิ้นเดียวกัน บางทีใช้สลับเปลี่ยนกับคำว่า Theme

วิเชียร เกษประทุม² อธิบายความหมายของอนุภาคไว้ว่า อนุภาค(Motif) หมายถึง องค์ประกอบที่เล็กที่สุด มักเป็นสิ่งที่เด่นหรือแปลกและสะดุดตาไม่ใช่เรื่องธรรมดาสามัญ องค์ประกอบที่จัดเป็นอนุภาคได้มี 3 ประเภท คือ

1. ตัวละครที่มีลักษณะแปลกเป็นพิเศษ
2. วัตถุหรือสิ่งของซึ่งมีลักษณะเด่นหรือแปลกตา
3. เหตุการณ์หรือพฤติกรรมซึ่งมีลักษณะเด่นหรือพิเศษ

สุริวงศ์ พงศ์ไพบูลย์³ กล่าวว่า อนุภาค คือ สารคดีสำคัญหรือความคิดที่เด่นในเนื้อเรื่อง หรือพฤติกรรมที่เด่นๆแต่ละอันที่ประกอบอยู่

อนุภาคจึงหมายถึง องค์ประกอบอย่างหนึ่งในงานวรรณกรรมอันเป็นความคิดที่เด่นประกอบอยู่ ได้แก่ เหตุการณ์บางชนิดสูตรอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะเกิดขึ้นเนื่อง ๆ หรือซ้ำ ๆ กัน

¹เอ็ม. เอช. อับบรามส์. อธิบายศัพท์วรรณคดี. แปลโดย ทองสุข เกตุโรจน์. 2529. หน้า 205.

²วิเชียร เกษประทุม. นิทานพื้นบ้าน. 2536. หน้า 2.

³สุริวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. วัฒนธรรมพื้นบ้านแนวปฏิบัติในภาคใต้. 2525. หน้า 34.

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวช่วยให้ผู้วิจัยนำมาใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหัวข้อและประเด็นสำคัญในการศึกษา
2. ใช้กำหนดความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา



บทที่ 2

วิเคราะห์บุคลิกภาพ

จิราภรณ์ ตั้งกิตติภาภรณ์ ให้ความหมายของบุคลอกภาพว่า “บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว อันประกอบด้วยลักษณะภายนอกและลักษณะภายในของบุคคล”¹

บุคลิกภาพจึงประกอบไปด้วยลักษณะภายนอกและลักษณะภายใน อันหมายถึง บุคลิกภาพภายนอก และบุคลิกภาพภายใน ในการวิเคราะห์ครั้งนี้จะพิจารณาจากองค์ประกอบของบุคลิกภาพต่อไปนี้ คือ

บุคลิกภาพภายนอก มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. รูปร่างลักษณะ ได้แก่ ลักษณะภายนอกของร่างกาย เช่น รูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณ เป็นต้น
2. อากัปกริยา ได้แก่ กิริยาอาการต่าง ๆ ในการเดิน ยืน นอน นั่ง
3. ลักษณะการพูด ได้แก่ น้ำเสียงที่พูด เช่น ห้าว ทุ่ม หวานใส ฯลฯ วิธีการพูด เช่น พูดก้าวร้าว, นุ่มนวล, อ่อนน้อมถ่อมตน, มีเหตุผล หรือ พูดตรงไปตรงมา เป็นต้น

บุคลิกภาพภายใน มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. สถิติปัญญา ได้แก่ ความสามารถในการคิดพิจารณาถึงเหตุผล, การตัดสินใจต่อการแก้ปัญหา, ความสามารถในการเรียนรู้ เป็นต้น
 2. อารมณ์ ได้แก่ ลักษณะของอารมณ์ที่บุคคลแสดงออก หรือ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ เป็นต้น
 3. คุณธรรมในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ความดีที่บุคคลประพฤติในชีวิตประจำวัน
- ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์บุคลิกภาพตัวละครจากนวนิยายรักในจินตนาการของลักษณวดี จำนวน 5 เรื่อง คือ มหารानी, ดังดวงหฤทัย, เลือดขัดติยา, มงกุฎที่ไธสงลังก์ และรัศมีจันทร์

โดยแยกวิเคราะห์บุคลิกภาพของตัวละครฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1. ตัวเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิง
2. ตัวอริ
3. ตัวเกื้อหนุน

บุคลิกภาพของตัวเอกฝ่ายชาย

ตัวเอกฝ่ายชายจากนวนิยายที่นำมาวิเคราะห์ทั้ง 5 เรื่องประกอบด้วย เจ้าชายรามิล ใน มหาหรานี, เจ้าชายรังลิมันด์ ใน ดั่งดวงหฤทัย, อโณทัย ใน เลือดขัตติยา, ศัลยา ใน มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ และ อับดุลลา ข่าน ใน รัศมีจันทร์

เจ้าชายรามิล

เป็นเจ้าชายครองแคว้นหิมวันต์ เมืองภูเขา ซึ่งมีทรัพยากรที่มีค่า คือ มรกต หินอ่อน และงาช้าง หิมวันต์เป็นเผ่าที่มั่งคั่ง แต่เนื่องจากหิมวันต์เป็นเมืองภูเขา ที่ราบในการทำการเกษตร จึงมีน้อย หิมวันต์จึงกลายเป็นเมืองที่มั่งคั่งแต่ขาดแคลนอาหาร ประชาชนจึงเป็นนักสู้ที่ทรหด เพราะต้องต่อสู้กับธรรมชาติ

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1. รูปร่างลักษณะ ผู้เขียนกำหนดให้เจ้าชายรามิลเป็นคนรูปร่างสูงใหญ่ ดวงหน้าเรียว ดู เบ่งตึง จมูกโด่ง นัยน์ตาดำ คม ผิวเหลืองนวล ริมฝีปากบางแดง มีเคราเขียว และขอบแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีมืดทึบ เช่น สีดำ, น้ำตาล เป็นต้น ผู้เขียนได้บรรยายรายละเอียดภาพของเจ้าชายรามิลให้ปรากฏภาพชัด เช่น ผู้เขียนได้บรรยายถึงลักษณะผิวพรรณ และดวงพักตร์ไว้ดังนี้

ดวงพักตร์นั้นมีได้ขาวเกลี้ยงแบบชาววิเทหะ กลับค่อนข้างคร่ำออกเหลืองนวล
พระเศาดำและคงหยัก มุ่นสูงโดยไม่โพกเกล้าระจนเกือบรุ่งรัง ดวงเนตรดำคม เสมือน
พระขนงขมวดมุ่น ดวงพักตร์ เรียว ริมพระโอษฐ์เข้มเกือบหุ้มเกรียม

(มหาหรานี หน้า 257)

มีคำกล่าวถึงลักษณะดวงเนตรว่า

“เพราะมาก” กระแสรับสั่งจริงพระทัย

แนวพระโอษฐ์เพ่งแย้มละมุนละไม ดวงเนตรดำ ลึก เป็นประกาย

(มหาหรานี หน้า 285)

ผู้เขียนได้กล่าวถึงรูปร่างสูงของเจ้าชายรามิลไว้ว่า

ร่างสูงมอญคืบมิด เพราะสี่เครื่องแต่งกายกระชับ ปราศจากผ้าคลุม แสงสว่างต้อง
ดวงหน้าคล้ายหล่อหลอมจากโลหะ ยกเว้น...ผมหยักยาว ยุ่ง เลย์บา คิ้วเข้มพาดตรง
ขมวดมุ่น เกือบ จะต้องทรงคิดว่า...ใคร? อยู่แล้ว จนเสียงร่ำเร็วขึ้นจุกขัด
เจ้าชายรามิลนั่นเอง!

(มหารानी หน้า 355)

เจ้าชายรามิลมักทรงฉลองพระองค์เป็นสีดำขลิบทอง ดังที่ผู้เขียนแสดงไว้ว่า

เจ้าชายรามิลเสด็จลงจากอาชาทรงพลางสลัดพระภูษา คลุมออกพาดไว้บนอาณมา
ชุดภายในเป็นสนับเพลารัดข้อพระบาทสีน้ำตาลไหม้เกือบดำ ฉลองพระองค์ครัดพระองค์
เป็นสีดำขลิบทองอย่างเคย

(มหารानी หน้า 287)

1.2. อากัปกริยา เจ้าชายรามิลเป็นคนที่ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรวดเร็ว รีบร้อน
เช่น เดินเร็ว ยืนเร็ว ฯลฯ ดังตัวอย่าง ที่กล่าวถึงอาการโศกเศร้าและการเสด็จไ้ดังนี้

เจ้าชายรามิลทรงตัวดัดพระภูษาผืนยาวนั้น โศกพระเศียรรวดเร็วชำนาญ แสงมัว
สลัว ค่อยกระจางขึ้น ทว่าไร้แววเจ้าชายภาณุเทพ

“เสด็จเถิด”

“จะไม่ทรงรอ...”

“ถ้าภาณุเทพหาสนามฝึกไม่พบ แสดงว่านอกจากแขนเจ็บยังตาเจ็บ” จากนั้นเสด็จ
นำ รวดเร็ว “หม่อมฉันให้ทหารไปนำทหารชาวเขาของฝ่าบาทส่วนหนึ่งไปคอยที่สนามฝึก ข้อแรก
จะได้เป็นทหารรักษาพระองค์ ข้อสอง ชาวเขาคงชอบที่จะฝึกแบบเรา”

“แบบเรา” จะเป็นแบบไหนเดี๋ยวก็คงได้ทอดพระเนตร...

(มหารानी หน้า 282)

มีข้อความกล่าวถึงท่าทาง เมื่อนำเสด็จเจ้าหญิงศาสดา ไว้ว่า

ผู้ “นำเสด็จ” สาวพระบาทยาวเร็ว คนหิมวันต์อยู่ในที่เย็นจัดน่าจะทำอะไรซ้ำ

แต่กลับ เร็วไปหมดตั้งแต่พูดเร็ว ใจเร็วแล้วนี้แม้แต่เดินก็เร็ว...สุดท้ายคือมานหินย้อย
แต่เมื่ออ้อมผ่านจึงเห็นช่องทาง

(มหารानी หน้า 402)

เมื่ออาการพyakพระพักตร์ ผู้เขียนก็แสดงให้เห็นความเคลื่อนไหวรวดเร็ว คือ

“ดีแล้ว...ดีแล้ว” เจ้าชายรามิลพyakพระพักตร์รวดเร็ว “รอกอดพระเนตรของหม่อมฉัน
ก่อน จะถวายทั้งภูเขาเลย!”

(มหารानी หน้า 403)

เมื่อเจ้าชายรามิลจะทำสิ่งใด ก็ต้องการจะให้รวดเร็วทันพระทัย เช่น เมื่อจะนำเจ้าหญิง
 ศาตวัดราไปทอดพระเนตร ผู้เขียนได้แสดงไว้ดังนี้

พระอาการเสด็จตรงมา ทำท่าคล้ายจะลากข้อพระหัตถ์ให้ ทันพระทัย หากแล้ว...นำ
จะ.. ทรงคิดได้เพราะทรงชะงัก

“ทางนี้..”

วรองค์สูง มีด ๆ รุดนำเร็วจนเจ้าหญิงศาตวัดราแทบจะต้องทรงวิ่งตาม ผู้นำเสด็จก็คง
ทราบ

“ช้าไปนิดเดียวก็จะไม่เห็น”

(มหารानी หน้า 420)

แม้แต่นำแขกเมืองไปเที่ยวก็ยังเร่งให้แต่งตั้งเร็ว ๆ

“หม่อมฉันจะต้องไปอาบน้ำเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว”

“แหม...” อาการเกาพระเศียรกลับคล้ายจะทรงเห็นว่า... ไม่จำเป็น

“ก็ได้...” ท้ายสุดก็ทรงยินยอม “ทรงเร็ว ๆ นะ ไปดูชนแพะไปดูแข่งยัคส์...วิวชน
หน้า ๆ”

(มหารानी หน้า 422)

จะเห็นว่าเจ้าชายรามิลเป็นคนที่ รวดเร็ว เดินเร็ว คิดเร็ว เป็นต้น

1.3 ลักษณะการพูด เจ้าชายรามิลเป็นคนที่มีความเสียงห้าว พูดเสียงท้วนสั้น รัว

และเร็ว ขอบพูดโต้ตอบค่อนข้างรวดเร็วคนอื่น และถ้ามีทัศนคติที่ไม่ดีกับบุคคลใดคำพูดมักจะ
เหน็บแนมลักษณะที่ชอบพูดเหน็บแนมจะปรากฏเสมอเมื่อพูดถึงหรือ พูดกับเจ้าชายภานุเทพ
หลานชายที่อายุไล่เลี่ยกัน แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าพูดถึงหรือพูดกับสิ่ง, คนอันเป็นที่รักหรือพอใจ
คำพูดของเจ้าชายรามิลจะอ่อนโยน นุ่มนวล นอกจากนี้เมื่อใด ก็ตามถ้าอธิบายถึงความรู้จะ
อธิบายได้อย่างละเอียด ผู้ฟังจะเข้าใจได้อย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง ที่กล่าวถึงน้ำเสียงว่ามีเสียงหัว
และคำพูดอ่อนพระเชษฐา

“ติดพายุลูกเห็บหรือรามิลถึงได้มาช้า ? ”

“มัวทำตามพระบรมราชโองการ ให้หาของหายากมาถวายต่างหาก”

พระสรเลียงหัว

(มหารानी หน้า 258)

แม้แต่การปฏิสังขรณ์ตามแขกเมืองซึ่งต้องกระทำอย่างเป็นพิธีการที่ถูกต้องซ้ำชุดแต่เจ้า
ชายรามิลก็ยังพูดรับสั่งด้วยเสียงที่เร็วและรวดเร็ว ดังตัวอย่าง

“การเดินทางทรงพระสำราญดีไหม ?” ยังไม่ทันที่เจ้าหญิงศาสต์ราจะทูลตอบ
กระแสรับสั่งก็เร็วต่อไป

“ไฟรฟ้าข้าแผ่นดินร่มเย็นเป็นสุขไหม พี่พินธุธิญญาหารอุดมสมบูรณ์ไหม ?”
พอถ้อยรับสั่งปฏิสังขรณ์สามนัดครบบริบูรณ์ก็เสวยน้ำจันทน์ต่อพระพักตร์เฉย

(มหารानी หน้า 259)

ผู้เขียนได้บรรยายถึงลักษณะการพูดเร็วของเจ้าชายรามิลไว้พร้อมบทสนทนาที่ทรงแหวะ
ท่านลุงไว้ว่า

กระแสรับสั่ง “เร็วปรือ” เรื่องที่เล่าประธานต่อกี่ย่งเหยิง

“ท่านลุงเป็นลุงแท้ ๆ ของหม่อมฉัน แต่ไม่ใช่พี่ชายแท้ ๆ ของแม่ ยายหม่อมฉันเป็น
เผ่ายุ ทานตาเป็นเผ่าต้วรัส แล้วก็...”

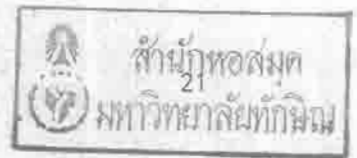
“เอาเป็นว่าทรงเกี่ยวข้องกับหมดทั้งห้าเผ่า”

“แหม...ทรงเข้าพระทัยง่ายดี ยังมีเผ่าเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่...”

“ก็ทรงเกี่ยวข้องกับหมด!”

“ท่านลุงต่างหาก ช่างใน...ท่านมาจากเกือบทุกเผ่า”

ปพ
895.913
นค 450
2541 อ. 4



ถ้อยรับสั่งขนาดได้ยินกันทั่วจึงมีเสียงหัวเราะครืน

(มหารानी หน้า 403)

ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นว่าเจ้าชายรามิลชอบพูดโต้ตอบย้อนบุคคลอื่นไว้ดังที่ทรงโต้ตอบกับหัวหน้าเผ่าในการที่หัวหน้าเผ่าที่มีภรรยาหลายคน เช่น

เจ้าหญิงแห่งคิซนออกพระโอษฐ์ และพระนลาฏ เสวยเกลือกที่ถวายเป็นแล้วคล่องดวงหน้าของผู้นำเผ่าจึงยิ้มกว้างไปตามกันบางคนจับพระหัตถ์และริมฝีปากอย่างฉาบฉวยนอนบงบึง

“แก่แล้ว ไม่เป็นไร!”

ดูเถิด! รับสั่งดัง ๆ อย่างนั้นได้อย่างไร คนในห้องฮาครืน บางคน “เราะราย” พอจะพูดตอบด้วยสำเนียงที่คงพยายามให้เข้าพระทัยด้วย

“ความชื่นชอบของบุรุษไม่ว่าหนุ่มแก่ มีค่าเสมอพระเจ้าค่ะ”

“มีนา ท่านมีญาติข้างภรรยาในเผ่ามากกว่าเผ่าอื่น ๆ”

(มหารानी หน้า 398)

ถึงแม้บุคคลที่เจ้าชายรามิลรักนับถือ คือ ท่านลุง ก็ยังโดนพูดค่อนข้างตรงในความเจ้าชู้ของท่านลุงว่า

“เผ่าผู้นำสูงสุดมีอยู่ห้าเผ่า” เจ้าของบ้าน...ทรงอธิบาย

“เผ่าปุรุ...ที่ทรงรู้จักและดูเหมือนจะเริ่มโปรด!”

ขนาดรับสั่งเรียก “ท่านลุง” ยังไม่วายโดยค่อนข้าง

(มหารानी หน้า 403)

หรือข้อความที่กล่าวกระแนะกระแหนว่าเจ้าชายชอบมรดกในขณะที่อยู่กับเจ้าหญิงศาลัตรา เรื่องการลงโทษคนที่ขโมยมรดกด้วยการให้กินมรดกที่ขโมยไป ดังนี้

วิธีรับสั่งของเจ้าหญิง “ผู้เป็นแขก” กระแนะกระแหน ทว่าเจ้าชายแห่งทิมวันต์ทรงพระสรวล

“ไม่! แต่ท่านเทพชอบ ลักวันจะชนไปให้เขาลองชิม”

(มหารानी หน้า 400-401)

หรือข้อความที่พูดกระแนะกระเหนื้อชายบางคนในวิเทหะว่าข้าไม่ป็นโดยแหวะไปถึง
เจ้าชายภาณุเทพว่า

“ผู้หญิงที่หิมวันต์แมจะมีครรภ์ยังใช้มาจนถึงวันที่มีเด็ก และเด็กที่แม่เริ่มคลานก็ยัง
ไม่เคยตกภูเขา”

กระแสรบสั่งที่เลาประทานมีรอยชำชัน คราวนี้สุรเสียงเจ้าชายรามิลทูลตอบทันควัน

“ผู้หญิงที่หิมวันต์จึงใช้มาเก่งกว่าผู้ชายบางคนในวิเทหะ”

(มหารानी หน้า 335)

เมื่อมีทัศนคติที่ไม่ดีแล้วจะหาโอกาสพูดกระทบกระเทียบเปรียบเปรยบุคคลอื่น เช่น พูด
กระทบถึงเจ้าชายภาณุเทพว่า ชี้เกียจ ชอบแต่งตัว และให้ผู้หญิงเอาอกเอาใจโดยนำไปเปรียบ-
เทียบกับลักษณะของแมวไว้ว่า

“เราเป็นเสือ! ไม่ใช่แมว!” ถ้อยรับสั่งทันควัน แถมทรงทำพระพักตร์ล้อเลียน

“แมวกับ เสือคล้ายกันก็จริง แต่แมวชี้เกียจ ดีแต่แต่งตัว หง่าว...”

ทหารราชองครักษ์ไม่ว่าจะเป็นเผ่าใดก็ตามเล็ดจฮาครินเพราะเจ้าชายรามิลทรงทำ
พระสุรเสียง “หง่าว” ได้เหมือนอย่างยิ่ง

“หาแต่ตัวเมีย แล้วของล้ำคณ ต้องให้ผู้หญิงพะเน้าพะนอ แต่เสือไม่ใช่อย่างนั้น...”

(มหารानी หน้า 296)

และเมื่อใดที่เจ้าชายรามิลพูดกับสิ่งที่ตัวเองพอใจน้ำเสียงที่ใช่พูดจะมีลักษณะ
อ่อนโยน ดังตัวอย่างที่พูดสื่อสารกับม้า ที่เป็นสัตว์พาหนะที่ทรงโปรดว่า

เสียงผิวพระโษษฐ์ดังขึ้น หากเมื่อสองพระองค์หันพระพักตร์ไปก็ได้เห็นแต่พระ
อาการเอาพระทัยใส่ต่ออาชาทรงที่เหยาะย่างเข้ามาหาตามเสียงผิวพระโษษฐ์ เจ้าชาย
รามิลทรงลูบจุมภี รับสั่ง ‘ภาษาท้องถิ่น’ เร็วรีอด้วยพระสุรเสียงอ่อนโยนอย่างไม่เคย
ทรงใช้กับ “คน” เสียงเจ้าชายภาณุเทพทอดถอนพระทัย

(มหารानी หน้า 289)

มีข้อความกล่าวถึงลักษณะคำพูดที่นุ่มนวล เมื่อได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ตัวเองพอใจ ว่า

เจ้าชายรามิลคอยรับสั่งยาว ๆ ขึ้น ผิดกับยามประทับในพระราชฐาน
“เฝ้าหิมวันต์พื้นเพเดิมมิใช่คนวิเทหะ” พระอารมณ์เวลาประทับบนภูเขาดีกว่า
อยู่บนพื้นราบ กระแสรับสั่งเคยห้วน บัดนั้นนุ่มนวล

(มหารानी หน้า 351)

เมื่อเจ้าชายรามิลพูดอธิบายถึงสิ่งใดจะสามารถอธิบายสิ่งนั้นได้ชัดเจน ดังอธิบายถึง
 การนำเขาสัตว์มาใช้ประโยชน์ว่า

จู่ ๆ เจ้าชายรามิลก็ทรงประหลาดใจคำอธิบาย “เขาสัตว์นอกจากทำเครื่องดนตรี
 ได้แล้ว เรายังใช้ทำขวิดบรรจุน้ำได้ด้วย แต่ที่ดีที่สุดคือถุงหนังสัตว์เพราะเบา ทว่าสำหรับ
 คนไม่เคยคุ้นน้ำจากถุงหนังสัตว์จะมีกลิ่นกับรสที่กินยาก เราจึงแช่สมุนไพรบางอย่างเช่น
 บอระเพ็ด ทำให้หอมแต่ชุ่มคอ กับเกสรดอกไม้บางอย่างทำให้หอมอย่างที่เคยแล้ว”

เวลา ‘ดี’ ก็ประหลาดใจคำอธิบายดี ๆ ได้เหมือนกัน

(มหารानी หน้า 336)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา เจ้าชายรามิลถูกผู้เขียนกำหนดให้เป็นคนฉลาด ภายใต้ท่าทีที่
 หลอกลายตาคนอื่นว่าเป็นนักล่าสัตว์ ชอบการกระทำที่ป่าเถื่อน ไม่สนใจกับสิ่งอื่นใด แต่แท้จริง
 เจ้าชายรามิลกลับเป็นคนที่มีไหวพริบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเมืองอย่างละเอียดลึกซึ้ง จะ
 สังเกตได้จากเจ้าชายรามิลพยายามหาข่าวคราวของศิขิน และอุตตปุระเพื่อรู้เขา ซึ่งบุคคลภายนอก
 จะไม่ล่วงรู้ถึงการกระทำของเจ้าชายรามิลเลยและนี่เอง คือ ความฉลาดของเจ้าชายรามิลเพราะ
 การรู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้งย่อมชนะร้อยครั้ง นอกจากนี้เจ้าชายรามิลยังเป็นบุคคลที่ช่างสังเกต
 เรียนรู้สิ่งใดจะรู้ได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี และด้วยความที่ผู้นำ
 เฝ้าเป็นคนที่มีฉลาดที่นี้เอง เฝ้าหิมวันต์จึงดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุขสงบ ตัวอย่าง ที่แสดงถึงความ
 ช่างสังเกตของเจ้าชายรามิล ที่ดูเฝ้าของกลุ่มคน ไว้ว่า

“คนหิมวันต์คือ ชาวภูเขานี้ที่ราบสูง ที่เคยอพยพโยกย้ายเคลื่อนที่ไปเรื่อย ๆ บน
แนวสันเขาปัญญาครีเข้าใจว่าแม้แต่ชาวคันทามาล ก็เคยปะปนกับเฝ้าหิมวันต์ ดูได้จากลวด
ลายผ้าทอ การย้อมสีความเคยคุ้นกับม้า”

ในความกร้าว กระต้าง เจ้าชายองค์นี้พระเนตรแหลมคมช่างสังเกตยิ่ง หรือไม่ก็ทรง
ศึกษาศึกษามาก่อน เพื่อแขกเมืองจะได้รู้ลึกว่าเผ่าพันธุ์หนึ่งในศิรินละม้ายชาวหิมาวันต์
ในความเป็นนักรบทรงเป็นนักการทูตด้วย และแล้วกระแสน้ำก็แผ่แกว่งข้ามขึ้น

(มหารानी หน้า 351)

มีข้อความที่แสดงถึงความสามารถในการแก้ปัญหาของการรักษาสุขภาพ ในฤดูหนาวได้

ว่า

วรวงศ์สูงเสด็จใกล้เข้ามา

“เดี๋ยวก็คลายหนาว กองลัมภาระที่ล่องหน้ามาก่อนก็เพิ่งมาถึง จึงเตรียมรับเสด็จ
ไม่ทัน ด้านที่ประทับมีท่อน้ำอุ่นพอสงได้ลัมภาระของฝ่าพระบาทเขาเตรียมถวายแล้ว
เวลาจะทรงต้องแช่พระบาทในน้ำอุ่นสักพักก่อน ไม่งั้นทรงกระแทบน้ำร้อนเร็วเกินไปจะ
ประจวบ”

กระแสน้ำอธิบายบอกชัดถึงคุณลักษณะรอบคอบ ละเอียดยลลยยิ่ง

“หลังจากสง เราคงเตรียมเครื่องส่วยทันพอดี เชิญเสด็จได้แล้ว”

(มหารानी หน้า 356)

หรือข้อความที่แสดงถึงความชำนาญ สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะนิสัยของม้าว่า

“ม้าทรงเป็นสัตว์ที่ดีที่สุด หม่อมฉันฝึกเอง”

ความเชี่ยวชาญในเรื่องม้า ดูจะทรงมีเสียทุกเรื่อง

“ไว้ใจได้เวลาเดินทางภูเขา ทรงบังเหียนหย่อนลงอีกนิด การเดินทางในภูมิประเทศ
อันตราย ม้าที่ฝึกไว้ดีแล้วจะต้องมีอิสระต้องให้เห็นทาง และทรงจำไว้ การเดินทาง
ในที่สูง ม้าจะเลียบขอบเหว เพราะมันจะเห็นอันตราย ถ้ามันตกใจมันจะเบนซัด
หน้าผาด้านใน ถ้าเราเดินม้าชิดด้านใน เวลาตกใจมันจะพาเรากระโจนลงเหว”

(มหารानी หน้า 349)

หรือการศึกษาถึงความเป็นอยู่ของคนภูเขาและคนพื้นราบไว้ว่า

“คนเผ่าอื่นชอบดูถูกคนภูเขาว่าไร้อารยธรรม ไร้เงา กินอยู่หลับนอนในถ้ำ เพราะคน
พื้นราบไม่เคยเห็นชีวิตจริง ๆ ของคนภูเขาหรืออาจจะเห็นบ้างก็คนเผ่าเร่ร่อนเสียมากกว่า

คนภูเขาพวกเรื่อนเป็นพวกที่เผ่าต่าง ๆ ไล่ออกมา ไม่ยอมคบหาสมาคมด้วย เพราะมัก
ทำผิดจารีตประเพณีของชาวเขาเผ่าใหญ่ พวกนี้บางที่โจมตีพวกพื้นราบ บางที่โจมตีพวก
ภูเขา คนข้างล่างจึงคิดว่าเป็นพวกภูเขาทั้งหมด ซึ่งความจริงไม่ใช่ นาน ๆ พวกภูเขา
รำคาญเราก็จะไล่ล่าเขาบ้าง คนบนพื้นราบกลับหาว่าพวก ภูเขารบกันเอง แต่พอเรา
ทำลายล้างพวกนี้ที่ไร คนพื้นราบไม่รู้หรอก ว่าเขาจะสลายไปนาน"

กระแสน้ำดื่มมนวลก็จริง หากเห็นภาพชัด การ 'ไล่ล่าทำลายล้าง' อย่างนี้กระมัง
ทำให้ขานพระนามว่า 'มรตาบตี'

"เผ่านี้มีวันตรึงสงบบมากกว่าเผ่าอื่น"

(มหารानी หน้า 351-352)

ผู้เขียนได้บรรยายถึงความรู้รอบเกี่ยวกับเหตุการณ์การเมืองอันเป็นความฉลาดรู้รอบของ
เจ้าชายรามิล โดยผ่านความรู้สึกของเจ้าหญิงศาศวัตราไวดังนี้

พิกตร์เหี่ยมแต่ดวงเนตรฉลาดราวอินทรี

อินทรียอมล่าเหยื่อจากที่สูงเสมอ

อัครกุมารีแห่งคิซิน แน่พระทัย...ไม่มีสิ่งใดรอดสายพระเนตรพระกรรม 'พญาอินทรี'
ไปได้ เมื่อจะล่าเหยื่อพญาอินทรีจะกางปีกถลาเล่นลม ใจเย็นรอจนได้จังหวะจึงจะทิ้งตัว
ลงโจมตีเร็วรวดเร็ว

ไม่เคยมีเหยื่อหลุดรอดจากกรงเล็บ!

(มหารानी หน้า 317)

มรตาบตีมิใช่แค่โหดเหี้ยม แต่ไม่ทรงโง่!

คนที่มองความตายของตนและคนอื่นเป็นเรื่องธรรมดา ต้องไตร่ตรอง รอบคอบ ดูแต่
การเสด็จสู่ที่ใดยังอยู่ในสายพระเนตร และไม่หวั่นลัทธิที่ จะทรงแสดงว่า เราสู้! เราเห็น!
พระราชอำนาจที่มกุฎราชกุมารเองยังทรงต้องปฏิบัติตาม ควรที่วิเทหะจะปริวิตก

มกุฎแห่งวิเทหะไร้ความหมาย

ที่อยู่สูงขึ้นไปคือหิมวันต์

(มหารानी หน้า 332)

2.2 อารมณ์ เจ้าชายรามิลเป็นคนที่มีอารมณ์ร้อน เขาแต่ใจตัวเองเป็นใหญ่แต่บาง
ขณะจะเป็นคนอ่อนโยน (กับแม่และคนที่รัก) ดังตัวอย่างที่เจ้าหญิงศาสวัตราทรงคิดถึงความเอา
แต่ใจตัวเองของเจ้าชายรามิล ไว้ดังนี้

“หม่อนฉันทำได้ทุกอย่าง ขอให้รู้ว่าอะไรทรงโปรด”

ผิดกับ ‘องค์โน้น’ ที่โปรดทำอะไรตามน้ำพระทัย ‘ท้าวเธอ’ อยู่เสมอ ทว่าน้ำพระทัย
นั้นมึนงงรอยเหี่ยไฉ่โดยทั่วถึงกัน

(มหารानी หน้า 307)

แม้แต่หมายกำหนดการเจ้าชายรามิลก็ไม่สนใจพระทัย เพียงแต่ขอให้ได้ตามใจของ
ตนเอง ว่า

เจ้าชายรามิลดูเหมือนจะทรง ‘ทำอะไรต่อมิอะไร’ โดยไม่ทรงแยแสต่อหมายกำหนด
การเสมอ และก็มีวิธีทำให้คนรอบพระองค์ทำตามน้ำพระทัยได้เสียด้วย ยังจึงกระมังจึง
‘ปิ่นเกลียว’ กับพระเจ้าหลานยาเธอ และถ้าประทับอยู่นาน ๆ ก็คงจะปิ่นเกลียวมาถึงพระ
องค์เองด้วย

(มหารानी หน้า 303)

นอกจากนี้เจ้าชายรามิลยังได้แสดงถึงความเอาแต่ใจตัวเองโดยการกลับบ้านก่อนผู้เป็น
แขกโดยไม่ได้อภัยว่า

เจ้าภาพผู้ทูลเชิญเสด็จแท้ ๆ เสด็จกลับก่อนโดยไม่ล่ำลาสักคำ อายาทูลเชิญเสด็จอีก
แล้วกัน จะต้องตอบแทนที่ครูสอนหลักการทูตบอกว่า

‘ถ้านักการทูตพูดว่า...น่าจะถูกต้องก็ได้...จะมีคำแปลอีกทางว่า...น่าจะไปได้นะ!’
‘แล้วก็ทรงคอยไปเถอะ’

(มหารानी หน้า 309)

ในความเป็นคนอารมณ์ร้อน เจ้าชายรามิลกลับมีความอ่อนโยนแฝงอยู่ดังนี้

‘หิมวันต์’ เริ่มนำสนพระทัย...ในความแข็ง คือความอ่อนหวาน ในศิลปะ คือ ความ
ตาย ในความเย็นเยือกผู้คนกลับ ‘ร้อน’ ดุดัน เขกเช่นเจ้าชายรามิล...

(มหารानी หน้า 378)

ผู้เขียนได้ใช้บทสนทนาของตัวละครที่แสดงให้เห็นถึงความอ่อนโยนเมื่อกล่าวถึง แม่ว่า

“หมอนฉันหยิบมาจากนวมในรถ คิดว่าเดี๋ยวจะเก็บคืนเข้าที่”

“รถทรงคันนั้น” กระแสรับสั่งเบาๆ “เป็นรถประจำพระองค์ของแม่...ทรงเก็บไว้เกิด
แมคงอยากประทานประจำเส้นนี้ทรงโปรดมาก”

“ไม่หอรกเพคะ เฝอญติตมือ...”

“แม่โปรดทรงติดพระหัตถ์” มีบางอย่างในกระแสรับสั่งคล้ายยากอย่างยิ่งที่จะ
รับสั่งถึง...แม่...อาจจะเป็นเอกเซนพระองค์เองก็ได้

“ทรงติดพระหัตถ์ไว้ เฝอ จะไซค้อ...”

จากนั้นก็ทรงเบือนพระพักตร์ ฟังคำกราบทูลของเสนาบดีด้วยดวงพักตร์ขมิ้มเจกเช่น
ครั้งแรก...

(มหารानी หน้า 388)

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต ผู้เขียนกำหนดให้เจ้าชายรามิลมีคุณลักษณะเด่นคือ
เป็นผู้นำที่ดีในภาพของความใฝ่ฝันของคนทั่วไป เจ้าชายรามิลพร้อมที่จะยืนอยู่ข้างหน้าทุกครั้ง
ที่มีภัย พร้อมที่จะใช้ตัวเองรับความทุกข์แทนบุคคลอื่นในชาติ จริใจ รักใคร่รักจริง นอกจากนั้น
ผู้เขียนยังได้สร้างให้เจ้าชายรามิลเป็นคนเรียบง่าย เข้ากับกลุ่มทหารได้ทุกกลุ่มโดยไม่มีช่องว่าง
ในความป่าเถื่อนที่บุคคลภายนอกมองเจ้าชายรามิลกลับได้รับความรักจากบุคคลใกล้ชิด
อย่างถ้วนทั่วดังตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการที่เจ้าชายรามิลเข้ากับกลุ่มทหารได้อย่างไม่มีช่องว่าง
ไว้ว่า

ประหลาด ! คนบางคนต้องหน้าปึงจึงแปลว่า...ปกติ! เจ้าหญิงจากศิรินเสวยขนม
หวานได้มากกว่าพระกระยาหาร แล้ว ‘การฝึก’ ก็เริ่มใหม่...ทหารจากหิมวันต์แลกเปลี่ยน
กันพันผ้าผืนเล็กยวนั้น เจ้าชายรามิลเสด็จเข้าไปจับต้องเหล่าทหาร ทรงตรวจความ
เรียบร้อยด้วยพระองค์เอง แม้เมื่อผู้เตรียมฝึกขึ้นม้ายังเสด็จเข้าไปทรงตรวจสายรัดที่
เหมือนทหารราชของครักษ์กระทำถวายแด่พระองค์

วันนี้...การกระทำแห่งเจ้าชายรามิลแสดงถ้อยรับสั่งสอนได้ดี ‘ยอดและฐาน’ ฟังพา
ซึ่งกันและกัน ทหารที่เตรียมฝึกโน้มตัวลงใช้หน้าผากแตะพระหัตถ์แสดงความเคารพสูงสุด
รอยแย้มพระสรวลขณะประทานเฉพาะเหล่าทหารละมุนอ่อนโยน

(มหารानी หน้า 301-302)

‘ภาพ’ ของเจ้าชายรามิล โดยสรุปคือ เป็นคนรูปร่างสูง ผิวขาวเหลือง ตาดำคม ฌมยาว ทำอะไรด้วยความรวดเร็ว เช่น เดินเร็ว คิดเร็ว พูดเร็ว ไม่ยอมแพ้คนในเรื่องการพูด อารมณ์ร้อน เอาแต่ใจตัวเอง และอ่อนโยนในบางขณะเมื่อสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่รัก จะเห็นว่าส่วนใหญ่ ภาพของเจ้าชายรามิลในรูปลักษณะภายนอกเป็นภาพที่ไม่ดีแต่เจ้าชายรามิลมีสิ่งที่น่าภูมิใจที่อยู่ภายใน คือ เป็นคนฉลาด รอบรู้ เป็นผู้นำ พร้อมทั้งจะเสียสละแม้กระทั่งชีวิต ซึ่งแสดงถึงความจริงใจ เมื่อรักก็จะปรารถนาดีควบคู่กันไป เจ้าชายรามิลจึงสามารถทำใจของบุคคลรอบข้างไว้ได้รอบด้าน

เจ้าชายรังสีมันต์

เป็นเจ้าหลวงครองแคว้นกาสิก เป็นเมืองภูเขาอากาศมีแต่ความหนาวเย็น แต่ธรรมชาติก็ทำให้กาสิกได้เปรียบแคว้นทานตะ และพันธุรัต คือ ด้านการรบ กาสิกมีทหารพร้อมที่จะทำการรบซึ่งแข็งแกร่งอยู่เสมอประกอบกับภูมิประเทศที่เป็นภูเขาทำให้แคว้นอื่นรุกรานหรือผ่านแดนเข้ามาได้ยากกาสิกจึงเป็นแคว้นที่เก็บตัวเงียบ แคว้นอื่น ๆ ทราบความเคลื่อนไหวได้เพียงคำเล่าลือที่มีต่อ “องค์เจ้าหลวง” สิ่งที่ถูกกล่าวถึงได้เปรียบแคว้นอื่น ๆ จากภูมิประเทศอีก คือ กาสิกสามารถหาข่าวคราวของแคว้นอื่นได้ง่าย ด้วยเหตุนี้กาสิกจึงได้เปรียบแคว้นทานตะ และพันธุรัฐ อันเป็นเมืองที่อยู่ติดทะเลและอยู่ในที่ราบต่ำ

นอกจากนี้กาสิกยังเป็นแคว้นที่ร่ำรวย เพราะมีทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง คือ เพชร กาสิกจึงเป็นแคว้นที่พร้อมรบ และร่ำรวยเพราะเพชร แต่ด้วยเหตุที่กาสิกมีภูมิประเทศเป็นภูเขาจึงทำให้ไม่สะดวกด้านการคมนาคม กาสิกจึงต้องการเส้นทางที่จะเปิดสู่ทะเลอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ และเส้นทางที่จะออกสู่ทะเลได้ต้องผ่านทางทานตะ ประกอบกับทานตะกำลังประสบภาวะวิกฤตด้านการคลัง ด้วยเหตุนี้เจ้าหลวงแห่งกาสิก จึงต้องทรงอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงแห่งทานตะเพราะเหตุผลทางการเมือง แต่ในที่สุดการอภิเษกก็ไม่เกิดขึ้นเพราะเจ้าหญิงแห่งทานตะเล็ดจหนิการอภิเษก

1 นุคโลกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ เจ้าชายรังสีมันต์เป็นบุคคลที่รูปร่างสูงใหญ่ ดวงตาดำ คม ผิวขาว ดวงหน้าคมสัน มีเคราเขียว เครื่องแต่งกายเป็นสีมืดทึบผ้าโพกศีรษะมักจะเป็นสีเขียว งามฟ้า ฌมหยิก จมูกโด่งเป็นสันตรง ดังตัวอย่างที่บรรยายถึงรูปร่าง ไว้ว่า

รูปร่างสูงใหญ่ หนาราวกำแพง ประทับยืน พระหัตถ์ไขว้อยู่เบื้องพระปฤษฎางค์

(ดังดวงนฤทัย หน้า 133)

ผู้เขียนกล่าวถึง ดวงหน้า คิ้ว ดวงตา และจมูกไว้ว่า

คนในชุดดำก้มลงหัวเราะอย่างขบขัน ดวงหน้านั้นค่อนข้างขาวนวล ในขณะที่คิ้ว และตาดำจัดยิ่ง จมูกเป็นสันตรงโด่งจนเกือบงุ้ม

(ดังดวงนฤทัย หน้า 105)

ผู้เขียนยังได้บรรยายถึงรายละเอียดของดวงตาไว้อย่างชัดเจนว่า

ในระยะใกล้ ดวงเนตรดำจัด กว้างแต่ยาวรี ขนพระเนตรที่ล้อมรอบดกดำหนา งอนช้อยยิ่งอิสตรี นี่ถ้าเป็น ‘พี่ชาย’ จะทรงลงหาอะไรวาง รับรอง...ถ้าแค้นกันไม่ชี้ตัวาง ได้สบาย ๆ ผิวพระพักตร์ขาวจัดเนียนละเอียดอย่างน่าอัศจรรย์ คนกาสิกไม่ว่าหญิงหรือชาย งามด้วยรูปลักษณ์

(ดังดวงนฤทัย หน้า 328)

1.2 อากัปภิกขะ เจ้าชายรังสีมันต์ ทำอะไรด้วยความรวดเร็วตามใจตัว แต่ยามที่ ถึงคราวคับขันจะสงบ เยือกเย็น พร้อมทั้งจะเผชิญปัญหาหรือสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างจริงจัง ดังตัวอย่าง ที่เบนลี กราบทูลชี้แจงเจ้าหญิงพรตिकाถึงอากัปภิกขะที่รวดเร็วไวดังนี้

“ธรรมดาพระเจ้าคะ กริ้วตลอดเวลาเพราะพระทัยเร็ว ทรงคิดเร็ว ทำเร็ว ใครจะไป คิดตามทันหรือทำตามทัน”

(ดังดวงนฤทัย หน้า 182)

ความสงบ เยือกเย็น จะเห็นได้จากตอนที่ช่วยกะวาน ชำนลงงมิให้ตกหน้าผา

เจ้าหลวงแห่งกาสิกคงทอดพระเนตรแว่นาง นีเอง “ภูเขาน้ำแข็ง” เพราะดูเหมือน มิได้ทรงได้ยินถ้อยรับสั่งนั้นแม้แต่น้อยพักตร์เรียบ เฉยเมยดูจนน่าตก

“จะยืนดูกันเฉย ๆ ยั้งจ้หรือ ?”

“เบนลี...” กระแสรับสั่งคงเบา ค่อย ไม่สนพระทัยอะไรอื่น

“ขอเชือกจากกราชิด”

“พระเจ้าคะ”

ตลอดเวลา ดวงเนตรคงแน่วแน่ ท่าประทับยืนมั่นคง ไม่ขยับพระองค์สักน้อย

“กะวาน...” กระแสรับสั่งเรียกชื่อกลับอ่อนโยน ไพเราะยิ่ง

“อย่ากลัวนะ อยู่เฉย ๆ”

ไม่มีคำตอบนอกจากอาการสั่นเทา และทำท่าจะตะเกียกตะกาย

“อย่า...” ถ้อยรับสั่งห้ามมีกระด้าง แต่อ่อนหวานเสียนัก

“พยายามนิ่งที่สุด กระวานเก่ง...เป็นคนเก่ง มองมาที่นั่นะ อย่ามองอะไร อย่าเหลียวดูอะไร เห็นฉันไหม?”

(ดั่งดวงฤทัย หน้า 202)

1.3 ลักษณะการพูด เจ้าชายรังสิมันต์มีน้ำเสียงห้าว พุดห้วน ลั่น ชอบออกคำสั่ง แต่บางอารมณ์จะอ่อนโยน อ่อนหวาน ดังตัวอย่างที่ปลอมพระองค์เป็นคนป่าเพื่อนำเจ้าหญิงทรรติกาไปสู่กาลิกและได้สั่งเจ้าหญิงทรรติกาให้กระทำตาม ด้วยน้ำเสียงห้วน ๆ ว่า

“ปลดอาณมา” คำสั่งห้วน ทว่าเจ้าฟ้าหญิงทรรติกาทรงลังเล

(ดั่งดวงฤทัย หน้า 105)

หรือคำสั่งที่สั่งให้เจ้าหญิงทรรติกาทรงไปประทับข้างกองไฟด้วยเสียงดุด่า

“ไป” เสียงห้าวดุ

(ดั่งดวงฤทัย หน้า 106)

แม้แต่เมื่อแสดงตัวให้เจ้าฟ้าหญิงทรรติกาทรงทราบว่าเป็นเจ้าหลวงแห่งกาลิกแล้ว น้ำเสียงก็ยังดุตันอยู่เช่นเดิม ดังนี้

“ขโมยมีโทษสถานเดียวตัดมือ” เสียงห้าวดุตัน ทำให้พระหัตถ์ที่ยื่นออกไปแข็ง..

คาง วรองค์ราวทอนศิลา

(ดั่งดวงฤทัย หน้า 117)

แต่เจ้าชายรังสิมันต์จะพูดจาอ่อนโยนกับคนที่ตัวเองรัก ดังเช่น

คิดถึงบ้านหรือ...คราวนี้วิธีการพูดเหมือนพี่ชายปลอมบน้องน้อย

(ดั่งดวงฤทัย หน้า 149)

2 บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา เจ้าชายรังสิมันต์ เป็นคนที่ฉลาด มีความสามารถในการเรียนรู้ อันจะเห็นได้จาก เจ้าชายรังสิมันต์ได้ใช้ความรู้ที่เรียนมาด้านเหมืองมาพัฒนาประเทศ เช่น การพัฒนาการเกษตรบนที่ราบสูง การปลูกพืชในท้องทดลองในฤดูหนาว หรือการพัฒนาอ่างเก็บน้ำ เป็นต้น ดังตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาตามที่ เบนลิฟุดกับเจ้าหญิงทรรติกาว่า

“อ่างเก็บน้ำ”

“ไม่ใช่ทะเลสาบธรรมชาติหรือ?”

“เดิมเป็นทะเลสาบนิดเดียวพระเจ้าคะ เจ้าหลวงทรงจ้างช่างชาวต่างประเทศเข้ามา ทำเขื่อนกันน้ำเพิ่มมากขึ้น”

(ดังดวงฤทัย หน้า 166)

มีข้อความที่กล่าวถึงการแก้ปัญหาในการสื่อสารในสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขา ว่า

“ทรงทราบแล้วพระเจ้าคะว่าเสด็จมาถึง”

“รู้ได้อย่างไร?”

“แสงสะท้อนจากกระจกเงาพระเจ้าคะ ในที่ที่เป็นภูเขา การสื่อสารด้วยวิธีโบราณดี ที่สุด”

นักรบของกาสิก...รบด้วยวิธีที่ไม่เหมือนใครนี่เอง ทำให้ประสบชัยชนะทุกครั้ง

(ดังดวงฤทัย หน้า 166)

นอกจากนี้ในขณะที่เจ้าหญิงทรรติกาคิดว่าเจ้าชายรังสิมันต์เป็นศัตรูก็ยังยอมรับในความสามารถในการพัฒนาแคว้นกาสิกของเจ้าชายรังสิมันต์ว่า

เจ้าฟ้าหญิงทรรติกาทอดถอนพระทัย ขณะที่พันธุรัฐหรือแม่แต่ทานตะต้องทำงาน เกษตรกรรมอันหนัก การพัฒนาด้านอื่นเพิ่งเริ่ม หากสำหรับกาสิก แคร่ดินชาติจำนวน น้อยนิด สามารถแลกสิ่งที่ต้องการได้มหาศาล และข้อสำคัญ กาสิกยังเร่งพัฒนาการ เกษตรบนที่ราบสูง...ทะเลสาบ เขื่อนกันน้ำ... และการปลูกพืชในท้องทดลองยามฤดู หนาว เจ้าหลวงแห่งกาสิกได้ทรงนำวิทยาการสมัยใหม่ติดพระองค์มาใช้ในกาสิกอย่างได้

ผล กาลิกลซ่อนทุกอย่างไว้เงียบเชียบ น้ำสะพรั่งกล้ว แม่แต่กองกำลัง...ถ้าได้เสด็จทอด
พระเนตร 'การซ่อมรบ' จริง คงจะประจักษ์ชัดอีกว่า...ขนาดไหน...หากเชื่อเถอะ
คนฉลาดอย่างนี้มีหรือจะไม่เตรียมไว้พร้อม

(ดังดวงฤทัย หน้า 329)

2.2 อารมณ์ เจ้าชายรังสิมันต์เป็นคนที่อารมณ์ร้อน โมโหง่าย เอาแต่ใจตนเอง
บางครั้งจะเป็นคนอ่อนโยน (กับแม่และคนที่รัก) และเมื่อถึงคราวเหตุการณ์คับขันเจ้าชายรังสิ
มันต์จะสามารถรักษาอารมณ์ให้สงบเยือกเย็นได้ ดังเหตุการณ์ที่แสดงความอารมณ์ร้อน เอาแต่
ใจตนเอง จากตอนที่สั่งให้ช่างตัดเสื้อผ้าไว้สำหรับเจ้าหญิงทรรติกา แต่ช่างไม่สามารถทำตามได้
ทัน หรือตอนที่สั่งให้ช่างเร่งซ่อมแซมพระตำหนักใหม่ให้ทันตามการมาของเจ้าหญิงทรรติกา ซึ่งทำ
ให้ช่างดังกล่าวเร่งงานทั้งกลางวันกลางคืน

แต่บางครั้งอารมณ์อ่อนโยน เมื่อพูดกับเจ้าหญิงทรรติกาบุคคลที่รักว่า

ดูเสียอ่อนโยน ทอดกังวานราวจะรำลึกถึง "นิรันดร์" ที่จะมีมีผ่านมา

(ดังดวงฤทัย หน้า 169)

บางอารมณ์สงบเยือกเย็นเมื่อถึงคราวคับขัน เช่นตอนที่ช่วยกะวานสาวใช้ขณะที่จะ
ตกหน้าผา ซึ่งทุกคนตกตะลึงไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาอย่างไรเจ้าชายรามิกลับเป็นคนที่สงบ
เย็น และแก้ปัญหาช่วยกะวานให้รอดพ้นภาวะวิกฤตได้

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต เจ้าชายรังสิมันต์มีคุณสมบัติที่หน้าภูมิใจ คือ
ความเป็นผู้นำที่ดี มีความรู้พร้อมที่จะอุทิศงานเพื่อประเทศชาติ และทุกครั้งที่มีเหตุการณ์
อันตรายเกิดขึ้นเจ้าชายรังสิมันต์พร้อมที่จะยืนอยู่ข้างหน้า เจ้าชายรังสิมันต์จึงได้รับความรัก
จากราชภรรยาอย่างเต็มเปี่ยม ภาพลักษณ์ของพระองค์ที่ปรากฏคือ เอาแต่ใจตนเองแต่เป็นคนดี
ดังตัวอย่าง

"ทรงรับผิดชอบในหน้าที่อย่างเยี่ยมยอด เพียงแค่คนชุดเหมืองแม่แต่คนเดียวก็ไม่
ทรงทอดทิ้ง"

(ดังดวงฤทัย หน้า 306)

เจ้าชายรังสิมันต์มีความกล้าหาญ เห็นได้จากตอนที่ทรงช่วยกะวานสาวใช้ผู้ชอบก่อ
ปัญหาโดยไม่รู้ตัว หรือเสี่ยงอันตรายช่วยราชภรรยาในขณะที่เหมืองเพชรถล่ม นอกจากนี้เจ้าชาย

รังสิมันต์ยังเป็นคนที่มีความพยายามอดทนสูง เช่น ตอนที่ฝึกเหยี่ยวให้เชื่อง ทั้ง ๆ ไม่มีใครคนอื่นฝึกได้

“ภาพ” ขอเจ้าชายรังสิมันต์ คือ เป็นคนที่รูปร่างสูงใหญ่ ตาคม ผิวขาว มีเคราเขียว ชอบแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีมืดทึบ พูดเร็ว ทำอะไรด้วยความรวดเร็ว อารมณ์ร้อน เอาแต่ใจตนเอง แต่แฝงความอ่อนโยน ฉลาด มีความเป็นผู้นำ กล้าหาญ และอดทน

อโณทัย

เป็นบุตรชายของครูของเจ้าฟ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารีเมื่อตอนเป็นเด็กได้เป็นเพื่อนเล่นของเจ้าฟ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารี ด้วยความที่ผูกพันกันที่เพื่อนอย่างลึกซึ้ง เมื่อโตขึ้นอโณทัยจึงพยายามได้เข้าในด้านหน้าที่การงานจนกระทั่งได้เป็นพระพี่เลี้ยงของเจ้าชายรัชทายาทของแคว้นยโสธร ได้รับความไว้วางใจจากเจ้าชายรัชทายาทตลอดมาในที่สุด อโณทัยจึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้บังคับบัญชาการทหารอันมีอำนาจทางด้านการทหาร อโณทัยใช้อำนาจทางการทหารที่มีอยู่เป็นฐานราชบัลลังก์ ให้แก่ เจ้าฟ้าหญิง ทิพรัตน์ดารากุมารีด้วยความสุขุม และรอบคอบ จนในที่สุดเจ้าฟ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารีได้เป็นราชินีของสหพันธรัฐ พร้อมการประหารชีวิตของอโณทัยที่ต้องการเสวยสุขชีวิต เพื่อให้แคว้นอื่น ๆ เห็นถึงความเด็ดขาดเชื่อมั่นในตนเองของเจ้าฟ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารีอันส่งผลให้ทุกแคว้นยอมรับในราชินีของสหพันธรัฐ อโณทัยจึงได้ชื่อว่า “เป็นผู้ที่ยอมเสียหัวเพื่อค้ำจุนราชบัลลังก์อย่างแท้จริง”

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างหน้าตา อโณทัยเป็นบุคคลที่รูปร่างสูง คมสัน ดวงตาดำคม จมูกโด่ง ริมฝีปากบาง ได้รูป ดังตัวอย่างที่ผู้เขียนได้บรรยายรายละเอียดรูปร่างลักษณะของอโณทัย ไว้ว่า

ใบหน้าที่แขนงยออยู่บนกอนักคอนข้างคล้ำกร้านด้วยแดดลม คิ้วและดวงตาคมเข้ม ริมฝีปากบางเฉียบได้รูป ส่อลักษณะเจ้าอารมณ์ โดยเฉพาะจมูกโด่งเป็นล้นร้นเล็กน้อย บอกชัดว่าเป็นคนที่ไม่ยอมฟังความคิดเห็นของใครง่าย ๆ

(เลือดขัดติยา หน้า 43)

หรือสร้างภาพผ่านความคิดของเสนาบดีกลาใหม่ว่า

กึ่งหนักอกกึ่งเสียดาย และกึ่งระมัดระวัง...ร่างสูงตรงในชุดเต็มยศ ที่ยืนตระหง่าน
เยื้องไปเบื้องพระฤๅษणा มีลักษณะทรงอำนาจอย่างเชื่อมั่นในตนเอง ใบหน้า
กร้านคล้ำ คมเข้ม ดวงตาภายใต้คิ้วยาวพาดเฉียงตรง มีแววแน่นิ่งอย่างคนที่ซ่อน
 ความรู้สึกไว้ได้เป็นอย่างดี ริมฝีปากบางเรียบแต่ได้รูปส่อแววเด็ดขาด เคลื่อนด้วย
 รอยยิ้มละมุนละไมเป็นนิตย ช่มพระรูปพระโสมที่ค่อนข้างบางของผู้ที่ประทับยืน
 เหนืออยู่เสียสิ้น หากเปลี่ยนตัวได้!

นายทหารผู้เฒ่าขมความคิดอันนี้ลงเสียทันที...

คุณลักษณะอันนี้แหละที่จะสามารถกุมอำนาจไว้ในมือได้อย่างง่ายดาย และก็สุด
 แล้วเจ้าตัวจะใช้ไปในทางใด ถ้าหากเป็นไปเพื่อประเทศชาติก็น่าที่จะฝากความเป็น
 ความตายทั้งหมดไว้ในอุ้งมือ เพราะแน่ใจได้ว่าจะคำจุนราชบัลลังก์ได้อย่างมั่นคง

(เลือดขัตติยา หน้า 271)

1.2 อากัปกริยา อโณทัยเป็นคนเรียบเฉย สง่าในทุกอิริยาบถ เชื่อมั่นในตนเอง
 และเด็ดขาด ดังตัวอย่าง ที่ให้เห็นถึงความสง่า ดังนี้

ร่างสูงก้าวยาว ๆ ออกนำหน้า ท้าที่เดินตัวตรงเป็นสง่าทุกอิริยาบถ

(เลือดขัตติยา หน้า 413)

หรือผู้เขียนได้บรรยายถึงลักษณะท่าทางสง่า ผึ่งผายที่ยึดตัวตรง หรือแววเด็ดขาดที่
 แฝงอยู่ในใบหน้าว่า

เขาพยักหน้านิด ๆ จากนั้นก็ขยับออกก้าวเดินแสดงให้เห็นว่าเป็นคนที่จะยอม
 อยู่หนึ่งไม่ได้ ท่าที่เอามือไขว่หลัง ก้มศีรษะทำท่าคิดแต่ยึดตัวตรง เป็นลักษณะของ
ทหารแท้ ใบหน้าคร่ำมคม มีแววเด็ดเดี่ยวแถมดู ริมฝีปากได้รูปหุบสนิท

(เลือดขัตติยา หน้า 254)

หรือข้อความที่แสดงความมั่นใจในตนเองของอโณทัย ในขณะที่ร่วมโต๊ะเสวยเมื่อ
 รับราชการว่า

ขณะที่ร่วมโต๊ะเสวยสหายตาของท่านเสนาบดีผู้เฒ่า ซึ่งรับราชการมาถึงสองแผ่นดิน จึงทอดมองพระพี่เลี้ยงคนใหม่ราวกับจะจับสังเกตทุกอิริยาบถ และบุคคลผู้นั้นจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม หากคงมีท่าทีเนิบนาบเป็นปกติ นอกจากนั้น ๆ ครั้นถ้าหากมีรับสั่งด้วยตรง ๆ ว่า

“จริงไหมอโณทัย?”

เจ้าตัวจึงจะกราบทูลเรียบ ๆ และสั้น ๆ แบบทหารเสียครั้งหนึ่ง

(เลือดขัตติยา หน้า 272)

1.3 ลักษณะการพูด อโณทัยมีน้ำเสียงห้าวหุ้ม พูดเสียงเรียบ ๆ สั้น ๆ แต่มั่นคงแบบทหาร คำพูดมีเหตุผลซึ่งผ่านการไตร่ตรองอย่างรอบคอบมาก่อนจึงสร้างความเชื่อถือจากบุคคลอื่นได้ง่าย ดังตัวอย่างที่แสดงถึงการพูดโต้ตอบกับเสนาบดีการคลังด้วยความมั่นคงว่า

ใบหน้าที่เบือนกลับมาเรียบเฉย ดวงตาคมจับอยู่ที่ใบหน้าอ้วนกลมเข้ม

“ปัญหาการแต่งตั้งรัชทายาท ย่อมเป็นปัญหาสำคัญสำหรับนักการเมืองเสมอ แต่ไม่ใช่เป็นปัญหาที่ท่านเสนาบดีคลังจะนำมาแลกเปลี่ยนอะไรจากผมได้!”

(เลือดขัตติยา หน้า 480)

การสนทนาระหว่างเสนาบดีกลาโหมและอโณทัยทำให้เห็นลักษณะการพูดของอโณทัยว่าเป็นคนพูดสั้น ๆ แบบทหารแต่รอบคอบ ดังนี้

ดวงตาอันลึกซึ้งด้วยวัย จับจ้องคนพูดอยู่นิ่ง...นาน...

“เธอเห็นจะเหมาะกับหน้าที่นี้มากกว่าคนอื่น เธอเถอะ...ลองเสนอแผนงานขึ้นมา แล้วฉันจะจัดการให้”

“ครับผม”

“ได้เข้าเฝ้าบ้างหรือยัง?”

“ยังครับผม”

“ฉันจะกราบทูลให้ถ้ามีโอกาส จะพักที่นี่หรือที่กรมทหาร?”

คำถามดูจะตรงไปตรงมา แต่คนตอบต้องระวังอย่างยิ่ง

“ในพระราชฐาน คงจะไม่เหมาะสมครับผม เพราะฝ่ายในเสด็จออกมามาก กระผมจะไปพักที่กรมทหาร แต่จะเข้ามาคอยอยู่ที่นี้”

“ดี...ฉันเองก็อยู่ที่นี้เกือบตลอดเวลา ยกเว้นเวลานอน เดี๋ยวเราก็คงได้พบกันอีกนะ”

“ครับผม กระผมเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวแล้วจะมาที่นี่”

(เลือดขัตติยา หน้า 479)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา อโณทัยเป็นคนฉลาด สามารถใช้คำพูดโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นให้คล้อยตามตนได้โดยไม่ฝืนใจ นอกจากนี้ อโณทัยยังรู้เท่าทันเหตุการณ์ และสามารถวางแผนไว้มาก่อนล่วงหน้า ซึ่งประสบผลสำเร็จดีเยี่ยม ดังตัวอย่าง ที่เสนาบดีกลาโหมเฝ้าดูการเปลี่ยนแปลงด้านการทหาร คือ อโณทัยค่อย ๆ เปลี่ยนแปลง อันแสดงถึงความสามารถในการวางแผนล่วงหน้า และดำเนินการตามแผนของอโณทัย เห็นได้จากตอนที่ผู้เขียนสร้างผ่านความคิดของเสนาบดีกลาโหม ว่า

หน้าที่จากบรรดานายทหารผู้เฒ่า ซึ่งพอใจจะได้เฝ้าดูอยู่อย่างสงบ โดยมีได้คิดว่า ความเชื่อถือเก่า ๆ จะคลอนแคลน รวมทั้งการฝึกที่มัลลเปลี่ยนแปลงกันออกไปร่นแล้วร่นแล้ว ได้พาเอาความรู้ลึกซึ้งอันดีที่มีต่อผู้บังคับบัญชาทหารกรมใหม่ติดใจไว้ด้วย เสนาบดีกลาโหม อดีตนายทหารผู้เฒ่าเฝ้าดูการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดอย่างสนใจ ท้ายสุดคนที่อยู่ใกล้ชิดมักจะได้ยินคำปรารภล่อย ๆ บ่อย ๆ ครึ่งว่า

“แทรกแซงอย่างฉลาด...แทรกแซงอย่างฉลาดจริง ๆ”

(เลือดขัตติยา หน้า 312)

หรือจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์การเมืองที่อโณทัยให้เหตุผลว่าควรทำอะไรถึงจะดีที่สุดแก่เสนาบดีกลาโหม ดังนี้

“หากเราชักช้า ทางเขมรรัฐอาจจะฉวยโอกาสได้ครับผม”

“เขาต้องเอาแน่ เพราะเขาจะอ้างได้ว่าเราไม่อยู่ในฐานะที่จะดำเนินการประชุมได้ และไอ้ที่เราลงทุนลงแรงไปก็จะเป็นเสียหมด”

“กระผมคิดว่า...ถ้าเจ้าคุณจะให้โอกาสกระผมพูด...”

“เธออยู่ในฐานะที่จะพูดได้เต็มปากเสียละ วามมา...”

“ระหว่าง ‘การบ้าน’ กับ ‘การเมือง’ กระผมคิดว่า เราควรแยกไว้คนละทาง” ฝ่ายผู้สูงอายุกว่านั่งฟังอย่างสนใจ

“ขณะนี้ เราควรดำเนินตามนโยบายที่วางไว้แล้วไปตามปกติ คือ จัดเตรียมหมาย
กำหนดการ เตรียมงานประชุม ถ้าพระอาการประชวรยังทรง เราก็ทำงานไปตามแผน
แต่ถ้าหากเกิด...มีอะไร...ระหว่างนั้น อย่างน้อยองค์เจ้าหลวงที่ทรงเป็นประธานอยู่ จะทำ
ให้ทุกแคว้นรู้สึก ว่า สำหรับยโสธรไม่ว่าจะมีเหตุการณ์อะไร ถ้าเป็นเรื่องของสมาพันธ์รัฐ
แล้ว ความเป็นความตายของสมาพันธ์รัฐย่อมทรงความสำคัญกว่าเสมอ”

เสนาบดีกลาโหมถอนใจยาว

(เลือดขัตติยา หน้า 478)

หรือข้อความที่พูดโต้ตอบกับเสนาบดีคลังที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และหวังจะยึด
อโณทัยเป็นพวกเพื่อหวังที่จะมีอำนาจตาม แต่อโณทัยก็รู้เท่าทันความคิด และโต้ตอบกลับไป
ดังข้อความว่า

ริมฝีปากบางเฉียบ แยมออกแถมเยาะ ดวงตาคู่นั้นทำให้อีกฝ่ายหลบตาลงต่ำ
ท่าทางอึดอัดใจไม่น้อย

“ผมไม่เคยคิดทรอกขอรับเจ้าคุณ ว่า ‘เรา’ จะมีประโยชน์ร่วมกัน ที่เจ้าคุณหวังดีต่อ
ผม ผมก็ขอรับไป แต่อย่าคิดว่าความหวังดีอันนั้นจะได้ผลตอบแทนเสมอไป เพียงแต่ผม
คิดว่าเจ้าคุณจะเป็น ‘เพื่อน’ ที่ดีคนหนึ่งของผมเท่านั้นเอง”

(เลือดขัตติยา หน้า 481)

2.2 อารมณ์ อโณทัยเป็นคนที่ควบคุมอารมณ์ของตนเองไว้ภายใต้ความสงบเยือก
ซึ่งบุคคลอื่นจะรู้ถึงอารมณ์ที่แท้จริงได้ยาก ดังตัวอย่าง ที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงว่า อโณทัย ช่อน
อารมณ์ที่มีความสุขไว้ภายใต้ท่าทีสงบ เฉยเมย ว่า

คนพูดถวายน่าสนใจอย่างคำอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะหันกลับก้าวลงบันไดจากมา ร่างที่
ยึดตรงลมทรงทหารบอกชัดว่าจะยอมค้อมหัวให้เฉพาะเท่าที่หัวใจบัญชาเท่านั้น สีหน้า
คล้ายรูปปั้นสำริดแม้จะยังสงบ ขรึม เฉยเมย แต่ดวงตาเป็นประกายแวววาวกับจะซ่อน
ความอึดเอิบไว้อย่างเยือก ๆ

(เลือดขัตติยา หน้า 233)

หรือที่ผู้เขียนบรรยายถึงความเรียบ เฉยของใบหน้าที่ไม่แสดงออกถึงอารมณ์ใด ๆ เลย

ดวงหน้าคมสันจะม้ายคล้ายรูปปั้น เพราะเชือกเย็นราวกับปราศจากชีวิตจิตใจ

(เลือดขัตติยา หน้า 736)

3.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต อโณทัยเป็นคนทีกล้าคิด กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ความคิดจะมุ่งประโยชน์ที่ประเทศชาติเป็นที่ตั้ง คุณธรรมที่เด่นชัด คือ ความเป็นผู้นำ นำในด้านความคิด จะเสียชีวิตก็สามารถเสียสละได้เพื่อประเทศชาติและบุคคลอันเป็นที่รัก ดังตัวอย่างที่ อโณทัยกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองต่อเจ้าฟ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารีนว่า

“ถ้าฝ่าบาทจะครองคนให้ได้ ก็ต้องทรงรู้จักใช้ทั้งพระเดชและพระคุณ การที่จะทรงใช้แต่พระคุณอย่างเดียว ทำให้นักปกครองคว่ำมาหนักต่อนัก หรือถ้าจะทรงแสดงแต่พระคุณก็ต้องหา ‘มือ’ ที่จะคอยแสดงพระเดชไว้เบื้องหลังให้ได้ การปกครองจึงจะดำเนินไปด้วยดี”

“เธอเลยบำเพ็ญตนเป็น ‘มือ’ นั้นซิ ?”

“เป็นหน้าที่ของกระหม่อมที่จะต้องถวายความจงรักภักดี”

(เลือดขัตติยา หน้า 737)

หรือข้อความที่แสดงถึงความเสียสละแม้กระทั่งชีวิตเพื่อสิ่งที่รัก ว่า

“ผมไม่สนใจมติของใครทั้งนั้น สำหรับผม ผมรู้แต่ว่าผมได้ทำทุกอย่างเพื่อราชบัลลังก์ และเพื่ออสิริยศของเจ้าหญิงรัชทายาท”

ผู้เป็นพ่อวางมือจากงาน หันมามองด้วยสายตาเพ่งพิศ

“ความรักทุกชนิดมีขอบเขต”

และดูเหมือนเพียงประโยคแรก ก็ทำให้คนฟังถึงกับสะดุ้ง

“แม้แต่การรักชาติ ถ้าใครผูกขาดสิ่งใดเป็นของตนแต่ผู้เดียวแล้ว การดำเนินงานย่อมผิดพลาดเสนอ”

จากนั้นคนพูดก็หันไปทางชนมโหม่แห่ง ลงมือลิดกิ่งก้านเล็ก ๆ ต่อไป

“ผมเสียตรงนี้แหละครับพ่อ” คำตอบค่อนข้างพร่า

“ถ้าผมรักอะไรแล้ว ผมจะหยิบของรักนั้นวางไว้ในที่ ๆ ดีที่สุด และถึงแม้ผมจะเป็นอะไรลงไป ผมก็จะไม่เสียตายชีวิตเลย!”

มือที่กำลังทำงานชะงักลงไปเล็กน้อย

“ถ้าทำอย่างนี้ อโณทัยจะลำบากนะลูก”

“ผมทราบดีครับพ่อ ถ้าเป็นหมากรุก ตาเดินของผมก็ถูกบังคับให้แคบเข้ามาทุกทีแล้ว พวกนั้นเขาพยายามให้ผมถอยหนี...”

(เลือดชาติดียว หน้า 743)

ดังนั้นจะเห็นว่า ‘ภาพ’ ของอโณทัย คือ รูปร่างสูง ผิวคล้ำ ตาดำคมบ่งบอกถึงความเฉลียวฉลาดริมฝีปากบางเฉียบได้รูปบอกถึงความเฉียบขาดที่สามารถตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้เด็ดขาด ซึ่งสอดคล้องกับอาชีพการงานที่เป็นคนเด็ดขาด เชื่อมั่นในตนเอง และด้วยเหตุที่อโณทัยเป็นข้าราชการทางด้านทหาร เขาจึงมีหน้าที่ที่สง่างาม พุดด้วยน้ำเสียงเรียบ ๆ ลั่น ๆ แต่มั่นคง รอบคอบที่บ่งบอกถึงสติปัญญา ความเฉลียวฉลาดอันลึกซึ้ง และตลอดเวลาอโณทัยได้แสดงถึงสิ่งอันน่ายกย่อง คือ การกล้าทำในสิ่งที่ดีตามความคิดเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ อันเป็นคุณธรรมที่น่าสรรเสริญยิ่ง

ศัลยา

เป็นบุตรชายของตระกูลอักษรเทพอันเป็นตระกูลของขุนนางในแคว้นกัมพูระ ศัลยาเป็นคนที่ได้รับการศึกษามาจากต่างประเทศมีความรู้ความสามารถทางด้านการปกครอง เมื่อกลับมาจากต่างประเทศเขาได้เขียนหนังสือที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองระบอบใหม่ เขาจึงถูกกล่าวหาว่าเป็นกบฏและถูกจับไปจองจำแต่ในที่สุดเขาก็ได้รับการปลดปล่อย และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูแก่เจ้าฟ้าหญิงจุฬาเสาวภาคย์ เจ้าฟ้าชายวรมหาพิทย และเจ้าฟ้าชายสุริยาพิทย ศัลยาได้วางแผนช่วยเหลือทางการเมืองให้แก่กัมพูระอย่างเงียบ ๆ กล่าวคือ ช่วยโดยที่ไม่มีตำแหน่งทางการทหารแต่อย่างใดเพียงแต่ได้รับอนุญาตจากอดีตองค์เจ้าหลวงผู้ซึ่งคอยดูแลกัมพูระอยู่ในขณะนั้น จนกระทั่งแคว้นกัมพูระสามารถประคับประคองชะง่อนทางการเมืองอย่างชาวละอวด

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ ศัลยา รูปร่างสูงเพรียว ดวงหน้าเรียว ดวงตาคมมีรอยครุ่นคิดเกือบตลอดเวลา คิ้วตรงพาดเฉียง จมูกโด่งเป็นสัน ริมฝีปากบาง ฟันเรียบขาว ดังตัวอย่าง การบรรยายรูปร่างลักษณะของศัลยาในขณะที่ถูกจองจำ ไว้ว่า

ร่างสูงเพรียวลุกขึ้นยืนด้วยสีหน้าไม่แสดงความประหลาดใจแม้แต่ชนิดเดียว

“ที่ห้องชั้นล่างขอรับ คือ...ครูนี...”

“เฮลละ ฉันจะไปเดี๋ยวนี้”

(มังกูที่ไร่ปลั่ง หน้า 33)

ลักษณะของคิ้วตรง เฝียง ซึ่งมักจะขมวดอยู่เสมอ

คิ้วพาดตรงเฝียงตรงของชายหนุ่มขมวดนิ๊ด ๆ ดวงตาไม่ได้หลบดวงเนตรคู่นั้น ท้ายสุด
ริมฝีปากบางก็แยมออกจนเห็นฟันเรียบขาว

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 36)

มีข้อความที่กล่าวถึงจุมูกและริมฝีปากไว้ว่า

แสงแดดกล้าที่ทอเป็นลำยาวผ่านลูกกรงเหล็กไปตกต้องเฉพาะโต๊ะที่ทำด้วยไม้
หยาบ ๆ ดูเหมือนจะมีได้ทำให้ผู้ที่นั่งก้มหน้าก้มตาเขียนหนังสือ เกิดความรู้สึกสะดุ้ง
สะเทือนใด ๆ ทั้งสิ้น ดวงหน้าด้านข้างส่วนที่ต้องแสงสว่างเรียวซุบ หากล้นจุมูกและ
ริมฝีปากที่เม้มสนิทมิได้ค้มล้น นาน ๆ ครั้งคิ้วเข้มจึงจะขมวดนิ๊ด ๆ ดูจำคาญเสียง
ค้อนกระทบไม้และโลหะที่แว่วเข้ามาเป็นระยะ ๆ ท้ายสุดเจ้าตัวถึงกับทอดถอนลมหายใจ
ยาว เมื่อมีเสียงบานประตูหนาหนักจากเบื้องหลังเปิดออกและมีเสียงบอกเบา ๆ อย่าง
เกรงใจว่า

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 1)

1.2 อากัปภิกขีฯ ศัลยาเป็นคนจริงจัง เชื่อมั่นในตนเอง โดยแฝงอยู่ภายใต้ท่าทีที่
เฉยเมย สงบเรียบ และสง่า ดังข้อความที่กล่าวแสดงถึงความเชื่อมั่นไว้ว่า

เมื่อลุกขึ้นจากโต๊ะหนังสือ จึงเห็นชัดว่าร่างนั้นค่อนข้างสูงเพรียว อากัปภิกขีฯแสดง
ถึงความเชื่อมั่นในตนเอง จนผู้ที่ควบคุมเสียงอีกต้องเดินตามหลังราวกับผู้ที่อยู่ใต้อำนาจ
...เมื่อก้าวพ้นประตู

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 3)

อากัปภิกขีฯสงบ สง่า อยู่เสมอ เช่น

แสงแดดกระจ่างนั้นขาวสว่างเพียงแคว้นหนึ่งของลานหิน ผู้ที่อยู่ในชุดผ้าฝ้ายสี
เนื้อหยาบ ๆ จึงค่อยเดินกลับมาช้า ๆ

ตราប់กระทั้งมีเสียงเถาไม้ลั่น ฝายนั่นจึงหยุดเดินหันมายืนคอยอย่างสงบ ท้ายสุด
ดวงหน้ากลมใสจึงโผล่พ้นขอบกำแพงขึ้นมา

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 13)

พนักงานเครื่องต้นนำอาหารเข้ามาตั้งให้ผู้รับพระราชทานเลี้ยงก่อนจะถอยออกไป
ที่ท่าของบุรุษที่นั่งตัวตรงอยู่ปลายสุดโต๊ะเสวย คงเสียบสบงบริยาบถเกือบจะไม่แตกต่าง
กับผู้ทรงฐานันดรศักดิ์อันสูงส่งที่แวดล้อมอยู่นั้นเลย

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 287)

1.3 ลักษณะการพูด ศัลยามีน้ำเสียงห้าวท่ม นุ่มนวล คำพูดมีเหตุผลผ่านการ
ไตร่ตรองอย่างรอบคอบจึงสามารถโน้มน้าวใจของผู้ฟังได้อย่างดี ดังตัวอย่างที่ท่านพูดของสาเกต
หลงทางว่า

“โอ้ย ! ตกมาทำไมวะ หนาวก็หนาว ทึบก็ทึบ อากาศเลวอะไรยังงี้ เมืองเลว คนเลว !

“แต่คนด่าเลวกว่า !”

เสียงห้าวหาก่อนข้างนุ่มนวล ดังมาจากส่วนใดส่วนหนึ่งของมานอันชาวทึบนั้น....

“หิมะที่ตกลงมาเป็นครั้งแรก ชาวทึบมิระถือว่าเป็นเวลาที่สวยที่สุด เมืองของเราได้
ชื่อว่างดงามทุกฤดูกาล ไม่เคยมีฤดูกาลใดเลย และคนทึบมิระเองส่วนใหญ่ไม่ใช่คนเลว

“ยิ่งกว่านั้น ถ้าเป็นคนทึบมิระ เขาย่อมรู้ว่า การพยายามชักม้าให้หันหน้าสู่หิมะนั้น
จะทำได้เป็นอันขาด...ยกเว้น...”

ฝ่ายหลงทางเพิ่งรู้เหตุผลว่า ทำไมม้าของตนไม่สามารถไถ่กระชั้นชิดอีกฝ่ายได้

“ถ้ามีผ้าพันคอผืนยาว ๆ ควรพันตามันเสียก่อน”

สำเนียงพูดคงเลมอดันเสมอปลาย

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 308 -310)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา ศัลยาเป็นคนฉลาด รอบคอบ รู้ในสิ่งต่าง ๆ อย่างแจ่มแจ้งจึง
สามารถวางแผนเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ละเอียดถี่ถ้วน ดังตัวอย่างที่แสดงถึงความรอบรู้ของศัลยา
ในด้านการปกครอง

“ແຈ້ງ ແລ້ວເຂົາເອົາຄູ່ມາຂັງຫຼ້າໄດ້?”

“นั่นคือข้อผิดพลาด ข้อแรกเป็นความผิดพลาดที่นักปกครองทุกยุคทุกสมัยกระทำ
กันอยู่เสมอ โดยหาว่าไม่รู้ว่ คนที่อยากเป็นผู้นำทางความคิด เขาจะหาทางเข้าคุกก่อน
จากนั้นไปความคิด ของเขาจะแผ่กระจายเสียยิ่งกว่ายามเป็นอิสระ ส่วนข้อผิดพลาด

ข้อที่สองคือ นักปกครองไม่เคยรู้ว่าจะกำจัดรากเหง้าแห่งความคิดนั้นได้อย่างไร

‘ลูกศิษย์’ ยังเนตรแป้วอย่างสนใจเต็มที่

“ความผิดข้อที่สาม คือ ไม่รู้จะทำยังไงกับเจ้าของความคิดนั้น เรียกว่าซื้อไม่ได้ ขายไม่รอด ใช่มั้ยคะครู?”

‘ครู’ เอื้อมมือไปเกือบจะตบพระอังสา หากแล้วก็ลดลงเหลือแค่ลูบท่อนพระกร อย่างถูกใจยิ่ง

“นี่คือเหตุผลประการหนึ่งในหลาย ๆ ประการที่ทำให้กระหม่อมต้องเขียนตำราว่า ด้วยวิธีการเป็นกบฏ ก็ถ้าใครไม่ยอมให้คนในใต้ปกครองของตนเป็นกบฏ ก็อย่าทำ อย่างตำราเสียก็สิ้น

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 51)

มีความสามารถในการสอน แม้ว่าตนเองจะไม่ได้เป็นกษัตริย์ แต่ศัลยาก็รู้วิธีการที่จะเป็น คนยิ่งใหญ่ที่แท้จริงโดยผู้เขียนสร้างจากการสนทนาของตัวละครระหว่าง “ครูศัลยา” และ “ลูกศิษย์ เจ้าฟ้าชายวรุณาทิตย์” ดังนี้

ครู...คนที่ยิ่งใหญ่ได้นี้ ต้องสังัดหัวคนได้ใช่ไหม?”

“นั่นคืออำนาจพระเจ้าค่ะ ไม่ใช่ความยิ่งใหญ่”

“นั่นคนยิ่งใหญ่เป็นยังไง?”

“คือคนที่นั่งอยู่บนหัวใจคนมากกว่านั่งอยู่บนหัวคนพระเจ้าค่ะคนที่ทำประโยชน์และ นำความผาสุกมาสู่มนุษยชาติเท่านั้นจึงเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ไม่ใช่คนที่มีอำนาจ คนที่มีอำนาจ บางคนอาจไม่ใช่ผู้ยิ่งใหญ่ก็ได้ แต่ผู้ยิ่งใหญ่จะมีอำนาจเสมอ”

“เราจะต้องทำยังไงบ้าง เราถึงจะยิ่งใหญ่”

“มีหนทางเดียวเท่านั้นพระเจ้าค่ะ”

“ทางไหน?” ดวงพักตร์กระตือรือร้น

“ต้องซื้อตรงพระเจ้าค่ะ คนที่จะอยู่ในหัวใจคนอื่นได้นั้นต้องเป็นคนซื้อตรงเสมอ ซื้อตรงต่อตนเอง ซื้อตรงต่อผู้อื่น ซื้อตรงต่อวิชาการ ซื้อตรงต่อความคิด ซื้อตรงต่อ คำพูด”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 85)

2.2 อารมณ์ ศัลยา เป็นคนสงบ สุขุม เยือกเย็น แต่เมื่อมีเหตุการณ์คับขันก็สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้รวดเร็ว เรียบร้อย ดังตัวอย่าง

ผู้ทำหน้าที่ควบคุมนักโทษคนสำคัญ ค่อย ๆ ไขกุญแจอย่างเบามือ เพราะรู้ว่าผู้อยู่
ภายในต้องการความสงบเป็นอย่างยิ่ง

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 18)

หรือตัวอย่างที่แสดงการแก้ปัญหาทางการเมืองของกษัตริระ คัลยาแก้ปัญหาด้วย
วิธีการสุ่ม ดังนี้

“ยัง...กฤษณะ...เราจะไม่มีวันทำให้ศัตรูตัวเป็นอันตราย เราจะเฝ้ามองเขาอย่างเงียบ ๆ
จนกว่าจะถึงที่เรา!”

“ทางเรามีทั้งเบี้ย โคน กระทั่งขุน! หากทางเรา...”

น้ำเสียงนั้นมีแววทอดถอน คัลยาจึงเงยหน้าขึ้น นานชาริมฝีปากสีสดจึงเผยออก

“จำไว้กฤษณะ ขุน...จะออกเป็นตัวสุดท้ายเสมอการขยับขุนไม่ได้แปลว่าจะชนะ
บางที ขุน ที่เงียบเฉยไม่มีที่ท่าเลยน่ากลัวกว่า โดยเฉพาะ ขุนนาง เจ้าอาจจะรู้จักน้อย
ไป”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 263)

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต คัลยาเป็นคนที่มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ
เป็นที่สุด ลักษณะอันน่าภูมิใจของครุคัลยา คือ ความเป็นผู้นำ นำในด้านความคิด คัลยามี
ไข่มุขที่วิเศษที่จะนำประเทศชาติ แต่เป็นผู้ที่มีความคิดที่ทันสมัยในการที่จะเปลี่ยนแปลง
ระบอบการปกครองของกษัตริระให้ก้าวตามประเทศอื่น ดังตัวอย่าง

นอกจากนี้คัลยายังเป็นคนที่มีความกล้าหาญ กล้าคิด กล้าทำ ดังเห็นได้ในการที่กล้า
ตามจับคนที่ลอบปลงพระชนม์องค์เจ้าหลวงได้

ความรอบคอบ คัลยาวางแผนการอย่างรัดกุมในการที่จะทำสงครามกับสาเกตุอย่าง
เงียบ ๆ โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาสิ่งแวดล้อมจนกระทั่งสุดท้าย สามารถทำให้สาเกตุได้รับรู้ถึงความ
เจ็บปวดจากการสูญเสียบ้าง เป็นต้น

อับดุลลา ข่าน

เป็นบุตรชายของมุสตาฟา เบนลี ข่าน หนึ่งในห้าของผู้ครองแคว้นรุไบยา ซึ่งภูมิภาค
เป็นทะเลทราย ชาวเมืองเป็นเผ่าเร่ร่อน แคว้นรุไบยามั่งคั่งไปด้วยน้ำมันอันเป็นทรัพยากรที่มีค่า
มหาศาลทำให้ผู้นำทั้งห้าต้องการที่จะเป็นใหญ่มีอำนาจในแคว้นก็คือ ดำรงตำแหน่งองค์สุลต่าน
อับดุลลาได้รับการศึกษา ณ ต่างประเทศถูกเรียกตัวให้กลับเพราะภาวะการเมืองกำลังยุ่งเหยิง

เมื่อเขากลับมา มุสตาฟา เบนลี ข่าน ถูกลอบยิงเสียชีวิตเขาจึงได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
อับดุลลา ข่าน แทนผู้เป็นบิดา

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างหน้าตา อับดุลลา ข่าน เป็นคนรูปร่างสูง ผิวขาว ตาคม ดังตัวอย่างที่
กล่าวถึง ผิวพรรณไวดังนี้

ชายหนุ่มขัดสมาธินั่ง ลักษณะที่วางตัวตรง ไหล่ตรงละม้ายคล้ายผู้เป็นบิดาไม่
ผิดเพี้ยน หากดวงหน้าเท่านั้นที่ชาวเจนเกือบเป็นสีชมพู เพราะอยู่ในเมืองหนาวมานานปี

(รัศมีจันทร์ หน้า 22)

“คุณเพิ่งมาจากยุโรปหรือคะ?”

“ทนายผิด ผมเพิ่งมาจากทะเลทราย”

ดวงตาดำเบิกกว้าง และดวงตาเข้มนิ่ง ทำให้อับดุลลาไม่สามารถถูกจากไปได้

“ผิวคุณขาวเกินกว่าที่จะมาจากที่นั่น”

“แต่ผมก็มาจากนั้น”

(รัศมีจันทร์ หน้า 145)

มีข้อความที่กล่าวถึงรูปร่างสูง โดยผ่านคำพูดของผู้เป็นพ่อ ดังนี้

“เจ้าโตกว่าที่พ่อนึก!” น้าหนักมือที่บีบไหล่และแตะต้นแขนยังคงแข็งแรง ดวงตา
เป็นประกายแวววาว “เมื่อเจ้าไปพ่อยังต้องก้มลงสั่งเสียเจ้า แต่เมื่อเจ้ากลับมา พ่อ
ต้องแหงนดูหน้าเจ้า”

(รัศมีจันทร์ หน้า 6)

1.2 อากัปกิริยา อับดุลลา ข่าน เป็นคนว่องไว ดังตัวอย่าง

โดยฉับพลันทันที อับดุลลาหมุนตัวกลับมา เอื้อมมือไปกระตุกผ้าคลุมพระพักตร์
ออกโดยเร็ว

(รัศมีจันทร์ หน้า 409)

อับดุลลามิได้ตอบ เพราะบางกรณีถ้าเป็น “เรื่องภายใน” เกินกว่าที่จะอธิบายให้ใครฟังได้...ร่างสูงตรงก้าวตัดสินานบินเข้าไปสู่ตัวตึกภายในอย่างว่องไว

(รัศมีจันทร์ หน้า 386)

1.3 ลักษณะการพูด อับดุลลา ข่าน เป็นคนพูดตรงไปตรงมา แต่ขณะเดียวกันเขาก็ระมัดระวังการพูดเพราะเขาอยู่ท่ามกลางภาวะการเมืองอันยุ่งเหยิง ดังตัวอย่างข้อความที่อับดุลลาพูดกับองค์สุลต่านอย่างระมัดระวัง ว่า

“เวลานี้องค์เทพีจึงเปรียบเสมือนดุสแห่งอำนาจเช่นนั้นหรือพระเจ้าคะ?”

“ใช่แล้ว อับดุลลา ผู้หญิงในนิยายชาดกที่มีอำนาจมากที่สุดของรูไบยา!”

ดวงเนตรของสุลต่านจับเฉพาะดวงหน้าที่แม้จะยังขาวใส หากความมกร้านเกรียมด้วยลมร้อนจากทะเลทรายเริ่มปรากฏให้เห็นชัดตามปลายจมูก และข้างแก้มอยู่รำไร

“ความยากลำบากในตอนนี้องค์เรา มีอยู่ว่าข้อตกลงใดที่เป็นของรัฐ ไม่ว่าจะทำกับใคร หากเธอไม่ยินยอม มันมักจะต้องพับไปเสมอ ดูเถิดอับดุลลา...เราพยายามที่จะให้ประชาธิปไตยแก่คนของเรา แต่เรากลับรวบรวมอำนาจไว้ในอุ้งมือเสียนี้”

ชายหนุ่มคงยิ้มเรื่อย ๆ สีสหน้าเสมือนกับคนหนุ่มทั้งปวงที่ไม่สนใจใยดีกับอะไรอื่น นอกจากความสละสลวยของตนประการเดียว

“ศรัทธาตัวเดียวไม่ว่าที่จะควบคุมไว้ได้มากถึงปานนั้น น่าสงสัยอยู่นะพระเจ้าคะ”

องค์สุลต่านแย้มลรวลเสียงดังอย่างพึงพอพระทัย

(รัศมีจันทร์ หน้า 169)

หรือข้อความโต้ตอบระหว่างอับดุลลาและเฮซาแสดงถึงคำพูดตรงไปตรงมาว่า

“เขาจะยังไม่ฆ่าฉันเหมือนฆ่าพ่อหรือเฮซา เพราะ...ในพิธีแต่งตั้งข่านคนใหม่ มีอะไรที่จะทำได้มากกว่านั้น”

“แต่การออกไป หากสุลต่านทรงทราบ...”

“ฉันอยากให้ทรงทราบ สุลต่านอาจจะหนักพระทัยว่า ข่านองค์ใหม่มีแต่รักสนุกแบบคนหนุ่ม ยิ่งดีกว่าที่จะหนักพระทัยว่าข่านคนใหม่เอางานเอาการเกินไปมิใช่หรือ?”

(รัศมีจันทร์ หน้า 177)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา อับดุลลา ข่าน เป็นคนที่ฉลาดสามารถเรียนรู้เหตุการณ์ทางการเมืองในยุโรป และเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ที่อับดุลลา ข่าน สามารถแก้ปัญหาเหตุการณ์ เฉพาะหน้าได้ดีและรวดเร็วจึงนับว่าเขาเป็นบุคคลที่ฉลาด ดังตัวอย่างอันแสดงความคิดที่ประมวลจากเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นข้อสรุปทางการเมืองของอับดุลลา

ริมฝีปากของชายหนุ่มยิ้มชนิด ๆ หากดวงตาฉายรอยลึกซึ้ง นี่เอง...คือที่มาของความพยายามในการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญใหม่อำนาจ...ของผู้หญิงคนเดียว ทำให้ทุกคนพยายามรวมกันแย่งชิงสิ่งนั้นคืนมาอย่างสุดฤทธิ์ และนี่เองที่เจ้าหญิงเอลยากล้าใช้คำว่า 'เรา' ได้กระนั้นหรือ?

(รัศมีจันทร์ หน้า 169)

หรือตอนที่ตอบคำถามของเทพีแห่งความเที่ยงตรงเรื่องคัมภีร์มรณะว่า

“อับดุลลา...ทายาทแห่งเบนลี ข่าน ท่านเคยได้รับคำแปลหรือคำชี้แจงใด ๆ ในคัมภีร์หรือ ไม่?”

“เคย”

“เขาตอบเรียบ ๆ หน้าตาเฉย หากคำสั้น ๆ ก่อให้เกิดเสียงเคลื่อนไหว และเสียงพิมพ์เบา ๆ

“ท่านผู้ใด?”

“ผู้มีศรัทธาในองค์โฮลิส” เขายกย่อน

“เราขอให้ท่านบอกชื่อ”

“จะให้ข้าพเจ้าออกชื่อคนเดียวทั้งยุโรปเช่นนั้นหรือ ผู้ศรัทธาในองค์เทพเจ้าแห่งความตายมีพอที่จะเอ่ยอ้างชื่อได้ทุกผู้กระนั้นหรือ?”

(รัศมีจันทร์ หน้า 114)

นอกจากนี้ อับดุลลา ยังเป็นคนที่จดจำได้แม่นยำ ดังจะเห็นได้จากการที่เขาสามารถจดจำข้อความในคัมภีร์มรณะได้หมดภายในหนึ่งคืน เพื่อตอบคำถามแทนพ่อ หรือความฉลาดของอับดุลลา คงเห็นได้จากความสามารถที่ชุกซ่อนคำแปลของคัมภีร์มรณะไว้ในอกเสื้ออย่างไม่มีใครค้นพบ

ความเป็นคนช่างสังเกต สังเกตได้จากตอนเสียงฆ้องตีประชุม ในขณะที่อัปดุลลาอยู่
ที่วิหารสุริยเทพ ดังนี้

เสียงฆ้องจากที่ใดที่หนึ่ง กังวานแว่วมาตามช่องลม อัปดุลลาพยายามตะแคงหูฟัง
อย่างสนใจ...เพราะจังหวะย่ำนั้นเปรียบประดุจหนึ่งสัญญาณบอกความเป็นไปที่กำลัง
ดำเนินอยู่ภายในอุโมงค์วันนี้

“ประชุม”

เขาบอกตนเอง

(รัศมีจันทร์ หน้า 110)

2.2 อารมณ อัปดุลลา ข่าน แสดงให้ผู้อื่นเห็นว่าตัวเองเป็นบุคคลที่เรียบร้อยไม่ได้
ใจกับการเมืองมากนัก สามารถควบคุมอารมณได้ แต่ลึก ๆ เขาเป็นคนที่อารมณเช่นบุคคลอื่น คือ
มีอารมณทั้งทางด้านลบและด้านบวกเพียงแต่เขาเก็บอารมณไว้เท่านั้นเอง เช่น

“ข้าพเจ้าไม่มีเหตุผลอันใดที่จะได้รับการยกเว้นพิเศษ” คำตอบยังมีแววตึงเครียด
...กลิ่นหอมดุดอกไม้ไซยา...และดวงเนตรดุจนิลเอกก็ฉายแสงอยู่ใกล้...หากสิ่งที่เขา
เกิดความรู้สึกหม่นมัวอยู่ในใจก็คือ

“หัวใจของผู้หญิงคนนี้ทำด้วยอะไรนะ?”

(รัศมีจันทร์ หน้า 124)

อัปดุลลา ข่าน มีอารมณฉุนเฉียว ดังข้อความที่สนทนาโต้ตอบกับองค์รัศมีจันทร์ ว่า

ประโยคนี้ทำให้ชายหนุ่มหันขวับไปทันที น้ำเสียงกระด้างเหมือนสีหน้า

“ข้าพเจ้าไม่ชอบคำให้การของตนเอง!”

“มีอะไรบ้างในโลกมนุษย์นี้ ที่ทำความพอใจให้ทุกคน?”

คำย้อนถามคงสงบ ปราศจากวีแววของอารมณอื่นใด “ผู้ที่เข้ามา ณ ที่นี้ทุกคน
เมื่อจะกลับออกไป เขาจะได้รับเกียรติให้ได้เข้าชมชุมทรัพย์ของรูไบยา...เพื่อให้เชื่อมั่นว่า
รูไบยาจะมั่นคงยั่งยืนภายใต้ความคุ้มครองดูแลแห่งคณะเทพ”

“ข้าพเจ้าไม่สนใจ” ชายหนุ่มบอกไม่ถูกว่า ทำไมความฉุนเฉียวจึงประดังขึ้นมา

(รัศมีจันทร์ หน้า 122)

หรือข้อความที่แสดงถึงความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ ดังนี้

อับดุลลาทำมือแน่น ความโกรธพุ่งขึ้นมาจนต้องพยายามกัดริมฝีปาก

(รัศมีจันทร์ หน้า 105)

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต อับดุลลา ข่านเป็นคนจริงจัง รับผิดชอบต่องานที่
 การงานเพียงแต่แฝงอยู่ภายใต้ท่าทีรักสนุกแบบชีวิตคนหนุ่ม

“เฮฮา...” น้ำเสียงนั้นราบเรียบ “นี่ละการเมือง...เมื่อมีการหวังที่จะเถลิงอำนาจ
 ก็ย่อมต้องมีความตายเป็นบันไดแห่งความสำเร็จ...จุดแห่งการช่วงชิงอำนาจอุบัติขึ้นด้วย
 ความตายของพ่อ และบัดนี้มันกำลังขยายวงกว้างออกไป”

“เรากำลังอยู่ในจุดกลางแห่งการขยายตัวเช่นนั้นหรือข่าน?”

“เธอไม่โง่”

“แต่การออกไปจะยิ่งเสี่ยงมากยิ่งขึ้น การเสียข่านไปแต่ละคนย่อมทำให้วงแห่งการ
 ช่วงชิงอำนาจแคบเข้า”

ผู้เป็นคู่คิดผกคีรีชะ สีหน้าแสดงอาการเข้าใจขึ้น

“เราจะไปเที่ยวกันให้สนุก...โดยเฉพาะฉันอยากพบผู้หญิง คนที่เราพบเมื่อกลางวัน
 นี้ ชื่ออะไรนะ ..นอรา..นางแบบแฟชั่นโฉมงาม..บางทีกระโจมในทะเลทรายของเราเห็นจะ
 มีแขกพิเศษเสียแล้วกระมัง”

(รัศมีจันทร์ หน้า 176 - 177)

นอกจากนี้อับดุลลายังเป็นคนที่ไม่โลภมาก ดังตัวอย่าง

“ข้าพเจ้าไม่สนใจ” ชายหนุ่มบอกไม่ถูกว่าทำไมความอุนเจียวจึงประดังขึ้นมา

“สมบัติของรูไบยา และความมั่นคงของรูไบยา เมื่อผู้ใดคิดจะปกครองก็ขอให้เป็น
 หน้าที่ของผู้นั้น

(รัศมีจันทร์ หน้า 122)

“ภาพ” ของอับดุลลา เป็นชายหนุ่มรูปร่างผิวดำ ตามคอ ว่องไว เป็นคนพูดตรงไปตรงมา
 ฉลาด มีคุณธรรมอันดี เช่น ความรับผิดชอบ และไม่โลภมาก

สรุปบุคลิกภาพของตัวเอกฝ่ายชายจากการศึกษาบุคลิกภาพของตัวเอกฝ่ายชายในนวนิยายของลักษณะนี้ พบว่า บุคลิกภาพของตัวเอกฝ่ายชายปรากฏลักษณะดังนี้

บุคลิกภาพภายนอก

1. รูปร่างหน้าตา ตัวเอกฝ่ายชายทุกคนจะมีรูปร่างสูงใหญ่ ดวงตาดำคม จมูกโด่งเป็นเส้นตรง ริมฝีปากบางสวย ผิวพบว่าส่วนใหญ่จะมีผิวขาวอาจจะเป็นเพราะสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศหนาวเย็นจึงทำให้ตัวเอกฝ่ายชายมีผิวขาว

2. อากัปกริยา ตัวเอกฝ่ายชายทั้ง 5 คน พบว่าปรากฏ 2 ลักษณะ คือ

2.1 ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรวดเร็ว แข็งกร้าว ดูแต่ลึก ๆ อ่อนโยน อากัปกริยาลักษณะนี้ได้แก่ เจ้าชายรามิล ตัวเอกฝ่ายชายจากเรื่องมหารานิ และเจ้าชายรังสิมันต์ ตัวเอกฝ่ายชายจากเรื่องดังดวงหฤทัย

2.2 มีอริยาบทที่สงบ เยือกเย็น สง่า และมีความเชื่อมั่นในตนเอง อากัปกริยาที่ปรากฏลักษณะนี้ได้แก่ อโณทัย ตัวเอกฝ่ายชายจากเรื่อง เลือดขัดติยา ศัลยา ตัวเอกฝ่ายชายจากเรื่องมงกุฎที่ไร้มลทิน และอัปดุลลา ข่าน ตัวเอกจากเรื่อง รัชมีจันทร์

3. ลักษณะการพูด ตัวเอกฝ่ายชายทั้ง 5 คน พบว่า ลักษณะการพูดปรากฏ 2 ลักษณะ คือ

3.1 เสียงดัง รวดเร็ว ได้แก่ เจ้าชายรามิล และเจ้าชายรังสิมันต์

3.2 เสียงนุ่มนวล พูดจาไพเราะ คมคาย ได้แก่ อโณทัย, ศัลยาและอัปดุลลา ข่าน

บุคลิกภาพภายใน

1. สติปัญญา ตัวละครเอกฝ่ายชายทุกตัวเป็นคนฉลาด เรียนรู้เหตุการณ์ และความรู้ต่าง ๆ ได้รวดเร็ว แก้ปัญหาเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดี

2. อารมณ์ ตัวเอกฝ่ายชายทั้ง 5 คน พบว่า ลักษณะของอารมณ์ปรากฏ 2 ลักษณะ คือ

2.1 อารมณ์ร้อน เอาแต่ใจตนเอง แต่ภายในอ่อนโยน ได้แก่ เจ้าชายรามิล และเจ้าชายรังสิมันต์

2.2 อารมณ์สงบ เก็บความรู้สึกได้ดี ได้แก่ อโณทัย, ศัลยา และอัปดุลลา ข่าน

3. คุณธรรมในการดำเนินชีวิต พบว่า ตัวละครเอกทั้ง 5 คน มีคุณธรรมอันน่าภูมิใจ คือ ลักษณะของความเป็นผู้นำที่เสียสละ พร้อมทั้งจะรับความทุกข์แทนผู้อื่นได้ทุกเมื่อ ผู้นำที่มีวิธีการคิดที่เต็มไปด้วยความรอบคอบ สามารถมองนโยบายทางการเมืองของทั้งประเทศตนและเพื่อนบ้านได้อย่างทะลุปรุโปร่ง พร้อมกับการกล้าที่จะตัดสินใจ

บุคลิกภาพของตัวเอกฝ่ายหญิง

ตัวเอกฝ่ายหญิงจากนวนิยายของลักษณะดีทั้ง 5 เรื่อง ได้แก่ เจ้าหญิงศาสดา ใน มหาราณี, เจ้าหญิงทรริกา ใน ดั่งดวงหฤทัย, เจ้าฟ้าหญิง ทิพรัตน์ดารากุมารี ใน เลือดขัตติยา, เจ้าฟ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ ใน มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ และองค์เทพีรัศมีจันทร์ ใน รัศมีจันทร์โดยจะวิเคราะห์ตัวละครตัวดังนี้

เจ้าหญิงศาสดา

เป็นเจ้าหญิง แห่งแคว้นศิริน เป็นพระราชธิดาที่ประสูติจากพระมหาเทวี มีน้องชายซึ่งยังเล็กอยู่ ชื่อ เจ้าชายศิรินทร์ พระมหาเทวีสิ้นพระชนม์พระราชอาบิดีแห่งศิรินมีราณีพระองค์ใหม่ที่ต้องการครองอำนาจทั้งหมด เจ้าหญิงศาสดาและน้องชายจึงต้องไปพึ่งพระคานักคั่นธามาต อันเป็นเมืองภูเขา อากาศค่อนข้างหนาว และเป็นภูเขาที่เป็นเทือกเขาเดียวกับปญจคีรีที่ตั้งของ กาลิก

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ เจ้าหญิงศาสดาเป็นคนที่รูปร่างสูงโปร่ง ดวงหน้าเรียว ผิวเหลือง คิ้วและตาเป็นสีน้ำตาลเข้ม ผมยาว ดังตัวอย่างที่บรรยายถึงรูปร่างลักษณะไว้ว่า

เมื่อพ้นบานพระทวารออกมาแสงสว่างแจ่มจ้าทำให้รูปร่างที่ดูบางระหงใน พระ
ภูษาสีนวลเรียบเนียนขัดยั้งขึ้นดวงพักตร์เรียวเสลาประกอบด้วยพระฉวีนิวล เหลืองเกือบ
เหมือนเทียนขี้ผึ้ง พระขนงและพระเนตรเป็นสีน้ำตาลเข้ม เจกเช่นเดียวกับดวงเนตรสี
อำพัน ยกเว้นแนวพระโอษฐ์ที่เม้มสนิทบอกถึงความเด็ดเดี่ยว พระเกศาที่ยาวอย่างยิ่ง
จากกึ่งกลางถึงปลายเป็นสีอ่อนดกพันไวหุลม ๆ ร่วมกับเส้นหญ้าหอมอันมีดอกเล็ก ๆ
สีเหลืองแกมขาวแน่นพระอุษาพระองค์น้อยจะมีเควพระพักตร์เอกเดียวกันหากดวงพระ
เนตรแจ่มใส ร่าเริง ฉลองพระองค์อันหอม มีทั้งเศษหญ้าและรอยโคลนแสดงถึง ‘กิจกรรม’
ที่ทรงกระทำมาตลอดเช้านี้

“ไปมุดตามกอนหญ้ามาละซิ” พระพี่นางต้องดึงเศษหญ้าและไปไม้บนพระเกศาให้
“ระวังงูนะ”

(มหาราณี หน้า 8)

1.2 อากัปกิริยา เจ้าหญิงศาสดาเป็นคนสง่างาม ตัวตรง มีความนุ่มนวล อ่อนโยนและเด็ดขาด ดังตัวอย่าง

บานพระทวารด้านข้างเปิดออก ท้าวนางชั้นผู้ใหญ่เริ่ม 'นำเสด็จ' หากเจ้าหญิง
 แห่ง ดิชนันท์ขับไปทางจากกันจนวน...วรวงค์เหยียดตรง พระหนเข็ดนิค ๗
ทรงคักดียิ่ง ดวงเนตรรุ่งโรจน์ดวงพักตร์แย้มสรวลน้อย ๗
ความสง่างามเจิดฉาย คุจรัศมีแผ่โดยรอบจากวรวงค์

(มหารानी หน้า 42)

ความนุ่มนวล อ่อนโยน ฉายชัด ดังนี้

เจ้าหญิงศาสด์ตราวงพระหัตถ์ลงบนพระอังสาพระอนุชา ทรงบีบนิค ๗ ให้มันใน
ความอบอุ่นว่า
พ็อยุ่ไกลเธอ !

(มหารानी หน้า 127)

ข้อความที่แสดงว่าเด็ดขาด เช่น

“ถ้าเจ้าชายภาณุเทพทรงกล้า ก็...อาจจะ...จบเพคะ อย่าทรงลืมห่อมฉัน พกกรีช
 แบบชาวหิมวันต์ !”

“ฮัล !” พระสุรเสียงทอดถอน

“ฝ่าบาททรงเร็วกว่าห่อมฉันนิดเดียว

(มหารानी หน้า 630)

1.3 ลักษณะการพูด เจ้าหญิงศาสด์ตราเป็นคนพูดจามีเหตุผล วาจาคมคายแต่แฝง
 ด้วยความอ่อนโยน ดังตัวอย่าง ลักษณะคำพูดอันอ่อนโยนที่มีต่อคนเดินสาล์นจากราชสำนักดิชน
 ซึ่งกราบทูลผิดธรรมเนียมประเพณีของการเข้าเฝ้า เพราะความดีใจที่ได้เห็นพระโสม แต่พระองค์
 ก็ไม่เห็นว่าเป็นความผิด ยังพูดจาดด้วยความอ่อนโยนเช่นเดิม ดังนี้

“เกล้ากระหม่อมดีใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้เฝ้าทูลละอองพระบาท”

“ขอบใจมาก” กระแสรับสั่งอ่อนโยน รอยแย้มสรวลลงดงาม”

“คงเหนื่อยมา เดี่ยวจะให้คนพาไปพัก”

(มหารानी หน้า 14)

เสียงที่นุ่มนวลของเจ้าหญิงศาสตรา ดังนี้

“เธอพอจะบอกพี่ได้หรือยังว่าร้องให้ทำไม?”

พระสุรเสียงนุ่มนวล ทำให้สะดุ้งทั้งวรรคัล เหยพระพักตร์รวดเร็ว...พระพี่นาง
ประทับยืนอยู่ริมลำธารฝั่งตรงข้าม ภายใต้ความมืดลัวของตนไม่ใหญ่

(มหารानी หน้า 88)

วาทะคมคาย ดังเช่น

เสนาบดีผู้เฒ่ากลั่นยิ้ม “น่านแลงนะพระเจ้าค่ะ ที่ไม่มีใครได้เห็นฝ่าพระบาท”

“พูดง่าย ๆ ว่าคล้ายมาดุดัวประหลาด”

“ข้างป่า ให้นำมาเข้าขบวนแห่แน่นอนอย่างไร คนก็ไม่ปรารถนามาดูพระเจ้าค่ะ”

คำกราบทูลละเอียดละไม อ่อนโยนเสียงยิ่งนัก

“แต่ถ้าเมื่อไหร่ประกาศว่าเป็นข้างเผือก อย่าว่าแต่มาดุดัวเลย ยังตั้งเครื่องบูชาเสียด้วย”

“ตกลง” เจ้าหญิงศาสตราแย้มสรวล “อันเพ็งรู้ว่าหน้าตาอันคล้ายข้างเผือก”

(มหารानी หน้า 145 - 146)

ข้อความที่แสดงคำพูดที่มีเหตุผล ดังว่า

“แล้วใครเป็นคนบอกคะว่าพี่ชื่อแพะ พี่ชื่อแกะ?”

“ก็แพะร้องแบะ”

พระพี่นางพยายามประทานคำอธิบาย

“แต่แกะมันไม่ได้ร้องแกะ ๆ นี่คะ”

ราชองค์รักษ์และนางพระกำนัลผู้ตามเสด็จได้แต่อมยิ้ม

“คำบางคำไม่ได้เรียกตามเสียงหรือตามลักษณะ อย่างเสื้อมันก็ไม่ได้ร้องเสื้อ ๆ

แต่คนที่พบมันที่แรกกำหนดไว้ว่าจะเรียกอะไร ถ้าพบอีกครั้งจะได้เรียกเหมือน ๆ กัน
รู้กันทันทีว่าพูดถึงอะไร อย่างนั้นก็แยกไปว่านกอะไร พ่อเคยถึงม้า เห็นไหมคะ ทุกคน
รู้หมดว่าตัวอะไร ไม่ต้องมานั่งอธิบายว่า ตัวมีสีขาว วิ่งเร็ว อะไรทำนองนั้น”

(มหารानी หน้า 123)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สถิติปัญญา เจ้าหญิงศาสตราเป็นคนฉลาด สังเกตได้จากคำพูดที่ได้ตอบกับบุคคลอื่น ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้รวดเร็ว การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในขณะที่ประทับอยู่ที่คันทามาส ซึ่งไม่ค่อยมีความสะดวกมากนัก ดังตัวอย่างที่เห็นได้จากการเรียนรู้ในการปรับตัวให้เข้ากับผู้นำเผ่าต่าง ๆ ของหิมวันต์

พระสุรเสียงต่อไปลดลงพอเฉพาะพระองค์" เขาก็มีเกลือกกลางฝ่ามือถวาย ต้องทรงหยิบแตะพระโอษฐ์นิดหน่อย วันนี้กว่าจะหมดแก้ว คงต้องเสวยน้ำลักขวด แล้วก็ไม่ได้เสวยอะไรเต็ม ๆ อีกอาทิตย์หนึ่ง"

"อัลละ!"

เจ้าหญิงแห่งศิรินอกพระโอษฐ์ แตะพระนลาฏ เสวยเกลือกที่ถวายได้แล้ว คล่อง ดวงหน้าของผู้นำเผ่าจึงยิ้มกว้างไปตามกัน บางคนจับพระหัตถ์แตะริมฝีปาก อย่างฉาบฉวย นอบนบยิ่ง

(มหารानी หน้า 397-398)

ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นความฉลาดของเจ้าหญิงศาสตรา จากการสนทนาโต้ตอบกับพระบิดา ไว้ดังนี้

ก่อนถวายบังคมลา พระชนกมีกระแสรับสั่งเบา ๆ

"เหลืกกกล้าที่สุดมีจุดเปราะเท่ากับไหมมีรอยพรุนเพราะกินตัว"

พระธิดาแย้มพระโอษฐ์แจ่มใส "หญิงจะใช้ไหมพันดาบเพคะ"

พระราชอาบิดีแห่งศิรินทรวงพระสรวล "ขอให้โชคดี"

เจ้าหญิงศาสตราแย้มพระสรวลอยู่ในพระพักตร์ ขณะเสด็จออกฝ่าฝายหน้า...พระบิดาทรงช่างเปรียบเทียบให้เห็นชัด

เหลืกกกล้ากับผ้าไหม!

'เหลืกกกล้า' คมกริบ กร้าว กระด้างจนเป็นอหังการ ทว่า 'จุดเปราะ' อยู่ตรงไหนแล้ว 'ไหม' ซึ่งง่ายกว่าแต่อย่าเินกว่ามีอันตราย

ผ้าไหมให้ความอบอุ่น นุ่มนวล

ทว่าเปลือเมื่อใด รัตคอยตายได้เมื่อนั้น

อัครกุมารีแห่งศิรินถนพระทัย 'เหลืกกลักกับไหม' ประทับร่อย!

(มหารานี หน้า 278)

2.2 อารมณื เจ้าหญิงศาศวตธาเป็นคนที่มือารมณืเยือกเยืน ดังดั่วอย่างทีแสดงถึง อารมณืทีเยือกเยืน จากบทสนทนาระหว่งเจ้าชายศิขรินทรและเจ้าหญิงศาศวตธา

“พี่หญิง กลับบ้านเราเถอะ” พระสุรเสียงยังขึ้นพระนาลิก

เจ้าหญิงศาศวตธาประทับลงบนก้อนหินแบนราบ เจ้าชายพระองค์น้อยจึงประทับ ยืน ก้าวกระโดดไปตามก้อนหินระเกะระกะในลำธาร เล็ดจ๋ข้ามไปหา แล้วคุกพระขงข้งลง เบื้องพระพักตร์

“แค่คิดถึงบ้านเท่านั้นเนหรือ?” ถ้อยรับสั่งอ่อนโยน พลงใช้ปลายนิ้ว พระหัตถ์ แตะรอยขึ้นตามขนพระเนตรพระอนุชาทีเป็ยกเป็นแพ

เจ้าชายศิขรินทรทงนึ่ง เพราะไม่เคยทูลข้อไม่จริง พระพี่นางก็ทงเงียบ รอฟังคำตอบ ท้ายสุดพระอนุชาทีสุดพระอัลลาสะทูลอ่อย ๆ

“ชายเล่นเรื่ออยู่คนเดียวก่อน แล้วเขาก็มา”

พระพี่นางไม่ทงชักว่า ‘เขา’ คือใคร

“เขาบอกว่าเขาชื่ออุษา ชายก็คิดว่า...ลูกคนลวนมั้ง...เราก็เล่นเรื่อด้วยกัน ตานี้มันหิวนีละ เขาบอกว่าทางนู้นมีสวนผลไม้ เราเก้าะไปกัน...”

เอ...การป็นข้ามรั้วนี้เล้าข้ามเสียทีได้นี้... “ชายกะเขาจิงแข่งกันไปพบ...” เจ้าชาย พระองค์น้อยก็ลนพระเซพะ

“ยายอุษาดาโตเขาเรียก...ทูลหม่อมพ่อ...” ถ้อยรับสั่งเบาอย่างย้งราวกระซิบ “ชายก็เลยรู้ว...”

“พี่เล้าให้เธอฟังแล้ว” กระแลรับสั่งนมนวล

“คะ...รับทราบกับรับรู้ต่างกันนะคะ”

“ใช่ พี่ถึงลนเธอเรื่อความอดทน อดคือดคกัณ ไม่แสดงออกด้วยกาย วาจา แต่ทนคือการพยามยามข้มใจ”

(มหารานี หน้า 89)

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต เจ้าหญิงศาสวัตราต้องจากบ้านเมือง คือ ศิริน ไปเพราะเหตุผลทางการเมืองตั้งแต่เป็นเด็กและประทับที่พระตำหนักคันธามาส ซึ่งชำรุดต้องไปซ่อมแซมใหม่ พระตำหนักคันธามาสเป็นเมืองที่อยู่ในเขตหนาว หรือเมืองภูเขาจะต้องมีการเตรียมสิ่งของไว้สำหรับหน้าหนาว เจ้าหญิงศาสวัตราไปประทับที่พระตำหนักคันธามาสด้วยความอดทน ทรงแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเกี่ยวกับสถานที่อยู่อาศัยด้วยความประหยัดและอยู่ได้อย่างมีความสุข จนกระทั่งเมื่อต้องกลับศิรินเพื่อทำหน้าที่ของลูกที่ดี คือ เดินทางไปวิเทศด้วยเหตุผลทางการเมืองทั้ง ๆ ที่ตนเองยังไม่รับรู้ถึงเหตุผลที่แท้จริง แต่ด้วยความเป็นห่วงในพระราชบิดาและเพื่อประเทศชาติจึงต้องเดินทางสู่วิเทศ เจ้าหญิงศาสวัตราจึงจัดเป็นผู้ที่มีลักษณะของความเป็นผู้นำที่ดี คือ คิดถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง การตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ เพื่อศิรินที่น้องชายจะได้มีตำแหน่งที่ดี และความเป็นผู้นำปรากฏเด่นชัดอีกช่วงหนึ่ง ดังตัวอย่างที่เจ้าหญิงศาสวัตราได้แสดงให้เห็นถึงความเห็นแก่ประเทศชาติหรือส่วนรวมไว้ว่า

ทรงท่องติดต๋อรวดเร็วในพระทัย ‘ครู’ ผู้เข้ามาถวายพระอักษร เคยกราบทูลว่า

“ธรรมะสูงสุดของผู้ครองแผ่นดินคือขันติธรรม คนจะครองแผ่นดินได้ต้องกระทำตนแจกแผ่นดิน แผ่นดินเป็นผู้ให้ความสมบูรณ์แห่งพืชพันธุ์ธัญญาหาร แผ่นดิน รับความร้อนไว้ในเวลากลางวัน และคายความอบอุ่นในยามราตรี แผ่นดินรับความสกปรกทั้งมวลเพื่อแปรให้เป็นประโยชน์ใหม่ แผ่นดินไม่เคยรู้สึกต่ำต้อยแม้จะถูกเหยียบย่ำ คนจะครองแผ่นดินต้องรับธรรมะจากแผ่นดินมาปฏิบัติให้ได้อย่างงอกว่า จึงสมควรแก่คำว่า... เจ้าแผ่นดิน...”

วันนี้ในฐานะ...เจ้าหญิง ผู้แทนแห่ง ‘หญิง’ ทั้งปวงของศิริน ในฐานะผู้ดำรงเชื้อสายแห่ง...เจ้าแผ่นดิน...ต้องดำรงพระองค์ให้ได้ในขันติธรรม ดวงพักตร์อัครกมารีแห่งศิริน สงบเฉย ละมุนเลี้ยวจนเจ้าชายรามิตทรงชะงัก ชมวดพระชนง

(มหาราณี หน้า 268)

‘ภาพ’ ของเจ้าหญิงศาสวัตราโดยสรุปคือ รูปร่างสูงโปร่ง ดวงหน้าเรียวคิ้วเข้ม ตาคม หรือภาพรวมคือเป็นผู้หญิงที่สวยงาม อากัปกริยาเป็นคนสง่างาม อ่อนโยนและเด็ดขาด พุดจา มีเหตุผลแฝงไว้ด้วยความนิ่มนวล ด้านสติปัญญาเป็นคนที่ฉลาด อารมณ์เยือกเย็น คุณธรรม

อันน่ายกย่องคือ คิดคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมคือประเทศชาติเป็นที่ตั้ง

เจ้าหญิงทรงศิกา

เป็นเจ้าหญิงแห่งแคว้นพันธรัฐ มีพี่ชายซึ่งเอาแต่ใจตนเอง คือ เจ้าชายทยุติธร ต่อมาต้องแก้ไขปัญหาที่เจ้าชายทยุติธร จนต้องตกไปเป็นเชลยของแคว้นกาลิก แต่ก็ได้กลับแคว้นพันธรัฐอย่างมีความสุข

1. บุคลิกลักษณะภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ เจ้าหญิงทรงศิการูปร่างบางระหง ดวงตา สวย ดวงหน้าเรียว ผมหยาบสีน้ำตาล ดังตัวอย่างที่ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นถึงรูปร่างลักษณะของเจ้าหญิงทรงศิกาผ่านความรู้สึกของเจ้าคุณกลาโหมและโดยผู้เขียนบรรยายเอาไว้ว่า

เจ้าคุณกลาโหมเหลือบดูรองค์ บาง ระหง ในฉลองพระองค์กำมะหยี่สีน้ำเงิน เข้มจนแลดูเกือบดำ ดวงพักตร์เรียว ชูบ คล้ายสลักจากหินอ่อน หากดวงเนตรยาว ฉายแววเข้มแข็งยิ่ง

(ดังดวงหฤทัย หน้า 70)

หรือบรรยายถึงรายละเอียดของเส้นผม ดวงพักตร์ ดวงเนตรไว้ว่า

รองค์บาง พระเกศยาวสลวย พระพักตร์เรียว ดวงเนตรกว้างใส ขน พระเนตรตรงปลายค่อนข้างเป็นสีอ่อน คล้ายตะตอมงทองไฉ่เป็นระยะ

(ดังดวงหฤทัย หน้า 237)

1.2 อากัปกิริยา เจ้าหญิงทรงศิกา เป็นคนที่มีกิริยาอาการต่าง ๆ ที่นุ่มนวลแต่ก็มีความเข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว สง่างาม ดังตัวอย่างที่แสดงถึงความนุ่มนวลไว้ว่า

ท่าย่อพระองค์ลงถวายคำนับ สงามเสวยยิ่งนัก ดวงพักตร์เรียวเสลาดมุนใด

(ดังดวงหฤทัย หน้า 587)

เจ้าหญิงทรงศึกษามีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว เช่น

เจ้าฟ้าหญิงแห่งพันธรัฐจะ “เปลี่ยนไป” พระลักษณะนุ่มนวล อ่อนโยน แปรเป็น
เข้มแข็ง เด็ดขาด รวมทั้ง “รวดเร็วปานพายุ”

(ดั่งดวงอาทิตย์ หน้า 314)

1.3 ลักษณะการพูด เจ้าหญิงทรงศึกษาเป็นคนที่พูดจานุ่มนวล อ่อนโยน
ดังตัวอย่าง

เช้าวันนี้ เลียงป่าเขา เลียงผีเห่ามาฝากกลุ่มหมอกจัด แสดงว่า “ภารกิจ”
เร่งร้อน... พี่ชายหนีเรื่องอะไรเดี๋ยวก็รู้ บานพระทวารเปิดออกท่นราชเลขาฯ ถวาย คำนับ
ลงท่นที่ เมื่อประจักษ์ชัดว่าผู้ใดประทับคอยอยู่

“วันนี้มาแต่เช้า”

ถ้อยรับสั่งอ่อนโยนยิ่ง เพราะผู้มากด้วยวัยรับราชการมานาน จนเป็นที่ไว้วาง

พระราชหฤทัย

“ท่านสมุหฯ ไม่สบายพระเจ้าค่ะ เกล่ากระหม่อมจึงต้องนำรายละเอียด พระราช
พิธีมาถวาย เพราะทรงอยากทอดพระเนตร”

(ดั่งดวงอาทิตย์ หน้า 16)

หรือ

“ขอบใจ มาลัย” กระแสรับสั่งเต็มต้น

“ฉันจะ เก็บไว้”

(ดั่งดวงอาทิตย์ หน้า 147)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา เจ้าหญิงทรงศึกษาเป็นคนฉลาด สามารถแก้ปัญหาที่พี่ชายคือ
เจ้าชายหฤติธร ซึ่งเป็นผู้นำที่เป็นคนใจร้อนและย่อหย่อน สร้างปัญหาไว้ เจ้าหญิงทรงศึกษาคัดสิน
ใจแก้ปัญหาอย่างพยายามไม่ให้กระทบกระเทือนต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และเป็นทางออกที่ดีที่สุด

นอกจากนี้เจ้าหญิงทรรติกายังเป็นผู้ที่ปรับตัวให้กับสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อหลงเข้าไปเป็นเชลยของ
แคว้นกาลิก เจ้าหญิงทรรติกาพยายามปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสมกับเป็นชัตติยะ
มานะ ดังตัวอย่างที่เจ้าหญิงทรรติกาได้รับการไว้วางใจให้ดำเนินการแก้ปัญหาที่เจ้าชายหฤตธร
สร้างขึ้นไว้ว่า

“แม่เชื้อ...หากมีอะไรเกิดขึ้น หญิงจะจัดการได้อย่างดีด้วย”

(ดังดวงหฤทัย หน้า 74)

ความยอมรับจากคณะเสนาบดีในด้านความฉลาด ดังนี้

คณะเสนาบดี ู้แก่ใจทุกคนและต้องยอมรับอย่างคนยุติธรรม เจ้าฟ้าหญิงแห่ง
พันธรัฐทรงพระรูป พระโฉม พระสติปัญญา

(ดังดวงหฤทัย หน้า 197)

เจ้าชายรังสิมันต์ก็ยอมรับความฉลาด ดังนี้

หม่อมฉันเคยนึกเสมอ ผู้หญิงสวยมักไม่ฉลาด แล้วหม่อมฉันก็ได้พบคน
ฉลาด แล้วยิ่งสวย

(ดังดวงหฤทัย หน้า 258)

2.2 อารมณ์เจ้าหญิงทรรติกาเป็นคนที่อารมณ์อ่อนโยน มีเมตตาแต่เอาแต่ใจตนเอง และชอบคิดไปเองข้างเดียวในใจ ดังตัวอย่างที่กล่าวถึงความรู้สึกขณะที่เจ้าชนฟู (กระรอก)
ตายว่า

“ชนฟูเพคะ” คำกราบทูลเบาอย่างยิ่ง กระแสดแห่งความไม่สบายใจฉายร่อง
รอยปรากฏ “ตายแล้ว”

ตาย...คำนั้นค่อยซึมซับสู่พระหทัย เจ้าตัวน้อยขนขาว หางเป็นพวงฟู วิ่งไป
วิ่งมา นั่นนะหรือตาย ยากอย่างยิ่งที่ริมพระโอษฐ์จะขมขมิบ

“ทำไม?”

“มันชอบไปทางปีกพระตำหนักโน้น...”

ใช่...เจ้าขุนฟูดูราวกับรู้ เพราะมักจะไปก่อวนเป็นประจำ พอจวนตัวเข้า มันก็จะวิ่งกลับมา

“เจ้าฮอว์คเพคะ” พระพี่เลี้ยงทูลอีกอึก

เหยี่ยวลัดเลียงตัวโปรดแห่งองค์เจ้าหลวง บางคราวจะถูกปลดปล่อยให้ บินเป็นอิสระ โดยเฉพาะในยามหนาวจัด เจ้าฮอว์คจะเข้ามาภายในพระตำหนักอวสานของเจ้าขุนฟูแน่ชัด ตอนนี้ไปจะไม่ได้ทอดพระเนตรร่างกลมขาววิ้งปราดเปรียว พวงหางปลิวไสว

“ดี...หมดสิ้นกัน!”

เจ้าฟ้าหญิงทรงศึกษาวางหนังสือไว้บนโต๊ะทรงสูงข้างพระเก้าอี้ที่ประทับ ก่อนจะประทับยืน เสด็จไปยังพระบัญชา แบนพระพักตร์กับกระจกเย็นชืด อากาศภายนอกขาวสลัว หิมะเกาะแข็งบางส่วนสะท้อนแสงสว่างแพรวพราว

ดี...จะได้ไม่ทรงทอดทิ้งสิ่งใดไว้เบื้องหลัง

กริชน้ำแข็งอันเย็นเฉียบ ละม้ายแห่งผืนดวงนฤทัย ดี...หาไม่ใครจะพุ่มพัก
เลี้ยงดูมัน “อิลินธร” จะมี “ราชินี” เสด็จผ่านมาประทับเจ้าขุนฟูคงถูกนำไปปล่อยคืนสู่
ป่าสน

มันจะหากินเองเป็นหรือ

มันจะเจ็บเหงาเปล่าดาย ไม่รู้ว่าถูกทอดทิ้ง

เสียงพระพี่เลี้ยงเข้ามาใกล้ ทอดถอนใจเบา ๆ

“มันชน ไม่ระวังตัวเพคะ”

ใช่...องค์เองก็ควรระวังพระองค์ อิลินภาพแค่มือเอื้อม...บัดนี้...ทอดพระเนตรเสียนี้ คือ
อิลินธร...ทอดพระเนตรเสียเถิด นี่คือที่ประทับ อีกไม่นาน ภาพทุกอย่างจะเลือนลหาย
ทุกสิ่งทุกอย่างจะกลายเป็นความเจ็บเหงาว่าเหววังเวง

(ดังดวงนฤทัย หน้า 130-131)

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต คุณธรรมที่ปรากฏชัดของเจ้าฟ้าหญิงทรงศึกษา คือความเป็นผู้นำที่เต็มไปด้วยความรอบคอบ คิดถึงแผ่นดินของตัวเองตลอดเวลา ไม่ว่าในขณะ

ต้องแก้ปัญหาของเจ้าชายหฤทัยธรรม หรือต้องปรับตัวเองในขณะที่เป็นเชลยของกาสึก เจ้าหญิง
หรรษิกาก็ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความคิดถึงแผ่นดินของตัวเองเสมอ ลักษณะของความเป็นผู้นำที่เด่น
ชัดของเจ้าหญิงหรรษิกา คือ ตอนที่เกือบสูญเสียเจ้าชายรังสิมันต์ การสั่งการและการตัดสินใจ
เด็ดเดี่ยว ล้วนแล้วแต่เป็นลักษณะของความเป็นผู้นำที่ดีทั้งสิ้น ดังตัวอย่างที่ทรงแก้ปัญหาของ
เจ้าชายหฤทัยธรรม ว่า

น่าเสียดาย...มิใช่เจ้าฟ้าชาย
น่าเสียดาย...มิใช่มกุฎราชกุมาร
ดวงเนตรที่แลมามีกระแสนอนโยน
“เจ้าคุณคงจะต้องหาคนสั่งราชการแทน
เพราะ...เราควรจะไปป้อมปืนด้วยกัน...”
“เกล้ากระหม่อมเตรียมแผนงานไว้แล้ว”
คำกราบทูลแสดงความรอบคอบ จับใจ
“แต่...การสั่งราชการควรเป็น...ฝ่าบาท”
นั่นคือการบอกใบ้ให้ประทับอยู่ มิต้องเสด็จด้วยพระองค์เอง
“ตะกัณฑ์พูดคำว่า...เรา...นะ” กระแสนับสั่งหนักแน่น

(ดังดวงฤทัย หน้า 69)

หรือการสั่งการ และการตัดสินใจเด็ดเดี่ยวในขณะที่แก้ปัญหาของเจ้าชายหฤทัยธรรม ว่า

“ฉันไม่ห้ามเรื่องสงฆ์!” กระแสนับสั่งเข้มงวด
“แต่ฉันต้องการให้มีข่าวอย่างนี้ออกมาก่อน หลังจากนั้นอาจจะเป็นข่าวการ
กระทบกระทั่งกันโดยบังเอิญ ข้า...เจ้าฟ้าหญิงแห่งทานตะหลงเข้ามาแล้วเราถวาย
การต้อนรับอย่างสมพระเกียรติที่ป้อมปืน ก่อนการจัดขบวนส่งเสด็จผ่านไปกาสึก
อย่างสะดวกสบาย ข้าอย่างนี้แหละที่ฉันต้องการ แล้วเจ้าคุณต้องทำให้ได้ด้วย!”

“พระเจ้าค่ะ” เสนาบดีมหาดไทยทูลสนองอย่างจำใจ

“เจ้าคุณ...ตอนแถลงข่าว ถ้าไม่จำเป็น อย่าให้ใครเขาเห็นหน้านะ เพราะ
หน้าเจ้าคุณบอกข่าวตรงกันข้าม”

(ดังดวงฤทัย หน้า 69)

หรือที่กล่าวดัดสินใจแก้ปัญหาที่เจ้าชายทฤษฎีไว้ดังนี้

“ทางเดียวที่จะทำได้ดีที่สุดระหว่างนี้คือจัดขบวนอัญเชิญเสด็จเข้ามาประทับ...ฝ่ายใน...ให้สมเด็จพระเกียรติ อาจจะเป็นการมาเฝ้าเพื่อร่วมพระราชพิธีหรืออะไรก็ได้...”

คำกราบทูลค่อนข้างอีกอัก เพราะรู้ดีถึง ‘การควรไม่ควร’

“อันไปเองเจ้าคุณ” กระแสรับสั่งมั่นคงยิ่ง

“อย่างน้อยเราต้องทำให้กาลสักและทานตะรุว่าเราได้รักษาพระเกียรติยศเข้า
ผ่านึงพระคุณนั้นไว้อย่างดีที่สุด เจ้าคุณไปพักเถอะ อันจะเตรียมงานกับเจ้าคุณ
มุนาดไทย...”

(ดังดวงหฤทัย หน้า 93)

ดังนั้นจะเห็นว่า “ภาพ” เจ้าหญิงทรรติกาเป็นคุณรูปร่างหน้าตาดีมีความอ่อนโยนทั้ง
อาภักดิ์ปรีชา และการพูด มีความเมตตา แต่เข้มแข็งเด็ดเดี่ยว คุณธรรมที่งดงามคือมีความเป็น
ผู้นำที่ดี กล่าวดัดสินใจและรับผิดชอบ

เจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารี

เป็นเจ้าหญิงแห่งแคว้นยโสธรที่ต้องรับภาระการเป็นราชินีของสหพันธรัฐ ซึ่งต้องเลือก
หน้าที่ ละทิ้งหัวใจ

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ เจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารี มีรูปร่างผอมสูง ผมหาว
ผิวนวล ดวงตาคม ดังตัวอย่างที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงรูปร่างไว้ว่า

วรวงศ์ระหงบางเสด็จพระองค์ปลิวจากที่ประทับทิ้งให้นางข้าหลวงคนโปรด
ทอดสายตาไปยังหงส์ขาวที่คงลอยนิ่งอยู่ด้วยท่วงท่าผยอง

(เลือดชาติดียว หน้า 220)

มีข้อความที่บรรยายถึงดวงพักตร์ พระเกศา ดวงเนตร และฉลองพระองค์ โดยผ่าน

ความรู้สึกของพระนม ไว่ดังนี้

พระนมมิได้ทูลตอบ แต่เมื่อจัดกลีบพระภูษาถวายเรียบร้อยแล้ว จึงถอย ออกห่าง
ไปนิดหนึ่ง ดวงตาเป็นประกายอย่างภาคภูมิ เพราะผู้ที่ประทับยืนอยู่ตรงหน้าภายใน
เครื่องแต่งพระองค์เต็มยศ มิใช่เจ้าฟ้าหญิงพระองค์น้อยต่อไป แต่เป็นขัตติยนารีแรก
รุ่นพระชันษา ดวงพักตร์มดมืองเกือบจะเป็นล้นมพุดไลเพราะพระเกศา ซึ่งเคยปลอย
ยาวรุงรัง ถูกขมวดเกล้าพันไว้อย่างแนบเนียน ลายสะพานสีสดตัดกับฉลองพระองค์
และเครื่องราชวราภรณ์แพรวพราว ในพระหัตถ์มีขลุ่ยพระพักตร์ผืนน้อยติดตัวกับพัด
ด้ามจิว ทอดด้วยลูกไม้สลักเงินแสงทองแว้ง อบหอมกรุ่นละม้ายคล้ายกลิ่นดอกไม้อ
แรกแย้ม แต่ความลดไลของดวงเนตรและรอยแย้มพระโอษฐ์ลิ้นกลาบสด ดูเหมือนจะ
ชมคุณลักษณะอื่นเสียสิ้น

(เลือดขัตติยา หน้า 201)

1.2 อากัปกิริยา เจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารีเป็นคนทีสง่างาม เป็นตัวของ
ตัวเอง ดังตัวอย่างที่กล่าวถึงท่วงท่าที่สง่างามไว้ว่า

รับสั่งแล้วก็เลยเสด็จลงครองครุฑนั่งยัดเต็มที ท่วงท่าสง่าทุกอิริยาบถ
โดยมีต้องทรงเล่แตรวงเลยแม่แต่น้อย

(เลือดขัตติยา หน้า 197)

ความเป็นตัวของตัวเองของเจ้าหญิงทิพรัตน์ ปรากฏชัดตั้งแต่ยังเป็นเจ้าหญิงพระองค์
น้อย ดังนี้

เจ้าฟ้าหญิงทิพรัตน์ดาราช ขยับพระองค์ หากพระพี่นางจะไม่รับสั่งขึ้นเสียก่อนว่า
“เธอ เดินตามพี่มาแล้วกัน เพราะโดยตำแหน่งไม่ว่าจะเดี๋ยวนี้หรือในภาย
หน้าเธอจะต้องเดินตามพี่ตลอดไป!”

“ถ้าหญิงไม่เดินเสียอย่างเดียว หญิงก็ไม่ต้องตามใคร”

“ตามใจเธอซิ”

(เลือดขัตติยา หน้า 174)

1.3 ลักษณะการพูด เจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารีพูดจาสุภาพ อ่อนโยน คำพูดจะต้องเป็นสิ่งที่ปฏิบัติ คือ ยืนอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบ ดังตัวอย่างที่แสดงถึงวาจาอันอ่อนโยนว่า

พระพี่นางขัดขึ้นแกมเยาะ แต่พระสุรเสียงอวย ๆ ดังเบา ๆ อย่างปลอบประโลมว่า

“หญิงตั้งแต่แรกแล้ว ให้พี่ยน้ำยังงั้นก็มาไม่ถึงแต่ก็ต้องพยายามลองดูของอะไรถึงแม้เราจะรู้ว่าสุดความสามารถแต่ถ้าอยากจะได้ก็ต้องลอง บางที...ใครจะรู้ว่าหากเราพยายามมาก ๆ เราอาจจะได้ก็ได้!”

(เลือดขัตติยา หน้า 137)

หรือตัวอย่างคำพูดที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อ

“ไม่ต้องห่วงหรอกนะ...บางทีฉันอาจจะได้ทำอย่างนี้อยู่อีกไม่นานนักหรอก เพราะ...ฉันก็เหมือนกับ ‘ใคร ๆ’ เขานั้นแหละ คือมีทั้งหน้าที่และหัวใจ...ถ้าเมื่อใดฉันต้องทำหน้าที่ ฉันก็ต้องทำอย่าง ‘ใคร ๆ’ เขา คือ...ละทิ้งหัวใจไว้ข้างหลัง”

มาทั้งสองลดเลี้ยวลับหายไปไหนแมกไม่นานแล้ว แต่สายพระเนตรยังจับจ้องไปเบื้องล่างอย่างแน่วแน่

“ทางข้างหน้า ฉันยังมีภาระคอยอยู่อีกมากเหลือเกิน เพราะฉะนั้นตอนนี้ขอให้ฉันใช้ชีวิตให้สมบูรณ์ที่สุดก่อนที่ภาระอันหนักทั้งหลายเหล่านี้จะมาถึง...พรุ่งนี้ปลูกฉันด้วยนะผกา ฉันจะออกไปแต่เช้า...”

(เลือดขัตติยา หน้า 327-328)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สถิติปัญญา เจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารี เป็นคนที่ฉลาด ซึ่งปรากฏชัดตั้งแต่วัยเด็กเมื่อโตขึ้นก็สามารถเรียนรู้เกมการเมืองได้อย่างดีและด้วยความรวดเร็วดังตัวอย่างที่แสดง

ถึงความฉลาดตั้งแต่เยาว์ชันษา ซึ่งเห็นได้จากคำพูดของเจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารี ว่า

“แม่ไม่ชอบอีตาเสนาบดีคนนี้!”

“ก็ตะกี้แม่ยังบอกหญิงเลยว่า จะชอบใครหรือไม่ชอบใครก็ต้องเก็บไว้ในใจ”

“อย่ามาย้อนแม่นะหญิง!”

“หญิงไม่ได้ย้อน แม่พูดอย่างนี้จริง ๆ นี่นา”

เจ้าหญิงองค์น้อย รับสั่งอย่างฉลาด แต่ก็ดูจะไม่ถูกพระทัยพระมารดาเป็นอย่างยิ่ง

(เลือดขัตติยา หน้า 4)

หรือจากตัวอย่าง ที่แสดงถึงการเรียนรู้ในการเมืองไว้ว่า

“ถ้าแม่สอนหญิงให้รู้จักกลัว หญิงก็ต้องสอนตัวเองให้รู้จักอำนาจ เพราะหญิงจะขวยอะไรของใครมาได้ หญิงต้องมีอำนาจเสียก่อน และอำนาจเท่านั้นจะทำให้หญิงรักษาของที่หยิบมาจากคนอื่นโดยไม่ชอบธรรมไว้ได้”

“หญิง...”

“หญิงต้องก้าวไปข้างหน้าแล้วค่ะแม่ ก้าวจากวันนี้...เวลานี้...หญิงทิ้งหัวใจของหญิงเสียแล้ว ต่อนี้ไปเป็นเรื่องของหน้าที่อำนาจและงาน แม่หรือใครหยุดยั้งหญิงไม่ได้อีก!”

“แต่หญิงต้องฟังแม่...”

“ก็แม่ลองทำให้หญิงฟังซิคะ”

(เลือดขัตติยา หน้า 220)

2.2 อารมณ์ เจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารี เมื่ออยู่ในวัยเด็กจะเป็นที่อ่อนโยน แต่เมื่อโตขึ้นความอ่อนโยนต้องถูกบดบังจากความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ ทำให้เป็นคนที่เคร่งขรึม ควบคุมอารมณ์ได้ดี ดังตัวอย่างที่บ่งบอกถึงความเปลี่ยนแปลงจากวัยเยาว์ มาเป็นความเคร่งขรึม ไว้ว่า

ถ้อยรับสั่งที่หลุดล่นไปเสียคนละเรื่อง และในระยะหลัง ๆ นี้ดูเหมือนว่าพระธิดาองค์น้อยจะมีอะไรอย่างหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงไป จนทำให้พระมารดาเกิดความเกรงได้ อย่างประหลาดนับตั้งแต่พระอิริยาบถวางลง่าเนิบนาบ ดวงพักตร์ที่เคยแจ่มเฝ้า เปลี่ยนเป็นเคร่งขรึม ดวงเนตรดำใหญ่ฉายแววลึกซึ้ง ซึ่งดูเหมือนว่าจะไม่มีใครสามารถเดาพระทัยได้

(เลียดขัตติยา หน้า 220)

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต คุณธรรมอันน่าภูมิใจของเจ้าหญิงทิพรัตนดารากุมารี คือ มีความรับผิดชอบเป็นเยี่ยม คือ รับผิดชอบต่อราชบัลลังก์เพื่อประเทศชาติถึงแม้ว่าทางนี้จะทำให้ตนเองต้องเหนื่อยหนักเพียงใดก็ตามการตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยว เลือกหน้าที่แทนหัวใจเพื่อชาติบ้านเมือง อันเป็นลักษณะของความเป็นผู้นำที่ดี ดังคำสอนของบิดาของอินทียที่กล่าวถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติว่า

“เวลานี้อินทียคิดแบบทหาร ทหารไม่เคยคิดอะไรทั้งนอกจากว่า ความผิดเป็นสิ่งควบคู่กับการลงโทษ แต่เจ้าหญิงรัชทายาททรงคิดแบบนักปกครองระหว่างการเสวยส่นน้อย ก็มาได้มาถึงล้นใหญ่ เราต้องเลือกประการหลัง”

(เลียดขัตติยา หน้า 742)

จะเห็นว่า “ภาพ”ของเจ้าหญิงทิพรัตนดารากุมารีเป็นคนที่รูปร่างหน้าตาดีแต่แฝงไว้ด้วยความเด็ดเดี่ยว พุดจาอ่อนโยน สิ่งที่สำคัญยิ่งของเจ้าหญิงทิพรัตนดารากุมารี คือ ความเป็นคนรับผิดชอบต่อประเทศชาติ แม้ว่าจะต้องทั้งความต้องการลึก ๆ ในใจของตนเองก็ตาม

เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ มีรูปร่างผอม สูง ดวงหน้าเรียวยาว คางเรียบขาดวงตาสีน้ำตาล ผมหยาบ คำบรรยายที่กล่าวถึงดวงพักตร์ เส้นผมไว้ว่า

ฉลองพระองค์คลุมบรรทมสีขาวขลิบด้วยไหมสีม่วงเข้มส่งให้เห็นวรวงค์เล็กบาง
เส้นพระเกศาก็กว้างเป็นเปียยาวเกือบถึงบันพระองค์ ทำให้ดวงหน้าแจ่มเยือกกว่าปกติ

(มังกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 43)

มีข้อความกล่าวถึงรูปร่างว่าเล็ก งามสง่า วงพักตร์เรียว งามเข้ม ดวงเนตรคม
สลุกหว่า และดวงเนตรไวดังนี้

ภาษาลืออันละบัดชาย ต่อเมื่อพ้นจากกรอบตะตึง จึงเห็นวรวงค์เล็กบางหากตั้ง
ตรงอย่างทรงอำนาจ ดวงพักตร์เรียวมีไค้เอียบขาด โดยเฉพาะดวงเนตรสลุกหว่า เป็น
ประกายคมวาววับ

(มังกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 16)

หรือข้อความที่คล้ายคิดคำนึงถึงดวงเนตรในขณะที่พบเจ้าหญิงจุฑาลาวภาคย์ใน
ครั้งแรก ไวดังนี้

คำอุทานนั้นเกิดจากภาพของผู้ที่ยืนเด่นอยู่ระหว่างประตูในชุดเสื้อคลุมยาวสี
น้ำเงินเข้มเกือบดำขับให้เห็นดวงหน้านวลละอองคมเข้ม โดยเฉพาะดวงตางาม
ประหลาดอันแผ่อำนาจไวเต็มเปี่ยมที่แลตรงมาอย่างแน่วแน่...ชายหนุ่มเล็กคิวนิด ๆ
ริมฝีปากได้รูปหุบสนิท ดวงตาแลสบดวงตาเช่นกัน

(มังกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 32)

1.2 อากัปกริยา เจ้าหญิงจุฑาลาวภาคย์มีท่าทีที่สูง่า มั่นคง มีความเชื่อมั่นใน
ตนเอง ดังตัวอย่างที่บรรยายถึงอากัปกริยาไวดังนี้

หากในสายพระเนตรของเจ้าฟ้ารัชทายาทแห่งสาเกต ความ ‘ยอดเยี่ยม’ ของ
กษัตริย์อยู่ที่วรวงค์บางระหง ในชุดสีม่วงเข้มเกือบเท่าสีพระเนตร แม้นดวงพักตร์จะไม่
มีรอยตกแต่งเลยแม้แต่น้อย ทว่าดูราวความสดใสแห่งฤดูใบไม้ผลิจะมากขึ้นแต่เต็ม
ความพร้อมเพราไว้บนพระปราง และพระโอษฐ์ที่หุบสนิท ไร้อย่างแยบยล หากความ
เคร่งขรึม กลับทำให้ทรงความสง่ากว่าพระชนม์ จนทำให้เจ้าฟ้าชายเมศราธรรดกลั่น

พระโอรสไร้ไม้ได้

(มังกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 530)

1.3 ลักษณะการพูด เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ เป็นคนที่พูดจาดีเหตุผล คมคาย สุภาพนุ่มนวล ดังตัวอย่างคำพูดที่คมคายและมีเหตุผลในขณะที่สอนพระอนุชาว่า

พระพี่นางเอื้อมให้ตักไปแตะพระอังสาพระอนุชาเบา ๆ

“จำไว้นายเล็ก...ความคิดช้าคนได้มากกว่าการมาคนจริง ๆ เสียอีก ความคิดของคนอาจจะแตกต่างกันได้ ถ้าความคิดที่ต่างกันนั้นมิได้เป็นปฏิปักษ์กัน แต่ถ้าเมื่อใดความคิดเป็นปฏิปักษ์กัน การทำลายล้างกันจะตามมา”

(มังกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 21)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ เป็นคนที่ฉลาด รู้เท่าทันเกมการเมือง และสามารถเรียนรู้เหตุการณ์ได้รวดเร็ว ดังตัวอย่างที่แสดงถึงการรู้เท่าทันการเมืองด้วยความคิดที่ฉลาดไวดังนี้

พระนางเจ้าแห่งสาเกตจะเสด็จมาเยี่ยมเราเป็นการส่วนพระองค์”

พระชนงสีเข้มเล็กขึ้นขณะที่พระสุรเสียงในพระศอดังเบา ๆ ว่า

“หรือ?”

“คะ ผิดสังเกต จะเสด็จก่อนวันงานเราด้วยซ้ำไป”

“มันผิดสังเกตมานานแล้ว”

พระสุรเสียงเรียบ ซ้ำ อย่างไรรัดรอง จนพระอนุชาทรงแปลกพระทัย

“คะ?”

“เธอไม่รู้หรือว่า ครูไม่ได้เข้ามาสอนหนังสือ?”

เจ้าหลวงพระองค์ใหม่พระพักตร์เสียเล็กน้อย

“ชายไม่มีเวลา...”

“พี่ไม่ได้ตำหนิเธอ แต่อยากให้เธอรู้ว่า คนอย่างครูของเธอนั้น มักจะทำอะไร
อีกหลายอย่างที่เราไม่รู้”

“หมายความว่าเรื่องนี่เกี่ยวพันกัน?”

“เธอก็ผิดสังเกตใช่ไหม?”

“ใช่ซิคะ แต่ครูไปทำอะไร จนถึงกับทาลาเกตุต้องรีบร้อนมา?”

“พี่ไม่ทราบ”

พระพี่นางเธอแห่งภษมิระรุพระองค์ด้ว่า ถอยรับสั่งนั้นไม่ตรงกับความจริง นัก จริ่ง
แทแล้วควรจะมีกระแสรับสั่งว่า

“พี่ยังไม่ทราบเรื่องทั้งหมด!”

(มงกฎที่ไ้บัลลังก์ หน้า 467)

2.2 อารมณิ เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ เป็นคนที่อ่อนโยน เยือกเย็น ดังตัวอย่าง
ในขณะที่สนทนาโต้ตอบกับครูศัลยา เมื่อพระราชทานลายพระหัตถ์ให้แก่ครูศัลยาเพื่อจะได้เบิก
ไ้ยาอย่างสะดวก ไ้ว่า

เจ้าฟ้าหญิงแห่งภษมิระแย้มลรวลน้อย ๆ ขณะวางซองลายพระหัตถ์วางลงบนโต๊ะ

“ทำไมฉันต้องทำอย่างนั้นด้วยละคะครู ‘เจ้าแผ่นดิน’ มีหน้าที่ช่วยเหลือ ‘ข้าแผ่นดิน’
แล้วก็เท่านั้น...ลายมือของฉันจะทำให้ครูได้รับความสะดวกทุกอย่าง เท่านั้นไ้
ไหมคะ?”

“พระเจ้าคะ”

ชายหนุ่มค่อมกายค่านับอย่างสุภาพ สีน้ายังมีรอยไม่ลบายใจแฝงอยู่อย่างเห็น
ได้ชัด

“ขอให้คนไ้หายเร็ว ๆ นะคะครู”

รับสั่งพลางเล็ดจผ่านออก เป็นเครื่องหมายว่าการเข้าเฝ้ายุติลง

(มงกฎที่ไ้บัลลังก์ หน้า 410)

2.5 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ มีคุณธรรมที่เด่นชัด คือ มีความรับผิดชอบเป็นเยี่ยม นั่นก็คือ การรับผิดชอบต่อราชบัลลังก์ในขณะที่กษัตริษชาติองค์ เจ้าหลวง ผู้ที่เหมาะสมที่สุดที่จะดำรงตำแหน่งคือ พระองค์เอง ทั้ง ๆ ที่รู้ชัดว่าหน้าที่นี้เป็นหน้าที่ที่ต้องแบกความรับผิดชอบใหญ่หลวงไว้ด้วยตัวเอง แต่ก็ต้องเลือกประเทศชาติ ต้องเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม อันเป็นลักษณะของผู้นำที่มีความเสียสละ ดังตัวอย่างที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าต้องเผชิญกับปัญหาอยู่ตลอดเวลา

“นม...ไปบอกเจ้าคุณทหารว่า ฉันจะลงไปเป็นประธานการประชุมแทนพระองค์
ให้คอยสักครู...”

“เพคะ...”

ดวงพักตร์อันเคยงามละมุนดุจกลีบดอกไม้อแรกแย้ม ดูเหมือนจะถูกความร้อนแรงแห่งภาระหน้าที่คอยดูดซับความสดใสไปทีละน้อย คงเหลือไว้แต่ความแกร่งกร้าวที่จะต้องทรงเผชิญกับปัญหาที่ถาโถมเข้ามาโดยไม่หยุดยั้ง

(เมงกุฏที่ไบบัลลังก์ หน้า 355)

“ภาพ” ของเจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ จึงเป็นผู้ที่มีความสง่างาม เฉลียวฉลาด และอ่อนโยน มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมเสียสละประโยชน์ส่วนตน

องค์เทพีรัศมีจันทร์

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ องค์เทพีรัศมีจันทร์ มีรูปร่างสูงระหง ผิวขาว ดวงตาดำคม ผมดำเป็นมัน มีรูปจันทร์ครี้งเดี่ยวที่หน้าผาก ดังตัวอย่างที่ผู้เขียนบรรยายถึงรูปร่างหน้าตาไว้ดังนี้

ร่างระหงที่ประทับอยู่บนแท่นสูงคงลงบนึง ไม่มีที่ท่าอื่นใด ไม่มีสรรพลาเนียง
ที่แม้ แต่ผู้ชายยังสะท้านทอดถอนใจ

(รัศมีจันทร์ หน้า 121)

มีข้อความที่กล่าวถึงผิวขาวไว้ว่า

หัตถ์ขาวคลุ้มผ้าไว้ปลิวสะบัดยกขึ้นไปทางขวา ก่อให้เกิดเสียงตะโกนกันต่อ ๆ ไปว่า
“ขาว... เลี้ยวขาว...”

(รัตมีจันทร์ หน้า 434)

หรือข้อความที่บรรยายถึงรายละเอียดของรูปร่างลักษณะ ดังนี้

อับดุลลาฮอนใจยาว...ต่ำจากดวงเนตรดำใหญ่ดูจนล่องประกายแววกัน
คือนาสิกโด่งเป็นสัน และริมโอษฐ์สีจัดที่หยักมนมนิด ๆ รวากับจะแย้มสรวลตลอดเวลา
ดวงพักตร์นั้นสมควรแท้กับคำชื่น찬ที่ชาวรูไบยาได้ยินกันจนคั่นหู

...งามโอษฐ์ดูจะแถม ละม้ายแย้มติดตาตรู

งามเนตรมลักหมู่ ดาริกาอันพร่าพราว...

...

เส้นเกศาดำยาวเป็นมันขลิบขมวดมุ่นเมาลีแบบโบราณ เหนือหน้าผากจึงปรากฏ
รอยสีแดงระเรื่อรูปจันทร์ทรางครั้งเลี้ยวปรากฏชัด

(รัตมีจันทร์ หน้า 410-411)

1.2 อากัปกิริยา องค์เทพีรัตมีจันทร์ เป็นบุคคลที่ต้องปรากฏตัวในสองลักษณะ คือ เป็นองค์เทพีรัตมีจันทร์ผู้กำความเชื่อและความศรัทธาจากปวงชน อากัปกิริยาจะเป็นบุคคลที่สง่างาม เนิบนาบ ปรากฏกายอย่างเจียบเจียบ อีกลักษณะ คือ ในนามของมิสนอร่านางแบบชาวต่างประเทศ ที่เข้ามาถ่ายแบบในรูไบยา อันเป็นคนที่ปราดเปรียว ว่องไว เป็นคนสมัยใหม่ ตามวัฒนธรรมยุคใหม่ ดังที่ผู้เขียนบรรยายถึงความสง่างาม เนิบนาบ เมื่อปรากฏในนามองค์เทพีรัตมีจันทร์ ไว้ดังนี้

โคลกขานมหิทธานุภาพนั้น แสดงถึงอำนาจอันยิ่งใหญ่ของสตรีร่างระหงงามที่
ยืนวางสง่าอยู่เหนือแท่นที่ประทับ ก่อนที่จะเดินลงมาหา ๆ

(รัศมีจันทร์ หน้า 123)

เมื่อเป็นมิลินธรา นางแบบชาวต่างประเทศก็เป็นคนสมัยใหม่ตามวัฒนธรรมสมัยใหม่

ชายหนุ่มมองดูสตรีที่นั่งอยู่ตรงหน้าด้วยความรู้สึกขบขันในใจ... ตามความ
เจริญของยุโรป มิได้มีเพียงแค่วัตถุที่ลอกเลียนจากชาติอื่น อันสุดแล้วแต่ว่า... จะ
เห็นสิ่งใดดีสิ่งใดงามเท่านั้น หากได้รู้ล้าเข้าไปถึงจิตใจผู้คนอีกด้วย... น่าแปลก... ที่
สตรีสองคนนับว่ามีส่วนละม้ายคล้ายคลึงกัน คนหนึ่งเจริญรุดหน้าตามติดอารยธรรม
สมัยใหม่อย่างไม่หยุดยั้ง หากอีกคนหนึ่ง... เป็นตัวแทนแห่งยุคเก่านับด้วยพันปีอย่าง
เต็มภาคภูมิ!

(รัศมีจันทร์ หน้า 145)

1.3 ลักษณะการพูด องค์เทพีรัศมีจันทร์มีน้ำเสียงหวานไล้ ทรงอำนาจ และร่าเริง
แจ่มใส ดังตัวอย่างที่กล่าวถึงน้ำเสียงไว้ว่า

“ตามมาทางนี้”

เสียงหวานไล้ทรงอำนาจดังมาจากแท่นตรงหน้า

(รัศมีจันทร์ หน้า 102)

แม้จะอยู่ในภาพขององค์เทพีน้ำเสียงก็ยักร่าเริง ดังนี้

“บัดนี้...”

เป็นครั้งแรกที่สุริยงนั้นเจือสรวลอย่างจะเข้าขันในพระทัย

“ท่าน...ได้มาเยือนอยู่ ณ ปากทวารแห่งชุมสมบัติของยุโรปแล้ว”

(รัศมีจันทร์ หน้า 124)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สถิติปัญญา องค์เทพีรัศมีจันทร์เป็นคนทีฉลาด เรียนรู้ศาสตร์ทุกแขนงได้รวดเร็ว ปฏิบัติงานทุก ๆ อย่างได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ ดังตัวอย่าง

“ใหม่ ๆ ก็เมื่อเสียจนไม่รู้จะเสียยังไง กระทั่งสามารถฝึกจิตตัวเอง สะกดให้ร่างกายปราศจากความรู้สึกเป็นส่วน ๆ ได้ ดิฉันต้องเรียนรู้ศิลปวิทยาการโบราณทั้งหมดไม่ว่าขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีพูด รวมความว่า ดิฉันจะต้องเป็นองค์เทพีที่หาที่ติมิได้ ครั้นโตขึ้น...ดิฉันจึงถูกส่งไปเรียนแพทย์ แต่โรงเรียนหยุด ดิฉันจะต้องกลับมาเรียน...เรียน...เรียนอย่างไม่มีวันสิ้นสุด พวกคณะนักบวชสุริยเทพหลายคนที่คุณเห็นมาแล้ว...จบแพทย์มาจากหลายประเทศ อังกฤษ เยอรมัน อเมริกา และเรายังมีนักเคมี นักฟิสิกส์ชั้นปริญญาเอก ที่กลับมาค้นคว้าปรับปรุงสมุนไพรรักษาโรคให้ใช้ได้ดี...ฉะนั้น วิธีการที่เรารักษาคณไข้ จึงไม่ใช่เวทมนตร์คาถาอะไร แต่เราจะฉีดยาสมุนไพรรักษาโดยวิธีการที่รวดเร็วจนคนไข้ไม่ทันคิด

(รัศมีจันทร์ หน้า 415)

2.2 อารมณ์ องค์เทพีรัศมีจันทร์มีความร่าเริงแจ่มใส ดังตัวอย่าง

“แต่ถ้าจะพูดไปแล้ว ไอ้อารยธรรมของยุโรปยากี่ดูเหมือนจะเป็นสินค้าออกที่ขายดีที่สุดรองจากน้ำมัน”

อาการยิ้มอย่างแจ่มใสทำให้ดวงหน้าสดสว่างขึ้น

(รัศมีจันทร์ หน้า 147)

“นอรา”

“คะ” เสียงหัวเราะกังวานแจ้ว “ ฟังดูไม่เป็นทั้งฝรั่งเศส ไม่เป็นทั้งชาวยุโรป แต่ดิฉันเลือกชื่อที่คนทั้งสองประเทศจะเรียกง่ายที่สุด”

(รัศมีจันทร์ หน้า 149)

หรือแม้แต่ขณะที่เป็นองค์เทพก็ยังคงมีความแจ่มใส ดังนี้

“ในที่สุด...”

เสียงพึมพำของชายหนุ่มมีแววคล้ายตกอยู่ในความฝัน

“เราก็คงพบกันอีก มีสินอร่า!”

ผู้ที่ถูกขานนามกลั่นหัวเราะ ดวงตาเป็นประกายกับ

“ความจำคุณดีจริง”

(รัตมีจันทร์ หน้า 410)

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต องค์เทพีเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่เธอเป็นผู้หน้าที่ดี เธอใช้หัวใจและชีวิตตั้งมั่นในการปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติ ดังตัวอย่าง

“คุณจะให้ผมตอบไหมว่า ผมต้องการอะไร?”

ชั่วอึดใจหนึ่งต่อมาหญิงสาวจึงเงยหน้าขึ้น แม้แววดาจะยังมีริ้วรอยเก๋เซ่น หากดวงหน้าเคร่งขรึม น้ำเสียงที่ตอบหนักแน่นเป็นปกติ

“ถึงคุณจะให้ดิฉันให้คำมั่นสัญญาอย่างไร ดิฉันก็ให้ไม่ได้ เพราะ...หน้าที่
ส่วนหนึ่งของดิฉัน คือการเป็น “องค์เทพี” ซึ่งได้ถวายสัตย์สัญญาต่อองค์เทพบิดาแล้ว
ว่า ดิฉันจะถวายชีวิตไว้ภายใต้องค์สุริยเทพ กับรูไบยา สองประการนี้เท่านั้น ดิฉัน
ขออภัย...”

หญิงสาวยื่นมือมาไถ่ชายหนุ่ม หากมิได้แต่ต้องร่างกายอีกฝ่ายหนึ่ง

“อย่าขอสิ่งตอบแทนจากดิฉันเลยล่ะ รูไบยากำลังต้องการความช่วยเหลือ
อย่าทำเพื่อดิฉัน อย่าทำเพื่อตนเอง แต่...ขอให้เราทำเพื่อรูไบยากันเถิด”

(รัตมีจันทร์ หน้า 419)

“ภาพ” องค์เทพีรัตมีจันทร์ โดยสรุปคือ เป็นคนทั้งดงาม ฉลาด น้ำเสียงหวานใส มีความร่าเริงอยู่เสมอ คุณธรรมอันยอดเยี่ยมคือมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และส่วนรวมเป็นอย่างดี

สรุปลักษณะบุคลิภาพของตัวเอกฝ่ายหญิง จากการศึกษาปรากฏว่า ตัวเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายของลักษณะนี้มีบุคลิภาพ ดังนี้

บุคลิภาพภายนอก

1. รูปร่างหน้าตา ตัวเอกฝ่ายหญิงทุกคนเป็นคนที่สวยรูปร่างสูงระหง ผิวขาว ผอม ผอมยาวสลวย ตาคมลึกซึ้ง หน้าเรียว
2. อากัปกิริยา ตัวเอกฝ่ายหญิงทุกคนมีกิริยาที่สง่างาม นุ่มนวล อ่อนโยน ขณะเดียวกันจะเป็นคนที่เข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว อันเป็นคุณลักษณะของกษัตริย์ซึ่งย่อมต้องได้รับการอบรมมาเยี่ยงกษัตริย์
3. ลักษณะการพูด ตัวเอกฝ่ายหญิงทุกคนพูดจานุ่มนวล อ่อนโยน และมีเหตุผลในการพูด

บุคลิภาพภายใน

1. สติปัญญา ตัวเอกฝ่ายหญิงทุกคนเป็นคนที่มีฉลาด รู้เท่าทันเหตุการณ์การเมือง แก้ปัญหาและปรับตัวได้ดี
2. อารมณ์ ตัวเอกฝ่ายหญิงทุกคนเป็นคนมีอารมณ์เยือกเย็น สามารถเก็บอารมณ์ได้เป็นอย่างดี
3. คุณธรรมในการดำเนินชีวิต ตัวเอกฝ่ายหญิงทุกคนมีลักษณะอันเด่นชัด คือ ความเป็นผู้นำที่คิดอย่างรอบคอบ มองเหตุการณ์หรือนโยบายทางการเมืองทั้งของตนและประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างชัดเจน อีกทั้งเป็นผู้นำที่มีความเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์อันยิ่งใหญ่ของส่วนรวม

บุคลิภาพของตัวอริ

จากการศึกษานวนิยายทั้ง 5 เรื่อง มีตัวอริที่ปรากฏดังนี้ คือ องค์ราณี และเจ้าชายภาณุเทพในมหารानी เจ้าชายเขมรรัฐในเลือดชาติตยา เจ้าชายเมศรรารในมงกุฎที่ไร้บัลลังก์ และเจ้าหญิงเอลยาในรัศมีจันทร์ บุคลิภาพของตัวอริวิเคราะห์ได้ดังนี้

องค์ราณีแห่งศิขิน

เป็นมารดาเลี้ยงของเจ้าหญิงศาศวัตราและเจ้าชายศิขรินทร์มีลูกสาวคือเจ้าหญิงอุตตรอุษามาคินี องค์ราณีต้องการให้เจ้าหญิงอุตตรอุษามาคินีดำรงตำแหน่งผู้ยิ่งใหญ่เหนือสามแคว้น คือ ศิขิน อุตตรปุระ และวิเทหะ แต่องค์ราณีเกรงว่าเจ้าหญิงศาศวัตราจะได้รับตำแหน่งมหาราณีแทน จึงวางแผนลอบขโมยให้เจ้าหญิงศาศวัตราไปให้พ้นเส้นทาง ซึ่งในที่สุดก็ไม่สามารถทำได้

1. บุคลิกภายนอก องค์ราณีมีรูปร่างค่อนข้างท้วม ใบหน้าสวย เส้นผมเริ่มมีสีเทาตั้งคำบรรยายถึงรูปร่างไว้ว่า

ช่องพระทวารเปิดออก วรองค์อวบท้วมในพระภษาสีมรกดกับร่างเล็กในภาษาชาว
ลวดดินทองผ่านออกไป จากนั้นกลุ่มในชุดสีสังดงามยิ่งหลากหลายก็พุดตาม

(มหาราณี หน้า 44)

หรือข้อความที่กล่าวถึงใบหน้าและรูปร่างผ่านความรู้สึกของเจ้าชายศิขรินทร์ไว้ว่า

ลายพระเนตรเบนไปทางองค์ราณี “เหมือนกัน...พระองค์พี่มากไป แต่พระพักตร์สวยดี”

(มหาราณี หน้า 65)

พระเกศาที่เริ่มเป็นสีเทาแสดงถึงวัย

พระฉายบานยาว สะท้อนให้เห็นพระเกศาที่เริ่มออกสีเทา พระภษาที่บึกอ้วนมนี
 แพรพราว ทำให้...ดูหนาแล้วก็อ้วนไป...ไกลออกไปในเงาพระฉาย “พระมหาเทวี” ซ้อน
 ขึ้นมา

(มหาราณี หน้า 158)

1.2 อากัปกริยา องค์ราณีมีกริยาอาการที่ลง่า จะวางตนสง่างามเมื่ออยู่ต่อหน้าชุมชน และทำอะไรมักจะทำเอาแต่ใจตนเองเป็นใหญ่ ดังตัวอย่างที่แสดงถึงการวางตนเมื่ออยู่ต่อหน้าชุมชน ดังนี้

ผู้คนในมหาสมาคมแย้มยิ้มแฉ่งขึ้น รानीทรงแย้มพระสรวลตามปกติราบกระทั้ง
พระราชพิธีสิ้นสุด พระราชาธิบดีแห่งคีชินทรงให้สัญญาณในการตามเสด็จไปสู่พระที่นั่ง
ฝ่ายใน เพื่อเข้าเฝ้าเป็นการสวนพระองค์

(มหารानी หน้า 64)

แต่เมื่ออยู่ในที่ประทับสวนพระองค์ความเอาแต่ใจจะปรากฏชัด ดังนี้

“พุดให้แรง ๆ หน่อย” สุรเสียงกริ้วแหว “แม่พวกนี้ก็อดอดปลดเร็ว ๆ เข้า หนัก นิ่ง
ก็ไม่สบาย...”

ผู้ที่ต้องเข้าเฝ้าในวันนี้รู้สึกอยู่แล้วว่าตัวเองโชคร้ายเพราะไม่ได้เห็นพระราชพิธี แต่ที่
โชคร้ายหนักและซ้ำสองคือโดยกริ้วที่ดูจะหนักหนากว่า “พื้นพระอารมณ์ไม่ดี” ประจำวัน

(มหารानी หน้า 159)

1.3 ลักษณะการพูด องค์ราชินีมักจะมีน้ำเสียงเกรี้ยวกราด น้ำเสียงขุ่นและแหวอยู่
เสมอ ดังตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงน้ำเสียงที่เกรี้ยวกราด และคำพูดที่บ่งบอกถึงอารมณ์โกรธไว้ว่า

หากตราบกระทั้งลงเสด็จถึงพระตำหนัก แล้วถอยออกมาไม่มีพระกระเสาะใด ๆ ใน
เรื่องนั้นสักคำ ทว่าเมื่อผ่านมายังราชของครักซ์เวร ก็ได้รับพระเสาวนีย์

“รानीมีกระแสรีบสั่งให้ขึ้นเฝ้าก่อนครับผม”

แทบจะว่า พอบานพระทวารแห่งที่ประทับสวนพระองค์เปิดออกก็ได้ยินสุรเสียงกริ้ว
แหว

“ใครมันปากบอน...หา ?”

(มหารानी หน้า 68)

แม้แต่คุณท้าวใกล้ชิดก็ได้รับฟังน้ำเสียงเกรี้ยวกราดอยู่เสมอ เช่น

พอลุณท้าวเผลอเข้าไปในห้องที่ประทับยังไม่ทันถวายคำนับลงด้วยซ้ำ สุรเสียงแหว
ก็ดังขึ้น

“หล่อนไปกำกับดูแลกันยังงี้ให้มีชาวแซ่เข้ามาถึงข้างในได้ ?”

(มหารानी หน้า 135)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา องค์ราณีเป็นคนฉลาด สามารถคิดวางแผนการณต่าง ๆ เพื่อสิ่งที่ตนเองต้องการได้ เพียงแต่ขาดความรอบคอบจึงทำให้งานไม่สำเร็จ ดังความคิดคำนึงขององค์ราณีที่คิดถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

ความห่วงใยพระธิดาเร้ารัม เดิมทรงมาดหมาย “ไม่ยาก” ที่เจ้าชายรัชทายาทแห่งศิขิน จะ “มีอันเป็น” ต้องเปลี่ยนแปลงเป็น “เจ้าหญิงรัชทายาท”

มิได้ทรงพระดำริ...รุนแรงอะไรนักหนา แคว่“ต้อง” ตามเสด็จพระพี่นางไปประทับที่อื่น “เจ้าหญิงและเจ้าชาย” ที่ถูกลืมไว้พระราชอำนาจ ได้แค่เสด็จไปครองแคว้นเล็ก ๆ ก็น่าจะทรงสุขสบายพอสมควรใน “วันหน้า” หาก...มหารानीอุตตรธรรมาภาคินี...เถลิงพระยศ

(มหารानी หน้า 704)

ในที่สุดก็ไม่สามารถดำเนินการตามแผนการณได้สำเร็จเพราะความไม่รอบคอบในฝ่ายหน้าและฝ่ายใน

บัดนี้...ทรงหงุดหงิดในพระราชหฤทัย “อำนาจ” ครอบงำ “ทุกคน” ได้จริงหรือ ? น้ำใจ ความคิด ความจงรักภักดี แปรเปลี่ยนได้หรือไม่ ? เมื่อควนี้ทรงระแวงในฝ่ายหน้า ครั้นเสด็จกลับเข้ามาทรงสงสัยในฝ่ายใน

พระราชอำนาจไม่มั่นคงสืบไป

(มหารानी หน้า 161)

2.2 อารมณ์ องค์ราณีเป็นคนที่อารมณ์ร้อน โกรธง่าย และจะหงุดหงิดอยู่ตลอดเวลา ดังที่แสดงอารมณ์โกรธต่อเจ้าหญิงอุตตรธรรมาภาคินีลูกสาวว่า

พระมารดาได้แต่กริ้วจัด “โตแล้วนะหญิงแม่พูดอะไรฟังบ้าง”

“แน้ !” พระธิดาเป็นต่อทันที “ตะก๊ิบอกไม่ใช่เรื่องของเด็ก ตอนนีโตแล้ว แต่ตอนหลังต้องถูกใช้ไหมคะ เพราะเด็กต้องโต”

“หญิงพูดอย่างนี้กับแม่ไม่ได้นะ” ไซ้แต่พระสุรเสียงจะเที่ยวพระพักตร์องค์ราณีออกจะเที่ยวด้วยซ้ำไป

“หญิงพุดตามที่รับสั่งต่างหาก”

(มหารानी หน้า 197)

นางพระกำนัลจะโดนกริ้วเสมอ ดังนี้

รานี้แห่งศิรินกระแทกพระองค์ลงบนพระเก้าอี้ นางพระกำนัลในห้องทรงพระ
ส้าอาจรีบเข้ามาถวายงานโดยด่วน เพราะสีพระพักตร์บอกชัดว่า พ้นพระอารมณเสีย
อีกแล้ว

“โธ้ย ร้อน...ร้อน...ร้อน...หาพัดมาพัดให้มันซิ”

ความจริงวันนี้อากาศเย็นพอสบาย หากเมื่อมีกระแสรับสั่งอย่างนั้น คนหนึ่งก็ต้อง
ผละไปหาวิชนีมาอยู่งานถวาย

“รองเท้าเอาออกก่อน มันบีบ ผมจั่นอีก วันนี้ตั้งไปหมดทั้งหนังหัวปวดหัวจะแย่”

(มหารानी หน้า 704)

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต องค์รานี้เป็นผู้หญิงที่มีคุณสมบัติที่ดีของความเป็น
แม่ คือ ความรักลูก ด้วยความรักลูกจึงทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลูกได้อยู่อย่างสุขสบายในอนาคต
แต่การกระทำขององค์รานี้ไม่สามารถประสบผลสำเร็จเพราะเป็นการทำที่ ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน อัน
แฝงไว้ด้วยความไม่ประสงค์ดี “งาน” จึงไม่ประสบผลสำเร็จและต้องพ่ายแพ้ สุดท้ายองค์รานี้จึง
คิดได้และกลับมาดำเนินชีวิตในเส้นทางที่ถูกตอง ดังตัวอย่างที่แสดงถึงความเป็นห่วงพระธิดาไว้ว่า

ความห่วงใยพระธิดารั้วม เดิมทรงมาดหมาย “ไม่ยาก” ที่เจ้าชายรัชทายาทแห่ง
ศิรินจะ “มีอันเป็น” ต้องเปลี่ยนแปลงเป็นเจ้าหญิงรัชทายาท

(มหารानी หน้า 704)

แต่ในที่สุดองค์รานี้ก็ทรงคิดได้ว่า ความยิ่งใหญ่ต้องมาจากความรักมิใช่อำนาจ

ฤดูหนาวที่ย่างเข้ามา ทำให้อากาศภายนอกมีวส์ลั้ว ทว่าภายในที่ประทับแห่งรานี้
เริ่มมีเสียงหัวเราะ...ความรัก ความอาทร เป็นโอสภณาดอก...รานี้แห่งศิรินทรงดำริได้

มหารानी “ต้อง” ครองหัวใจประชาราษฎร์ มิใช่ครองอำนาจ

อำนาจ...อาจเสื่อมทรม ความรัก...จีรัง

(มหารानी หน้า 706)

และสามารถดำรงให้เป็น “รานี” ของศิริน้อย่างเต็มภาคภูมิได้ ดังตัวอย่าง

เงาปลาบแปลบจากชบวนพระอิสริยยศ ไกลมาตามถนน รานีทอดพระเนตรก่อนหัน
ไปทางพระสวามี รับสั่งอ่อนหวานตื่นเต้นจริงพระทัย

“ลูกเรามาแล้ว !”

พระราชอาธิบดีแห่งศิรินย่นพระหัตถ์กับพระหัตถ์นุ่ม เย็น มากุมไวแนบแน่น บอก...

ความ สนธิเสนาหา ความไว้วางพระทัย ความ...ร่วมสุขร่วมทุกข์ตลอดกาล

พระราชอาธิบดี...รานี...

พระยศที่ปวงชนพึงถวาย

มิใช่พระยศแห่งสวณพระองค์...จะทรงแต่งตั้งเองได้

(มหารานี หน้า 716)

“ภาพ” ขององค์รานีโดยสรุป คือ รูปร่างค่อนข้างอ้วน แต่ใบหน้าสวย ผมเริ่มมีสีเทา เป็น
คนที่สง่างามแต่เอาแต่ใจตนเอง ชอบพูดด้วยน้ำเสียงเกรี้ยวกราด อันแสดงถึงอารมณ์ร้อน องค์
รานีเป็นคนที่รักลูกมาก จึงใช้สติปัญญาที่มีอยู่เพื่อช่วยให้ลูกได้ดี แต่เป็นการสร้างความเดือดร้อน
ให้บุคคลอื่น องค์รานีจึงทำงานไม่สำเร็จ และในที่สุดองค์รานีก็กลับคิดได้ อันแสดงถึงคุณธรรม
อันดี

เจ้าชายภาณุเทพ

เจ้าชายแห่งแคว้นวิเทหะ บิดา คือ พระราชอาธิบดีแห่งวิเทหะ เจ้าชายภาณุเทพมีศักดิ์
เป็นหลานชายของเจ้าชายรามิล แต่อายุไล่เลี่ยกัน จึงกลายเป็นเพื่อนเล่นที่ “รู้” ในอีกฝ่าย เจ้าชาย
ภาณุเทพต้องการที่จะเป็นพระราชอาธิบดีแห่งวิเทหะองค์ต่อไป แต่ผู้ที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจอย่าง
แท้จริง คือ เจ้าชายรามิลกับเจ้าชายภาณุเทพ จึงกลายเป็นคู่แข่งที่จะขึ้นครองแคว้นวิเทหะ ด้วย
ความที่เติบโตมาด้วยกัน เจ้าชายภาณุเทพจึงกลัวว่าเจ้าชายรามิลจะได้เป็นพระราชอาธิบดีองค์ต่อ
ไป จึงคิดที่จะกำจัดเจ้าชายรามิล

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ เจ้าชายภาณุเทพเป็นชายหนุ่มรูปร่างสูงโปร่ง ผิวขาว ริมฝีปาก
เป็นสีแดง ดวงตาดำ แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีที่สว่าง เช่น สีขาว เจ้าชายภาณุเทพจึงเป็นชายหนุ่มรูป
งาม สมนามภาณุเทพ ซึ่งหมายถึงผู้ทรงโฉมดุจเทพยดา ดังข้อความที่กล่าวถึงผิวพระพักตร์ไว้ว่า

เจ้าชายภาณุเทพประทับคอยส่งเสด็จ พร้อมผู้คอย“นำเสด็จ” พระองค์หนึ่งทรงชุดสีน้ำเงินใส ทำให้ดวงพักตร์ภายใต้ผ้าโพกเกล้าขาวจัด อากาศที่เริ่มเย็นทำให้เสด็จประทับพระโลหิตแดงขึ้น

(มหารानी หน้า 345)

มีข้อความที่กล่าวถึงการแต่งกายของเจ้าชายภาณุเทพไว้ว่า

เมื่อเสด็จออกอีกครั้งพร้อมโกสุมดี เจ้าชายแห่งวิเทหะ กลับเปลี่ยนฉลองพระองค์เป็นสีเทาอมฟ้า พระมาลาทรงกลมขนจิ้งจอกสีเทาเงิน ดวงพักตร์ขาวรับกับไรพระมัสสุที่เริ่มเขียวตลอดแนวพระหนุ

เจ้าชายมกุฎราชกุมารแห่งวิเทหะทรงชุดขาวที่ทำให้ละม้ายสลักจากหินอ่อนด้วยช่างฝีมือเยี่ยม พระพี่เลี้ยงคงจะได้รำพันอีกกระมังว่า “งาม...งาม”

(มหารानी หน้า 334)

1.2 อากัปภิกิริยา เจ้าชายภาณุเทพมักแสดงกิริยาอาการที่นุ่มนวล เป็นสุภาพบุรุษ แต่จริงแท้กลับเป็นคนที่แข็งแกร่ง ความนุ่มนวล เป็นสุภาพบุรุษกลับเป็นสิ่งที่ฉาบอยู่ด้านหน้า ดังข้อความที่บรรยายถึงอากัปภิกิริยาของเจ้าชายภาณุเทพไว้ว่า

มกุฎราชกุมารแห่งวิเทหะค่อนข้างจะ “อ่อนหวานและอ่อนโยน” ขณะที่เจ้าชายรามิลเข้มแข็ง และเหี้ยมเกรียมกว่า ยิ่งทรงพระราชอำนาจ ทั้งทางการเงินและการทหารก็ควรที่ทางวิเทหะจะหนักใจ

ตำแหน่งมกุฎราชกุมาร ฤามีความหมาย ?

(มหารानी หน้า 275)

ในความนุ่มนวลอ่อนโยน เจ้าชายภาณุเทพกลับซ่อนบางสิ่งบางอย่างไว้ดังนี้

ดวงพักตร์เจ้าหญิงจากศิรินสบบ...เจ้าชายภาณุเทพยังไม่ทรงทราบอีกมากมาย...

ขบวนเสด็จออกนอกเขตเมือง หากมิได้ขึ้นภูเขากลับวกซอกซอนไปตามทางแคบ ๆ

“หม่อมฉันเคยได้ยินแต่ศิรินมีเจ้าหญิงพระองค์น้อยพระองค์เดียว จนมีข่าวเฉลิมพระยศอัศรกุมารี”

การภายในราชสำนักแห่งศิรินไม่เป็นที่ทางวิเทหะจะสนใจ

“ยังสงสัยกันว่า พระองค์ไหน”

ทำไมวิเทหะจะต้องสงสัย “อัครกุมารีแห่งศิริน” มีเกี่ยวข้องกับวิเทหะ

“ทูลหม่อมอ้ายกริ้ว...” ทรงชะงักทันทัน จากนั้นก็ทรงพระสรวล

“ว่าทำไมคนวิเทหะ... ท่านใช้คำว่า... ยืนจมูก... เข้าไปในกิจการของศิริน”

ทรงฉลาดพอที่จะหลบเลี่ยง “เรื่อง” ที่เจ้าชายรามิล “กริ้ว” ในความมั่นคง อ่อนโยน ที่
ทำเป็นมิตรอย่างยิ่ง เจ้าชายพระองค์นี้ชอบบางอย่างไว้มาก

(มหารानी หน้า 327)

แม้ในความคิด เจ้าชายภานุเทพยังมีสิ่งแอบแฝงอยู่ในข้อความนี้ทรงซ่อนแผนการณ์ที่
คิดจะเอาชนะเจ้าชายรามิลไว้ในใจ อันเป็นความแข็งแกร่งที่ไม่เคยแสดงให้ผู้อื่นเห็น ดังนี้

ระหว่าง... ลูก... กับพระวาทะแห่งทูลหม่อมปู่ดวงเนตรหรือเกือบหลับของเจ้าชาย
ภานุเทพ ทรงซ่อนความในพระทัย โอบอุ้มลุ่มหลงขยับเขยื้อน ทว่า... แฝงรอยมาด
หมาย...

(มหารानी หน้า 589)

1.3 ลักษณะการพูด เจ้าชายภานุเทพพูดด้วยคำพูดที่นุ่มนวล และสุภาพ
ดังข้อความที่แสดงถึงคำพูดที่นุ่มนวล อ่อนโยน ดังนี้

เจ้าชายภานุเทพได้เสด็จเคียงคู่กับเจ้าหญิงศาศวัตราชวงศ์โป่งของสองพระองค์
ใกล้เคียงกัน ดวงพักตร์มกุฎราชกุมารวิเทหะ ละมุนละไม เกือบเรียกได้ว่า งามเกินชาย
ดวงตาทุกคู่ที่แลมาจึงชื่นชม สองพระราชาริบัติประทับบนเก้าอี้คู่กัน คราวนี้เจ้าชาย
ภานุเทพเสด็จมาประทับข้างเจ้าหญิงศาศวัตรา

“โปรดละครหรือดนตรี ?” พระสุรเสียงนุ่มนวล อ่อนโยน

(มหารानी หน้า 270)

คำพูดอันอ่อนหวานของเจ้าชายภานุเทพหาได้เป็นที่ชื่นชอบของเจ้าหญิงศาศวัตรา ดัง
ข้อความว่า

ในความโหดเหี้ยม คนจากหิมวันต์ฉลาดในการตอบโต้ และแม้เมื่อยามทูลลาเสด็จกลับสู่ที่ประทับอันจัดไว้ถวาย ถึงเจ้าชายภาณุเทพจะรับสั่งอ่อนโยน

“หม่อมฉันคงเร่งเวลาคอยพรุ่งนี้”

เจ้าหญิงศาศวัตราก็ไม่ค่อยโปรดวิธีรับสั่งอย่างนี้นัก...อ่อนหวานมากไป !

(มหารानी หน้า 273)

2. บุคลิกภายใน

2.1. สติปัญญา เจ้าชายภาณุเทพเป็นคนที่ฉลาดแต่ขาดเฉลียว คือขาดความรอบคอบในการที่จะศึกษางานที่คิดจะทำให้ต้องแท้จริงไม่สามารถทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้ ดังข้อความที่ผ่านจากความคิดคำนึงของเจ้าชายภาณุเทพเพื่อแก้ไขเหตุการณ์ว่า

เมื่อเจ้าชายภาณุเทพประกาศพระองค์เสมอว่าเราไม่ใช่คนโง่”

ครานี้ต้องทรงคิด ควรเลือกสิ่งใดควรทรงกระทำคือ ระหว่างเจ้าชายรามิลเสด็จคันธมาต พระองค์เองควรต้องเสด็จอุตรประคูล์ให้แน่ พระราชอำนาจของรณายังครอบคลุมถึงหรือไม่ แม้พระราชอำนาจในศิขรินก็ถ่อยะ น่าสงสัยอยู่! จะทรงมีจริงหรือ?

(มหารानी หน้า 606)

2.2. อารมณ์ เจ้าชายภาณุเทพแสดงออกให้ผู้อื่นเห็นว่าทรงมีอาการเยือกเย็นอ่อนโยน แต่ที่จริงเจ้าชายภาณุเทพกลับตั้งสมความเคียดแค้นไว้ในจิตใจ เจ้าชายภาณุเทพจึงเป็นคนเอาแต่ใจตนเอง ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ดังปรากฏในข้อความที่ต้องประทานเลี้ยงทหาร ตามคำพูดของเจ้าหญิงศาศวัตราทั้งๆที่ตัวเองไม่ยอมทำอันมองเห็นถึงความไม่มีน้ำใจว่า

เจ้าชายภาณุเทพดูเหมือนไม่สนพระทัย หากเจ้าหญิงศาศวัตราทรงลั้งเล

“ของมากมายเกินเราสองคน ทำไมไม่ประทานเลี้ยงเสียทั้งหมด...มาด้วยกันให้คอยข้างนอกจะหนาว”

สี่พระพักตร์เจ้าชายภาณุเทพไม่ค่อยสบอารมณ์เท่าไรนัก พระอาการคล้อยตามพระกระแสนรับสั่งไม่เต็มพระทัย

“ถ้าทรงโปรดอย่างนั้นก็ได้”

“หม่อมฉันเป็นแซ่รับเชิญคงจะโปรดอย่างไรไม่ได้ ต้องแล้วแต่ฝ่าพระบาทจะทรงโปรดอย่างไรต่างหาก”

(มหารानी หน้า 307)

อารมณ์ที่เอาแต่ใจตัวเองของเจ้าชายภาณุเทพปรากฏจากบทสนทนาระหว่างเจ้าชายภาณุเทพและเจ้าหญิงศาศวัตรา ดังจะเห็นได้จากการที่ต้องการให้เจ้าหญิงศาศวัตราประพาสสวนดอกไม้ แต่เจ้าหญิงศาศวัตราปฏิเสธเจ้าชายภาณุเทพ จึงพยายามที่จะให้เจ้าหญิงศาศวัตราไปให้ได้ ดังนี้

คำกราบทูลชัดเจน ไม่ได้ใช้ภาษาพูดหากอีกฝ่ายกลับรับสั่งว่า
 “งั้นหม่อมฉันจะกราบทูลขอพระราชานุญาตเอง”
 ผู้ชายชาววิเทหะทำไมเอาแต่ใจตัวเองหมดอย่างนี้ !
 “อย่าทรงทำอย่างนั้นเลย” ถ้อยรับสั่งนุ่มนวลหากมีเค้า...เอาจริง
 “เพราะถ้าทรงอนุญาตหมายความว่าต้องทรงงานเองทั้งหมด หม่อมฉันตามเสด็จใน
 ฐานะราชเลขานุการในพระองค์ ควรจะต้องทำงานตามหน้าที่”
มกุฎราชกุมารแห่งวิเทหะขมวดพระขนง แต่ยังไม่ยอมแพ้
 “ตอนเย็นต้องทรงว่างแน่ ๆ”
 “ทรงลืมหมา่ยกำหนดการเสียละมัง”
 ระยะทางขากลับทำไมดูยาวนาน หรือพระทัยร้อน...เมื่อทูลลาเสด็จเข้าสู่ที่ประทับ
 เจ้าหญิงจากศิรินค้อยปลดปล่อยพระทัยขึ้นถ้ำ “ครู” รู้เข้าต้องทรงสอบตกวิชาการทูต
 แน่นอน

(มหารानी หน้า 310)

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต เจ้าชายภาณุภาพเป็นคนที่ต้องการครอบครอง
 ความเป็นใหญ่ แต่ขาดคุณลบบิตต่าง ๆ เจ้าชายภาณุเทพจึงวางแผนการต่าง ๆ เพื่อได้มาซึ่งสิ่ง
 ที่ต้องการดังความคิดคำนึงของเจ้าหญิงศาศวัตราอันแสดงถึงความไม่ยอมรับความพ่ายแพ้ว่า

สิ่งที่ต้องทรง “อ่าน” ให้หนักและกระจ่างคือ เจ้าชายภาณุเทพจะทรงทำอย่างไร ?
การยอมแพ้โดยคุณณี มิใช่ชีวิตของเจ้าชายพระองค์นั้น ถ้าเจ้าชายภาณุเทพทรงล่วง
 รู้และกลับคืนวิเทหะทันเวลาแล้ว เจ้าชายรามิยอมเดินเข้าไปสู่ถ้ำเสือโดยแท้ คราวนี้
 เจ้าชายภาณุเทพจะ...ตัดสินใจพระทัยรวดเร็ว !

ความยุ่งยากในวิเทหะมิใช่จะไม่กระทบกระเทือนศิริน

(มหารानी หน้า 633)

เจ้าชายภาณุเทพเป็นคนอกตัญญูดังที่กระทำการปลงพระชนม์พระราชบิดาเพื่อจะได้
 ครองราชบัลลังก์ ดังข้อความว่า

“ภาณุเทพเป็นคนรุนแรง คง...เสียสติไปชั่ววูบ”

“เสียสติปลงพระชนม์พระราชบิดาในพระฐานกบฏ เสียสติมาพอเป็นปิตุฆาต...”

ความขมขื่นขัดทั้งด้อยรับสั่งและสีพระพักตร์

(มหารानी หน้า 658)

นอกจากนี้เจ้าชายภาณุเทพยังเป็นคนที่มีคิดถึงประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่ โดยลืมนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ เพราะตนเองไม่เหมาะที่จะครอบครองราชบัลลังก์ แต่ยังคงวางแผนเพื่อให้ตัวเองได้สมหวัง ซึ่งในที่สุดก็ไม่สำเร็จตามความมุ่งหวัง เพราะความไร้คุณธรรมดังที่พระราชบิดาเห็นโทษต้องตัดสินใจเลือกน้องเพราะลูกไร้คุณธรรมมีค่านิ่งความถูกต้องอื่นใด ดังข้อความว่า

พระหัตถ์ที่เกาะกุม รุ่มร้อนด้วยพิษไข้ พระเชษฐากลับพระเชษฐา...ระหว่างลูกกับน้อง ลูกต้องมาก่อน ! ทว่า “ฐานแห่งราชบัลลังก์” ก็ทรงความสำคัญยิ่ง ยิ่งลูกอ่อนแอ และรู้แค่คำว่า “เจ้า” โดยมีค่านิ่งว่า “เจ้า” กับ “พระราชบิดา” แตกต่างกัน พระราชบิดาเห็นโทษ วิเคราะห์ต้องทรงยึด ผูกพัน ฐานแห่งราชบัลลังก์ให้มั่นคง

(มหารानी หน้า 668)

เจ้าชายภาณุเทพจึงจัดเป็นบุคคลที่ขาดคุณธรรม

“ภาพ” ของเจ้าชายภาณุเทพโดยสรุป คือ รูปร่างหน้าตาดี ภายนอกสุภาพอ่อนโยน แต่ภายในกลับสะสมความเคียดแค้น แข็งกระด้างไว้ และกระทำการต่าง ๆ เพื่อตนจะได้ครอบครองราชบัลลังก์ แม้กระทั่ง “ปิตุฆาต” เจ้าชายภาณุเทพจึงจัดเป็นบุคคลที่รูปร่างดี แต่ขาดคุณธรรม

เจ้าชายเขมรรัฐ

เป็นเจ้าชายแห่งแคว้นเขมรรัฐ มีจิตใจรักใคร่ในตัวของเจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารี แต่เพราะเหตุผลทางการเมืองจึงจำต้องเลือกประเทศชาติ และอภิเษกสมรสกับองค์หญิงพระองค์ใหญ่ เพื่อผลประโยชน์ของเขมรรัฐ

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ เจ้าชายเขมรรัฐเป็นชายหนุ่มรูปร่างงาม ผิวขาว สูง ลำสัน ริมฝีปากมักจะมียอยยิ้มเกลิ่อนอยู่เป็นนิจ ดังข้อความตัวอย่างที่บรรยายถึงดวงพักตร์และรอยยิ้มไว้ว่า

ดวงพักตร์ขาว เพ็งมีรอยเขียวจาง ๆ ตามแนวพระมัสสุและที่พระหนุรับกับพระ
โอรุที่มกมีรอยแยมสรวลน้อย ๆ

วรวงศ์สูง ลำสัน แข็งแรง ในชุดเต็มยศกำลังแยมสรวล รับสั่งกับผู้ที่เกือบจะไล่เรียก
กัน ยกเว้นแต่บอบบางกว่าอย่างเห็นได้ชัด ขยับพระองค์เล็กน้อย เมื่อรู้สึกว่ามีสิ่งใดสิ่ง
หนึ่งร่วงลงสู่พระอังสะ ครั้นเบือนไปทอดพระเนตรก็ยิ่งแปลกพระทัยยิ่งขึ้น

“เอ๊ะ...อะไร?”

(เลียดขัตติยา หน้า 180)

มีข้อความที่บรรยายถึงรูปร่างไว้ว่า

คนกลุ่มใหญ่ที่ยืนบังอยู่ภายใต้ร่มเงาไม้อันหนาที่บริเวณทางคดเคี้ยวทอดไปสู่ละเมาะ
ไม้เบงกานา ดูเหมือนจะคอยชะเง้อดูต้นทางอันลัดเลี้ยวมาจากลาดเขาได้อย่างใจจดใจ
จ่อ ยังทรงสูงใหญ่ที่ยืนล้ำอยู่น่ากลุ่ม ผู้ที่ประทับอยู่บนหลังเห็นได้ชัดว่าองค์หนึ่งงาม
สง่า คมสัน แต่อีกองค์หนึ่งพระโอบมค่อนข้างบางกว่า หากดวงพระพักตร์มีรั้วรอยอ่อนโยน
แสดงถึงความละมุนละไมในพระทัย ดวงพระพักตร์ทั้งสองนี้เองเปลี่ยนเป็นสลดโศกขึ้น เมื่อ
ม้ามืดดำพวงพื้งควบเข้ามา ในขณะที่ผู้อยู่บนหลังโน้มตัวลงมาข้างหน้าเล็กน้อย แสดงว่า
คุ้นเคยต่อการควบจับเป็นอย่างดี

(เลียดขัตติยา หน้า 222 - 224)

1.2 อากัปกิริยา เจ้าชายเขมรัฐมีที่ท่าที่สุภาพ นิ่มนวล สง่า ใบหน้ามีรอยยิ้มเยื่อน
อยู่เป็นนิจ ดังตัวอย่างที่กล่าวถึงความสง่าไว้ว่า

วรวงศ์สูงสง่าที่ประทับอยู่เหนือหลังม้าพระที่นั่ง ดูเหมือนจะนั่งงั้นไปนาน พระหัตถ์
กุมสายบังเหียนกำไวแน่น และทั้ง ๆ ที่อากาศในยามเช้าค่อนข้างเย็นเฉียบ ถึงกระนั้น
พระเสโทยังซึมออกมาจนเห็นได้ชัด ฝ่ายที่ยืนอยู่เบื้องล่างหงนหน้านิด ๆ ดวงตาดำใหญ่
มีประกายลึกซึ้ง

(เลียดขัตติยา หน้า 200)

ทรงแยมสรวลให้เจ้าชายสิทธิประวัติ ดังนี้

เจ้าชายเขมรรัฐทรงดลบันดาลให้กาวถอยออกห่าง พลังกัมพระเคียรให้เจ้าชาย
สิทธิประวัติ ริมโอษฐ์ปรากฏรอยสรวลแย้มพริ้วอย่างลึกซึ้ง

(เลียดชาติติยา หน้า 227)

กับฟ้าหญิงพระองค์ใหญ่ก็ทรงยิ้มเยื่อน ดังนี้

เจ้าชายรัชทายาท เสด็จถอยมานิดหนึ่ง พลังเบือนพระพักตร์มาแย้มสรวลกับเจ้า
ฟ้าหญิงพระองค์ใหญ่

(เลียดชาติติยา หน้า 184)

1.3 ลักษณะการพูด เจ้าชายเขมรรัฐพูดจาอ่อนน้อมถ่อมตนใช้สำนวนแบบนักการ
ทูต แต่แฝงด้วยความไม่จริงใจ และใช้คำพูดได้เหมาะแก่สถานการณ์ฉลาดและรู้จักยกย่อน
ตั้งข้อความที่สนทนากับฟ้าหญิงพระองค์ใหญ่ ด้วยถ้อยคำไพเราะ แต่ขาดความจริงใจว่า

“หม่อมฉันดีใจที่ทราบว่า ทรงโปรดแคว้นยโสธร”

“นอกจากขอบภูมิประเทศของยโสธรแล้ว หม่อมฉันขอบอภัยาคัยคนยโสธรด้วย”

ถ้อยรับตั้งแต่แฝงเลศนัยไว้ด้วย

(เลียดชาติติยา หน้า 236)

คำพูดที่ฉลาดและยกย่อน เช่น

พระพักตร์ที่ก้มลงมาทอดพระเนตรฉายแววแย้มสรวลอย่างเคร่งขรึม

“เมื่อวานยังไม่มีข่าวนี้ และนี่ก็เข้าเกินไป หวังว่าคงไม่ตึงกันแต่ตอนกลางคืนหรือ
นะ ?”

ฝ่ายที่กราบทูลทูลท้านดาเฉย “ทำไมจะไม่ได้พระเจ้าคะ !”

“ฉันเพิ่งรู้ว่าทางยโสธร ชอบทำงานกลางคืน !”

ถ้อยรับสั่งถามประจบอย่างรู้เท่าทัน และคนฟังก็ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้

(เลียดชาติติยา หน้า 570)

เจ้าชายเขมรรัฐต้องการดึงตัวของอินทียไปทำงานที่เขมรรัฐเพื่อประโยชน์ของชาติตน จึง
ใช้คำพูดชักจูง

“จำไว้นะอโณทัย ถ้าเมื่อใดเธอเบื่อที่จะเป็นอัศวานิกของยโสธรแล้วละก็ กระจ่างต่างประเทศเขมรรัฐยินดีอ้าแขนรับคอยเธออยู่เสมอ”

“เป็นพระกรุณาพระเจ้าค่ะ แต่ถ้ากระหม่อมคิดจะเป็นนักการทูต ทรงคิดหรือว่ากระหม่อมจะทำได้แคว้นอื่นมากกว่ายโสธร ?”

“อย่างนั้นกระมัง” ถ้อยรับสั่งเอื่อย ๆ แต่ลึกซึ้งเช่นกัน

“เพราะยโสธรมี “สิ่ง” เหนียวรั้งหัวใจคนมากกว่าเขมรรัฐ !”

ผู้ที่ตามเสด็จเอื้องมาเบื้องพระปฤษฎางค์ ดูเหมือนจะนิ่งไปชั่วครู่ ก่อนที่จะหัวเราะเบา ๆ

“ดอกหญ้าที่บานอยู่เหนือแผ่นดินใด ก็คงจะโรยอยู่เหนือแผ่นดินนั้นพระเจ้าค่ะ”

“เธอพูดผิดแล้วละอโณทัย ครุ่นเธอก็เห็นว่า “ดอกฟ้า” ไ้ม่ลงมาโอบอุ้ม “ดอกหญ้า” ไว้ในอุ้งหัตถ์เขียวละ”

(เลือดขัตติยา หน้า 239)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา เจ้าชายเขมรรัฐเป็นคนฉลาด รู้เท่าทันเหตุการณ์ หรือความรู้สึกของผู้อื่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ได้ ดังข้อความที่ทรงรู้เท่าทันความรู้สึกของเจ้าชายสิทธิประวัติที่มีต่อเจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมาริว่า

“ก็ไม่นาน” เจ้าชายเขมรรัฐรับสั่งตอบ

“แต่ในความรู้สึกของเจ้าชายสิทธิประวัติคงจะนานมาก”

“ทำไมเพคะ”

(เลือดขัตติยา หน้า 227)

เมื่ออยู่กับเจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมาริก็พยายามที่จะทำให้เจ้าหญิงชอบพอ เพราะการที่ทำให้คนยโสธรพึงใจมากเท่าไรจะเป็นการดีสำหรับการเมืองมากขึ้น ดังนี้

“หม่อมฉันก็กำลังคิดอยากจะเลือกอยู่อย่างหนึ่งเหมือนกัน”

“รับสั่งเล่าประทานบ้างได้ไหม ?”

“ได้...ถ้าเลือกเกิดได้ หม่อมฉันอยากจะมาเกิดที่ยโสธร และถ้าเลือกทางเดินของชีวิตได้ หม่อมฉันก็อยากให้เส้นทางสายนี้ยาวไปเรื่อย ๆ จนไม่มีที่สิ้นสุด”

(เลือดขัตติยา หน้า 229)

และเมื่อเหตุการณ์แปรเปลี่ยน เจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารีทรงเป็นราชินีของยโสธรเจ้าชายเขมรรัฐก็ปรับตัวเข้ามาช่วยเหลือได้ เพราะยโสธรเป็นรัฐกลางการสนับสนุนรัฐกลางย่อมได้ประโยชน์มากกว่าที่จะต่อต้านเป็นแน่ ดังนี้

“เจ้าชายเขมรรัฐรับสั่งว่าอย่างไรบ้าง ?”

“มิได้ทรงรับสั่งถึงเรื่องนี้อีกเลยพะยะ แต่กำลังทรงเป็นตัวตั้งตัวตีกำหนดงานเฉลิมฉลองยโสธรเป็นแคว้นกลาง”

องค์เจ้าหลวง ทอดถอนพระอัสสฬาสะอีกครั้งหนึ่ง

(เลือดขัตติยา หน้า 810)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าเจ้าชายเขมรรัฐเป็นคนที่ฉลาดในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์

2.2 อารมณ์ เจ้าชายเขมรรัฐเป็นคนที่ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ กลบเกลื่อนไม่ให้บุคคลอื่นทราบด้วยรอยยิ้มที่ฉาบไว้นบนบอหน้า ดังข้อความที่แสดงถึงการมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ว่า

ทุกคำพูดเน้นหนัก ค่อนข้างช้า ดวงตาก็เพ่งอยู่ ณ วงพักตร์ของผู้ที่ประทับอยู่ในที่สูงกว่าเพ่งเล็งเป็นพิเศษ แต่สิ่งเดียวที่ได้เห็นคือลักษณะที่ดวงเนตรคู่นั้นจะตื่นตะลึงไปเพียงนิดเดียว ทั้ง ๆ ที่โอรสยังแยมละไม

(เลือดขัตติยา หน้า 567)

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต เจ้าชายเขมรรัฐเป็นคนที่รักประเทศชาติ การตัดสินใจจะต้องมีเหตุผลเพื่อผลประโยชน์ของชาติตน การกระทำต่อบุคคลอื่นต่างแคว้นจึงแสดงด้วยความไม่จริงใจ เช่น การอภิเษกเพื่อการได้มาซึ่งดินแดนบางส่วนของยโสธร ดังข้อความที่สนทนากับเจ้าหลวงเขมรรัฐผู้เป็นพ่อว่า

ประการสุดท้ายคือหนทางที่จะได้ดินแดนแถบนั้นมาโดยสันติวิธีตามที่พ่อบอกกับลูกไว้ตั้งแต่แรก จำได้ไหมลูก ?

“พระเจ้าค่ะ” คำกราบทูลค่อนข้างเบา

“พ่อถึงได้ให้ลูกไปด้วย ลูกคิดว่าจะทำได้ไหม ?”

ไม่มีวันสั่งตอบ นอกจากประทับยืนทอดพระเนตรภาพเขียนบนขาหยั่งทรงเจยเสียด
เจ้าหลวงแห่งเขมรรัฐเสด็จดำเนินไปประทับเคียงข้างพระโอรส พลาญวางพระหัตถ์ไว้บน
พระอังกา

“ไชยันตร์ พ่อเข้าใจ บางครั้งคนเราก็ตัดสินใจยากเหลือเกิน ระหว่างหน้าที่กับ
ความเป็นจริงในชีวิต แต่...จำไว้นะลูก ลูกเกิดมาบนบัลลังก์ เกิดมาเพื่อหน้าที่ เกิดมาเพื่อ
เป็นเจ้าคนนายคน สิ่งเหล่านี้แหละบังคับให้คนเราต้องวางตัวเองไว้เสียทางหนึ่ง พ่อแก่
แล้ว...ไม่ช้าหน้าที่เหล่านี้ที่พ่อทำอยู่ก็จะต้องตกเป็นของลูก ฉะนั้นลูกต้องหัดมองสิ่งรอบ ๆ
ตัวลูกเสียใหม่ มองอย่างที่คุณเป็นเจ้าคนนายคน บัลลังก์นั้นไม่ได้สูงเท่าที่ตาคุณเห็นนอก
นะลูก แต่มันสูงจนลูกต้องมองเห็นไปถึงชีวิตทุกชีวิตของคนในแผ่นดิน ซึ่งลูกจะต้องรับผิดชอบ
ขอบเงาของบัลลังก์จะต้องทอดไปให้ความร่มเย็นแก่เขาทุกคน ใครก็ตามที่ขึ้นไปนั่งอยู่บน
นั้นไม่มีสิทธิ์ที่จะคิดถึงตัวเองอีกต่อไป !”

(เลือดขัดติยา หน้า 287-288)

จากคำพูดของพระบิดานั้นเองทำให้เจ้าชายเขมรรัฐต้องเลือกบ้านเมือง ไม่เลือกหัวใจ

“ภาพ” ของเจ้าชายเขมรรัฐ มีโดยสรุปคือ เป็นชายหนุ่มมีผิวขาว สามารถควบคุมอารมณ์
ได้ดีโดยพยายามกลบเกลื่อนด้วยรอยยิ้ม พูดจาด้วยความสุภาพแต่แฝงความไม่จริงใจ เจ้าชายเขมร
รัฐ เป็นคนที่ฉลาดจึงใช้ความฉลาดเพื่อประเทศชาติ อันเป็นคุณธรรมที่ปรากฏ

เจ้าชายเมศราธร

เป็นเจ้าชายแห่งราชวงศ์สาเกตู ซึ่งมีพระชายาอยู่แล้ว คือ พระชายาเลื่อมประภัส แต่เจ้า
ชายเมศราธรรกกลับต้องการชายาอื่นแทนไปสู่แคว้นกัมพูชาจึงต้องการเจริญสัมพันธไมตรีโดยผ่าน
ทางเจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ ในที่สุดกลับขอบพ้อเจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์จริง ๆ แต่เพราะความ
เป็นคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว จึงทำให้เจ้าชายเมศราธรต้องสิ้นชีวิตลง

1. บุคลิกภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ เจ้าชายเมศราธรเป็นชายหนุ่มที่คมสัน ดังข้อความที่กล่าวถึง
ดวงพักตร์ไว้ว่า

พระอัมรงค์เพชรสีกุหลาบวงใหญ่ซึ่งวางอยู่เบื้องพระพักตร์ ทอประกายวาววาม
สดใส แม้จะไม่ทรงตะตอมพลัดขึ้นทอดพระเนตร หากเจ้าชายรัชทายาทแห่งสาเกตูยอม
ทรงทราบแก่พระทัยดีว่า ด้านในจะมีอักษรย่อพระนามาภิไธยไว้ว่ากระไรบ้าง ดวงพักตร์

คมสันแบบขายชาญสงบนิ่ง หากดวงเนตรฉายประกายกล้า ถึงกระนั้นถ้อยรับสั่งก็ราบเรียบเฉกเช่นดวงพักตร์ได้อย่างประหลาด

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 440)

1.2 อากัปกริยา เจ้าชายเมศราธรเป็นคนที่เกรี้ยวกราด ชอบวางอำนาจอยู่เสมอ แต่เมื่ออยู่ต่อหน้ากลุ่มคนจะเป็นคนที่สุภาพ มีรอยยิ้มเก๋ลิ้นอยู่บนใบหน้าเสมอ ดังบทสนทนา ระหว่างเจ้าชายเมศราธรกับเจ้าหญิงเลื่อมประภัสร์ต่อหน้าทหารด้วยใบหน้าที่มีรอยยิ้ม ทั้งที่เป็นเรื่องเลียดหายต่อสาเกตว่า

กระแสรับสั่งระรัว หากพระคว้ามืดแ่มพระโอรสน้อย ๆ

“เรื่องนั้นพี่จัดการเอง เธออย่าห่วงอะไรอีกเลย อย่างน้อยเธอก็จะได้เสียสละเพื่อสาเกตเสียบ้าง เพราะ...หากเธอทำอย่างที่เราคิด เธอจะเป็นคนทำลายสาเกต...ทหาร...คุมตัวเจ้าหญิงเลื่อมประภัสร์ไปไว้ที่ป้อมพิพากษา !”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 417)

มีข้อความที่แสดงถึงอารมณ์เกรี้ยวกราดไว้ดังนี้

“โกหก !”

คราวนี้ทรงหมุนพระองค์มาโดยเร็ว ดวงเนตรลุกโชน

“แหวนวงนั้นเธอไม่เคยถอดเลย เจ้าจะขโมยมาได้อย่างไร ?”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 441)

1.3 ลักษณะการพูด เจ้าชายเมศราธรจะพูดด้วยคำพูดที่สุภาพ เมื่ออยู่ต่อหน้าบุคคลอื่น แต่เมื่ออยู่ในสังคมตนเองจะพูดจาเอาแต่ใจตน น้ำเสียงขึ้นอยู่กับอารมณ์ ดังที่แสดงถึงความเอาแต่ใจตัวเอง

“และ...” อาการแ่มพระโอรสเยือกเย็นนัก “ถ้าฉันยืนยันคำว่า “ไม่” คณะเสนาบดีแห่งสาเกตจะพิจารณาว่าอะไร ?”

ท้ายรับสั่งทำท่ายอย่างอ่อนหวาน มีผลให้คณะเสนาบดีมีสีหน้าอึดอัดใจยิ่งขึ้น

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 380)

คำพูดที่แสดงถึงอำนาจ เช่น

“จะให้น้องทำยังไงเพคะ”

กระแสรับสั่งแกมประชด “คุณเขาคอยขอเผื่ออยู่หน้าห้องที่ประทับจนกว่าจะโปรดให้เข้าเฝ้ากระนั้นหรือ ?”

“ใช่ !” พระลวามีตอบทันควัน

“นั่นแหละ เธอต้องไปทำอย่างนั้นทุกวันจนกว่าจะทรงยกโทษให้ !”

เจ้าหญิงพระชายาทรงทำพระศอแข็ง หากในขณะเดียวกันก็ทรงแสร้งละเลยต่อกระแสรับสั่งเสีย

“ฉันจะเตือนเธออีกครั้งเดี๋ยวนะ... เลื่อมประภัส...”

ถ้อยรับสั่งของเจ้าฟ้าชายเมศราธรเยือกเย็น เหมือนลักษณะดวงพักตร์ที่ใคร ๆ ยอมรับว่าเป็นการ “เอาจริง” !

(มงกุฎที่ไบบัลดั้ง หน้า 383)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา เจ้าชายเมศราธรเป็นคนที่ฉลาด สังเกตการวางแผนการต่าง ๆ แต่เจ้าชายเมศราธรกลับขาดความรอบคอบ จึงจัดว่าฉลาดแต่ขาดเฉลียว งานจึงไม่ประสบผลสำเร็จ ดังตัวอย่างที่วางแผนเพื่อทำลายกษัตริย์อย่างไม่รอบคอบ iva

“พระอัยกานะหรือ ?”

“พระเจ้าค่ะ”

อีกครั้งหนึ่งที่อาการแหม่มพระสรวลปนเลศนัย

“ท่านทรงพระชราเกินไป...”

และยัง “มือ” อื่น ๆ ...”

“ยิ่งมาก “มือ” ยิ่งดีนะเจ้าคุณ เราอาจจะอาศัยสัก “มือ” ก็ได้”

ดวงตาของเสนาบดีกลาโหมฉายแววลึกซึ้ง ไตร่ตรองก่อนที่จะกราบทูลซ้ำ ๆ ว่า

“ความไม่แน่นอนของผู้หญิงนั้นเป็นสิ่งที่การเมืองไม่พึงบังคับและต้องพระเจ้าค่ะ”

เจ้าฟ้าชายเมศราธรโน้มพระองค์มาเบื้องพระพักตร์ ดวงเนตรเป็นประกาย

“แต่เราใช้ “สะพาน” ได้ไม่ใช่หรือเจ้าคุณ ?”

กระแสน้ำประโยชน์นั้นยากที่จะมีผู้หลุดรอดได้ จะมีก็แต่ที่ท่ายับตัวอย่างอึดอัด และเสียงพึมพำเบา ๆ

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 466)

2.2 อารมณ์ เจ้าชายรามะศราธรเป็นคนที่เอาแต่ใจตนเอง โกรธง่ายเมื่อไม่ได้สิ่งใดดังหวังไว้ แต่เมื่อมีเหตุการณ์รุนแรงจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีคำพูดที่บอกถึงความที่เป็นคนโกรธอยู่เสมอ แม้ในขณะที่ทำงาน ดังนี้

“เป็นความผิดของอันละซี ที่สั่งการไม่รอบคอบ ?”

กระแสน้ำบอกถึงพระอารมณ์ หากผู้มากด้วยวัยที่ท่ายังสงบ

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 466)

อารมณ์โกรธที่แสดงต่อเจ้าหญิงเลื่อมประภัสพระชายา

“เรื่องจริงไม่ถือเป็นการล่วงเกินเพคะ”

“เลื่อมประภัส...” ทั้งดวงเนตรและสีพระพักตร์เย็นขาวกับหน้ากาก

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 412)

“ถูกบุก ล้วนใหญ่ถูก...ตัดหัว มีเฉพาะตัวหัวหน้าเท่านั้นที่ถูกจับตัวไป...”

ภายในท้องทรงพระอักษรเยียบกริบ มีแต่เสียงนาฬิกาเดินเป็นจังหวะ

“คราวนี้เรารู้แน่ชัดว่าศัตรูของเราคือใคร...”

ถ้อยรับสั่งข้างอย่างประหลาด พระโสมภพมวนถูกจุดใหม่อีก

“ศัตรูผู้เจเนจัด...”

“เรียกประชุมคณะเสนาบดีด่วน เราจะต้องตัดสินใจภายในชั่วโมงนี้ว่าเราพร้อมที่จะทำสงครามกับกษัตริย์หรือไม่ !”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 461)

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต เจ้าชายเมศราธรเป็นคนที่รักประเทศชาติ แต่หวังจะนำผลประโยชน์จากแคว้นกษัตริย์เพื่อประโยชน์ของสาเกตุ การกระทำของเจ้าชายเมศราธรจัดเป็นการกระทำที่เห็นแก่ตัว จึงไม่จัดว่าเป็นคนที่มีคุณธรรม ดังข้อความที่แสดงถึงการใช้ผู้หญิง เพื่อเป็นผลประโยชน์ต่อประเทศชาติ อันเป็นการเห็นตัว ว่า

“การลอบปลงพระชนม์หวังผลเพื่อให้ผลัดแผ่นดินใหม่ และเจ้าพี่จะได้เป็นเชษฐภาดา...”

“เธอไม่โง่จริง ๆ แหละ”

“แล้วขั้นตอนนี้หรือเพคะ กษัตริย์จะยอมข้าม?”

“มันมีเหตุจะต้องยอมจนได้...”

อาการเดาะเก้าพระโสดมวณยังล้ำราญพระทัยเช่นเดิม

“เพราะพี่จะไม่เป็นแค่เชษฐภาดาหรือเธอ หากจะเป็นพระสวามีแห่งแม่หลวงที่เดียวละ!”

“พี่เคยบอกเธอแล้วใช่ไหมว่า พี่เป็นเจ้าชายรัชทายาทแห่งสาเกต เพราะฉะนั้นพี่ทำทุกอย่างได้เพื่อสาเกต...”

(มังกูที่ไรบัลลังก์ หน้า 415 - 416)

“ภาพ” ของเจ้าชายเมศวรร คือ บุคคลที่รูปร่างคมสัน ขอบว้างอำนาจ คำพูดที่สุภาพ เมื่ออยู่ต่อที่ชุมชน แต่เมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมตนเอง จะเอาแต่ใจตนเอง เป็นคนที่ฉลาดแต่เอาแต่ใจตนเอง รักประเทศชาติ แต่เบียดเบียนบุคคลอื่น

เจ้าหญิงเอลยา เป็นลูกสาวของอามัน ข่าน เจ้าหญิงเอลยามีจิตใจใจจจา รัชยาองค์เทพีรัศมีจันทร์ที่สามารถคุมกำลังศรัทธาของชาวรุไบยาไว้ได้ เจ้าหญิงเอลยาจึงต้องการเอาชนะองค์เทพีรัศมีจันทร์โดยการคุมอำนาจทางการเมือง

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะเป็นผู้หญิงที่รูปร่างสูง ผอมระหง ดาดำ ผิวขาวนวล ริมฝีปากสีชมพู ผมหดยาว ดังข้อความที่กล่าวถึงรูปร่างไว้ว่า

ร่างสูงระหงเคลื่อนไหวเข้ามาใกล้ ปลายพระหัตถ์เชื่อมวนกระดาดเล่น

(รัศมีจันทร์ หน้า 285)

หรือข้อความที่กล่าวถึงรายละเอียดของรูปร่าง ดังนี้

แสงไฟระย้าจากอักษกลับแก้วส่องสว่าง จับภาพของสตรีที่ยืนอยู่ภายใต้ด้วยท่วงท่าอ่อนละมุน ทำให้แลดูงามอย่างน่าพิศวง เครื่องแต่งกายสีขาวจับปลิวยาวสู่พื้นเปิดบ่าข้าง

หนึ่งทำให้เห็นฉนวนวล ผมดำสนิทยาวเกือบครึ่งหลัง คาดพันไว้ด้วยเปียใหญ่ตัวครอบ
ศีรษะ ดวงหน้านั้นมีลักษณะราวกับรูปปั้น แม้กระทั่งดวงตาดำกว้าง

“เฮลยา...นี่อัปดุลลา...”

ริมโอษฐ์สีชมพูแย้มออกนิด ๆ ขณะที่ยื่นหัตถ์ส่งให้

(รัศมีจันทร์ หน้า 34)

1.2 อากัปกิริยา เป็นผู้หญิงที่กระฉับกระเฉง ปราดเปรียวทันสมัย ดังข้อความที่
แสดงถึงความกระฉับกระเฉง ปราดเปรียวว่า

เจ้าหญิงเฮลยาเสด็จออกไปอย่างรวดเร็ว โดยหาทรงทราบไม่ว่าดวงตาที่แลทอด
ตามมาเบื้องหลังพระปฤษฎางค์นั้นถึงเยาะ ถึงเวทนาและถึงข้าชั้นระคนอยู่ด้วย ।

(รัศมีจันทร์ หน้า 456)

อาการยกพระอังสะแสดงถึงความทันสมัย

อาหมัน ขาน ทอดถอนพระทัยยาว “พอแน่ใจแล้วว่า องค์เทพีทรงทราบเรื่องแน่”

พระธิดายกพระอังสะ “ดีเหมือนกันค่ะ เราจะได้ประจันหน้ากันเสียที ดีกว่าที่จะมา
ซ่อนตัวอยู่อย่างนั้น”

(รัศมีจันทร์ หน้า 463)

1.3 ลักษณะการพูด เป็นคนกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น และฉลาดทันคนน้ำ
เสียงหวานใส ดังข้อความที่กล่าวถึงน้ำเสียงว่า

ถ้อยรับสั่งนั้นหวานใตอย่างมีชีวิตชีวาโดยแท้จริง

(รัศมีจันทร์ หน้า 35)

มีข้อความที่แสดงให้เห็นถึงคำพูดอันฉลาดทันคน ดังนี้

คำลดเลี้ยวก่อให้เกิดเสียงสรวลเบา ๆ

“ดิฉันยังไม่ทราบว่า คุณจบอะไรมาจากอังกฤษ?”

“กฎหมายครับ”

“นี่คือการพูด”

“ถ้าผู้ชายคนไหนถึงกับต้องใช้หลักการพูดมาพูดกับผู้หญิง คุณจะรู้ได้อย่างไรว่าเขาพูดจริง?”

“สัญชาตญาณของผู้หญิงสิคะ”

“ตอนนี้สัญชาตญาณของคุณกำลังบอกอะไรแก่คุณบ้าง?”

“คุณพยายามยกยอดิฉัน”

(รัศมีจันทร์ หน้า 36)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สถิติปัญญา เจ้าหญิงเอลยาเป็นคนที่ฉลาด กล้าคิดกล้าทำ และจะแก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว ดังตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงความกล้าคิด กล้าทำของเจ้าหญิงเอลยาไว้ว่า

“เขาต้องคิดแน่ละคะ” รับสั่งตอบ พลางเยื้องกรายผ่านไป พร้อมกับแยมไอศกรู้อย่างสับพระอารมณ์ “และลูกก็อยากให้เขาคิดด้วย”

“เราจะลำบากนะลูก”

“ไม่มีใครลำบากหรอกค่ะ ยกเว้นแต่...” เจ้าหญิงเอลยากระแทกพระสุรเสียงดังก้อง “ยกเว้นแต่...องค์รัศมีจันทร์!”

“ว่าไงนะลูก?” คำรับสั่งถามมีแวดพิศวง

“สองคนนั้น...ถูกว่าจ้างโดยองค์เทพี ทำไมเราจะต้องรับผิดชอบด้วยคะ?”

“อ้าว...ก็...”

“พอเคยว่าเธอฉลาด!” สีนํ้านั้นแสดงอาการเยาะหยัน “คราวนี้จะได้รู้กันเสียทีว่าความฉลาดของผู้หญิงที่อยู่ในอารยธรรมยุคเก่าจะสู้คนที่อยู่ในอารยธรรมยุคใหม่ได้หรือไม่? ถ้าลูกคิดจะครองบัลลังก์แทนเธอ...เราก็ต้องเริ่มถอนรากถอนโคนเธอตั้งแต่นี้!”

(รัศมีจันทร์ หน้า 187)

“ลูกไม่คิดว่าจะต้องการองค์เทพีจริง ๆ ซึ่งจะมีปัญหายุ่งยากกับเรามาก”

“ลูกหมายความว่ายังไง?”

“ลูกจะหาใครสักคนหนึ่ง...”

อามัน ข่าน ทรงสรวลอย่างขัน ๆ ... “นั่นมันความคิดของเด็ก ๆ เอลยา”

“ก็เพราะทุกคนคิดอย่างนี้ ย่อมไม่มีใครระวัง” พระธิดาเถียงเสียงแข็ง “และลูกก็ไม่ต้องการให้ใครเชื่อถือ ลูกต้องการใช้ความไม่เชื่อนั้นแหละมาเป็นข้อดำเนินการ”

“การขุดศรียาของคนทิ้งใช้เวลาานมากนะลูก”

“ไม่นานหรอกค่ะ ถ้ามี “ลมปาก” ช่วย จากนั้นไปจะมีเสียงกระซิบว่า องค์เทพี
เปิดเผยพระองค์ไปในที่ที่ไม่ควรไป เพราะคิดว่าไม่มีใครรู้จักเธอ”

“ก็ใครจะเชื่อว่าเป็นองค์เทพี ?”

“ผู้หญิงที่มีคุณลักษณะแบบนางพญาชะพ้อ และต้องไม่มีใครเคยรู้จักหัวนอน
ปลายเท้าเธอมาก่อนเลย จู๊ ๆ เธอก็มาปรากฏเช่นเดียวกับองค์เทพี”

“ยากที่จะได้ผล”

“ลูกเป็นคนชอบลองค่ะพ้อ”

“จะให้ใครที่มีคุณสมบัติอย่างนั้นเฮลยา ?”

“หลังจากงานพิธีสถาปนาข่านองค์ใหม่แล้ว เราจะมีเทพีองค์ใหม่ค่ะพ้อ !”

(รัศมีจันทร์ หน้า 212)

เจ้าหญิงเฮลยาดูเหมือนจะทรงหงุดหงิด ชวนเฉียวขึ้นมาทันที เนื่องจากทรงรู้สึกเช่น
นั้นเหมือนกัน หากสายเกินกว่าจะแก้ไขเสียแล้ว

“เรื่องกำลังวุ่น ๆ ถ้าเกิดขึ้นจะเป็นที่สงสัย”

“อับดุลลาไม่ใช่คนโง่ ถ้ามีอะไรผิดปกติเล็กน้อย เราจะลำบากกันหมด”

“เดี๋ยวก็รู้ค่ะพ้อ” พระธิดาพูดตอบค่อย ๆ “ลูกวางใจไว้เถื่อนั้น ถ้าอะไรผิดปกติ
เดี๋ยวเขาก็เข้ามารายงาน”

ผู้ที่เข้ามากราบทูลถวายรายงานออกไปแล้ว เจ้าหญิงเฮลยาถอนพระทัยเอือกใหญ่
ในขณะที่พระบิดาทอดพระเนตรมองมาอย่างเจียบ ๆ

(รัศมีจันทร์ หน้า 470)

2.2 อารมณ์ เจ้าหญิงเฮลยาเป็นสาวหัวนอกที่ทันสมัย เป็นคนที่มีความริษยาองค์
เทพีรัศมีจันทร์ เจ้าหญิงเฮลยาจึงต้องการเอาชนะองค์เทพีให้ได้ และเมื่อทำการสิ่งใดไม่ได้ดังหวัง
จะไม่โท่เกรี้ยวกราดกับบุคคลอื่น ดังข้อความที่แสดงถึงอารมณ์เกรี้ยวกราดเพราะความริษยาว่า

ริมฝีโอษฐ์เคลือบสีสดใสเม้มสนิทจนผู้เป็นพ่อก็ต้องถอนพระทัย

พ่อก็เคยคิดว่า...ลูก...ควรอยู่ในตำแหน่งนี้ !”

“ลูกไม่ต้องการเป็นองค์เทพีตัวแทนแห่งอารยธรรมนับเป็นพัน ๆ ปี” สุรเสียงแหลม
บอกชัดถึงความไม่สนพระอารมณ์เป็นอย่างยิ่ง “แต่ลูก...จะเป็นองค์เทพี ตัวแทนแห่ง

อารยธรรมยุคใหม่ให้ใจได้ !”

(รัศมีจันทร์ หน้า 183)

หรือข้อความที่แสดงถึงความอุณเญียวว่า

หญิงสาวก้าวกลับไปมาระหว่างกอไม้ ด้วยที่ท่าค่อนข้างอุณเญียว

“เรื่องแบบนี้เราจะหวังคำตอบร้อยเปอร์เซ็นต์ไม่ได้หรอกค่ะ เพราะการคาดคั้นย่อมเท่ากับเป็นการบอกกล่าว ว่าเรามีอะไรเหนือไปกว่านั้น ลูกจึงเพียงแต่บอกกล่าวให้เขาเอาไปคิดเอาเอง อย่างน้อยอัปดุลลาเคยได้อยู่ในประเทศที่มีอิสระเสรี เขาจะทนต่อภาวะของรูไบยาขณะนี้ได้อย่างไร”

(รัศมีจันทร์ หน้า 180)

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต เจ้าหญิงเอลยาเป็นคนเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง อดทน สู้งาน ถึงวาระสุดท้าย และเมื่อถึงเวลาพ่ายแพ้ก็ยังไม่ยอมแพ้เสียทีเดียว ดังคำพูดที่แสดงถึงความเด็ดเดี่ยวไว้ว่า

“ยุคของอัศวินโตะกลมมันหมดไปแล้วค่ะพอ สมัยนี้...สงคราม คือการชิงไหวชิงพริบ ใครเจ้าที่สุดจะเป็นฝ่ายชนะ ความพิณาศเป็นธรรมดาของสงคราม เมื่อชัยชนะเป็นของคนทั้งชาติ ฉะนั้นยามพ่ายแพ้พิณาศจะไม่ยอมรับด้วยนั้นไม่ได้”

อาหมัน ข่าน ทรงนิ่งอึ้ง เจ้าหญิงเอลยาแย้มสรวลอย่างเจ็บช้ำ

“เมื่อไม่มีความยุติธรรมในเกมการเมือง ก็ย่อมต้องไม่มีสุภาพบุรุษในการเมืองเช่นกัน ลูกจะยังคนพวกนั้นจนกว่าจะมีใครยอมรับว่าตนเป็นผู้เข้ามาดำเนินการก่อทวน หรือ...” สรุเสียงนั้นต่ำลงอีก

“ถ้าพ่อแม่ไม่เคยแจกแจงบำเหน็จระหว่างผู้แพ้กับผู้ชนะว่าต่างกันอย่างไร ลูกก็คงไม่ตัดสินใจทำหรือค่ะ แต่...เมื่อลูกรู้เสียแล้ว จะให้ลูกยอมรับความพ่ายแพ้กระไรได้”

(รัศมีจันทร์ หน้า 604-605)

ถึงแม้ว่าความพ่ายแพ้จะมาหาตนเองแต่ก็ยังไม่ยอมแพ้

“อย่ากลัวเลย เราจะคอยอยู่ที่นี้ เมื่อยังไม่มีผู้หนึ่งบัลลังก์คนใหม่ เรามีสิทธิที่จะครอบครองมิใช่หรือ ?”

เจ้าหญิงเอลยาเอนพระองค์ลงบนประทับพิง ดวงทักตรึงดงามดูภาพปั้น สม่ควร
กับราศีแห่งผู้ครอบครองบัลลังก์โดยแท้ อับดุลลาถวายค่านับลงต่ำ เพ่งมองดวงพักตร์
งามละมุนเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนจะหันกลับ...บานประตูโค้งปลายสุดแห่งท้องพระโรงปิด
สนิท...

ทั้งไว้แต่ผู้ประทับอยู่บนบัลลังก์แต่เดียวดาย...

(รัศมีจันทร์ หน้า 624)

ดังนั้นเจ้าหญิงเอลยาเป็นคนที่รูปร่างหน้าตาสวยงาม กระฉับกระเฉง ปราดเปรียว หัน
สมัย ฉลาด กล้าคิด กล้าทำ และมีความอดทน เข้มแข็ง

สรุป บุคลิกภาพของตัวอริ จากการศึกษาบุคลิกภาพของตัวอริเป็นนวนิยายของลักษณ
วดี สรุปได้ดังนี้

บุคลิกภาพภายนอก

1. รูปร่างลักษณะ ตัวอริทุกตัวจะมีรูปร่างลักษณะที่สวยงาม เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็น
ผู้หญิงหรือผู้ชาย
2. อากัปกิริยา ตัวอริทุกตัวจะมีท่าทีที่สูง่า เมื่ออยู่ต่อหน้าชุมชน แต่เมื่อไม่ได้อยู่ต่อหน้า
ชุมชนจะเป็นคนเอาแต่ใจตนเอง
3. ลักษณะการพูด ตัวอริทุกตัวจะพูดจาเกรี้ยวกราด เอาแต่ใจตนเอง ขาดความจริงใจ
พูดจาอ่อนหวาน เพื่อต้องการประโยชน์

บุคลิกภาพภายใน

1. สติปัญญา ตัวอริทุกคนจะฉลาด แต่ขาดความรอบคอบ
2. อารมณ์ ตัวอริทุกตัวจะอารมณ์ร้อน โมโหง่าย ชอบวางอำนาจ
3. คุณธรรมในการดำเนินชีวิต ตัวอริส่วนใหญ่จะมีความรักประเทศชาติ แต่จะเห็นแก่
ประโยชน์ส่วนตนมาเป็นทีตั้ง เลยต้องเบียดเบียนหรือทำให้คนอื่นเดือดร้อน

บุคลิกภาพของตัวเกือหนูน

ตัวเกือหนูนจากนวนิยายที่นำมาวิเคราะห์ทั้ง 5 เรื่อง มีสองกลุ่มคือ ตัวเกือหนูนตัวเอง
และตัวเกือหนูนตัวอริปรากฏดังนี้

1. ตัวเกื้อหนุนตัวเอง

1.1 ตัวเกื้อหนุนตัวเองฝ่ายชาย ได้แก่

เบนลี ใน ดั่งดวงหฤทัย
 ราซิด ใน ดั่งดวงหฤทัย
 กฤษณะ ใน มงกุฎที่ไร้บัลลังก์
 เอชา ใน รัศมีจันทร์

1.2 ตัวเกื้อหนุนตัวเองฝ่ายหญิง ได้แก่

พระราชธิดาแห่งศิริน ใน มหารानी
 โกสุมาตี ใน มหารानी
 อติตองคเจ้าหลวงของกษัตริย์ ใน มงกุฎที่ไร้บัลลังก์

2. ตัวเกื้อหนุนตัวอริ ได้แก่

เสนาบดีคลัง ใน เลือดขัตติยา
 อามัน ข่าน ใน รัศมีจันทร์
 มหารानीแห่งสาเกต ใน มงกุฎที่ไร้บัลลังก์

บุคลิกภาพของตัวเกื้อหนุนตัวเอง

บุคลิกภาพตัวเกื้อหนุนตัวเองฝ่ายชาย

เบนลี

ทำหน้าที่ราชองครักษ์ของเจ้าชายรังสิมันต์ ในดั่งดวงหฤทัย เบนลี เป็นทั้งเพื่อนและ
 ราชองครักษ์ประจำตัว เบนลีเป็นผู้ช่วยเหลือทางด้านการทหาร

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ เบนลีเป็นคนผิวขาว รูปร่างสูง จมูกโด่ง ดังตัวอย่างที่กล่าว
 ถึงรูปร่างไว้ว่า

ราชองครักษ์ถวายคานับลง หน้าขาว ๆ จมูกโด่ง ๆ ของนายคนนี้ไม่ค่อยดู แม้แต่
รอยยิ้มก็ดูเป็นมิตร

(ดั่งดวงหฤทัย หน้า 155)

1.2 อากัปกริยา เบนลีเป็นคนนุ่มนวล ท่าทีสุภาพ ดั่งข้อความถึงลักษณะความ
นุ่มนวลไว้ดังนี้

เบนลีมีลักษณะอย่างที่ว่าหลวงแห่งกาสิกค่อนข้างค่อนแคะคือนุ่มนวล

(ดังดวงฤทัย หน้า 210)

ท่าทีที่สุภาพของเบนลีในขณะที่เป็นราชวงศ์ของเจ้าหญิงทรรดิภาว่า

“เรียบร้อยพระเจ้าคะ”

เบนลีถวายแขนให้ทรงเกาะ พลังค้อยทูลเตือนเบา ๆ เป็นระยะ

“สิ้นพระเจ้าคะ ระวัง...เหยียบพระบาทชวาก่อน...”

(ดังดวงฤทัย หน้า 193)

1.3 ลักษณะการพูด เบนลีเป็นคนพูดอ่อนโยน และช่างพูด ร่ำรวยอารมณ์ขัน และคม
คาย ดังตัวอย่างที่แสดงถึงคำพูดที่สุภาพอ่อนโยน ดังนี้

“อย่าทรงห่วง ยังไม่มีอะไรรุนแรง” คำกราบทูลอ่อนโยน

“ภาวะตั้งเครียดย่อมมี หาก...น่าจะพูดจាកันได้ ทำพระทัยให้สบาย ทางกาสิกถือว่า
ฝ่าบาททรงเป็นพระราชอาคันตุกะเสด็จมาเยือนกาสิก”

(ดังดวงฤทัย หน้า 182)

เบนลีร่ำรวยอารมณ์ขัน ดังตัวอย่าง

เสียงหัวเราะเฮฮา คนกาสิก...ไหนว่าขมิ้น ๆ เฉย ๆ จริงแท้ร่ำรวยอารมณ์ขัน แถม
วาจาคมคายทั้งนายบ่าว กะวานบนกระปอดกระแปด “ซินซีม้าทุกวันยังงี้ต่อไปวันไหนไม่
ได้นั่งบนหลังม้าคงกินไม่ได้ นอนก็ไม่หลับ”

“ไม่เป็นไร” เบนลียิ้ม สิ้นหัวและดวงตานิมนวล

“คุณข้าหลวงเลือกได้สองอย่าง จะให้เราส่งม้าเข้าไปไว้ในห้องหรือจะออกมานอน
ในโรงม้า จะได้กินได้นอนหลับ”

(ดังดวงฤทัย หน้า 215)

2. บุคลิกภายใน

2.1 สถิติปัญญา เบนลีเป็นคนฉลาด ลังเกตได้จากการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี นอกจากนี้การศึกษาก็เป็นตัวเองบอกถึงระดับสติปัญญาได้ เพราะเบนลีได้รับการศึกษาจากประเทศอังกฤษ พร้อม ๆ กับเจ้าชายรังสิมันต์ ดังข้อความที่เจ้าหญิงทรงศึกษาพูด คิดคำนึงถึงความฉลาดของเบนลีว่า

ถ้อยรับสั่งสงบ ปกติ เบนลีฉลาด เพียงความแกล้งในพระสุรเสียงนิดเดียว อาจจะทำให้ราชองครักษ์คนใหม่สะดุดใจได้ว่าทรงตอบ “ขาว” ได้น่า

(ดังดวงหฤทัย หน้า 210)

ความฉลาดของเบนลีเห็นได้จากคำพูดโต้ตอบกับองค์เจ้าหลวง ซึ่งทำให้สถานการณ์ดีขึ้นว่า

“เบนลี...” ขนาดประทับห่างออกมายังทรงหาเรื่องได้

“ไหนคุยว่ามีหนังสือการทูตดี?”

“ก็ดีจริงพระเจ้าค่ะ บทที่หนึ่งยืม บทที่สองอย่าให้หิว ทูตที่หิวจะพูดกันไม่รู้เรื่อง และอาจกินทูตด้วยกันได้”

(ดังดวงหฤทัย หน้า 235)

2.2 อารมณ์ เบนลีเป็นคนอารมณ์เยือกเย็น และอ่อนโยน ดังข้อความที่สนทนาโต้ตอบกับเจ้าชายรังสิมันต์ ขณะที่ทรงกริ้วอยู่เบนลีก็ทำให้คลี่คลายได้ด้วยอารมณ์เยือกเย็น

เบนลีสั่นหัว ไต่แยง หัวเราะเล็กน้อย ๆ เจ้าหลวงทรงกริ้วอยู่ไม่นาน แล้ว...นายกับบ่าวก็เดินเคียงข้างกันห่างออกไป เจ้าฟ้าหญิงทรงศึกษาเพิ่งทรงนึกได้

(ดังดวงหฤทัย หน้า 180)

สีหน้าจะแสดงออกถึงรอยยิ้มอันบ่งบอกถึงอารมณ์อันเยือกเย็น

เบนลีถวายคำนับทั้งสองพระองค์ แล้วถอยไปด้วยสีน่ายังเกลือกด้วยรอยยิ้ม

“ยิ้มอะไรเบนลี?” พระสุรเสียงกรรโชก

“หนังสือเล่มนั้นเขาบอกว่าเพียงแค่อ่านยิ้ม สันติภาพจะเดินมาแล้วครึ่งทางพระเจ้าค่ะ”

(ดังดวงหฤทัย หน้า 201)

2.3 คุณธรรม ในการดำเนินชีวิต เบนลี้มีคุณสมบัติอันดีงาม คือ ความจงรักภักดีต่อ องค์เจ้าหลวงและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง ดังข้อความที่บ่งบอกถึงความรักใคร่ที่มีต่อเจ้าชาย รังสิมันต์หรือองค์เจ้าหลวงว่า

“ธรรมดาพระเจ้าคะ กริ้วตลอดเวลาเพราะพระทัยเร็ว ทรงคิดเร็ว ทำเร็ว ใครจะไป คิดตามทันหรือทำตามทัน”

วิธีพูดบอกถึงความรักใคร่ในองค์เจ้าหลวงของตนยิ่งยวด

(ดังดวงหฤทัย หน้า 182)

แม้แต่ตัวเองจะได้รับความบาดเจ็บก็ไม่สนใจเพียงเพื่อความอยู่รอดของเจ้าหลวง รังสิมันต์

วิธีรับสั่งมิได้แก่เพียงองค์เจ้าหลวงแม่แต่น้อย

“ฉันจะลงหน้าไปเตรียมการ ราชิด...เบนลี้...คุมขบวนเสด็จพันธุริฐต้องชดใช้ !”

“ราชิดจะคุมขบวน กระหม่อมจะตามเสด็จ” เสียงเบนลี้ก่ดพัน เจ้าฟ้าหญิงทรงติกา พยักพระพักตร์รวดเร็ว

(ดังดวงหฤทัย หน้า 298)

เบนลี้จัดเป็นคนหน้าตาดี คือผิวขาว สูง จมูกโด่ง พุดจาสุภาพ ร่ารวยอารมณ์ขัน ฉลาด และมีความจงรักภักดี

ราชิด

เป็นราชของครักษ์และเพื่อนเล่น (ตั้งแต่เด็ก) ของเจ้าชายรังสิมันต์ในดังดวงหฤทัย

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ ราชิดรูปร่างผอมสูง ผิวค่อนข้างคล้ำ ดังข้อความที่กล่าวถึง รูปร่าง ไว้ว่า

ทางเล็กเลียบไหล่เขาลาดลง กว้างขึ้น ผู้ลงหน้ามาก่อน ยืนมาคอยเป็นขบวนใหญ่
บุรุษร่างสูง ผอม ที่ทรงรับสั่งเรียกราชิดจงสัณนิษฐานเข้ามาถวาย

ราชิดค่อนข้างคล้ำ และเคร่งขรึมกว่าเบนลี้

หากถึงกระนั้น เขาก็พุดสุภาพยิ่ง

“จะทรงพักสักครู่ก่อนก็ได้พระเจ้าค่ะ”

(ดังดวงอาทิตย์ หน้า 214)

1.2 อากัปกิริยา ราชิดเป็นคนเคร่งขรึม สุภาพ ดังข้อความที่แสดงถึงความเคร่งขรึมว่า

เจ้าฟ้าหญิงทรงศีกษาทอดพระเนตรอย่างเพ่งเล็งในที่ลับๆ ! พันธุรัฐ... หรือ
อย่างน้อยต้องเป็นคนกาลี กายแดน พันธุรัฐ ! หรือ... อาจจะเป็นคนพันธุรัฐ กายแดน
กาลี

ดวงหน้าราชิดสงบ ดวงตาเฉยเมย

(ดังดวงอาทิตย์ หน้า 214)

สีหน้าของราชิดจะเคร่งขรึม ดังตัวอย่าง

หากหน้าแปลก...ราชิดทำหน้าเฉย ไม่รู้ไม่ชี้ราวกับไม่รู้ตัวเสียด้วยซ้ำ เบนลีเล็กกลม
ความคิดที่จะ “ออกเวอร์” เพราะพระอารมณ์แห่งเจ้าหลวงนั้น

(ดังดวงอาทิตย์ หน้า 72)

1.3 ลักษณะการพูด ราชิดเป็นคนพูดน้อย คำพูดตรงไปตรงมา แต่จริงใจ ดังคำ
บรรยายของผู้เขียนที่ว่า

ราชิดกลับเพราะแต่ไหนแต่ไรทรงเกรงใจในความพูดน้อยมากกว่าเบนลี อันเกีย
กันได้ทั้งวัน

(ดังดวงอาทิตย์ หน้า 72)

หรือคำพูดที่ตรงไปตรงมาของราชิด ดังนี้

“ราชวงศ์รักษางานหมายกำหนดการให้เจ้าหลวง?”

“พูดเตือนต่างหาก ขอนี้เป็นหน้าที่ของราชวงศ์รักษางาน”

ราชิดเข้าไปพริก ๆ ดูพระโสดอย่างสนใจ

(ดังดวงอาทิตย์ หน้า 72)

หรือ

“จะลாம்ด้วยอะไร ความหมายย่อมเป็นเช่นนั้นพระเจ้าค่ะ”

ถ้าราชิดกราบทูล ถ้อยคำจะตรงไปตรงมายิ่งเสียกว่าเบนลี

(ตั้งดวงอาทิตย์ หน้า 72)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา ราชิดเป็นคนฉลาด ดังจะเห็นได้จากคำพูดที่สนทนาโต้ตอบกับเจ้าชายรังสิมันต์ ในขณะที่เจ้าชายกำลังถกเถียงกับเจ้าหญิงทรรศิกา และพาลรีพาลขวางไปหาคนอื่น คือ เบนลีและราชิด ราชิดจึงได้ตอบกลับมว่า

“เบนลี...ออกไปเลย ออกไปเผ้าม้าข้างนอกโน้น ราชิด...”

“เกล้ากระหม่อมปวดฟัน ไม่ได้ยิ้ม แล้วก็ไม่ได้นึกถึงอะไรนอกจากฟันกับลิ้น !”

คราวนี้มีไช่เสียงกึก ๆ กัก ๆ หากเสียงหัวเราะค่อย ๆ ดังแทนรอบห้องนั้น

“ออกไปทั้งคู่แหละ !”

(ตั้งดวงอาทิตย์ หน้า 351)

2.2 อารมณ์ อารมณ์ของราชิดสามารถควบคุมอารมณ์ให้สงบได้ และมีอารมณ์ขัน จึงไม่ขบถถึง

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต ราชิดเป็นคนที่มีความจงรักภักดีต่อองค์เจ้าหลวง และประเทศชาติ จึงจัดว่าราชิดเป็นคนที่ดี ดังจะเห็นได้เมื่อเจ้าหลวงรังสิมันต์ถูกยิง ตัวราชิดเองก็บาดเจ็บมาก แต่ไม่ได้สนใจตนเองเลย กลับสนใจแต่ความอยู่รอดของเจ้าหลวงรังสิมันต์ อันแสดงว่าราชิดเป็นคนอดทนอีกประการ ดังนี้

“เบนลี หัวโหลเป็นยังไง ?”

“เข้าใจว่ากระสุนทะลุพระเจ้าค่ะ”

“เดินทางไม่ได้ เดี่ยวเสียเลือด ราชิด...บาดเจ็บที่ขา นั่งมั่วจะมีปัญหา” กระแลรับสั่งใคร่ครวญ ลงบออย่างยั้ง

“กระหม่อมขอตรวจ” แพทย์กราบทูลเจ้าฟ้าหญิงแห่งพันธุรัยยอมเสด็จห่างออกมา ราชิดและเบนลี ดวงหน้าราวกับปราศจากโลหิต

“เป็นอย่างไรบ้าง ?”

“ไม่เป็นไรพระเจ้าค่ะ” ไม่มีใครสักคนสนใจอาการบาดเจ็บของตน

(ดังดวงอาทิตย์ หน้า 297)

ภาพสรุป ราชิดคือผู้ชายรูปร่างหน้าตาคนสัน ๆ น้อย ตรงไปตรงมา ฉลาด ควบคุมอารมณ์ได้ดี และมีความจงรักภักดีเป็นอันมาก

กฤษณะ

ทำหน้าที่เป็นทหารคนสนิทของศัลยาในมงกุฎที่ไร้บัลลังก์

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ กฤษณะมีดวงหน้าที่เรียว คม ดังข้อความที่ว่า

ดวงหน้าเรียวคม คร้ามจัดเพราะการเดินทาง หากดวงตาเป็นประกาย

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 435)

1.2 อากัปกิริยา มีข้อมูลปรากฏไม่ชัดเจน จึงไม่ขอกล่าวถึง

1.3 ลักษณะการพูด กฤษณะพูดตรงไปตรงมา แต่แฝงไว้ด้วยความจงรักภักดี เช่น

คำตอบนี้ทำให้คนสนิทประจักษ์ตัว ดูจะจนต่อคำพูด

“ไปพักเสียเถอะ สุนัขคงอยากพบเต็มที่แล้วมัง”

“เวลาสำหรับพบกันยังมีอีกมากขอรับ”

ผู้เป็นนายหัวเราะเสียงดัง “เข้าใจอ่อน”

“มิได้ขอรับ กระผมพยายามจะกระทำตามท่าน”

“ไปเถอะ เพราะไม่ว่าเมื่อกลับมา เราจะต้องการตัวเจ้าหรือเปล่า”

“อีกสักครู่กระผมจะไปขอรับ”

ร่างสูงหายไปเบื้องหลังจากอีกด้านหนึ่ง พักเดียวก็กลับออกมาในชุดแต่งกาย

เรียบร้อย

“กระผมคิดว่าจะสั่งรถให้”

อย่าเลย ให้เปลี่ยนม้าตัวใหม่เตรียมไว้ดีกว่า

“กระผมอยากให้ท่านพักสักนิด”

“กลับมา...จะพัก”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 81)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา กุศณะเป็นคนฉลาด ทำงานตามคำสั่งได้เป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพ ดังที่ศัลยาให้ไปฆ่าผู้ที่เข้ามาก่อวาทะกษมิระ และลอบปลงพระชนม์องค์เจ้าหลวงว่า

“สองหัวแล้วหรือ”

“หัวที่ไม่มีความหมายขอรับ หัวใดที่ท่านสั่งให้พูดได้ กระผมยังเก็บไว้...”

“หมายความว่า...”

“ขีดความสามารถของเราอยู่ในขั้นว่า ตั้งเมื่อไหร่ก็ตัวได้เมื่อนั้นขอรับ แต่ที่รออยู่ เพราะเราไม่ยากให้ไหวตัว เนื่องจากเรามีงานอื่นซ่อนเข้ามา”

“เราติดต่อได้แล้วหรือ”

“ขอรับ รอแต่นั่นนั้หมาย”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 415)

2.2 อารมณ์ เนื่องจากกุศณะเป็นทหารที่ต้องรับคำสั่งจากผู้เป็นนาย จึงไม่มีข้อมูลทางด้านอารมณ์ปรากฏชัดเจน

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต กุศณะมีความจงรักภักดีต่อศัลยา หรือตระกูลอักษรเทพเป็นอย่างยิ่ง อันเป็นคุณธรรมอันดีของกุศณะ ดังตัวอย่างแสดงถึงความจงรักภักดีทำงานให้ศัลยาด้วยความดียิ่งว่า

ระยะทางดูจะยาว...นาน...กว่าบุคคลทั้งหมดจะลงมาสู่พื้นดิน อันมีผู้คุมหมุ่มม้าคอยอยู่

“กุศณะ...พาไปเลย...”

“แล้วท่านล่ะขอรับ ?”

ในความมึดยากที่จะรู้ว่า “ท่าน” คือใคร

“เราจะไปบอกตัวเจ้าพวกนั้น...”

“แต่...ถ้าคนถูกแบ่งมาเสียอย่างนี้ การปฏิบัติจะยาก”

“ไปเถอะ อย่ามัวแต่ห่วงเลย ไร่พบกันที่บ้าน...”

หมุ่มม้าแยกกระจายไปคนละทิศละทางอดีตเจ้าหญิงพระชายาทองคพระทัย ทั้งหวาด
หวั่นจนไม่รู้ว่าจะถูกนำไปสารทิศใด !

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 457)

“ภาพ” ของภทษณะเป็นคนที่มืดวงหน้าเรียว คม พุดจาตรงไปตรงมา ชลาด และมี
ความรักภักดี

เอชา

ราชวงศ์ครักษ์และเพื่อนเล่น (ตอนเป็นเด็ก) ของอับดุลลา ข่าน ในรัศมีจันทร์

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ เธอมีรูปร่างสูงสง่า ดังตัวอย่าง

เสียงระฆังเงินกังวานไล่ขึ้นครั้งเดียว แสดงว่ามีผู้ขอเข้าพบ อับดุลลาเงยหน้าขึ้นจาก
หนังสือเล่มใหญ่ พลาดดังเกลียวทองเพียงครั้งเดียวเช่นกัน ร่างสูง ตรง ขององครักษ์
ประจำตัวรีบรุดเข้ามาอย่างรวดเร็ว สิ้นน้ำมือยดื่นเต็น

(รัศมีจันทร์ หน้า 173)

1.2 อากัปกริยา เป็นคนที่ทำงานรวดเร็ว เช่น การปรากฏตัวตามคำเรียกของ
อับดุลลาว่า

“เอชา !”

เสียงเรียกขานกังวาน และเพียงชั่วครู่องครักษ์ประจำตัวก็ปรากฏกายขึ้น
ราวกับพร้อมที่จะรองรับคำสั่งอยู่ทุกลมหายใจเขาออก

(รัศมีจันทร์ หน้า 60)

1.3 ลักษณะการพูด เธอจะพูดน้อย ส่วนใหญ่พูดเพื่อรับคำสั่งของผู้เป็นนาย เช่น

“ไม่ใช่เพราะเจ็บแผลหรือ เอชา แต่...จริงอย่างที่เจ้าหญิงเอลยาปลั่ง...รู้ใบยา
จะยังไม่มีสันติสุขอย่างแท้จริง”

“ไม่มีใครที่จะกล้าถามหรือตอบได้ นอกจากนิงฟัง

“คนของเรายังควบคุมสถานการณ์ไว้ได้ไหม ?”

“ข่าน”

“นั่นก็ดีแล้ว อย่าเพิ่งถอนกำลังเป็นอันขาด ไม่ว่าใครจะออกคำสั่ง แม้แต่...องค์
สุลต่าน”

“รีบไปเถอะเฮฮา งานของเรายังไม่หมดหรอก”

(รัศมีจันทร์ หน้า 625)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา เฮฮาเป็นคนฉลาด จดจำได้แม่นยำ มีความสังเกตดีเยี่ยม ดังตัวอย่างที่สนทนาโต้ตอบกับอับดุลลา ข่าน ว่า

“เฮฮา...” น้ำเสียงนั้นราบเรียบ “นี่ละการเมือง...เมื่อมีการหวังที่จะเกลิงอำนาจ ก็ย่อมต้องมีความตายเป็นบันไดแห่งความสำเร็จ...จุดแห่งการชิงชิงอำนาจอุบัติขึ้นด้วยความตายของพ่อ และบัดนี้มันกำลังขยายวงกว้างออกไป”

“เรากำลังอยู่ในจุดกลางแห่งการขยายตัวเช่นนั้นหรือข่าน?”

“เธอไม่โง่”

“แต่การออกไปจะยิ่งเสี่ยงมากยิ่งขึ้น การเสียข่านไปแต่ละคนย่อมทำให้วงแห่งการชิงชิงอำนาจแคบเข้า”

(รัศมีจันทร์ หน้า 176)

เฮฮาสามารถจดจำได้แม่นยำ ดังตัวอย่างว่า

“เฮฮา...”

อับดุลลาหันไปตะโกนเรียกคนสนิทที่อยู่ในตอนหลังเต็มเสียง

“จำชื่อทูตต่างประเทศทั้งหมดได้ไหม?”

คนถามต้องตะโกนอยู่ถึงสองครั้งกว่าจะได้รับคำตอบว่า

“ได้...ข่าน...”

“เขียนไล่กระดานให้ดูหน่อยสิ”

พักเดียวกระดานแผ่นเล็กก็ถูกสอมาจากเบื้องหลัง...รายชื่อแต่ละคนทำให้ชายหนุ่มถึงกับขมวดคิ้ว และอีกหลายรายชื่อถูกกาเครื่องหมายไว้เป็นพิเศษ

(รัศมีจันทร์ หน้า 230)

ความข้างสังเกตของเธอลาปรากฏดังนี้

พันทรายตอนนั้นปรากฏรอยอุรุโศดเดี่ยวเพียงตัวเดียวเดินเหินอย่างไปอย่างสบาย
อารมณ์

“เพิ่งผ่านไปไม่ถึงชั่วโมง ชาน”

เธอลายขึ้นบอก หลังจากที่ถูกพิจารณาอยู่ชั่วครู่

“เพราะรอยตีนอุรุยังไม่ถูกลมพัดกลับ”

คนพูดหยิบทรายขึ้นไปรูดกระแฉลม

“กระแฉลมปานกลาง หากผ่านมานานกว่าชั่วโมง รอยบนทรายจะเลือนกว่านี้”

(รัศมีจันทร์ หน้า 139)

2.2 อารมณ์ ไม่มีข้อมูลปรากฏชัดเจนมากนัก จึงไม่ขอกล่าวถึง

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต เธอมีความจงรักภักดีต่ออับดุลลา ชาน เป็นอย่าง-
ยิ่ง อันจะเห็นได้จากการร่วมเป็นร่วมตายในการทำงานกันมาตลอด ด้วยความห่วงใยต่อผู้เป็นนาย
ดังตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงความห่วงใยว่า

เสียงระเบิดดังกึกก้อง เพราะสะพานสะพานอยู่ในห้องแคบ ๆ เศษไม้ ปูนและสรรพ
สิ่งต่าง ๆ ปลิวว่อน อับดุลลาประสานมือไว้เหนือศีรษะในท่าหลบที่เตรียมพร้อม หาก
กระนั้นยังรู้สึกตัวถูกโยนขึ้น และกระแทกกลับลงมา ความเจ็บปวดราบชานไปทุกซม
ซมอะไรอย่างหนึ่งหนัก ๆ ทับอยู่บนร่าง หากเมื่อยังไม่หมดความรู้สึก และยังไม่ถึงความ
เจ็บปวด ย่อมแสดงว่ายังไม่ได้รับอันตรายหนักหนา

“ชาน...ชาน...”

เสียงองครักษ์คู่ใจเรียกกระชั้นอยู่ภายนอก

“ชาน”

“อยู่...นี่...เฮา...”

ชายหนุ่มตอบอย่างลำบาก เพราะความเจ็บปวด

“เร็วของเร็ว”

เสียงคนวิ่ง เสียงเอะอะดังแว่ว ๆ ทักใหญ่สิ่งหนัก ๆ ที่ทับอยู่จึงเคลื่อนออก

“ชาน...”

คำเอ่ยชานเรียกละล้าละลักด้วยความยินดีเป็นล้นพ้น

“ยกออกมาเร็ว”

(รัศมีจันทร์ หน้า 620)

“ภาพ” ของเขา คือชายหนุ่มรูปร่างสูง พุดน้อย ฉลาดและมีความจงรักภักดีต่อเจ้านาย

บุคลิกภาพของตัวเกือหนุนตัวเอกฝ่ายหญิง

พระราชธิดาแห่งศิริน

เป็นพระราชบิดาของเจ้าหญิงศาสดาในเรื่องมหารานี

1. บุคลิกภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ พระราชธิดาแห่งศิรินมีรูปร่างสูง ค่อนข้างอ้วนดังข้อความที่
เจ้าชายศิรินทร์พิจารณาภาพของทูลหม่อมพ้อว่า

เพียงแต่สวยดีกว่าเก๊าตัวอื่น ๆ เพราะปิดทองรองชาดประดับประดาแวววาบ แต่
คงนั่งไม่สบายหรอก สู้เก๊าตัวอื่น ๆ ในตึกนกเหล็กกลางน้ำก็ได้ ทว่า...บนราชบัลลังก์
คือ “ทูลหม่อมพ้อ”

“ไม่ค่อยเหมือนในรูป !” เจ้าชายพระองค์น้อยสรุปรวดเร็ว

“พระองค์ใหญ่กว่า แล้วก็...ทรงพระชรากว่า”

(มหารานี หน้า 65)

หรือ

วรรณคดีสูงเกือบบีแห่งพระราชธิดาแห่งศิริน กลายเป็นศิลาชั่วขณะ

(มหารานี หน้า 86)

1.2 อากัปกริยา เป็นคนสุขุม นุ่มนวล ดังข้อความที่ผ่านความรู้สึกของเจ้าชาย
ภาณุเทพ ว่า

ทว่า...ระยะเวลาที่พระราชธิดาแห่งศิรินประทับในวิเทหะ เจ้าชายภาณุเทพเริ่มทรง
ตระหนัก พระองค์ทรงมีพระจริยาวัตรนุ่มนวล มีไข่มุนุ่มนวลอันแสนดี...ทรงฉลาด ลึก
ล้ำ

(มหารานี หน้า 605)

หรือที่ผู้เขียนบรรยายลักษณะถึงความนุ่มนวลไว้ว่า

พระพักตร์พระราชาริบดีศิรินคงมีแต่รอยนุ่มนวล มากด้วยพระเมตตา ยากที่จะ
เดาถึงน้ำพระทัย

“นั่นซิถึงมีรสถูกปาก เครื่องเทศช่วยชูรส แต่อาหารให้ความอิม โชคดีของศิรินมี
ทั้งสองอย่าง โชคร้ายของวิเทหะ จ่ายทั้งสองทาง ! “

เสนาบดีฝ่ายศิรินหัวเราะหึ ๆ ...ถ้าวิเทหะต้องการ “อิม” ต้องจ่าย ! เพราะสิ่งที่
วิเทหะมีมีทำให้อิม

(มหารानी หน้า 607)

1.3 ลักษณะการพูด พูดจาคมคายมีเหตุผล และมีจิตวิทยาในการพูด ดังคำพูดที่
คมคายมีเหตุผลว่า

“ศิรินไม่เหมือนวิเทหะ” พระสุรเสียงแห่งพระราชาริบดีศิรินนุ่มนวล

“เราใช้หลักเมตตาในการดำรงชีวิตในสังคม ในการปกครองและแก้ข้อขัดแย้ง
เองก็เป็นสัตว์ผู้กล้า มันควรมีเสรีภาพ ควรมีความสุขตามประสาของมัน ศิรินชอบอิมรับ
ผู้กล้าที่กล้ามาได้ และชอบอิมส่งสัตว์ผู้กล้าไปสู่ป่าสู่สังคมของมัน”

(มหารानी หน้า 264)

พระราชาริบดีแห่งศิรินพูดจาอย่างมีจิตวิทยาว่า

“ไม่เจ็บหรือ ทำไมไม่ทำแผล ?”

พระราชาริบดีศิรินได้พระทัย หากรอยยิ้มยามกราบบังคมทูลแจ่มใสแว่นแต่
น้ำเสียง รัวเรื่อ

“เจ็บน้อยที่สุดที่เคยแสดงมาพระเจ้าค่ะ”

“เก่งมาก นี่ถ้าลูกชายมาด้วยเขาคงขอเรียนแน่”

“คงไม่มีอะไรน่ายินดีเท่าได้ถวายการล่อนพระเจ้าค่ะ”

(มหารानी หน้า 273)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา เป็นคนฉลาด รู้เท่าทันเหตุการณ์และมองเหตุการณ์ได้ทะลุปรุโปร่ง
ดังตัวอย่างที่สนทนาโต้ตอบกับเจ้าหญิงศาสตราถึงการเมืองอย่างแจ่มแจ้ง ว่า

“แม่ของหญิงฉลาดมากนะลูก...” รอยแย้มพระโอษฐ์แก้มเศร้า “เธอเคยบอกพ่อ...
คันธามาสคือปรากฏการณ์สุดท้าย ชายศิรินทร์ถึงอย่างไรคือมกุฎราชกุมาร วันนี้หญิงจง
พิจารณาถึงอำนาจ...ให้ดี วิเทหะเองก็กำลังแบ่งแยก ราชันของเราคิดว่า วิเทหะคือรัฐกลาง
ที่มีอำนาจ แต่หญิงต้องเห็นแล้วว่าไม่ใช่ จงดูหิมวันต์ให้ดี ศึกษาให้ตลอด สิ่งที่เราได้แต่
ละคนมารวมกัน คำตอบทั้งหมดจะได้ในขั้นสุดท้าย เจ้าชายรามิลฉลาดมากนะลูก แต่คน
ฉลาดก็เหมือนมีดสองคม สุดท้ายคนใช้เจ้าชายองค์นั้นก็ต้องการพันธมิตรบางอย่างลูกกับ
เจ้าชายรามิลคล้ายกัน จงหาประโยชน์จากความเหมือนหรือความแตกต่างกัน ถ้าใช่เป็น
ก็ได้ประโยชน์

“วิเทหะเข้าใจว่า ศิรินทร์คือราชัน มีใช้พระราชอาบัติ และพ่อกำลังทำตัวให้เห็นอย่าง
นั้น วิเทหะต้องการผูกไมตรีกับศิรินทร์ อันหมายถึงอุดหนุนไปด้วย หญิงมีเวลา...ดู...หิมวันต์
หญิงจะช่วยเหลือได้มาก”

ถ้อยรับสั่งแม้จะไม่ชัดแจ้ง หากอัครกษัตริย์ค่อยลำดับ...องค์ราชันทรงประกาศชัดแจ้ง
เสมอ

“สิทธิในราชบัลลังก์อุดหนุนประยังเป็นของเรา !”

“ภาพ” ผู้ดำรงอำนาจบนบัลลังก์ทั้งสองชัดเจน วิเทหะน่าจะมองเห็น “ภาพนี้” การ
ผูกไมตรีจะด้วยวิธีใดก็ตามต่อองค์ราชัน อำนาจจะครอบคลุมไพศาล แต่หิมวันต์คือ “ตัว
ถ่วงดุล” วิเทหะต้องจัดการให้เร็วที่สุด นั่นคือการเสด็จมาของ “ทูลหม่อมพ่อ”

(มหารानी หน้า 342)

2.2 อารมณ์ เป็นคนอารมณ์เยือกเย็น ควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกได้ดังตัวอย่าง
คำสอนที่เจ้าหญิงศาสตรานำมาควบคุมอารมณ์ตนเองให้เยือกเย็นว่า

ประโยคนี้นี้ยากจะฟังอีกว่าเป็นคำทูลเชิญหรือเป็นคำสั่งเจ้าหญิงศาสตราต้อง
พยายามฉายภาพพระชนกในพระทัย พร้อมด้วยกระแสน้ำ...

คนที่จะดำรงตนสูงส่งในแผ่นดินได้ ต้องรู้จักใช้หน้าที่กำกับตัวเองมากกว่าใช้

อารมณ์

แม้จะไม่ทรงแจ่มแจ้งในพระราชภารกิจ ทว่าต้องมีความสำคัญพอ พระชนกจึงต้องเสด็จมา “เจรจา”

(มหารानी หน้า 267)

2.3 คุณธรรมในการดำรงชีวิต เป็นคนที่ตั้งอยู่บนความยุติธรรม แยกแยะถูกผิดได้ ไม่เข้าข้างองค์ราชันหรือเจ้าหญิงศาศวัตรา แต่อยู่อย่างเป็นกลางที่สุด พระราชาธิบดีแห่งคีชินแสดงถึงบุคคลที่เป็นพ่อที่ดี เป็นสามีที่ดีของภรรยาที่มีความฉลาด และเป็นผู้ปกครองประเทศที่ดี ดังตัวอย่างที่แสดงถึงความเป็นพ่อที่ดีว่า

ทว่าวันนี้...พระราชาธิบดีแห่งคีชินกลับทอดพระเนตรเห็น “ช่องทาง” หิมวันต์จะช่วยพระโอรสองค์น้อยได้ นั่นคือหน้าที่แห่งเชษฐภคินีพึงกระทำ การเสด็จหิมวันต์คือการไปทอดพระเนตร “ฐานอำนาจ”

มงกุฎและบัลลังก์ต้องมีอำนาจรองรับเสมอ !

(มหารानी หน้า 343)

การเป็นสามีที่ดีปรากฏชัด เช่น

ไม่มีผู้ใดเดาหรือกล้าเดาว่า “เธอ” หมายถึงใคร การประจักษ์ครั้งนี้พระสวามีมักเสด็จมาทรงเยี่ยมบ่อยครั้ง ทั้งพระสุรเสียงที่รับสั่งทั้งพระอาการที่ทรงแสดง อ่อนโยนทวิ “พี่เตรียมรถไว้แล้ว ไปเที่ยวกันไหม ?”

(มหารानी หน้า 703)

แม้แต่การเป็นผู้ปกครองที่ดี ดังนี้

การดำรงพระยศ “ราชาธิบดี” คืองานหนัก ปัญหาทั้งหมดรุมเจ้า คำตอบในทุกกรณีล้วน ทว่ากินความหมายกว้างขวาง “เพื่อคีชิน !”

ดวงพักตร์อิดโรย บนพระอังสามีพระภูษาคลุมหนา บนโต๊ะทรงพระอักษรมีขวดพระโอสถ นำแปลก...เวลาเสด็จออกงานพิธีพระอาการทรงพระกรละมือน้อยที่สุด ต่อเมื่ออยู่ในที่ประทับ คนที่เฝ้าจึงประจักษ์ว่าพระอาการไม่ดีขึ้น

(มหารानी หน้า 341)

"ภาพของพระราชาริบัติแห่งศิริน จึงเป็นคนที่รูปร่างสูง ค่อนข้างอ้วน สุขุม รอบคอบ นุ่มนวล ฉลาด อารมณ์เยือกเย็น และเป็นผู้ที่ตั้งอยู่บนความยุติธรรม

โกสุมดี

พระพี่เลี้ยงของเจ้าหญิงศาศวัตรา จากเรื่องมหารानी

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่าง ลักษณะ โกสุมดีผิวคล้ำๆ ตาคม ผมเกล้าม้วน ดังตัวอย่าง

สูตรวัยรุ่นที่ปรากฏกายระหว่างช่องพระทวาร เบื้องหลังพระพี่เลี้ยงผิวคล้ำๆ ตาคม ผมเกล้าม้วน ทำให้ดวงหน้ากลมดูงามขึ้น เห็นอะไรทั้งหมด คือ รอยตีนเต็น ยืนดี

(มหารानी หน้า 97)

1.2 อากัปกิริยา ไม่ปรากฏข้อมูลชัดเจน จึงไม่ขอล่าวถึง

1.3 ลักษณะการพูด โกสุมดีเป็นคนที่มีความตรงไปตรงมา แต่คมคาย ดังเช่น

"ฮือ ทรวงอ่อนโยนนะ"

"อ่อนเกินไปเพคะ"

"อ้าว แล้วที่แข็งเกินไปล่ะ?"

"โหมอ่อน...จัดคอโดยไม่รู้ตัว ระวังยากกว่าคมจากเหล็กเพคะ"

"ระวังกริช...โกสุมดี...กริชเล่มเล็ก ๆ ..."

กริช ! ที่ทรวงมีเช่นกัน ! ...ทรวงกับกริชเล่มนั้นไว้ให้ดี ! กระแสรับสังข์สับคล้าย

เตือน...

(มหารानी หน้า 415)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา เป็นคนฉลาด สังเกตได้จากคำพูดที่ได้ตอบกับเจ้าหญิงศาศวัตรา

ดังนี้

"ถ้าหม่อมฉันเป็นทวาร แล้วให้เลือกนายในการรบได้ หม่อมฉันคิดว่าอยู่ข้างเจ้าชายรามิลดีกว่า" โกสุมดีกราบทูล

“และถ้าเลือกศัตรูได้ หม่อมฉันจะไม่มีวันเป็นศัตรูกับเจ้าชายรามิลเป็นอันขาด”

(มหารानी หน้า 328)

2.2 อารมณ์ ไม่ปรากฏข้อมูลชัด จึงไม่ขอกล่าวถึง

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต โกสุมดีเป็นคนที่มีความจงรักภักดีต่อเจ้านาย เป็นที่ยิ่ง ดังตัวอย่างที่โกสุมดีแสดงออกต่อเจ้าหญิงศาศวัตรา

“โกสุมดี !”

เจ้าหญิงศาศวัตราเสด็จตรงไปหาโดยเร็ว เพื่อนเล่นและข้าหลวงเดิมรับพระหัตถ์มา
จรดตรงหน้ามากตบ แสดงความเคารพสูงสุด

(มหารानी หน้า 313)

นอกจากนี้โกสุมดียังเป็นคนที่ทำงานให้กับเจ้าหญิงศาศวัตราด้วยความซื่อสัตย์ พยายามหาข่าวสารบางข่าวที่สำคัญ เช่นข้อมูลของวิเหะ เป็นคู่มือในการวิเคราะห์แผนการของ องค์ราณี หรือแม้แต่ให้เหตุผลบางเหตุผลเกี่ยวกับเจ้าชายรามิล

“ภาพ” ของโกสุมดีเป็นคนผิวคล้ำ ตามคม พุดจาตรงไปตรงมา แต่คมคาย ขลาดและมีความจงรักภักดี

อดีตองค์เจ้าหลวง (ปู่)

เป็น “ปู่” ของเจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ ไม่ปรากฏข้อมูลชัดจึงไม่ขอกล่าวถึง

1.2 อากัปกิริยา ไม่ปรากฏข้อมูลชัดจึงไม่ขอกล่าวถึง

1.3 ลักษณะการพูด “ปู่” พุดจาด้วยถ้อยคำง่าย ๆ ไม่ถือยศถือศักดิ์ มีความเมตตา

ดังคำสอนที่สอนต่อเจ้าชายวรุณาทิตย์ว่า

“สมเด็จพระเจ้าปู่” ทอดถอนพระทัยยาวอย่างหนักพระอูระ

“การเป็น “เจ้าคนนายคน” ไม่ใช่ว่าจู่ ๆ จะตั้งใครขึ้นมาได้ เพราะถ้าผู้คนเขาไม่ยอมรับถึงจะตั้งขึ้นมามีอะไรก็เปล่าประโยชน์”

นาน ๆ ครั้งกระแสน้ำจึงมีแนวทอแท้

“การที่ใครก็ตามเขาจะไหวเรา จะต้องเกิดจากการเต็มใจไหวนะลูก ไม่ใช่เพราะจำใจไหวหรือถูกบังคับให้ไหว”

(มังงูที่ไร้บัลลังก์ หน้า 563)

แม้แต่คำพูดที่พูดต่อศัลยาว่า

“นั่งซิ”

ชายหนุ่มถอยไปยังเก้าอี้ตัวไกลสุด หากกระแสรบสั่งทวงดังขึ้นว่า

“ไกลไปมั้งครู ชี้เกียจตะโกน”

ปลายพระหัตถ์ชี้ไปยังเก้าอี้หน้าที่ประทับ

“เป็นยังงี้บ้าง เหนื่อยมากไหม?”

กระแสรบสั่งมีรอยปรานีเป็นพิเศษ

“ด้วยพระบารมีปกเกล้า...”

“บารมีฉันคงไปไกลไม่ถึงสาเกตุหรอก”

ถอยรับสั่งเกมสรวล ชายหนุ่มจึงเงยหน้าขึ้นยิ้มนิด ๆ

“ก็นายตัวเล็กอีกแหละมาพูด”

(มังงูที่ไร้บัลลังก์ หน้า 484)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา เป็นคนฉลาด ดังจะเห็นจากคำพูดของศัลยาที่กล่าวถึง “อดีตองค์เจ้าหลวง” ว่า

“ขอประทานอภัย ถ้าจะต้องใช้คำกราบทูลว่าเป็นลูกเล่นที่กระหม่อมต้องเข้าไป “เล่น” ตามที่สมเด็จพระบรมมหาธิราชฯ ทรงวางไว้...”

“คะ?”

อีกครั้งหนึ่งที่ดวงเนตรใส เบิกกว้าง จนเห็นจุดแวววามกึ่งกลางพระเนตร

“กระหม่อมเป็น “หมากตัวหนึ่ง” อยู่บนกระดานเท่า ๆ กับที่ท่านดาเป็นอีกตัวหนึ่ง พระเจ้าคะ”

“ครุคิดว่าใครเล่นคะ?”

“สมเด็จพระบรมมหาธิราชฯ พระเจ้าคะ ทวยเทพอันเคยครองอำนาจมาช้านานกำลังปะทะกับอักษรเทพ ชัยเชิงแรกเริ่มจากการที่อักษรเทพถูกจำกัดวงให้อยู่ในหอคอยคอย

เวลาให้ ทวยเทพ เดินตามต่อไป แต่เมื่อท่านตาไม่เดิน อักษรเทพก็ตัดถูกยกจากวงจำกัด
นั้น เพื่อให้เดินมาถึงตาในวันนี้...ถูกอย่างที่รับสั่ง "กษมิมะ" ได้เสมอ ในขณะเดียวกัน
"อำนาจ" ที่เคยครอบคลุมจะหมดไปนับจากนี้...ไม่ว่าใครจะชนะ พระราชวงศ์จะไม่
อำนาจอื่นครอบครองอีก..."

(มังงูที่ไรบัลลังก์ หน้า 596)

2.2 อารมณ เป็นคนอารมณเยือกเย็น ดังที่ปรากฏในคำสอนต่อเจ้าชายวรนาทิตยภั

เจ้าฟ้าชายวรนาทิตยรับสั่งอย่างพระทัยร้อน หาก"สมเด็จปู่" ล่ายพระเศียร

"ไม่ต้องไปเอาตัวจะดีละมั้ง เราไปดูตัว น่าจะดีกว่า"

"งั้นก็ไปเดี๋ยวนี้ซิคะ"

"ชาย..." กระแสพระดำรัสลากยาว "จำไว้นะลูก ขั้นตอนแห่งการทำงานอยู่ที่ความ
อดทนและใจเย็น"

(มังงูที่ไรบัลลังก์ 486)

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต เป็นคนที่มีจิตใจดีงาม มีเมตตา กรุณา รักประเทศ
ชาติ เพื่อชาติบ้านเมือง ดังคำสนทนาโต้ตอบระหว่าง "ปู่" และเจ้าหญิงศาศวัตราว่า

"วันที่ปู่ทอดภาระให้พ่อเจ้านั้น หนึ่งในหลาย ๆ ประโยคของเหตุผลของปู่คือ ...เมื่อ
หน้าในราชสมบัติ...และมาถึงวันนี้ หลิงจะให้ปู่คืนคำกระนั้นหรือ?"

พระเจ้าหลานเธอทรงนิ่งอั้น หัตถ์เหยียวย่นจึงวางลงบนเส้นพระเกศา

"เอาเออะ...ถึงปู่จะยัง...เมื่อหน้าในราชสมบัติ...แต่ปู่ก็เห็นจะต้องช่วยรักษาสีราช
สมบัติละ..."

บัดนี้...การ "รักษาสีราชสมบัติ" จึงกลายเป็น "หน้าที่" อันผู้แวดล้อมองค์เจ้าหลวง
ต้องช่วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้...

(มังงูที่ไรบัลลังก์ หน้า 354)

มีข้อความที่แสดงความเมตตา ดังนี้

"ครุ..." คราวนี้ดวงเนตรมีแววไตร่ตรอง "เจ้าเคยพูดกับข้าในนามของประชาชนชาว
กษมิมะเสมอ ตอนนี้ไปฟัง !...ข้าจะพูดต่อเจ้าในนามของชาวกษมิมะและในนามของราช
วงศ์กษมิมะทั้งหมดบ้าง..."

กระแสน้ำล้นต่อไป อ่อนโยนเป็นที่ยิ่ง

“ขอใจ...”

ศัลยาทรุดตัวลงจากเก้าอี้ หมอบลงแทบพระบาท ร่างทั้งร่างสั่นสะท้าน หัตถ์เหยียวย่นที่วางลงบนศิระะนั้นแสดงถึงพระเมตตาที่ยิ่ง

“ข้าพุดได้เท่านั้น แต่นั่น...คือหัวใจทั้งหมดของข้า”

กระแสน้ำล้นต่อไป เขาจริงใจจริงขึ้น

“ข้าอ่านหนังสือของเจ้าหมดแล้ว รวมทั้ง...” คราวนี้มีรอยกลั้นพระสรวล “โอ้เล่มที่เจ้าเขียนในคุกด้วย ถ้าเจ้าเขียนให้มันนุ่มนวลสักหน่อย เจ้าคงไม่ต้องระเห็จเข้าไปเขียนในนั้นหรอก แต่...นั่นละ...คนหนุ่มมันก็รุนแรงอย่างนี้ แต่...จำไว้นะ...การหวังผลอะไรนั้นอย่ารีบร้อน เจ้าเคยได้ยินไหมว่า ฤๅมือแพร่ปกครองประเทศได้ดีกว่าสั้เหล็ก...คราวนี้...เจ้าคงได้แสดงวาทะต่อคณะเสนาบดี

(มังกฎที่ไบบัลังก์ หน้า 556)

สรุป อดีตองค์เจ้าหลวง เป็นคนฉลาดมีอารมณ์เยือกเย็น มีจิตใจดีงาม มีความเมตตา กรุณาและรักประเทศชาติ

บุคลิกภาพของตัวเกื้อหนุนตัวอริ

เสนาบดีคลัง

เป็นเสนาบดีของยโสธรและทำงานลับ ๆ ให้กับเขมรรัฐ จึงเกื้อหนุนเจ้าชายเขมรรัฐ

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ เป็นคนอ้วน ดังข้อความที่ว่า

“กระหม่อมจะกั้นกลดถวาย”

“ขอใจจ้ะ”

ร่างอ้วนเตี้ยนั้น พยายามกั้นกลดถวายด้วยกิริยาอ่อนน้อมเต็มที่ แต่พระธิดาองค์น้อยรีบเสด็จดำเนินล่วงหน้าไปอย่างรวดเร็ว

“หญิง...ตายจริง...เดี่ยวเป็นหวัดแย้”

(เลือดขัตติยา หน้า 7)

ดวงหน้าอ้วนผู้มีเหงื่อออกซิกทันที

“ผมก็ไม่คิดว่าจะแลกเปลี่ยนอะไรด้วย เพียงแต่คิดว่าการร่วมมือกันอาจจะให้ประโยชน์แก่เรา !”

(เลือดขัตติยา หน้า 450)

1.2 อากัปกริยา เป็นคนชอบคำเยินยอ สีหน้าจะแสดงความพอใจขึ้นทันที ดังตัวอย่าง

“พระเจ้าคะ” เสนาบดีคลั่งทูลต่อทันที

“ทูลหม่อมฟ้าหึงพระองค์ใหญ่พระชนม์มากกว่า”

“อ้อคิดเหมือนกันรึ ?”

รับสั่งถามแสดงอาการพอพระทัย ทำให้คนพูดแป้นขึ้นมามาก

(เลือดขัตติยา หน้า 112)

สีหน้าปลื้มใจเมื่อโดนยกย่องว่า

“กระหม่อมนะเต็มใจเป็นอย่างยิ่งพระเจ้าคะ ถือเป็นเกียรติยศสำหรับตัวเองอย่างที่ไม่เปรียบมิได้”

เจ้าฟ้าหึงพระองค์น้อยถึงกับกลั้นพระทัยฟังคำตอบต่อไป

“แต่กระหม่อมยังหาเวลาว่างไม่ได้”

อาการดอนพระอิสสระ บัสสระ พยายามผ่อนให้เบาลงอย่างโล่งพระทัย

“น่าเสียดาย เพราะจะหาครูที่มีความรู้ทางการคลั่งนี้ยากนักหนา”

“กระหม่อมไม่มีความรู้ถึงขนาดนั้น”

แม้จะพยายามถ่อมตัว แต่สีหน้านั้นปลื้มเต็มที

(เลือดขัตติยา หน้า 113)

นอกจากนี้แล้วเสนาบดีคลั่งยังเป็นบุคคลที่ซื่อสัตย์ด้วย ดังตัวอย่างที่สนทนาโต้ตอบกับอโณทัยว่า

“ใครจะหนุนหลังฉัน ให้ทำยังงี้ทำไม ?”

“เจ้าคุณคิดว่าเขาจะทำจริงหรือรับ และเจ้าคุณคิดว่าควรจะได้แต่ภายหลังเจ้าคุณมาทราบข่าวว่าเป็นชาวโคลอมเบียเพื่อผลสะท้อนด้านอื่น เจ้าคุณถึงได้นำมาแลกเปลี่ยนกับกระผม”

“ไม่จริง !” คำตอบหลุดออกมาอย่างลืมหืมตา

“ถ้าฉันเราก็พูดเรื่องจริงกันได้หรือรับ ?”

คำตอบย้อนทันทีทันใด ดวงตาที่จ้องเขม็งบอกให้รู้ชัดว่าตนเองถูกล่อลวงอย่างชาญฉลาดอีกครั้งหนึ่ง !

ร่างอ้วนกลมลั่นสะท้าน กำแพงที่บะหมี่ที่เห็นอยู่ไม่ไกลดูเหมือนจะเพิ่มความตระหนักรู้มากยิ่งขึ้น

“ใครหรือรับที่คิดว่า การปล่อยข่าวความยุ่งยากในราชบัลลังก์จะปล่อยให้มันกระทบกระเทือนไปถึงด้านการเมือง ?”

ริมฝีปากแห้งผากซีดขาวลั่นนิด ๆ แต่ยังไม่มียังได้อะไร

(เลือดชาติติยา หน้า 450)

1.3 ลักษณะการพูด เป็นคนพูดจาปากโป้ง ดังตัวอย่างที่พระราชเทวีอาศัยปากของเสนาบดีคลั่งเป็นเครื่องมือ ว่า

ดวงพักตร์พระธิดา ชื่อเสียงจนพระมารดาต้องแย้มสรวลอย่างสบายพระทัย

“ดูก็ แม่อาศัยปากสองคนนั้นแสดงความคิดเห็นของแม่ออกไปแล้ว ปากอีต่าฉันนั้นสำหรับคนเสนาบดี !”

ลึกลงไปในพระทัย เสนาบดีคลั่งย่อมมีคุณค่าเพียง “เครื่องมือ” ทางการเมืองขึ้นหนึ่งเท่านั้น

(เลือดชาติติยา หน้า 120)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา เป็นคนฉลาด เห็นแต่ประโยชน์ส่วนตัว ดังบทสนทนาระหว่างเสนาบดีคลั่ง และภริยาว่า

“นั่นจะเป็นยังไงไม่ใช่เรื่องของเรา” ตามีซัดเสียงขึ้น

“เราคิดแต่ผลประโยชน์ของเราที่พอ ที่เราถูกเชิญมาร่วมโต๊ะเสวยนี่เพราะอะไร...”

“คงอยากจะทรงทราบข่าวนี้มั้ง !”

คำตอบนี้ทำให้ผู้เป็นสามีอารมณ์ขึ้นมัวยิ่งขึ้น

“ถ้าเธอเป็นอย่างนี้ สักวันตำแหน่งคุณหญิงคงจะหลุดมือ ! เรื่องแค่นั้นขนาดพระราชเทวียอมทรงทราบอยู่เต็มพระทัย แต่ที่ทรงรับสั่งหาเราก็เพราะอยากจะอาศัย “ปาก” เราต่างหากละ รึหรือยัง ?”

คำหน้าของ “คุณหญิง” ไม่แสดงว่ากระจำเจขึ้นเลยแม้แต่น้อย

(เลือดขัตติยา หน้า 118)

2.2 อารมณ์ ไม่มีข้อมูลปรากฏชัดเจนจึงไม่กล่าวถึง

2.3 คุณธรรม เสนาบดีคลังเป็นคนที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ประจบเจ้านายเพื่อได้ประโยชน์มาซึ่งตนเอง เป็นคนของยโสธรและกลับทำงานลับ ๆ ให้เขมรัฐ เสนาบดีคลังจึงจัดว่าเป็นคนไม่มีคุณธรรม ดังตัวอย่างที่ถึงความเป็นคนประจบว่า

“ผมก็ไม่คิดว่าท่านผู้บัญชาการจะคิดอะไรไปมาก นอกจากเห็นว่าผมเป็นคนหนึ่งที่หวังดี การทำงานนั้นถ้าหลายฝ่ายประสานมือกัน ย่อมได้ผลเสมอ หากต่อไปภายหน้ายังไม่ว่าท่านผู้บัญชาการอาจจะคิดถึงเพื่อนเก่า ๆ แต่หวังดีคนนี้บ้าง”

คำกึ่งปากดีและลดฐานะตนเองลงไปเสมอจน ช่วยให้แววมกกล้าเป็นประกายแวว

(เลือดขัตติยา หน้า 481)

หรือตอนที่พูดโต้ตอบกับภริยาอันแสดงถึงการทำงานที่เห็นแก่ตัวว่า

เสียงอันเข้มงวดของสามีชัดเจนเสียก่อนที่ภรรยาจะพูดจบ

“ผู้หญิงที่ฉลาดมาก ๆ นะ ทำให้ผู้ชายอยู่ในอำนาจได้เสมอ !”

คนฟังทำหน้าบึ้งอย่างซ่อนเร้น เพราะรู้ว่า ถูกกระทบจากประโยคนั้นด้วย

“ถ้าวันนั้นมาถึงเราอาจจะลำบาก”

คำปรารภนี้ทำให้ผู้เป็นภรรยาเกิดความไม่สบายใจขึ้นมาบ้าง

“แล้วจะทำยังไงคะ ?”

“ก็ไม่ต้องทำยังไง นอกจากดูทิศทางลมให้ดี เธอคลุกคลีกับทางพระตำหนักโน้นบ้าง พระตำหนักนี้บ้าง แล้วก็รู้จักพูดรู้จักคิดให้เป็นประโยชน์กันตัวเอง”

(เลือดขัตติยา หน้า 119)

“ภาพ” เสนาบดีคลัง เป็นคนที่รูปร่างอ้วน เตี้ย ชอบคำเย็นยอ ชอบประจบ ปากโป้ง เก็บความลับไม่ได้ และเห็นแก่ตัว

อามันข่าน

พ่อของเจ้าหญิงเอลยาในรัชสมัยจันทร

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ ไม่ปรากฏข้อมูลชัดเจน

1.2 อากัปกริยา อามันข่านเป็นคนที่มีการียาอาการที่เชื่องช้า แต่มั่นคง ดังตัวอย่าง

เช่น

ทันทีที่เสด็จผ่านเข้าไปในห้องบัญชาการศูนย์รวมข่าวก็สามารถทราบทูลได้ว่า

“สรรพาวุธกับสถานีวิทยุถูกระเบิดพระเจ้าคะ”

ไม่มีใครเคยได้สักคนว่า อามัน ข่าน จะทรงรู้สึกอย่างไร เพราะขณะรับสั่งถามเสด็จ

พักตร์คงสงบเช่นยามปกติกระนั้น

(รัชสมัยจันทร หน้า 598)

แม้แต่ขณะที่เกิดเหตุการณ์รุนแรง อามัน ข่าน ก็ยังสงบ ดังนี้

“เสียงจากคนข้างล่างคะพ่อ พวกนั้นกำลังสวดมนต์กันทั้งลาน”

อามัน ข่าน ทรงนิ่งอยู่นาน กว่าจะผงกเศียรช้า ๆ

“ศรัทธา...นี่แหละลูก...กำลังแห่งศรัทธา เราอาจจะล้มล้างอะไรในโลกได้

ทุกอย่าง การปกครอง ระบบการเมือง อำนาจอราชศักดิ์ ยกเว้น...ศรัทธาในหัวใจคน”

(รัชสมัยจันทร หน้า 579)

1.3 ลักษณะการพูด น้ำเสียงเบา แต่อ่อนโยน บางครั้งคำพูดจะบ่งบอกถึงความไม่แน่ใจ เช่น ลังเล แต่เมื่อถึงคราวคับขัน จะสามารถสั่งการด้วยคำพูดที่มั่นใจ แต่คำพูดด้วยความนุ่มนวล เช่น

อามัน ข่าน เอนพระพักตร์มาโดยด่วน เมื่อพระธิดาเสด็จผ่านพระทวารเข้ามา พวกพัทตร์ที่ติดตามแวหนักพระทัยระคนหัวนระแวง

“ไม่มีอะไรผิดปกติหรือลูก ?”

“ลูกยังไม่แน่ใจ”

“เรื่องทั้งหมด หมายความว่าอย่างไรกันแน่?”

“ลูกก็ยังไม่ทราบ...”

“เฮลยา” ถอยรับสิ่งเบาละ

“แบบนี้แสดงว่าแผนของเรา...”

“ยังไม่มีอะไรหรอกค่ะ ลูกขอเวลาสอบสวนก่อน”

“หรือคนที่ลูกอุปโลกน์จะทรยศ...”

(รัศมีจันทร์ หน้า 462)

“เราอย่าเพิ่งปักใจทางใดดีกว่าค่ะ ขอเวลาลูกบ้าง”

“พอกลัวว่า องค์เทพีจะทรงทราบแล้ว ดูแต่ครุ่น...”

พระสุรเสียงหวาดหวั่น ทำให้พระธิดารับสิ่งสุรเสียงเครียด

(รัศมีจันทร์ หน้า 462)

อามัน ข่าน น้ำเสียงเบาแต่อ่อนโยน เช่น

“เฮลยา...อาทิตย์หน้าลูกจะไปประชุมจริง ๆ หรือ”

พระบิดาถามเสียงเบา หากเจ้าหญิงเฮลยาทรงรับสั่งหนักแน่น

“ค่ะ...แต่ลูกจะ “ไปเที่ยว” เป็นทางการ เรื่องการไปร่วมประชุมจะเป็นความลับ”

“เรื่องอย่างนี้ จะลับไปได้ไม่ตลอดหรอกลูก”

“ลูกก็ไม่เคยคิดว่าจะปิดเป็นความลับให้ตลอด ลูกต้องการเพียงเวลาที่จะเริ่มทำการเท่านั้น...พ่อคะ...” พระธิดาเปลี่ยนเรื่องโดยกะทันหัน

(รัศมีจันทร์ หน้า 499)

2. บุคลิกภายใน

2.1 สถิติปัญญา อามันข่านเป็นคนฉลาด ดังเห็นได้จากบทสนทนาเฮลยา ว่า

เจ้าหญิงเฮลยาถูกจากที่ประทับ เสด็จไปยังบ้านพระแกลอย่างช้า ๆ

“ใคร...ใครหนอที่ทำการนี้...พ่อคะ กองทัพปีศาจนี้ดูเหมือนจะเป็นสมญาเฉพาะของสุลต่าน กับ องค์เทพีเท่านั้นใช่ไหมคะ?”

อามัน ข่าน ทรงนิ่งไปชั่วครู่

“ในตอนสงครามคราวที่แล้ว ทหารขององค์สุลต่านได้สมญานี้ เพราะทำการรบได้รวดเร็ว แต่บรรดาสาวกขององค์เทพีได้รับสมญา เพราะมักจะปรากฏตัวขึ้นโดยไม่มีใครรู้เห็นว่ามีมาจากทางใด”

“ถ้าอย่างนั้น งานของเราก็น่าจะง่ายขึ้นล่ะพ่อ”

“ไม่ง่ายหรอกลูก เพราะสมญานี้ใคร ๆ ก็รู้ทั่วกัน ฉะนั้นคนที่จะทำภารกิจคงอยากให้ลูกคิดยั้งถี่เหมือนกัน”

พระธิดาเป็นพระพักตร์มาโดยเร็ว

“พ่อยังคิดว่า ควรมีใครอื่นที่น่าสงสัยอีกหรือคะ ?”

“คนที่เฝ้าบที่สุตไฉลูก”

“คะ ?”

“เขารู้ว่า คนที่เคลื่อนไหวน้อยที่สุด คือคนที่สามารถทำอะไรได้แนบเนียนที่สุด ตั้งแต่ต้นมา ไมฮิน ข่าน กับ บิบาร์ ข่าน ดูเหมือนจะไม่เคยทำอะไรเลยไม่ใช่หรือ ?”

(รัตมีจันทร์ หน้า 365)

2.2 อารมณ์ ปรากฏข้อมูลไม่ชัดเจน

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต อามัน ข่าน มีคุณสมบัตินี้ของพ่อที่รักลูก ทำทุกอย่างได้เพื่อลูก แต่เป็นการสนับสนุนลูกในทางที่ผิด ดังตัวอย่าง

ถ้อยรับสั่งทุกกระบวนความของอามัน ข่าน แสดงความเชี่ยวชาญในวิธีการเมืองอย่างแท้จริง

“สำหรับคนในโรโยยา เขาเองก็เคยคุ้นต่อองค์เทพี ลูกก็กำลังเป็นที่ชื่นชม เราต้องช่วยโอกาสนี้แหละลูก พ่อจะทำหน้าที่ฝ่ายทหาร จงใช้ความอ่อนหวาน น่ารัก ของลูกให้เป็นประโยชน์ ลูกไม่ใช่คนโง่...เอลยา พ่อพูดแค่นี้ลูกคงเข้าใจ น้ำตาไม่ว่าลมัยฟาโรห์หรือลมัยประธานาธิบดี ถ้ารู้จักใช้จะยังประโยชน์ได้เสมอ อามันจ...ไม่เคยละลายชาติชายทหารได้ แต่...น้ำตา...ราชบัลลังก์ก็เคยพินาศมาแล้ว !”

“คะพ่อ...” รับสั่งของเจ้าหญิงเอลยาอ่อนโรโยไฟเราะ “ลูกคิดว่าลูกทำได้”

“ทั้งงานทางทหารไว้ให้พ่อ ลูกกลับไปนอนล้างหน้า แต่งตัว เตรียมยิ้มที่สดใส หากให้แลดูนางสงสาร เราจะเล่นละครกันคนละบทเพื่อความสำเร็จของเรา”

(รัตมีจันทร์ หน้า 183)

“ภาพ” อามัน ข่าน เป็นคนที่มีความมั่นคง แต่เพราะความรักลูกสาวจึงสนับสนุนลูกสาวไปในทางที่ผิด คำพูดหรืออาการปฏิกิริยาต่าง ๆ จึงแสดงออกถึงความไม่มั่นคง

มหารานีแห่งสาเกตุ

เป็นแม่ของเจ้าชายเมศรารในมณฑลที่ไร้บัลลังก์ ซึ่งคอยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เจ้าชายเมศรารสร้างไว้

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ ไม่ปรากฏข้อมูลชัดเจน

1.2 อาการปฏิกิริยา มหารานีแห่งสาเกตุเป็นคนที่มีความรอบคอบ รอบรู้รอบตัว

“ไม่!”

คำยืนยันหนักแน่น เด็ดขาด บุคคลทั้งหมดหันไป ครั้นแล้วเสนาบดีทั้งสองก็ถวายคำนับลง พระนางเจ้าแห่งสาเกตุเสด็จผ่านเข้ามาช้า ๆ ดวงพักตร์ราบเรียบ จะมีก็แต่ดวงเนตรเท่านั้นที่ฉายรอยกังวล

“พ่อของลูกยังไม่รู้เรื่องนี้ และแม่ก็พยายามที่จะไม่ให้ทรงทราบคิดว่า...คงทำได้...”

หากจะมีใครที่เจ้าชายรัชทายาทแห่งสาเกตุทรงเกรงกลัวอยู่บ้างเห็นจะเป็นพระมารดาเท่านั้น

(รัศมีจันทร์ หน้า 461)

1.3 ลักษณะการพูด มหารานีแห่งสาเกตุมีน้ำเสียงเบา เรียบ แต่มีเหตุผล ดังตัวอย่าง

ทุกถ้อยพระเลาณีย์ราบเรียบ ไม่แสดงพระอารมณ์ไม่สะกดคนจากทอดข้า เน้นหนักในบางประโยค

“โดยเฉพาะลูก เมศราร...เมื่อเธอเข้าเจรจากับกษัตริย์เธอรู้แล้วใช่ไหมว่า ไม่มีทาง?”

พระดำรัสถามดูจะไม่ต้องคอยคำกราบทูลตอบ

“แต่...เธอพยายามหาทางอื่น...”

คราวนี้ทอดถอนพระอัสสละ ปัสสาวะ ยาว...ลึก...

“แม่เสียใจที่มารู้ทีหลัง เสียใจมาก...เพราะ...ถ้าใครเขามาทำกับพ่อแม่ของลูกเข้า ลูกจะรู้สึกอย่างไร?”

“ไม่ได้พระเจ้าค่ะ!” พระสุรเสียงรวดราว

“ใช่ ทางโน้นเขาก็คงอยากตะโกนอย่างนี้...”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 462)

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา มหารानीแห่งสาเกตุเป็นคนที่ฉลาด ดังตัวอย่าง

“ถ้าเรากลัดไ้ได้จะเป็นประโยชน์กว่า”

“ไม่มีทาง ยิ่งสกิด ยิ่งแสดงเจตนาแน่ชัด...เราจะแสดงเจตนาไม่แน่ชัดกันต่างหาก...
เดี๋ยวเจ้าคุณมหาตไทยรีบออกไปสั่งการก่อน อ้อ...ฉันอยากพบเสนาบดีต่างประเทศ...”

คราวนี้ดวงตาทุกคู่แสดงอาการงุนงง

“การเจรจาการเมืองครั้งนี้ไม่ใช่ระดับเสนาบดีหรือเจ้าคุณ แต่ต้องเป็นระดับสูง
กว่านั้น...”

รอยยิ้มสรวลเหิดเดียว มั่นคง

“ฉันอยากให้ทางกษัตริย์ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนี้ว่า พระนางเจ้าแห่งสาเกตุ และเจ้า
ชายรัชทายาทจะเสด็จกษัตริย์ จะเพื่ออะไร...ให้ทางต่างประเทศรู้จักคิดเล่ห์บ้าง...”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 466)

2.2 อารมณ์ไม่ปรากฏชัด

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต มหารानीแห่งสาเกตุมีความเป็นแม่ที่ดี คือ ความรัก
ลูก คอยแก้ไขปัญหาดุการณ์คับขันให้กับเจ้าชายเมศราจรอยู่เสมอ นอกจากนี้แล้วยังมีความเป็น
มหารानीที่ดีของสาเกตุด้วยที่สุด ก็ต้องทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อราชวงศ์สาเกตุ ดังตัวอย่าง

“แต่...” คราวนี้สองเสนาบดีทูลขัดบ้าง

“ฉันรู้เจ้าคุณ...รู้ถึงความยุ่งยากทั้งนั้น หากก็เป็นหนทางปฏิบัติทางเดียวที่จะทำได้
ระหว่างความยอเย้ยของแคว้นสาเกตุทั้งหมด กับการเสี่ยงแค่นี้...แม้ฉันจะไม่ใช้พระนาง
เจ้า เพียงแค่ชาวสาเกตุธรรมดาที่ย่อมควรกระทำมิใช่หรือ ?”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 466)

ที่รับสั่งมานี้ หมายความว่า...ชายควรทำอะไรคะ ?”

พระนางเธอตบท้ายแซะพระเก้าอี้เบา ๆ “เดินหน้าต่อไป ทางเดินเราถูกกำหนดไว้
อย่างนี้ ขณะที่ทางกษัตริย์ เรียบร้อย มาเราก็ดียิ่งกลับไป จนกว่าจะมีปัญหามาให้เราแก้”

พระโอรสเสด็จเข้าไปกำพระหัตถ์พระมารดาได้อย่างทรงประจบประแจง

“ซาญร่าแม่ฉลาด แม่จะแก้ปัญหาได้ทุกอย่าง”

“ใช่ !” พระมารดาถอนพระทัย

“เพราะปัญหานั้นเป็นปัญหาความเป็นความตายของลาเกตุด้วย !”

(มังกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 514)

“ภาพ” มหารานีแห่งลาเกตุ เป็นคนที่มีความสงบ เรียบ แต่ฉลาดแก้ปัญหาทุกอย่างได้ดี มีคุณสมบัติอันดี คือ ความรักลูกและเป็นพระนางเจ้าที่ดี

สรุปบุคลิกภาพของตัวเก็หนุน จากการศึกษาบุคลิกภาพของตัวเก็หนุนในนวนิยายของลักษณวดี สรุปได้ดังนี้

บุคลิกภาพภายนอก

1. รูปร่างลักษณะ ตัวเก็หนุนทุกตัวมีรูปร่างลักษณะที่เหมาะสมกับบทบาท
2. อากัปกริยา ตัวเก็หนุนจะมีอากัปกริยาเป็นไปตามบทบาทของความต้องการของผู้เขียน จะไม่มีภาพที่แน่นอน
3. ลักษณะการพูด ตัวเก็หนุนตัวเอกส่วนใหญ่จะพูดน้อย ยกเว้นเบนลี ส่วนตัวเก็หนุนตัวอื่นขึ้นอยู่กับบทบาทอื่น ๆ

บุคลิกภาพภายใน

1. สติปัญญา ตัวเก็หนุนทุกตัวฉลาด
2. อารมณ์ ไม่ค่อยมีข้อมูลปรากฏมาหนัก
3. คุณธรรมในการดำเนินชีวิต ตัวเก็หนุนถ้าเป็นตัวเก็หนุนตัวเอกจะมีความจงรักภักดีต่อผู้ที่เก็หนุน มีความซื่อสัตย์ อดทน

บทที่ 3

วิเคราะห์ทัศนคติของ “ลักษณวิ” ที่มีต่อบุคลิกภาพ

ผู้อ่านสามารถศึกษาทัศนคติของผู้เขียนได้จากวรรณกรรมเพราะผู้เขียนย่อมแสดงทัศนคติที่ตนพึงใจหรือไม่พึงใจไว้ในเรื่องบุคลิกภาพของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งปรากฏอยู่ในสังคมที่ผู้เขียนได้ประสมย่อมส่งผลให้ผู้เขียนกำหนดบุคลิกภาพเหล่านั้นไว้ในตัวละครที่เป็นตัวเอก หรือตัวอริ กล่าวคือ กำหนดบุคลิกภาพที่ตนพึงใจไว้ในบุคลิกภาพของตัวเอก และบุคลิกภาพที่ตนไม่พึงใจไว้ในบุคลิกภาพของตัวอริ เป็นต้น

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำว่า “ทัศนคติ” ไว้ว่า “ทัศนคติหมายถึงแนวความคิดเห็น”¹

จิราภรณ์ ตั้งกิตติภาภรณ์ ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า “ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะของการประเมินค่าว่า ดี-เลว มีค่า-ไร้ค่า สวย-ชั่วร้าย เป็นต้น”²

ทัศนคติ จึงหมายถึง แนวความคิดเห็นหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

ในการวิเคราะห์ทัศนคติของ “ลักษณวิ” ที่มีต่อบุคลิกภาพของบุคคล บทนี้ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์ถึงทัศนคติที่พึงใจ และทัศนคติที่ไม่พึงใจ ที่มีต่อบุคลิกภาพของบุคคลโดยพิจารณาจากการกำหนดบุคลิกภาพของตัวละครแต่ละกลุ่ม ได้แก่ ตัวเอก ตัวอริ และตัวเกือหนุน กล่าวคือ ทัศนคติที่พึงใจพิจารณาจากบุคลิกภาพที่กำหนดให้ของตัวเอก และทัศนคติที่ไม่พึงใจพิจารณาจากบุคลิกภาพที่กำหนดให้ตัวอริ แต่ถ้าบุคลิกภาพลักษณะใดถูกกำหนดให้มีทั้งตัวเอกและตัวอริ จะจัดเป็นบุคลิกภาพที่ผู้เขียนไม่ให้ความสนใจถึงเหล่านั้น จะเป็นอย่างไรก็ได้

ลักษณวิ ได้แสดงทัศนคติของตนเกี่ยวกับบุคลิกภาพไว้ดังนี้

¹ ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม. 2525. หน้า 393.

² จิราภรณ์ ตั้งกิตติภาภรณ์. จิตวิทยาเบื้องต้น. 2532. หน้า 140.

ทัศนคติที่พึงใจ

1. ด้านบุคลิกภาพภายนอก พบว่า ลักษณะดีไม่ได้ให้ความสำคัญต่อสิ่งที่แสดงออกภายนอก ได้แก่

รูปร่างลักษณะ

ตัวละครทุกตัวมีรูปร่างลักษณะทั้งงดงาม หน้าตาดี โดยเฉพาะตัวอริจะมีความงามค่อนข้างมากกว่าตัวเอก เช่น เจ้าชายภาณุเทพจะมีรูปร่างที่สง่างาม หน้าตาดีกว่าเจ้าชายรามิล แต่ก็ได้หมายความว่าเจ้าชายรามิลจะมีหน้าตาดีพอ เพียงแต่จะไม่ค่อยพิถีพิถันในด้านรูปร่างหน้าตาของตัวเองมากนัก ซึ่งต่างกับเจ้าชายภาณุเทพที่พิถีพิถันกับรูปร่างหน้าตา ตัวละคร อื่น ๆ ทุกตัวจะมีรูปร่างลักษณะทั้งงดงามทั้งสิ้น

โดยสรุปคือ ลักษณะดีไม่ได้เห็นความสำคัญของรูปร่างลักษณะ กล่าวคือ บุคคลจะมีรูปร่างลักษณะเช่นไรก็ได้ แต่สำคัญที่องค์ประกอบอื่น ๆ

อากัปกริยา

อากัปกริยาที่แสดงออกภายนอก คือตัวละครไม่ว่าจะเป็นตัวอริหรือตัวเอก จะมีอากัปกริยาที่สง่างาม นุ่มนวล สุภาพ แต่ตัวอริจะเป็นเพียงการแสดงให้บุคคลอื่น ๆ เห็นว่าเป็นคนที่ดีเท่านั้น เพราะภายในจิตใจมิได้เป็นสิ่งที่แสดงออก เช่น เจ้าชายภาณุเทพที่แสดงให้บุคคลอื่นในฐานะแขกเมืองเห็นว่าตนเองเป็นคนที่สุภาพ นุ่มนวล แต่ภายในกลับซ่อนสิ่งโหดร้ายไว้มากมาย เช่น ความเห็นแก่ตัว หรือ ความแค้นที่มีต่อเจ้าชายรามิล

โดยสรุป ลักษณะดีไม่ได้เห็นความสำคัญของอากัปกริยาที่แสดงออกมา แต่จะมุ่งภายในจิตใจ

ลักษณะการพูด

ลักษณะดีได้กำหนดบุคลิกภาพด้านลักษณะการพูดไว้ให้เห็นเด่นชัด ระหว่างตัวเอกและตัวอริ คือ ตัวเอกใช้คำพูดด้วยความจริงใจไม่ได้เสแสร้ง ตัวอริจะพูดจาด้วยความสุภาพแต่กลับเสแสร้ง ซ่อนเร้น ลักษณะบางอย่างไว้มากใน เช่น เจ้าชายรามิลตัวเอกเรื่องมหาวรณเป็นคนที่ชอบพูดคอนซอด เช่นพูดคอนซอดเจ้าชายภาณุเทพ หรือท่านลุง ซึ่งสิ่งที่เจ้าชายรามิลพูดเป็นความจริงมิได้เสแสร้งเพื่อให้คนอื่นพึงใจ ส่วนเจ้าชายภาณุเทพนั้นกลับเป็นคนที่พูดจานุ่มนวล สุภาพ แต่ใน

จิตใจแฝงไว้ด้วยความที่ไม่จริงใจ เช่น การพูดเอาอกเอาใจเจ้าหญิงศาวตรา แต่บางขณะเจ้าชายภาณุเทพกลับแสดงให้เจ้าหญิงศาวตราเห็นถึงความเอาแต่ใจของตัวเองเช่นกัน

ดังนั้น ลักษณะคำพูดที่ลักษณะวดี ฟังใจ คือบุคคลที่พูดด้วยความจริงใจไม่คิดร้ายต่อคนอื่น

2. ด้านบุคลิกภาพภายในพบว่า ลักษณะวดีให้ความสำคัญต่อสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจมาก ได้แก่

ด้านสติปัญญา

ลักษณะวดีมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลที่ให้ความฉลาดหรือใช้สติปัญญาไปในทางที่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนบุคคลอื่น เช่น เจ้าชายรังสิมันต์ ใช้สติปัญญามาแก้ปัญหาสภาพภูมิประเทศ พัฒนาเกษตรกรรมของแคว้นกาสิกให้เจริญเป็นต้น

อารมณ์

ลักษณะวดี มีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลที่มีอารมณ์อ่อนโยน เยือกเย็น และสามารถเก็บความรู้สึกได้ดี ซึ่งจะเห็นได้จากการกำหนดบุคลิกให้แก่ตัวเอกทั้งชายและหญิง โดยเฉพาะตัวเอกหญิงทุกตัวมีอารมณ์ที่อ่อนโยน แต่เข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว และเก็บความรู้สึกได้ดี เช่น เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์สามารถเก็บความรู้สึกไม่พอใจที่มีต่อเจ้าชายเมศราธร เพราะลอบปลงพระชนม์พระบิดา แต่เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ก็ไม่แสดงความรู้สึกที่แท้จริงของตัวเองออกมาให้บุคคลอื่นได้เห็น เป็นต้น

คุณธรรมในการดำเนินชีวิต

ลักษณะวดีมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลที่มีคุณธรรม โดยการกำหนดบุคลิกภาพให้ตัวเอกทั้งชายและหญิงเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม ชนได้แก่ ความเป็นผู้นำ ความเสียสละแม้กระทั่งชีวิตเพื่อให้บุคคลอื่นอยู่รอดปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงใจ มีความอดทน มีเมตตา และให้อภัยบุคคลเหล่านี้ ในที่สุดก็จะได้รับความรักจากบุคคลอื่นอย่างจริงใจ

ทัศนคติที่ไม่พึงใจ

1. ด้านบุคลิกภาพภายนอก สิ่งที่ไม่พึงใจ ได้แก่ ลักษณะการพูด ลักษณะวดีจะไม่ชอบบุคคลที่พูดจาเลแสวงให้ดูสูงภาพ อ่อนโยนแต่จริงแท้แล้วกลับเป็นคนที่พูดจาเอาแต่ใจตนเอง เอาอารมณ์มาเป็นที่ตั้ง หรือซ่อนเร้นความโหดเหี้ยมไว้ภายใน ดังสุภาวชิว่า “ปากปราศัย น้ำใจเชือดคอ” เช่น เจ้าชายเมศราธร หรือเจ้าชายภาณุเทพ หรือเจ้าชายไชยยันตร์ เป็นต้น

2. ด้านบุคลิกภาพภายใน

สติปัญญา

ลักษณะผู้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อบุคคลที่ใช้สติปัญญาไปในทางที่ผิด หรือในทางที่เบียดเบียนบุคคลอื่น เช่น เจ้าหญิงเอลยา เป็นผู้หญิงที่ฉลาดมาก แต่กลับใช้ความฉลาด ฉวยแหลมเพียงเพื่อเอาชนะผู้หญิงอีกคนหนึ่ง คือ องค์เทพีทั้ง ๆ ที่องค์เทพีทำงานเพื่อผลประโยชน์ของรัฐบาลอย่างแท้จริง หรือเจ้าชายเมศราธรใช้ความฉลาดไปในการวางแผนทำลายประเทศอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งความยิ่งใหญ่ของชาติตน

อารมณ์

ลักษณะผู้มีทัศนคติที่ไม่จริงใจกับบุคคลที่มีอารมณ์ร้อน โกรธง่าย เกรี้ยวกราดอยู่สม่ำเสมอ เอาแต่ใจตนเอง และไม่สามารถรักษาอารมณ์ของตนเองได้ ซึ่งจะเห็นได้จากการกำหนดบุคลิกภาพเหล่านี้ให้กับตัวอริ เช่น องค์ราวี เจ้าหญิงเอลยา หรือตัวอริอื่น ๆ ทุกตัว

คุณธรรมในการดำเนินชีวิต

ลักษณะดีจะไม่พึงใจกับบุคคลที่ไม่มีคุณธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้ง ขาดความโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น ไม่มีความเสียสละ ซึ่งจะเห็นได้จากการกำหนดบุคลิกภาพให้แก่ตัวอริทุกตัว เช่น มหาราจีจะทำเพื่อประโยชน์ของลูกตัวเอง ลูกของคนอื่น (พระมหาเทวี) กลับโดนกลั่นแกล้ง, เจ้าหญิงเอลยาขาดความโอบอ้อมอารี ความให้อภัย ถ้าทหารทำงานไม่สำเร็จจะถูกฆ่าตาย ไร้ความเมตตาฆ่าได้แม้กระทั่งประชาชนผู้บริสุทธิ์ เจ้าชายภาณุเทพเห็นแก่ประโยชน์เพื่อความยิ่งใหญ่ของตัวเองเป็นที่ตั้ง ฆ่าได้แม้กระทั่งพ่อของตัวเอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ร้ายแรง เป็นต้น

สรุปทัศนคติของลักษณะดี

จากการวิเคราะห์บุคลิกภาพของตัวละครในนวนิยายของลักษณะดีในครั้งนี้ ลักษณะดีได้แสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่ตนเองมีต่อบุคลิกภาพของบุคคล คือ ลักษณะดีมองบุคคลในด้านจิตใจ หรือสิ่งซึ่งอยู่ภายในมากกว่าภายนอก บุคคลจะมีรูปร่างหน้าตา หรืออากัปกิริยาภายนอกอย่างไร ไม่สำคัญ แต่สิ่งที่จะบ่งบอกว่าบุคคลใดเป็นคนดีหรือไม่ ลักษณะดีจะตัดสินกันด้วยจิตใจ เช่น ด้านคุณธรรม เป็นต้น

วิเคราะห์อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร

นวนิยายรักในจินตนาการของลักษณะชาติ 5 เรื่อง คือ มหาราชา ดังดวงฤทธิ์ เลือดชาติยา มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ และรัศมีจันทร์นั้น ตัวละครในนวนิยายมักจะมี ความเกี่ยวพันกันในลักษณะที่น่าสนใจ ซึ่งเรียกว่าอนุภาค และอนุภาคเหล่านี้ทำให้เรื่องราวในนวนิยายของลักษณะ วมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ในบทนี้ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์ถึงอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครกลุ่มต่าง ๆ คือ อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครฝ่ายชายและฝ่ายหญิงกับตัวละครอื่น ๆ และอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกกับตัวละครอื่น ๆ

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า อนุภาค ไว้ดังนี้

เอ็ม. เอช. อัมบรามส์ (M.H. Abrams) ได้ความหมายไว้ว่า อนุภาค (Motif) คือองค์ประกอบอย่างหนึ่งในงานวรรณกรรม ได้แก่ เหตุการณ์บางชนิด วิธีการหรือสูตรอันใดอันหนึ่งที่เกิดขึ้นเนื่องในวรรณคดี คำว่า Motif ยังใช้กับวลีสำคัญ หรือคำบรรยาย หรือจินตนาการที่ซับซ้อน ซึ่งเกิดขึ้นซ้ำ ๆ ในงานชิ้นเดียวกัน

สุทวิงศ์ พงศ์ไพบูลย์¹ กล่าวว่า อนุภาค คือ สวรรค์สำคัญหรือความคิดที่เด่นในเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เด่น ๆ แต่ละอันที่ประกอบอยู่

อนุภาคจึงหมายถึง องค์ประกอบอย่างหนึ่งในงานวรรณกรรมอันเป็นความคิดที่เด่นประกอบอยู่ ได้แก่ เหตุการณ์บางชนิด สูตรอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นเนื่อง ๆ หรือซ้ำกัน

ดังนั้นในการวิเคราะห์อนุภาคในบทนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครกลุ่มต่าง ๆ กล่าวคือ มุ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครที่มีความสัมพันธ์ซ้ำกันนั่นเอง ตัวละครที่มีความสัมพันธ์ซ้ำกันมีดังนี้

1. อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครอื่น ๆ
2. อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกกับตัวละครอื่น ๆ

¹ เอ็ม.เอช. อัมบรามส์. อธิบายศัพท์วรรณคดี. แปลโดย ทองสุข เกตุโรจน์. 2529. หน้า 205.

² สุทวิงศ์ พงศ์ไพบูลย์. วัฒนธรรมพื้นบ้านแนวปฏิบัติในภาคใต้. 2525. หน้า 34.

อนุภาคที่ปรากฏมีดังต่อไปนี้

1. อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกกับตัวอื่น ๆ

1.1 อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกฝ่ายชายกับตัวละครอื่น ๆ ดังนี้

1.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกฝ่ายชายกับแม่ ตัวเอกฝ่ายชายจะมีความผูกพันทางจิตใจ รักแม่ซึ่งเห็นได้จากการเก็บสิ่งของต่าง ๆ เช่น ของใช้ส่วนตัวของแม่ไว้ ดังปรากฏในเรื่อง ดังดวงหฤทัย และมหารानी

ดังดวงหฤทัย

เจ้าชายรังสิมันต์มีความรักแม่ มีความทรงจำที่ดีงามกับแม่ และเก็บทุกสิ่งทุกอย่างไว้ด้วยความรัก ดังเห็นจากบทสนทนาระหว่างเจ้าชายรังสิมันต์และเจ้าหญิงทรรติกาว่า

เจ้าฟ้าหญิงทรรติกาประทับนั่ง เห็นจะต้องใช้วิชาเดิม คือเฉยให้มากที่สุดที่จะมาก
ได้

“ถ้าเปิดลิ้นชักตรงที่ประทับ...”

ดวงพักตร์ขาว ขรึม พระศูรเสียงแปลกไป

“เขาใจว่าจะมี...ผ้าซับพระพักตร์ไหมสีขาวยกกับชวดหยกใส่น้ำมันแก้ว”

โดยเร็ว เจ้าฟ้าหญิงทรรติกาตั้งลิ้นชักเรียบสนิทเข้ากับขอบโต๊ะ หากมีปุ่มทองรูปดอกไม้นักกลับเข้ากับลวดลายดุนนูนออกมา

ผ้าซับพระพักตร์ไหมสีขาวประดับลูกไม้บางเบาสะอาดเอี่ยม

ชวดหยกเกลี้ยงจุกทอง มีไหมญี่ปุ่นเป็นพวงพู่วางทับ

เจ้าฟ้าหญิงทรรติกาแยพระพักตร์ทอดพระเนตรผู้ประทับอยู่ตรงข้าม

“ผ้าบาทประทับที่ทูลกระหม่อมแม่ประทับเป็นประจำ”

หัตถ์ใหญ่ แข็งแรง นิ้วพระหัตถ์ยาว ลูบขอบโต๊ะด้านที่ประทับนั่ง คล้ายจะทรงขับความอบอุ่นหากจะมีเหลือ

“ตรงนี้ที่ประทับทูลกระหม่อมพ่อ หม่อมฉัน...”

รอยแย้มพระโอษฐ์เกือบเศร้า “โน่น...เป็นโซลาน ตุ๊กตาที่โต๊ะครูนี้”

ความอบอุ่นอย่างนั้น เจ้าฟ้าหญิงทรรติกาเคย “ทรงมี” เช่นกัน ความทรงจำอันยาว...ไกล...ณ พันธุรัฐ ยังแจ่มชัด

(ดังดวงหฤทัย หน้า 251)

หรือจากที่มัลลยพระพี่เลี้ยงชั่วคราวของเจ้าหญิงทรรติกา กล่าวถึงพระชนนีแห่งองค์เจ้าหลวงว่าคือเจ้าชายรังสิมันต์ องค์เจ้าหลวงรักพระชนนีมาก ดังข้อความต่อไปนี้

“ที่นี่เคยเป็นที่ประทับของใคร ?”

กระแสรับสั่งถามง่วงงุนเต็มที่ ขณะเอนพระองค์ลง

“พระชนนีแห่งองค์เจ้าหลวงพะคะ ปีกพระที่นั่งด้านนี้ไม่เคยโปรดให้ใครเข้ามาประทับอีกเลย”

เจ้าฟ้าหญิงทรรติกาพระองค์แจ้งอยู่ภายใต้คลุมพระบรรทมที่พระพี่เลี้ยงคนใหม่คลี่ถวาย

“ก็ปีแล้ว ?”

“ประมาณสิบปีพะคะ”

สิบปี ! สิบปีที่ทุกสิ่งทุกอย่างรักษาไว้ในสภาพยอดเยี่ยม แม้แต่หนังสือที่ทรงพระอักษร คงจะเป็นครั้งสุดท้ายที่ได้มาประทับ ณ ที่นี่ ยังวางไว้ดูจึ่งเสด็จลุกจากไปในเร็ว ๆ นี้

“เจ้าหลวงทรงรักพระชนนีมากเหลือเกิน”

(ดังดวงฤทัย หน้า 237)

มหารानी

“แม่” แม้จะมีชีวิตอยู่ แต่บวชเป็นชีจึงเหลือแต่ภาพความผูกพันทางใจจากตัวเอกฝ่ายชาย คือ เจ้าชายรามิลเท่านั้น เจ้าชายรามิลรักแม่ มาก ดังตัวอย่างที่เจ้าชายรามิลมีพฤติกรรมแสดงออกถึงความรักที่มีต่อ “แม่ชี” จากการพูดจาอ่อนโยน ว่า

แม่น้าเลี้ยงจะบอกถึงอายุที่คงจะมากแล้ว หากมีกังวานแจ่มใสแม่มีได้ “เห็นหน้า” ก็คาดได้ว่าใจดี พระสุรเสียงเจ้าชายรามิลอ่อนโยนกว่าที่เคยรับสั่งกับ...ใคร ๆ ... คำสนทนาตอบโต้ดำเนินไปได้ 2 - 3 ประโยคเจ้าชายรามิลก็เบือนหน้ามารับสั่งกับเจ้าหญิงสาวศรัทธา

(มหารानी หน้า 477)

ส่วนเรื่องเลือดขัดติยาไม่มีการกล่าวถึง บุคคลที่เป็นแม่

1.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกฝ่ายชายกับตัวเกือหนูนโกลชิด ตัวเกือหนูนที่โกลชิดจะเป็นผู้ชาย 2 ลักษณะ คือ ผู้ชายหนุ่ม ผู้ชายแก่แต่เก่ง ซึ่งจะเป็นบุคคลที่โกลชิดช่วยเหลือทางด้านการทหาร หากเป็นผู้ชายหนุ่มจะเป็นผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของตัวเอกฝ่ายชาย แต่ถ้าเป็นผู้ชายแก่กว่า เป็นผู้ที่ให้คำปรึกษาทางการทหาร ภาพของตัวเกือหนูนโกลชิดที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชามี 3 เรื่อง คือ ดังดวงหฤทัย มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ และรัศมีจันทร์ ดังนี้

ดังดวงหฤทัย

เจ้าชายรังสิมันต์มีบุคคลที่เป็นทหารโกลชิดอยู่ใต้บังคับบัญชาเป็นทั้งเพื่อนและทหารองครักษ์ที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาตลอด และมีความรักในตัวเจ้าชายรังสิมันต์มาก 2 คน คือ เบนลี และราชิด ดังข้อความที่เจ้าชายรังสิมันต์กล่าวถึงเบนลี และราชิดว่า

“เบนลี กับราชิด ไม่ใช่แค่องครักษ์ เขาเป็นเพื่อนที่ดีของหม่อมฉัน”

(ดังดวงหฤทัย หน้า 179)

การร่วมทุกข์ร่วมสุขของราชองครักษ์และความรัก ความห่วงใยในตัวเจ้าชายรังสิมันต์ปรากฏชัดเจน ในขณะที่เหมืองเพชรถล่ม เจ้าชายรังสิมันต์รีบเข้าไปในอุโมงค์เพื่อช่วยเหลือคนขุดเหมืองด้วยพระองค์เอง เบนลีเป็นผู้ที่ติดตามเข้าไปโดยโกลชิด ส่วนราชิดถูกสั่งให้คอยอยู่ปากอุโมงค์ด้วยความเป็นห่วงยิ่งว่า

ราชิดยืนกระวนกระวายอยู่คนเดียว

ในช่วงเวลานั้น เจ้าฟ้าหญิงแห่งพันธรัฐ ดูเหมือนจะเข้าพระทัยตลอด พระหทัยกระตุก
วูบขึ้นทันที

“เจ้าหลวงละ?”

กระแสรีบสั่งถาม “เคยคุ้น” แม้แต่วิธีรับสั่งก็ดูราวคำทรงพระยศ “เจ้าฟ้าแห่ง
กาลิก”

“เสด็จเข้าไปทอดพระเนตรข้างในกับเบนลีพระเจ้าค่ะ”

ราชิดปริวิตกอย่างเห็นได้ชัด เพราะความจริงคือ เมื่อเสด็จมาถึงก็ทรงทำพระอาการคล้ายจะ “เผ่นผิง” เข้าไปโดยเบนลีพุ่งตามไม่ลดละ แคมมีหน้าสั่งคู่หูว่า

“คอยดูแลด้านนอก ราชิด!”

คนที่ต้องคอยจึงได้แต่หมุนไป-มา ราวเลือดติดจัน

(ดังดวงหฤทัย หน้า 360)

หรือข้อความจากเหตุการณ์เดียวกันแสดงถึงความสัมพันธ์กับนายและบ่าวว่า

เบนลีตามเสด็จติดตามเป็นกลุ่มสุดท้ายในสภาพที่มีแต่เสื้อตัวสั้น บางมีรอยฉีกขาด
“ทั้งนายและบ่าว” พอเสด็จผ่านออกมา ราชิดก็คว้าผ้าห่มผืนหนาเข้าไปถวาย

(ดังหวงหญ่ท้ย หน้า 364)

มงกฎที่ไรบัลลังก์

ศัลยามีบุคคลที่เป็นทหารใกล้ชิดอยู่ได้บังคับบัญชา คือ กฤษณะ ซึ่งร่วมทำงานที่สำคัญ
ตลอดมา ดังข้อความที่เสนาบดีคลังของสาเกตุดูตถึงกฤษณะว่า

“กระหม่อมจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเลย หากหนึ่งในกลุ่มคนนั้นจะไม่เชื่อกฤษณะ”

“เอ๊ะ เก่งนี่...” กระแสรบสั่งแกมสรวล

“พระเจ้าค่ะ ชื่อนี้ยังไม่เท่าไรถ้ามิได้เกี่ยวกับกับนายศัลยา”

“อะไรนะเจ้าคุณ ?” คราวนี้กระแสรบสั่งพิศวง

“กฤษณะเป็นทหารคนสนิทของนายศัลยาพระเจ้าค่ะ ทหารจากกัณฑ์ดินแดนเป็น
ทหารมือดีทั้งสิ้น

(มงกฎที่ไรบัลลังก์ หน้า 392)

กฤษณะเป็นคนที่ทำงานสำคัญให้ศัลยาด้วยความมีประสิทธิภาพ เช่น ตอนที่จับตัวคน
ร้ายที่ลอบปลงพระชนมองค์เจ้าหลวง กฤษณะทำงานด้วยความรวดเร็วและประสบผลสำเร็จเป็น
คู่คิดให้ศัลยาดังนี้

กระท่อมไม้ซุงที่อยู่ในแมกไม้รกทึบ มอดูร่างกระท่อมร้างเพราะปราศจากผู้คน หาก
พอมิเสียงฝีเท้ามาเข้ามาใกล้ บานประตูก็ค่อยแง้มออก หากก็ยังไม่เห็นผู้ผู้อยู่ภายในอยู่นั้น
เอง ตราบกระทั่งหมู่ม้าสามตัวเลี้ยวพ้นเส้นทางลัดเลี้ยวเข้ามา จนเห็นผู้นำหน้าแต่งกาย
ด้วยชุดสีเขียวหม่นรัดกุมบานประตูกระท่อมจึงเปิดออกกว้าง คนที่อยู่ภายในลดอาวุธลง
ก้าวออกมายืนคอยอย่างยินดียิ่ง

“เป็นไงกฤษณะ ?”

บุรุษชุดเขียวตัวดำรงลงจากหลังม้า ก่อนจะโยนบังเหียนให้ผู้ติดตามเบื้องหลัง

“กระผมไม่คิดว่าท่านจะมาเลย”

“งานสำคัญเราเคยต้องทำร่วมกันเสมอไม่ใช่หรือ?”

“กระผมมีของขวัญไว้ทูลเกล้าถวายทูลหม่อมฟ้าหญิงด้วย”

กฤษณะหลักทางให้ผู้เป็นนายเดินผ่านเข้าไปสู่ภายใน ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกับภายนอกอย่างสิ้นเชิง เพราะสะอาดสะอ้าน กว้างขวาง จะมีก็แต่บันไดไม้หยาบ ๆ ที่มีโหลขนาดเล็กวางเรียงอยู่สองโหล ปากโหลทุกใบฉีกแน่น

“อะไร?”

“น้ำผึ้งขอรับ” คำตอบแกมหัวเราะ

“ผู้มาใหม่จะรักไปนิดหนึ่ง”

“สองหัวแล้วหรือ?”

“หัวที่ไม่มีความหมายขอรับ หัวใดที่ท่านสั่งให้ พุดได้ กระผมยังเก็บไว้...”

“หมายความว่า...”

“ขีดความสามารถของเราอยู่ในขั้นว่า ตั้งเมื่อไหร่ก็ตัวได้เมื่อนั้นขอรับ แต่ที่รออยู่ เพราะเราไม่อยากให้ไหวตัว เนื่องจากเรามีงานอื่นซ้อนเข้ามา”

“เราติดต่อดีแล้วหรือ?”

“ขอรับ รอแต่ขั้นนัดหมาย”

“ดีมาก...”

“จะนัดหมายเมื่อไหร่ขอรับ”

ดวงหน้าเรียบคม คร่ำจืดเพราะการเดินทาง หากดวงตาเป็นประกาย

“ยัง เราจะรอให้สถานการณ์งวอดกว่านี้”

(มังกุฎที่ไว้บัลลังก์ หน้า 434 - 435)

รัศมีจันทร์

อับดุลลา ข่าน มีทหารที่ใกล้ชิดอยู่ได้บังคับบัญชา คือ เขาเป็นราชวงศ์ที่มีฝีมือดี ทั้งยังเป็นเพื่อนเล่นมาแต่อดีต ดังข้อความ

“โอฮา...จะเป็นองครักษ์ของเจ้า เหมือนกับที่โมฮัมเหม็ดเคยทำหน้าที่นี้มาเพื่อพ่อ”

(รัศมีจันทร์ หน้า 7)

หรือข้อความที่แสดงว่าเคยเป็นเพื่อนกันมา ว่า

อับดุลลาฮฺยุดนิตหนึ่งเมื่อผ่านด่านรักษาการณ์ชั้นนอกสุด ภาพของชายหนุ่มร่างสูง
ที่เคยเป็นเพื่อนเล่นมาตั้งแต่ครั้งอดีตย่อมเจตนาดีจึงเรียกเบา ๆ

“เฮฮา...ไปด้วยกัน”

ฝ่ายนั้นมีได้ทำท่าจะได้ยิน คนเรียกจึงกล่าวซ้ำ หากว่า...ได้ผลคงเต็ม

(รัตมีจันทร์ หน้า 79)

ภาพของตัวเกือหนุนใกล้ชิดดังกล่าวมาแล้วว่ามีทั้งชายหนุ่มและแก่ ส่วนที่เป็นผู้ชายแก่
วัยกว่านั้น จะปรากฏ 2 เรื่อง คือ มหารานีและเลือดขัตติยา ดังนี้

มหารานี

เจ้าชายรามิลมีผู้ชายที่สูงวัยกว่าคอยให้ความช่วยเหลือทางด้านการทหาร คือ ท่านลุง
ดังข้อความที่เจ้าชายรามิลกล่าวถึงท่านลุงด้วยความใกล้ชิดว่า

“เผ่าผู้นำสูงสุดมีอยู่ห้าเผ่า “เจ้าของบ้าน...ทรงอธิบาย”

“เผ่าปุรุ...ที่ทรงรู้จักและดูเหมือนจะเริ่มโปรด !”

...

“เผ่าที่ร่ำรวยที่สุด มรดกที่ถวายเป็นใหญ่สุด น้ำงามที่สุด”

...

“ท่านลุงเป็นลุงแท้ ๆ ของหม่อมฉัน แต่ไม่ใช่พี่ชายแท้ ๆ ของแม่
ยายหม่อมฉันเป็นเผ่ายุ่ ท่านตาเป็นเผ่าตุรวิคแล้ว...”

(มหารานี หน้า 403)

หรือเมื่อเจ้าชายรามิลปกป้องพระราชอาชิตีแห่งวิเทหะจนทำให้ตัวเองถูกแทงด้วยกริช ที่
เจ้าชายภาณุเทพทำเลียนแบบขึ้นมาเพื่อให้คนเข้าใจผิดคิดว่าเป็นฝีมือของเจ้าชายรามิล ทำให้
ท่านลุงเจ็บราวแทนกัน ดังตัวอย่าง จากบทสนทนาระหว่างเจ้าชายรามิลและท่านลุงว่า

“แต่โดยรูปลักษณ์...ใช่ ถ้าเกิดปักพระอูระเจ้าหลวงจะมีคำตอบต่อราชวิเทหะ
ประการใด ?”

เจ้าชายรามิลไม่ต้องรับสั่งตอบเพราะแม่คนถามก็ซืมซาบดี

“เจ้าหลวงถึงอยากจะบันทึกคนที่คิดอย่างนี้”

“ได้หลายต่อ” คนเจ็บพึมพำ

“หึ !” รอยยิ้มบนใบหน้า “ท่านลุง” อ่อนโยน...เกินความจำเป็น

“จะนั่นเมื่อ...เสีย...ก็ต้องเสียหนัก !”

(มหารानी หน้า 662)

เลือดชาติดียว

อโณทัย มีชายที่สูงกว่าที่ใกล้ชิดและให้การสนับสนุน คือ เสนาบดีกลาโหม เป็นที่ปรึกษา การเมืองการปกครอง โดยเฉพาะทางการทหาร แต่ขณะเดียวกันก็ดูแลเด็กเต๋อนมิให้อโณทัยคิดทำการในทางที่ผิดตามหน้าที่ของเสนาบดี ดังบทสนทนาที่แสดงว่าเสนาบดีกลาโหมสนับสนุนการทหารต่ออโณทัยว่า

“การเปลี่ยนแปลงกิจการทหารนั้น ไม่ทำให้ฉันประหลาดใจหรอก และฉันก็บอกแล้วว่าฉันสรรเสริญความคิดใหม่ ๆ นั้นด้วยใจจริง แต่ความคิดประการหลังเธอรู้ใหม่ว่ามันจะมีผลกระทบกระเทือนต่อการเมืองอย่างกว้างขวาง ?”

“ข้อนี้ กระผมเห็นจะต้องขอฟังความคิดเห็นของท่านไว้ระดับสติปัญญาเสียแล้ว”

ผู้แก่กว่าด้วยวัยวุฒิ และคุณวุฒิถอนใจหนัก ๆ

(เลือดชาติดียว หน้า 274)

หรือคำพูดที่เตือนความหวังดีของเสนาบดีกลาโหมว่า

“คุณลักษณะของเธอเป็นคนที่มีความพยายาม และตั้งใจอย่างแรงกล้า จำไว้... ความพยายามและความตั้งใจนั้นจะคู่กับความไม่สูงเสมอไป มีอยู่อย่างเดียวที่เธอควรระวัง คือ ถ้าจัดความไม่สูงของเธอให้ได้ เพราะถ้าเธอกำจัดการนั้นไว้ไม่ได้ ความรู้สึกอันนี้แหละที่จะฆ่าเธอ !”

“กระผมหวังเสมอว่า จะได้รับความกรุณาเตือนจากท่าน”

“บางอย่างที่เธอทำ ฉันดักเตือนเธอ แต่บางอย่างที่เธอคิดจะทำ...ฉันหมายความว่า “ถ้า” ...หากเป็นอย่างนั้น ฉันจะต้องทำอย่างไรลงไปโดยไม่มีเวลาเตือนเธอเลย”

“หากมี “ถ้า” คำนั้นเข้ามาเกี่ยวข้อง กระผมจะถือว่าท่านได้กรุณาเตือนแล้วตั้งแต่วันนี้”

“โชคดีเถอะโดนทัณฑ์ ‘งาน’ คราวนี้ของเธอ นอกจากเธอจะได้ทุลกระหม่อมฟ้าชาย มาบังหน้าแล้ว เธอยังได้เสนาบดีกลาโหมหนุนหลังอีกด้วย”

ร่างสูงโน้มตัวลงทำความเคารพอย่างไม่มากไม่น้อยจนเกินไป ท่านเสนาบดี กลาโหมเฝ้ามองดูด้วยความรู้สึกดังเช่นในตอนต้นอีกครั้งคือ ...เสียดายปณทวารระวาง ไม่คล้าย !”

(เลือดขัตติยา หน้า 277)

1.2 อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกฝ่ายหญิงกับตัวละครอื่น ๆ

1.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกฝ่ายหญิงกับพ่อ ตัวเอกฝ่ายหญิงจะรักพ่อ และมีความรู้สึกที่ดี ยึดถือคำสอนและปฏิบัติตามดังปรากฏในเรื่องมหาราณี ดังดวงหฤทัย

มหาราณี

เจ้าหญิงศาศวัตรา มีพ่อ คือพระราชาธิบดีแห่งศิรินพของเจ้าหญิงศาศวัตราเป็นคน สุขุม รอบคอบ เจ้าหญิงศาศวัตราจึงทรงรักพ่อมาก และปฏิบัติตามแนวทาง คือ เป็นผลประโยชน์ ของชาติยิ่งกว่าของตน ดังตัวอย่างที่แสดงถึงความคิดคอยช่วยเหลือพระราชาธิบดีศิรินพเจ้าหญิง ศาศวัตราดังนี้

รัฐกลางจริงแท้ต้องพึงหิมวันต์ การช่วงชิงอำนาจจึงบังเกิดเงิบ ๆ หิมวันต์น่าจะแพ้ เปรียบ เพราะอยู่บนราบที่สูงถ้าไม่มี “มรกต” เป็นตัวตัดสิน หิมวันต์ต้องซ่อนอะไรไว้มาก มาย รังอินทรีฤๅจะมีแต่ปากขาน้อยนิด เจ้าหญิงศาศวัตราเข้าพระทัยแจ่มแจ้งขึ้น ทำไม “ทุลหม่อมพ่อ” ต้องการให้เสด็จหิมวันต์ ไม่ไปถึงรังพญาอินทรี ไยจะได้ “รู้จัก” อินทรี

(มหาราณี หน้า 332 - 333)

หรือจากบทสนทนาที่พระราชาธิบดีศิรินพอธิบายถึงการกระทำต่าง ๆ ให้เจ้าหญิงศาศวัตราเข้าใจในการกระทำตั้งแต่ต้น และชี้แนะให้มองเจ้าชายรามิลของแคว้นหิมวันต์อย่างรอบคอบ และชัดเจนว่า

อัศวมารีแห่งศิรินพถวายคำนับลงก่อนประทับตามถ้อยรับสั่ง

“พ่อคิดว่าหญิงใดพ่อที่จะรู้เรื่องบางเรื่องบ้างแล้ว” กระแสรับสั่งเบาหากหนักแน่น “มันอาจจะน่าแปลกที่พ่อต้องพูดเรื่องเหล่านี้ในแผ่นดินอื่น และในระยะเวลานี้คนเดียว ก่อนลูกเดินทาง แต่พ่อก็ไม่อยากให้หญิงไม่รู้อะไรเลย รายละเอียดทั้งหมดพ่ออาจจะเล่า

ในครั้งต่อไป ทว่าครั้งนี้พ่ออยากจะให้หญิงรู้อย่างยิ่ง...พ่อรักลูกทั้งสองคน..." พระสุรเสียงแจ่มใสยิ่งนัก "การส่งลูกไปคันธามาสเป็นทางเดียวที่พ่อรู้ว่า...รักษาลูกไว้ได้ การไม่เอาใจใส่ต่อลูกจะทำให้ลูกสุขสงบ แม่ของหญิงฉลาดมากนะลูก..." รอยยิ้มพระโอรสรู้แถมเศร้า "เธอเคยบอกพ่อ...คันธามาคือปราการสุดท้าย ชายศิขรินทร์ถึงอย่างไรคือมณูราชกุมาร วันนี้หญิงจงพิจารณาถึง...อำนาจ...ให้ดี วิเทหะเองก็กำลังแบ่งแยก ราชินีของเราคิดว่า วิเทหะคือรัฐกลางที่มีอำนาจ แต่หญิงต้องเห็นแล้วว่าไม่ใช่ จงดูหิมวันต์ให้ดี ศึกษาให้ตลอด สิ่งที่เราได้แต่ละคนมารวมกัน คำตอบทั้งหมดจะได้ในขั้นสุดท้าย เจ้าชายรามิลฉลาดมากนะลูก แต่คนฉลาดก็เหมือนมีดสองคม สุดแต่คนใช้ เจ้าชายองค์นั้นก็ต้องการพันมิตรบางอย่าง ลูกกับเจ้าชายรามิลคล้ายกัน จงหาประโยชน์จากความเหมือน และหรือความแตกต่างกันถ้าใช้เป็นก็ได้ประโยชน์

รอยยิ้มลรวลซ่อนนัยบางอย่างไว้

(มหารानी หน้า 342)

เจ้าหญิงศาศวัตราเข้าใจในช่องทางที่พระราชอาธิบดีศิขินชี้แนะให้ว่า

ทว่าวันนี้...พระราชอาธิบดีแห่งศิขินกลับทอดเนตรเห็น "ช่องทาง" หิมวันต์จะช่วยพระโอรสองค์น้อยได้ นั่นคือหน้าที่แห่งเชษฐภคินีพึงกระทำ การเสด็จหิมวันต์คือการไปทอดพระเนตร "ฐานอำนาจ"

มงกุฎและบัลลังก์ก็ต้องมีอำนาจรองรับเสมอ !"

(มหารानी หน้า 343)

แม้แต่การแก้ปัญหาต่าง ๆ พระราชอาธิบดีศิขินก็ยังทำด้วยความรอบคอบ ดังนี้

"จากหิมวันต์ถ้าเลยเข้าศิขินจะร้อนมาก น่าจะทนไม่ไหว รามิลเลยจะไปคันธามาสก่อนก็น่าจะดี หญิงนำเสด็จไป พ่อจะให้ศิขรินทร์ตามไปที่หลัง"

กระแสรบดังสุดท้ายนี้แหละที่พระบิดา "ทรงทราบ" พระธิดาพระองค์ใหญ่จะ...มีความสุข การเสด็จสู่วิเทหะคราวนี้ มิใคร่มีคนใดคนหนึ่งในขบวนคงจะนำความกราบทูลราชินีถั่ววน ราชินีจะทรงทราบถึง "ข้อผิดพลาด"

(มหารानी หน้า 620)

จนในที่สุดเจ้าหญิงศาสตราจึงเข้าใจในผู้เป็นพ่ออย่างลึกซึ้ง ดังข้อความที่ว่า

เจ้าหญิงศาสตราจับพระเนตรเฉพาะดวงพักตร์พระบิดาความเข้าใจพระทัยพรั่ง
ทั้งหมดเป็นการจัดเตรียมรอบคอบสำหรับ “ศิรินทร์” !

“ทูลกระหม่อมพ่อ !” พระธิดากระซิบ พระหัตถ์ยื่นไปช่วยชายคลองพระองค์ก้าวได้
แน่น

“เราเดินทางมาค่อนข้าง ระยะสุดท้ายอยู่ที่การตกลงใจของหญิงเองเรามีเวลาคิด...”

เจ้าหญิงศาสตราถวายคำนับต้ายิ่ง เจกเข้าทูลละอองพระบาทฟังกระทำ

(มหารानी หน้า 615)

ตั้งดวงนฤทัย

พ่อของเจ้าหญิงทรรติกา คือพระราชาธิบดีแห่งพันธรัฐ เจ้าหญิงทรรติการักพ่อภูมิใจใน
ความเป็นพ่อของพระองค์ยิ่งนัก แม้ว่าพระราชาธิบดีจะปรากฏแต่เพียงภายในความรู้สึกก็ตาม แต่
ความประทับใจในสิ่งที่ทรงสอนไว้ทำให้ได้ยึดมาเป็นข้อปฏิบัติและสร้างกำลังใจในตัวเองเสมอมา
ดังตัวอย่างที่ทรงกล่าวถึงพระบิดาว่า

“ทูลกระหม่อมพ่อรับสั่งว่า คนใจใช้กำลังกาย คนฉลาดใช้กำลังความคิด”

(ตั้งดวงนฤทัย หน้า 31)

เมื่อมีปัญหาก็ยังได้ใช้คำสอนของพ่อมาสอนตัวเองเพื่อแก้ปัญหา ดังนี้

“ทูลกระหม่อมพ่อ...”

อาการกลัวพระบาทเร็วเข้า จนไปประทับยืน ณ กรอบภาพสุดท้าย

“ถ้าม...” รอยขึ้นริ้นขึ้นในดวงเนตรหากแวบเดียวก็จางหาย เพราะทรงจำได้ “ถ้ามีว
รองให้จะแก้ปัญหาอะไรไม่ได้เลย เพราะเราเอาเวลาที่ใช้ในการแก้ปัญหาไปรองให้เสีย
หมด”

การทรงพระกันแสงต่อพระพักตร์เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำอย่างยิ่ง

“ทูลกระหม่อมพ่อ...ยังอยู่...จะทรงทำอะไรเพคะ ?

ดวงเนตรในภาพปรานี แฉวพระโอษฐ์แย้มสรวลน้อย ๆ

“กษัตริย์!” เจ้าฟ้าหญิงทรรดิกาแน่นพระทัย หากพระบิดายังมีพระชนม์ต้องรับสั่งเช่นนั้น “นักรบคิดแล้วต้องทำ ลังเลไม่ได้ ท้อถอยไม่ได้ คุณสมบัติสำคัญของมนุษย์คือนอกจากแกร่งแล้วต้องกล้าด้วย”

(ดั่งดวงนฤทัย หน้า 72)

แม้แต่การปรับตัวให้เข้ากับกาลิกยังต้องใช้คำสอนของพ่อมาสอนว่า

อิสินธรอบอุ้นเพราะความเล็ก ทำให้เครื่องทำความร้อนทำงานได้ทั่วถึง และคงจะอยู่ในหุบผากำบังลม ความแรงของลมหนาวบนภูเขาสูงจึงลดลง เมื่อออกจากห้องสรงพระภูษาดวายเป็นแค่ผ้ากำมะหยี่ตัวยาว ปกสูง แขนยาวจรดข้อพระกร ส่วนพระอุระปักไหมทองเป็นรูปตาราง เข้ากับตาข่ายทองถักถี่ที่พระพี่เลี้ยงคลุมพระเศาดวายเป็นการแต่งพระองค์ตามแบบกาลิกแท้ หากจะทรงทำอย่างไรได้ พระบิดาเคยทรงรับสั่งบ่อยไปว่า

“คนฉลาดนะ จะอยู่ที่ใดต้องทำตัวกลมกลืนกับที่นั่นให้ได้ ไม่ใช่แข็งขืนทำตามใจเรา” อีกหน่อย...ถ้านานกว่านี้ อาจจะเสวย “สมองแกะ” ได้อย่างสบาย

(ดั่งดวงนฤทัย หน้า 420)

1.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกฝ่ายหญิงกับแม่ ปราภฏ 2 ลักษณะ คือ แม่ที่ไม่มีชีวิต หรือถ้ามีชีวิตจะมีบทบาทน้อย ตัวเอกฝ่ายหญิงจะรักแม่และผูกพันกับแม่ ดังปรากฏในเรื่องมหาราณี และดั่งดวงนฤทัย ลักษณะสองคือ แม่ยังมีชีวิตอยู่และมีบทบาทมาก แต่จะมีบทบาทที่ขัดแย้งกับตัวเอกฝ่ายหญิง ถึงแม้ว่าจะกระทำเพื่อผลประโยชน์ของลูกตามความรู้สึกที่รักลูกเหมือนแม่ทั่ว ๆ ไป ดังปรากฏในเรื่อง เลือดชาติตียา และมงกุฎที่ไร้บัลลังก์

มหาราณี

พระชนนีของเจ้าหญิงศาสดาวัตราสิ้นพระชนม์ตั้งแต่ยังเล็ก บทบาทของแม่จึงน้อย แต่เจ้าหญิงศาสดาวัตราทรงรักแม่มาก “ภาพ” ของแม่ยังกระจ่างชัดในความรู้สึก ดังจะเห็นจากข้อความที่บรรยายถึงภาพของแม่ว่า

สัตว์นิยายทั้งหมด พระมารดาเล่าประทานและเมื่อเสด็จ “ลงสวน” พฤกษ์นิยายอีกมากมายได้ทรงทราบ บัดนี้...ตุ๊กตาเหล่านั้นคงอยู่ หากผู้เล่าประทานมิได้เสด็จผ่านมา “พระมหาเทวี” ผู้ทรงโฉมยิ่ง อ่อนหวานด้วยมธุรสพจน์วาจา เหลือเฉพาะในความทรงจำของพระธิดา

(มหารानी หน้า 44)

เมื่อใดที่ไม่สบายใจจะคิดถึงคำสอนของผู้เป็นแม่มาสอนตัวเองในปัจจุบัน
เจ้าหญิงศาศวัตตราชะงักพระบาทพลอยทำให้พระอนุชาหยุดลงด้วย...แสงสว่างภายในพระตำหนักกระจางเหมือนวันคืนเก่า ๆ บานพระทวารเปิดรอรับเสด็จ
ถ้าเพียงภายในมี “แม่” ประทับอยู่ !

หัตถ์เล็ก ๆ ของพระอนุชาสอดเข้ามาในอุ้งพระหัตถ์ พระพี่นางรวบกำไว้แน่น ความอบอุ่นค่อยหลังไหลช้า ๆ ผ่านเข้าสู่พระทัยเยือก ยากยิ่งในการดำรงพระองค์มั่นคงความเจ็บร้าวจากพระอุระ ชานขึ้นมาสู่พระคอ รสขมมาขึ้นที่พระชีวหา พระเนตรร้อนฉ่ำ

“อย่าร้องไห้ !” ยามใดทรงกันแสงพระมารดาจะทรงเอ็ดจรัญจัง ทั้ง ๆ ที่โดยปกติจะมีทรงดูพระธิดา “เจ้าหญิงร้องไห้ตั้ง ๆ ได้หรือ ?”

“เจ็บ...” พระธิดายืนนิ้วพระหัตถ์บวมถวายเป็นทอดพระเนตร

“ต้องอดทน ร้องไห้เย็บ ๆ ได้นิดหน่อย แต่ไม่ควรให้ใครเห็น”

(มหารानी หน้า 45)

ความอ่อนโยนของแม่ยังชัดเจน ดังนี้

เมื่อเจ้าหญิงศาศวัตตราเสด็จจากห้องทรงสู่น้องแดงพระองค์ พี่นางพระฉายมีพระสาทิสลักษณ์ ในกรอบทองเล็ก ๆ รูปไข่ตั้งถวาย แม่จะเกาเลือนลงบ้าง หากเส้นสายทุกเส้นยังงาม

พระมารดาแย้มพระสรวลให้อย่างอ่อนหวาน

(มหารानी หน้า 52)

ใช้คำสอนของแม่ในอดีตเป็นกำลังใจในการเผชิญเหตุการณ์ ดังนี้

“แม่...ประทานพรให้หญิงกับน้องเป็นที่ถูกพระทัยทุลหม่อมพ่อให้หญิงกล้าหาญให้...”

ทำนางยอบตัวลงต่ำ เป็นเครื่องหมาย "เซญเสด็จ" เจ้าหญิงศาสดาประทับยืน
นางพระกำนัลเข้ามาคุกเข่าจัดฉลองพระองค์รวดเร็ว พระอนุชาเสด็จเข้ามาประทับเคียง
ข้าง

ขบวนเสด็จเริ่มเคลื่อน

บานทวารทองคอยเฝ้าเปิดกว้าง ถัดไป...ประตูกระจกโค้งปลายสุดแห่งห้องสีรุ้งก็
เปิดแล้วเช่นกัน

"แม่...ขอให้...ไม่ต้องแล้วค่ะแม่ หญิงเป็นลูกแม่ หญิงต้องทำทุกอย่างได้ด้วยตัวเอง !"

(มหารानी หน้า 62)

ดั่งดวงอาทิตย์

พระชนนีของเจ้าหญิงทรรดิกาเป็นบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่ แต่พระอนามัยไม่สมบุญ เมื่อมี
เหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นเจ้าหญิงทรรดิกาก็เชิญไปรักษาพระองค์เพื่อจะได้ไม่กระทบกระเทือนจิต
ใจ ซึ่งพระชนนีจะมีบทบาทน้อยมาก แต่ก็แสดงให้เห็นความรัก ความผูกพัน และลักษณะของแม่
ในลักษณะที่ดี ดังบทสนทนาที่เจ้าหญิงทรรดิกาได้ตอบกับพระนม ว่า

"แม่ตื่นหรือยัง"

"ไม่ใช่แค่ตื่นพระบรรทมหรือกำลังจะ ทรงงานแล้วด้วย ท่านราชเลขาเข้าเฝ้าเมื่อสัก
ครู่นี้เอง"

(ดั่งดวงอาทิตย์ หน้า 7)

พระธิดาเสด็จเข้าไปใกล้ ถวายจูบพระปรางพระมารดาที่เฝยพระพักตร์แย้มสรวลอ่อน ๆ

(ดั่งดวงอาทิตย์ หน้า 17)

บทสนทนาโต้ตอบระหว่างเจ้าหญิงทรรดิกากับแม่แสดงถึงความผูกพันระหว่างแม่กับลูก
พร้อมคำสอนที่ดีว่า

"ไม่ช้า แต่...ไม่ฟัง หญิงต้องคิดดูแล้วที่ไม่ให้แม่ บางที...ความแค้น ความเป็นแม่อาจ
จะทำให้การตัดสินใจไม่ดี"

"หญิงรักแม่ แม่เก่ง แม่ดี..."

"การเป็นคนเก่งง่ายนะลูก แต่การจะเป็นคนดียากมาก ความดีมันเปราะบาง เผลอ
เมื่อไหร่...พินาศ...พยายามทำในสิ่งที่ดีนะลูก แม่จะกลับเมื่อ..."

“ได้รับคำสั่งให้กลับดีไหม?”

(ตั้งดวงนฤทัย หน้า 83)

เลือดชาติติยา

เจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารี มีพระมารดา คือ อดีตพระราชเทวี เป็นแม่ที่ยังมีชีวิตอยู่ มีบทบาทมาก แต่ความคิดเห็นจะขัดแย้งกับเจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารี เพราะพระมารดาทรงหวังที่จะให้ลูกของตัวขึ้นครองราชบัลลังก์ แต่เจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารีกลับไม่ต้องการ ดังข้อความที่แสดงถึงความคิดเห็นต่างกันในเรื่องการเลือกทางเดินของชีวิต ว่า

“คนที่อยู่สูงก็ลงไปดูที่ต่ำ” บ่อย ๆ ซิคะดี จะได้ว่าตัวเราสูงแค่ไหน ข้างล่างเป็นอย่างไร ถ้าเราอยู่ที่สูงแล้วเหวี่ยงหน้าขึ้นไปอีก จะพลาดตกลงไปง่าย ๆ “

พระมารดาทอดพระเนตรมองพระธิดาอย่างเพ่งเล็ง ก่อนที่จะรับสั่งตอบซ้ำ ๆ ว่า

“ต่ำลงไปคือสุลิติน แต่สูงขึ้นไปคือฟ้า หญิงนะอยู่กึ่งกลางระหว่างสองสิ่งนี้ หญิงก็ควรทราบว่าจะต้องเลือกทางไหน !”

“แม่จะให้หญิงเลือก หรือแม่จะเลือกให้หญิงละคะ?”

พระธิดาทูลย้อน แต่ยังไม่ทันที่พระมารดาจะมีรับสั่งตอบ พนักงานเชิญเครื่องก็เชิญพระสุธารสาขึ้นถวายเสียก่อน

(เลือดชาติติยา หน้า 19)

คำพูดย้อนเพราะความคิดเห็นไม่ตรงกันเกิดขึ้นมาตั้งแต่เป็นเจ้าหญิงพระองค์น้อย

“การเป็นเจ้าคนนายคน ต้องอดทนทั้งสิ่งดีแล้วก็สิ่งไม่ดี ไม่ยิ่งสูงเท่าไรลมก็ยิ่งแรงเท่านั้น ทางที่ดีที่สุดคือไม่ยอมหวั่นไหวด้วยสาเหตุทั้งสองประการนั้น อย่าเอามาเป็นอารมณ์เหมือนอย่างใคร ๆ ที่เขาพูดถึงแม่เรื่องจะดีหรือไม่ดี ก็สุดแต่แรง “ลม” จากปากเขา แม่จะสนใจทำไมคะ?”

“หญิงไม่ต้องเก็บเอาคำของแม่ม่ายย้อนแม่ ทำไม...กับการที่แม่ใส่ใจในกิจการงานเมืองเท่านั้น ใคร ๆ จะต้องเก็บเอาไปพูดกัน ตอนทูลกระหม่อมพ่อของหญิงยังมีพระชนม์อยู่กิจการพวกนี้แม่มกัเคยรู้เคยเห็นบางอย่างเคยทำมาด้วยซ้ำ แล้วทำไมตอนนี้แม่จะสนใจอีก ไม่ได้?”

(เลือดชาติติยา หน้า 21)

แม้เมื่อเจ้าหญิงทิพรัตน์ดาราฤมาธิทรงเติบโตก็ยังขัดแย้งกับมารดาอยู่เสมอ ๆ ว่า

“เพราะเมื่อแม่ไปนี้ หากทูลหม่อมทรงถามอย่างที่คุณแม่คิด แม่จะทูลตอบอย่างไรที่คิดไว้เหมือนกัน”

“โดยที่คุณแม่ไม่ต้องถามหญิงเลยหรือคะ ?”

“ทำไมจะต้องถาม ในเมื่อแม่เป็นแม่ของหญิง มีสิทธิ์ที่จะเลือกทางเดินให้หญิง และโดย...โบราณราชประเพณีหญิงก็ไม่มีทางเลือกอื่นอีกแล้ว !”

(เลือดชาติศรียา หน้า 343)

และเมื่อเป็นราชินีหน้าที่ยังต้องทำให้ขัดแย้งกับมารดาอยู่เสมอเช่นเดิม ดังข้อความว่า

“หญิงเป็นลูก หญิงย่อมรู้ดีว่าหน้าที่ของหญิงมีอะไรบ้าง แต่ในขณะเดียวกันหญิงก็เป็นพระราชินีด้วย ฉะนั้นหญิงก็ต้องทำหน้าที่ของหญิงให้ดีที่สุด แม่จะเห็นหญิงเป็นลูกอยู่วันยังค่ำไม่ได้ ขณะใดที่หญิงทำหน้าที่ของพระราชินี คนทุกคนที่แวดล้อมหญิงอยู่จะมีค่าเท่ากันหมด ไม่ว่าจะเป็นแม่หรือราชบุรุษชายแดนไหน”

พระสุรเสียงดังก้องขึ้นทุกที ท้ายสุดมีแว่แห่งความเดือดดาลอยู่ด้วย

“ต่อไปนี้เป็นเรื่องส่วนตัวระหว่างแม่กับหญิง หญิงจะยอมรับฐานะความเป็นลูกที่ดีอย่างสมบูรณ์ แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับราชการ แม่ไม่มีสิทธิ์จะให้พระราชินีตามใจแม่ได้”

“หญิง” พระมารดาพระโอรสูล้นอย่างกริ้วจัด “เดี๋ยวนี้ตีราคาแม่เท่านั้นหรือ ?”

(เลือดชาติศรียา หน้า 829)

มงกุฎที่ไร้บัลลังก์

เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์มีพระมารดา คือ พระวรราชเทวีหรือพระพันปีหลวง พระมารดา ยังทรงมีชีวิตอยู่ แต่มีความคิดเห็นขัดแย้งกัน เพียงแต่เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์เป็นคนที่อารมณ์เย็น จึงไม่ค่อยขัดแย้งทางด้านคำพูดกันมากนัก ดังข้อความที่แสดงถึงความต้องการของพระมารดาว่า

พระมารดาทรงประกาศอย่างเบิกบานพระทัยเต็มที่

“พระฤษีท่านายไว้แล้วว่า จะปลดปล่อยจนได้ครองราชย์ ท่านว่าลักษณะแม่มีบุญ จะได้ลูกครองมงกุฎหมดทุกคน”

คงจะด้วยเหตุนี้เช่นกัน พระมารดาจึงปรารถนาเป็นอย่างยิ่งที่จะให้พระธิดาองค์
ใหญ่ทรง "มงกุฏ" ให้จงได้

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 469)

เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์หลีกเลี่ยงการพบหน้ากับมารดา ดังข้อความ

“มีพระเลวเนี่ยให้หาเพคะ”

เจ้าฟ้าหญิงแห่งกษัตริย์ประทับยืนขึ้นทันควัน

“ไปกราบทูลไปว่า เห็นหมายกำหนดการแล้ว แต่ตอนนี้ต้องไปเฝ้าสมเด็จพระเจ้า

ไช้แต่รับสั่งเท่านั้น หากยังเสด็จออกทันทีอีกด้วย !

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 526)

แม้แต่เรื่องเล็กน้อยก็ยังขัดแย้ง

ทุกคนที่รับสั่งเช่นนี้ พระพันปีหลวงมักจะทรงกันแสงอย่างตื่นต้น หากแต่พอหันมาท
รง “ยิด” เจ้าฟ้าพระองค์น้อยเป็น “ของส่วนพระองค์” ก็อดไม่ได้ที่จะทรงขัดแย้งกับพระ
ธิดา

“โธ่เอ๊ย...ชายตัวเล็กก็ตัวเท่านั้น หญิงจะเคียวเขี้ยวอะไรน้องนักหนาจะ ต้อง “เด็จ”
แทนองค์เจ้าหลวง ต้องเรียนสารพัด เด็ก ...ถ้าไม่มีเวลาเล่นจะเป็นเด็กได้อย่างไร”

“ชายเล็กไม่ได้อายุสิบสองแล้วนะเพคะ สิบสี่แล้ว”

“จวนสิบสี่...” ทรงขัดพักร์เอ๋ย

“จวนสิบห้า...” พระธิดาแย้ง

“นั่นละ...สิบสี่ สิบห้า ยังเด็ก ไว้สิบเจ็ดสิบแปดค่อยเป็นคนโต...”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 675)

1.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกฝ่ายหญิงกับพี่น้องต่างมารดา จะมีความ
สัมพันธ์ที่ดีกับพี่น้องต่างมารดาจะรักใคร่กลมเกลียวกัน ภาพปรากฏใน 3 เรื่อง คือ มหารानी เลือด
ชาติติยา และมงกุฎที่ไร้บัลลังก์ ส่วนเรื่องดังดวงหฤทัย และรัศมีจันทร์ ไม่ปรากฏ

มหารानी

เจ้าหญิงศาศวัตรา ทรงมีน้องชายคือ เจ้าชายศิรินทร และน้องสาวต่างมารดาที่เกิดกับองค์ราณี ชื่อเจ้าหญิงอุตรอุษาภาคินี ทั้งเจ้าหญิงศาศวัตรา เจ้าชายศิรินทรและเจ้าหญิงอุตรอุษาภาคินีทรงรักใคร่กลมเกลียวกัน โดยมีได้คิดว่าเป็นพี่น้องต่างมารดา ดังบทสนทนาที่แสดงความสัมพันธ์ของสามพระองค์ว่า

“โอ้ย...เมื่อย พี่หญิงไม่เมื่อยหรือ ?”

อีกพักรอยยิ้มสรวลเปลี่ยนเป็นเหยเก

“แหม...พินแห่ง หญิงหุบปากไม่ลง”

“บ่นจัง” เจ้าชายศิรินทรนั้นพอมีผู้องแแทน ก็ต้องเข้มแข็งกว่า “ผู้หญิง” หากไม่พระพี่นางจะได้รับสั่งว่า “เหมือนผู้หญิง” ปะไร

“หิวน้ำนะ” ทรงอุทธรณ์ไปเรื่อย ๆ “อุน่เหลือไหม ?”

“ก็บอกแล้ว ให้กินทีละน้อย ๆ กินหมดเลยแล้วจะทำยังไง”

“ตายจริง !” เจ้าหญิงอัครกุมารีทรงอุทาน ทั้ง ๆ ที่ยังยิ้มสรวล

“เอาอุน่จากไหนมากินกันตั้งแต่เมื่อไหร่ ?”

“ก็...” พระอนุชาทอดถอนพระทัย “ชายเก็บไว้เป็นเสบียง อุษา...เอ้อ...หญิงอุษาเขาขอตั้งแต่พิธีจวนเสร็จ”

“อะไรนะ !” เจ้าหญิงศาศวัตราหวังพระทัยว่า จะไม่มีใครได้ยินเพราะเสียงโห่ร้องดังกว่า

(มหารानी หน้า 161)

เจ้าหญิงอุตรอุษาภาคินีกล่าวถึง พี่สาวต่างมารดาด้วยความชื่นชมว่า

“พี่หญิงอดทนเก่ง...เก่ง” ลมหายใจพระทัยคือ “พี่หญิง”

“หญิง...” พระมารดาสุรเสียงขุน “อิมเลียบก่อนค่อยคุย”

“แหม ก็เดี๋ยวหญิงลืม พูลกระหม่อมพ่อ...ทำไมเราไม่ไปที่พระตำหนักคันธามาสบ้างคะ ?”

(มหารानी หน้า 164)

เมื่อใกล้ชิดกันและต้องจากกัน เจ้าหญิงอุตรอุษาภาคินีไม่ยอมที่จะจากกันเพราะรู้สึกว่ามีใคร

เจ้าหญิงอุตรอุษาภาคินีทรงอาละวาดหนักกว่าทุกครั้งเมื่อทรงทราบข่าวนี้

“พี่หญิงตามเล็ดจุฬกระหม่อมพ่อ ชายศึกไปฝึกทหาร หญิงจะอยู่กับใคร ?”

“เอ๊ะ !” ก็หญิงเคยอยู่กับใครละ ?” พระมารดาสุรเสียงเขียว

“หญิงใหญ่ ชายศึก” ยามกริ้วพระสุรเสียงไม่เคยแพ้พระมารดา

(มหารानी หน้า 197)

เจ้าหญิงศาควัดรากิรักผู้เป็นน้องสาวต่างมารดา ดังข้อความว่า

“หญิงเธอยังเด็ก คงเหนื่อย” พระพี่นางก็รับสั่งเสียงอย่างนั้น อย่างไรก็ตามที่คุณ
เกษร “พอใจยิ่ง” มีอยู่...ทุกพระองค์กลมเกลียวกัน ความยุ่งยากจากความห่างที่ถูกแยก
แต่ต้นถูกสมานด้วยใยรักอาทรต่อกัน ความ “เยาว์” ใกล้เคียงพระชันษากัน ทำให้เข้าใจ
กันได้รวดเร็ว

(มหารानी หน้า 698)

เลียดขัตติยา

เจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารี ทรงมีพี่สาวและพี่ชายต่างมารดา คือ องค์หญิงพระองค์
ใหญ่ และเจ้าชายสิทธิประวัติทรงมีความสัมพันธ์อันดีทั้งสองพระองค์ ดังความรู้สึกของเจ้าชาย
สิทธิประวัติที่มีต่อเจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารี ว่า

“หญิงไม่ไปเรียนหนังสือเสียหลายวัน พี่เหงาแย่”

“อ้าว...พี่หญิงแซ่ไขก็ได้เดี๋ยวนี้อีกเหมือนกันหรือคะ?”

พระนาสิกของเจ้าฟ้าชายสิทธิประวัติย่นขึ้นทันที

“ไปทุกวัน แต่พี่รำคาญเพราะเขาชอบมากวนใจพี่ สั่งให้พี่ทำอย่างนั้นอย่างนี้ พอพี่
ไม่พูดด้วยเขาก็โกรธ ไปพูดฟ้องกระหม่อมว่าพี่แกล้งไม่พูดกับเขา”

“โธ...ก็เหลือกันลององค์ถ้าไม่รับสั่งด้วย พี่หญิงแซ่ไขก็คงจะทรงเหงาเหมือนกัน”

(เลียดขัตติยา หน้า 156)

มงกุฎที่ไร้บัลลังก์

เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ ทรงมีน้องชาย คือ เจ้าชายสุริยาทิตย์ และเจ้าชายวรุณาทิตย์
ซึ่งเป็นน้องชายต่างมารดา ถึงแม้ว่าเจ้าชายวรุณาทิตย์จะเป็นพี่น้องต่างมารดากับอีก 2 พระองค์
แต่ก็ไม่ได้มีช่องว่างในความเป็นพี่น้องทุกพระองค์ต่างรักใคร่กลมเกลียวกันเป็นอย่างดี ดังข้อความ
ที่แสดงความห่วงใย ผูกพันต่อกันสามพี่น้อง

มีข้า...พระอนุชาก็เข้ามาประทับอยู่เบื้องพระพักตร์พระพี่นาง จากนั้นพระหัตถ์เล็กๆ ก็ค่อยทาบทับลงเหนือพระหัตถ์เจ้าฟ้าหญิงแห่งเกษมระที่ทรงใช้เวลาอีกชั่วครู่ กว่าจะ หมายพระหัตถ์พลิกขึ้นเกาะกุมหัตถ์อีกฝ่ายไว้ สองพระองค์ต่างทรงถ่ายทอดกระแสแห่ง ความโศกศัลย์ต่อกันอยู่เงียบ ๆ トラบกระทั่งพระพี่นางค่อยเลื่อนสายพระเนตรสลุกลงหา อ้นวาวับด้วยหยดน้ำหล่อลื่น มาทอดพระเนตรพระอนุชา

“คราวนี้...เหลือ...เราสองคน”

เจ้าฟ้าชายพระองค์น้อยประทับแปะลงแทบพระบาทพระพี่นางโดยชนพระเกศาไว้ กับพระเพลา

“พี่...ชายใหญ่...จะกลับมาเมื่อไหร่ล่ะ?”

“คงเร็ว ๆ นี้ รอให้อาการดีขึ้น”

“เรามีเวลาปีนึง...สำหรับอยู่ด้วยกัน”

“ใช่...จากฤดูใบไม้ผลิปีนี้ถึงปีหน้า”

พระพี่นางทรงถอนพระทัยยาว

“อีกนานคะพี่หญิงคะ ปีหน้า...อาจจะมียมอใหม่ ยาใหม่ แล้วพี่ชายใหญ่ก็จะได้รับ การรักษา ถึง...จะไม่ทรงแข็งแรงนัก แต่ก็อาจ...อยู่ได้อีกหลายปี...”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 565)

1.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกฝ่ายหญิงกับตัวเกื้อหนุน ตัวเอกฝ่ายหญิงจะ ผู้ดูแลเรื่องความเป็นอยู่เป็นต้นว่า อาหารการกิน การแต่งกายจากผู้หญิงรูปร่างอ้วน และเจ้า ระเบียบ ปรากฏในเรื่องมหารานี ดังดวงฤทัย เลือดขัดติยา และมงกุฎที่ไร้บัลลังก์ ส่วนเรื่องรักมี จันทรไม่ปรากฏ

มหารานี

เจ้าหญิงศาสด์ตรา มีคุณเกษรเป็นพระพี่เลี้ยง มีรูปร่างอ้วน เจ้าระเบียบ คอยดูแลด้าน ความเป็นอยู่ดังบทสนทนาที่แสดงความเป็นคนอ้วนของพระพี่เลี้ยง

พระพี่เลี้ยงหน้าบูด “หน้าตาหม่อมฉันเป็นยังไงเลื่องถึงนี่?”

“ไม่ใช่เพราะมันกลัว อย่างเข้าใจผิด มันไปตามพวกมันอีกทั้งฝูงมารุมกินโต๊ะเกษร ต่างหากล่ะ”

เท่านั้น พระพี่เลี้ยงก็ “แจ๋น” ไปทูลฟ้องพระพี่นาง

“ทรงว่าหม่อมฉันว่า อ้วนขนาดเลื่องถึงฝูงกินไม่หมดเพคะ”

ครั้งมีการ “ชำระความ” เจ้าชายศิรินทร “ให้การ” ว่า
 “ใครบอกว่ากินไม่หมด ชายบอกว่าเสื่อทั้งผืนมารุมกินโต๊ะหมดต่างหาก แปลว่ายัง
 อ้วนไม่มาก ไม่เชื่อกามพวกสาว ๆ ก็ได้ ได้ยินกันตั้งหลายคน

(มหารानी หน้า 112)

การโต้ตอบระหว่างพระพี่เลี้ยงและเจ้าชายศิรินทรทำให้เห็นรูปร่างอ้วนของพระพี่เลี้ยง

“แหม ดวงเล็กไปนะถ้าจะให้เกษรต้องทำดวงโต ๆ เท่าจาน”

“หม่อมฉันอ้วน เพราะเจ้านายประทานเลี้ยงดี”

(มหารानी หน้า 151 - 152)

ความเจ้าระเบียบของพระพี่เลี้ยงปรากฏในบทสนทนาดังนี้

“หม่อมฉันทูลขอรอง ครั้งเดียวละเพคะ” พระพี่เลี้ยงรู้ดีการทูลขอดีกว่าบีบบังคับ

“อย่างน้อยเมื่อพระพักตร์ พระมหาเทวีบ้าง”

ประโยคนี้ทำให้ทรงนิ่ง พระพี่เลี้ยงจึงทูลว่า “พรงนี้เป็นการเฝ้าเต็มอริยศครั้งแรก
 ควรทรงแสดงพระองค์ให้เห็นว่าจะที่นี้หรือที่ไหนทรงเป็นราชกุมารีแห่งศิรินเสมอกัน”

“ก็ได้...” กระแสรับสั่งบนพระอาภากรทอนอัลสาละ - บัสสาละ

“เมื่อเกษรจะได้มีหน้ามีตาว่า มิเสียแรงเป็นพระพี่เลี้ยงลอนได้ดี !”

(มหารानी หน้า 51)

คุณเกษรทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลการแต่งกายของเจ้าหญิงศาสตรา ดังนี้

ขณะคัดเลือกฉลองพระองค์อันเชิญลงหีบเตรียมการเสด็จ พระพี่เลี้ยงได้แต่กำสาย
 ฉลองพระองค์ไว้นั่น กล้ากลืนอาการจุกแน่นในคอก

ราชกุมารีแห่งศิรินทร “ยากไร” ยิ่ง !

ผู้คุ้นเคยกับราชสำนักย่อมทราบดี นางสนองพระโอษฐ์แห่งรานี ยังแต่งกายดีกว่านี้!

“ไม่เป็นไร” พระพี่เลี้ยงพยายามนึกหาทางแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า “ถ้าประทับที่
 พระตำหนักเก่า ฉลองพระองค์พระมหาเทวี ยังพอมีบ้าง แก้ไขเสียนิดหน่อยก็พอใช้ได้”

(มหารानी หน้า 23)

แม้แต่การดูแลเส้นผมพระพี่เลี้ยงก็ยังทำให้

พระพี่เลี้ยงวางพระสาางลง พระเกศยาวคล้ายสีนาก เป็นมันระยับอยู่ท่ามกลางแสง
เทียน ชุดพระบรรทมเป็นผ้าขาว ที่พระพี่เลี้ยงและพระนางกำนัลใช้เวลาว่างช่วยกันปัก
ถวายเป็นผ้านวม ถ้าอากาศเริ่มหนาวจัด จะมีพระภูษาชนลัตว์คลุมทับอีกชั้นหนึ่ง

(มหารानी หน้า 22)

ดังดวงอาทิตย์

เจ้าหญิงทรรคิกามีพระนมที่คอยดูแลอย่างใกล้ชิดในด้านความเป็นอยู่ พระนมเป็นผู้
หญิงที่อ่อนน้อม เจริญเรียบร้อย ดังตัวอย่างที่แสดงถึงรูปร่างอันงดงามของพระนมว่า

“ไม่เอา” ยาสมุนไพรของพระนมหนักแล้วจริงแท้

“งั้นก็เสด็จ นมมิ่งานจะต้องทำหลายอย่าง”

พระนมตบตบออกไปด้วยท่าทางแสดงชัยชนะ

(ดังดวงอาทิตย์ หน้า 80)

การดูแลแม้แต่การล้างผมก็เป็นหน้าที่ของพระนม ดังข้อความ

พระนมค่อนข้างกังวล “อีกหน่อยคงจัดพระที่เองเสียด้วยหรือ”

“แหม...นม ฉันก็มีสองมือเหมือนคนอื่นเขาแหละ ถ้าไม่ใช่ฉัน ๗ มันหดหายไปเหมือน
หาง นมจะว่ายังไง?”

พระนมทอดถอนใจ “เดี๋ยวไปห้องพระล้างผมเถอะ นมจะล้างพระเกศถวาย ตะกี้รับสั่ง
ว่าหางอะไรหาย?”

(ดังดวงอาทิตย์ หน้า 4)

ความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างเจ้าหญิงทรรคิกาและพระนมเห็นได้จากพฤติกรรมที่
แสดงออกต่อกัน ดังนี้

“งั้นเดี๋ยวจะเลยไปคอยกินของเขากับแม่นะจ๊ะนม”

พระนมรีบเดินนำไปเปิดพระทวารถวาย

“นม ยังแน่ใจนะว่าเทวดาชอบกินดิน?”

พระนมถวายผางเผียะเข้าให้ตรงข้อพระกรอย่างเหลืออด

“จะไปทรงเถียงกับครูแล้วอ้างนมละซิ คราวก่อนก็ทีหนึ่งแล้วมาหาว่านมสอนเรื่องโลกแบน”

“อ้าว หรือไม่จริง นมเล่าเองว่าโลกตั้งอยู่บนหลังปลาอานนท์ พอปลาพลิกตัวที แผ่นดินจะไหว ก็ถ้าโลกไม่แบนแต่จะตั้งอยู่บนหลังปลาอานนท์ได้ยังไงล่ะ?”

“อย่าเลย เวลาทรงเบื้อจะเรียนอะไร ชอบหาเรื่องเถลไถลแซ่เขื่อนกับครู แล้วมาแหมะให้นมทุกที”

“ถ้านมเลิกเชื่อทฤษฎีโลกแบน เดียวกลับมากจะเล่าทฤษฎีโลกกลมวงให้ฟัง” พระสุรเสียงใส ๆ แกรมสรวลก่อนจะเล็ดจเลยผ่านไป...

(ดังดวงหฤทัย หน้า 7)

เลือดขัตติยา

เจ้าหญิงทิพรัตนดารากุมารมีพระนมที่คอยดูแลอย่างใกล้ชิดในด้านความเป็นอยู่ ดังข้อความข้างล่างทำให้เห็นรูปร่างอ้วนของพระนมและความผูกพันที่เจ้าหญิงมีต่อพระนม

ตราบจนกระทั่งร่างอ้วนกลมของพระนมโผล่เข้ามาทูลเตือนเองว่า

“นมให้เขาเทียบเครื่องนาคแล้วเพคะ รีบเสวยเสียเดี๋ยวจะต้องสง”

“หญิงแต่งตัวเร็ว เสร็จก่อนแม่ทุกทีแหละ”

“แต่ถ้ายังขึ้นทรงชักช้าจะไม่ทันเพคะ ครูอาจหิวแล้วก็ได้”

ทั้ง “ครู” และ “ลูกศิษย์” จึงปิดหนังสือเล่มใหญ่ลงช้า ๆ

“ครูคะ ถ้ากรอบของหญิงเป็นไม้ นมก็เป็นตะปูตัวใหญ่ที่สุดที่ยึดกรอบนั้นไว้แหละคะ”

(เลือดขัตติยา หน้า 70)

ข้อความที่แสดงถึงความใกล้ชิดระหว่างพระนมและเจ้าหญิงทิพรัตนดารากุมารีนและความเฝ้าระวังของพระนม

“ถ้าเสนาบดีบางคนเหมือนต้นไม้ หญิงว่าก็ควรจะถูกตัดทิ้งเหมือนกัน บางต้นน่าตัดหัว...เอ๋ย...ยอดทิ้งเสียด้วยซ้ำ!”

เสียงกระแอมดังขึ้นอย่างชัดเจน “ครู” อมยิ้มในขณะที่เจ้าฟ้าหญิงหันไปรับสั่งถาม
พระนมว่า

“นมละครจะเป็นต้นอะไร ?”

“นมไม่อยากถูกตัดยอดทั้งหอรกเพคะ ! อย่างมากก็คงเป็นไม้เลื้อยค้อยได้พันร่ม
โพธิ์ ร่มไทรเท่านั้นแหละ หูลกระหม่อมแก้ว !” พระนมทำเสียงประซด ๆ และพลอย
เหลือบค้อนไปยัง “ครู” ด้วย

“ถ้าร่มโพธิ์ร่มไทรเกิดโคนลงมალะก็นมจะลำบาก !”

“ฟังรับสั่ง เดี่ยวต้องจับล้างพระโอษฐ์ให้หมดเรื่องอับมงคล”

(เลือดขัตติยา หน้า 68)

ดังข้อความที่แสดงว่าพระนมดูแลเรื่องอาหารการกินว่า

“นมให้ครูทานหญิงที่นี้ได้ไหมคะ หญิงจะได้ไม่ต้องขึ้นที่เสวย ?”

“พระนมคงจะลำบาก...”

“อื้อ...ไม่เป็นไรคะครู”

พระนมผุดลุกขึ้นเดินจากไปอย่างว่องไว พลกลับตัวเจ้าหญิงพระองค์น้อยก็แย้มสรวล
เสียงดัง

(เลือดขัตติยา หน้า 69)

มงกุฎที่ไร้บัลลังก์

เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์มีแม่นมเป็นผู้ที่คอยดูแล เช่นเรื่องอื่น ๆ

ความเจ้าระเบียบของพระนมปรากฏจากบทสนทนาว่า

เจ้าฟ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ราชกุมารีหยุดทรงพระอักษร เมื่อพระนมโผล่หน้าเข้ามา
กราบทูลว่า

“นายนั้นเขาขอเข้าเฝ้าเพคะ”

“นายไหน ?” พระแสงรับสั่งพิศวง

“นายคัลยาแหละเพคะ”

สีหน้าสีดาพระนมบอกชัดว่าไม่พอใจนัก

“เขาคงมีธุระขึ้นะ”

รับสั่งพลางประทับยืนขึ้น “นมให้เขาคอยอยู่ที่ไหน ?”

“หน้าอัมจันทร์เพคะ”

“ตายจริง ทำไมไม่ให้เขาคอยที่ห้องสีฟ้าข้างนอก ไปยืนอยู่ข้างบันได ?”

“จะ...ไม่ค่อยงาม...”

“ยิ่งยืนตรงนั้นจะยิ่งไม่งาม นมนี้แปลก...คนมาพบฉันวันนี้จะไม่รู้ก็คนน่าจะรู้ดี...”

“แต่นายคนนี้...”

“นมไม่ชอบเขาเรื่องอะไร”

“ไม่ทราบเกล้าเพคะ” คำตอบรับทูลตามความจริง

“นมรู้แต่ว่า ลักวัน...เขาจะพาความยุ่งยากมาสู่พระองค์...นมไม่อยากให้มาใกล้พระองค์นัก...ทูลหัว...ตาคนแก่นะไม่ผิดหรอก !”

เจ้าฟ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ราชกุมารี คงทอดพระเนตรมองพระนมอย่างพิศวง

“ทำไมจะ จะมีความยุ่งยากเรื่องอะไร ?”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 407)

พระนมคอยดูแลเรื่องอาหารการกิน

“เออ เจ้าจะได้แนวร่วม ระวัง...อย่าให้มันเป็นแนวหลวมนะจะยุ่ง...อ้าว...ว่าไงจะแม่
โกสุมปทุมเมศ ยืนยกอยู่นานแล้ว เอาเข้ามาซิ”

พระนมซ่อนหน้าหัวเราะคิก ก่อนจะนำภคินีพระสุธารสเข้ามาถวาย

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 598)

ดั่งดวงหฤทัย

เจ้าหญิงทรรติกามีเสนาบดีกลาโหมเป็นที่ปรึกษาทางการเมืองการปกครองในขณะที่มีปัญหากับกาสึก ดั่งบทสนทนาระหว่างเจ้าหญิงทรรติกาและเสนาบดีกลาโหมที่ปรึกษาราชการการเมืองว่า

“เจ้าคุณคงจะต้องหาคนสังฆการแทน...เราควรจะไปป้อมปืนด้วยกัน...”

“เกล้ากระหม่อมเตรียมแผนงานไว้แล้ว”

คำกราบทูลแสดงความรอบคอบ ฉับไว

(ดั่งดวงหฤทัย หน้า 70)

การแก้ปัญหาที่เจ้าชายหฤดิตรสร้างไว้กับกาสึกก็ปรึกษากับเสนาบดีกลาโหมดังนี้

“พระเจ้าค่ะ แต่ทูลกระหม่อมฟ้าทรงรับสั่งว่าเราถูกใจมดี...เป็นเรื่องที่กาลึกกับ
ทานตะต้องรับผิดชอบ”

“พิสูจน์ได้หรือไม่ ใครใจมดีใครก่อน ?”

“ยากพระเจ้าค่ะ เพราะทานตะกับกาลึกก็อาจจะกล่าวหาได้ว่าเราใจมดีก่อน โดย
เฉพาะเราอัญเชิญเจ้าฟ้าหญิงมณีนราเข้ามาด้วย”

(ดังดวงหฤทัย หน้า 92)

เลียดชัตติยา

เจ้าหญิงทิพรัตนดารากุมารมีเลนาบดิกลาโหมเป็นที่ปรึกษาทางการเมืองการปกครอง
ดังปรากฏในข้อความ

เจ้าหญิงรัชทายาททยอยพระทัยยาว

“ตกลงเป็นอันว่าเราเห็นผู้หญิงโง่ละ”

“ก็ไม่เชิงพระเจ้าค่ะ ผู้หญิงบางคนฉลาดจริง ๆ แต่พอไปกระทบหัวใจเข้า ผู้หญิง
มักจะยุติความคิดเอาเสียดื้อ ๆ”

“เจ้าคุณจะให้ฉันทำอย่างไร แสดงให้พวกนั้นเห็นหรือว่าคนอย่างฉันใช้สมองมาก
กว่าหัวใจ ?”

“ถ้ารับสั่งแบบนี้แสดงว่ากำลังทรงใช้สมองอยู่”

เจ้าหญิงทิพรัตนดาร่า ฯ แย้มสรวลน้อย ๆ

“และเจ้าคุณก็กำลังไขว่จากนักการทูตอยู่ แทนที่จะใช้คำสั่งแบบทหาร”

เจ้าหญิงรัชทายาททรงพระสรวลเบา ๆ “เจ้าคุณ ถ้าเรารวมสมาพันธ์รัฐได้ ฉันก็
พอจะมองเห็นตัวเลนาบดิกว่าการต่างประเทศของสมาพันธ์รัฐได้แล้ว”

“กระหม่อมแก่เกินไป และก็เหนื่อยเกินไปต่อการวิ่งตามคนหนุ่ม ๆ เสียแล้ว”

“เจ้าคุณจะให้ฉันทำอย่างไรบ้าง ?”

“ถ้าทางเขมรัฐหวังผลจะให้คณะทูตานุทูตเห็นว่าเขมรัฐมีอำนาจเหนือโยธระก็
เราก็จงให้ใคร ๆ เห็นอย่างนั้นเถอะพระเจ้าค่ะ และยังเขมรัฐแสดงอำนาจมากเท่าไรก็จะ
ยิ่งเป็นการดีเท่านั้น”

“เจ้าคุณทำให้ฉันถามอยู่ได้คำเดียวแหละว่าทำไม ?”

“เพราะมนุษย์เราทุกคนมีสัญชาตญาณอยู่อย่างหนึ่งคือ ไม่ชอบหน้าคนยิ่งใหญ่
ยิ่งคนแสดงว่ามีอำนาจมากเท่าไร ปฏิกริยาต่อต้านก็ทวีขึ้นเท่านั้น และยังความยิ่งใหญ่
นั้นกระทำต่อผู้หญิง การต่อต้านก็จะให้ผลเป็นสองเท่าเสมอ”

“เจ้าชายเขมรัฐเธอไม่ใช่คนโง่หรือเจ้าคุณ ตลอดเวลาเธอใช้พื้นที่ใหญ่ออกหน้า และเธอเองคอยตลบหลัง”

“ถ้ายังงั้นทำไมเราไม่ใช่ “หุ่น” ตัวเดียวกันเสียเลย แต่เราคอยตลบหลังเป็นคนสุดท้าย ?”

“เจ้าคุณหมายความว่า...”

“พระเจ้าค่ะ ปล่อยให้หูลหม่อมฟ้าหญิงพระองค์ใหญ่ทรงแสดงให้เห็นที่ ต่อมาค่อยปล่อยตัวแสดงตัวที่สอง คือ...เจ้าชายเขมรัฐ ที่เหลือทั้งหมดจะเป็นคนดูพระเจ้าค่ะ”

“แต่ใครล่ะจะเป็น “ผู้กำกับ” การแสดงนั้นเสียเอง ?”

“กระหม่อมมอบหมายหน้าที่ให้เขาไปแล้วพระเจ้าค่ะ”

(เลือดขัตติยา หน้า 622 - 614)

รัศมีจันทร์

องค์เทพีรัศมีจันทร์มีที่ปรึกษาทางการเมืองการปกครอง คือ มุสตาฟา เบนลี ข่าน และเมื่อมุสตาฟา เบนลี ข่าน ล้มชีวิตลง โมฮิน ข่าน จึงเป็นที่ปรึกษาแทน ดังที่องค์เทพีรัศมีจันทร์สนทนากับ อับดุลลา ข่าน ว่า

“พ่อเข้ามาเกี่ยวข้องกับอะไรด้วย ?” อับดุลลาถามอย่างพิศวง

“ท่านเป็นที่ปรึกษาทางการเมืองของคณะนักบวชสุริยเทพ !”

คำตอบนี้ทำให้คนฟังถึงกับสะดุ้งเพราะไม่เคยคาดคิด

“นี่แหละคือเหตุผลว่า ทำไมศพของท่านจึงได้รับเกียรติอย่างสูงสุดเทียบเท่าฟาโรห์ในยุคโบราณ และบัดนี้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นคือ...”

“โมฮิน ข่าน” อับดุลลาลงขึ้นทันควัน

(รัศมีจันทร์ หน้า 414)

มงกุฎที่ไร้บัลลังก์

เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์มีอดีตองค์เจ้าหลวง หรือสมเด็จปู่เป็นที่ให้คำปรึกษาทางการเมือง ดังปรากฏในข้อความ

เจ้าฟ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ราชกุมารี ค่อยวางถ้วยพระสุธารสลงบนโต๊ะข้างพระองค์ หากอดีตองค์เจ้าหลวงประทับนั่งราวกับทรงครุ่นคำนึงถึงอะไรอย่างหนึ่ง จนลืมพระองค์น่าข้า ...จึงมีประสาธรับสั่งเบา ๆ

“หญิง...เจ้าตัวใหญ่มันเป็นไม่น้อยหรอก”

“เพคะ”

“รู้เหมือนกันหรือลูก?”

“หญิงทราบทั้งสองประการ” คำกราบทูลค่อย

“ถ้าเกิดจากลมชัก การช็อก จะทำให้สมองแปรปรวนแน่ถ้าเป็นเนื้องอก การผ่าตัดก็ไม่แน่ว่าจะปลอดภัย”

“สงสารมัน...” กระแสรับสั่งทอดดำ “และ...ทั้งสองประการนี้แหละ จะทำให้...กษมิระยุ่งอีก”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 563)

แม้แต่การกล่าวถึงของอดีตองค์เจ้าหลวงที่มีต่อเจ้าหญิงผู้เป็นหลานอย่างเชื่อมั่นแสดงถึงการรู้สึกเป็นอย่างดีว่า

“ครั้นลับตัวมเหศวรเล็กผู้นั้น จึงเป็นพระพักตร์มารับสั่งว่า”

“หญิงจะต้องให้เขารู้ บางที...จะช่วยให้เราได้”

พระสุรเสียง “เรา” ถนัดชัดเจน ชายหนุ่มก้มศีรษะลงต่ำ

“ศัลยา...” คราวนี้พระตำราสคอนข้างหนัก

“ทำไมเจ้าคิดว่า กษมิระมีมหารานีไม่ได้?”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 608)

และสนับสนุนให้เจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ไปศึกษาที่ต่างประเทศเพิ่มเติม

“ถ้าเราเก็บผู้หญิงไว้ในบ้าน ก็เท่ากับเรากักพลเมืองเกือบครึ่งของกษมิระไว้โดยไม่ยอมให้เกิดเหตุเหตดา...”

อดีตองค์เจ้าหลวงประทานกระแสรับสั่งเสียงดัง

“หญิงใหญ่เป็นตัวแทนของหญิงทั้งกษมิระ ถ้าหญิงใหญ่ก้าวออกไปข้างหน้าได้คนอื่น ๆ ก็จะก้าวตามออกมาได้ กษมิระ...จะมีทั้งแรงงานและมันสมองเพิ่มอีกเท่าตัว ให้ไปเถอะข้าวรู้จักมันดี...อีกไม่นาน คนทั้งโลกจะรู้จักกษมิระมากกว่าเดี๋ยวนี้”

กระแสรับสั่งมันพระทัยเป็นอย่างยิ่ง

“ข้าดูคนไม่ผิด”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 691)

จากข้อความทั้งหมดล้วนแต่แสดงให้เห็นถึงความรักที่ดีต่อองค์เจ้าหลวงมีต่อเจ้าหญิงจุฑาลาวภาคย์

2. อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกกับตัวอื่น ๆ

2.1 ตัวเอกจะมีพ่อหรือแม่หรือผู้ที่เก่งในด้านการเมืองการปกครองเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเมื่อถึงจุดคับขัน ดังปรากฏในนวนิยาย 4 เรื่อง คือ มหารानी เลือดขัตติยา มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ รัตมีจันทร์ ส่วนดังดวงนฤทัยไม่มีตัวเอก

มหารानी

ตัวเอก คือ เจ้าชายภาณุเทพ และองค์ราณี แต่องค์ราณีไม่มีผู้ช่วยเหลือส่วนเจ้าชายภาณุเทพมีพ่อคือ พระราชาธิบดีวิเทหะเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือในตอนสุดท้ายเพื่อเปลี่ยนนิสัยของลูกให้ลูกเป็นคนที่มีคุณสมบัติที่แข็งแกร่งกว่าเดิม อันเป็นการกระทำของผู้เป็นพ่อที่มีความรักต่อลูก ดังข้อความที่พระราชาธิบดีวิเทหะคิดอยู่ในใจว่า

“พระราชาธิบดีแห่งวิเทหะ” ต้องดูแลชาววิเทหะมากกว่าราชวงศ์ ต้องห่วงใยชาววิเทหะมากกว่า “ลูก” วันนี้...ทวงส่วยพระทัยได้ ! พระราชาธิบดีแห่งวิเทหะถอนพระทัยยากจนประทับยืน

(มหารानी หน้า 661)

พระราชาธิบดีวิเทหะตัดสินใจฝึกเจ้าชายภาณุเทพใหม่เพื่อลูกในอนาคตดังนี้

“พระราชาธิบดีแห่งวิเทหะถอนพระทัย “ภาณุเทพควรถูกส่งไปอยู่ที่นั่นตั้งแต่เด็ก”

“ยังไม่ช้าเกินไป อีกสักสองหรือสามปี เราจะมีเจ้าชายที่เข้มแข็งอีกองค์”

“รีบพามันไป” กระแสรับสั่งเด็ดขาด

(มหารानी หน้า 659)

ในที่สุดพ่อก็แสดงความรักลูกด้วยการไปส่งลูกยังที่อยู่ใหม่ดังข้อความ

“ท่านลุงคุยกับรามิลก่อน เพราะจะต้องพูดกับเจ้าคุณมหาตไทย เรื่องการคุมภาณุเทพขึ้นไปหิมวันต์”

“ดีแล้ว” คำตอบสั้น “รู้” ถึงความรู้สึกแห่งคำว่า “พระราชาธิบดี” การคุมเจ้าชาย
แห่ง วิเทหะไปส่ง “น่าจะดีกว่า” ให้himวันต์เกาะกุมตัวไป
ท้ายสุด “พ่อ” ก็ต้องเป็นพ่อ

(มหารानी หน้า 662)

เลือดขัดติยา

ตัวอริ คือ เจ้าชายเขมรรัฐ หรือเจ้าชายไชยยันตร์ มีเจ้าหลวงแห่งเขมรรัฐเป็นผู้คอยดูแล
การกระทำอยู่เบื้องหลัง คอยให้คำแนะนำเมื่อเห็นว่าลูกจะเดินไปในทิศทางที่ไม่ถูกต้อง ดังปรากฏ
เมื่อเจ้าชายเขมรรัฐคิดจะไปรักเจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารีแทนองค์หญิงพระองค์ใหญ่ องค์เจ้า
หลวงจึงต้องทรงตกเตือนให้เลือกหน้าที่ คือองค์หญิงพระองค์ใหญ่เพราะเขมรรัฐจะมีผลประโยชน์
ถ้าองค์หญิงพระองค์ใหญ่เป็นพระวรราชาของเจ้าชายเขมรรัฐ แต่ถ้าเป็นเจ้าหญิงทิพรัตน์ดารากุมารี
เขมรรัฐจะเสียผลประโยชน์ดังปรากฏในบทสนทนาระหว่างเจ้าชายไชยยันตร์ และเจ้าหลวงแห่ง
เขมรรัฐว่า

การเจรจาคราวนี้เราวางความมุ่งหมายเป็นสามประการ คือ ประการแรกให้มีการ
ปักดินแดนใหม่ตามข้อเรียกร้องของเรา ซึ่งเรารู้กันตั้งแต่แรกแล้วว่าไม่มีทางสำเร็จแน่
ประการที่สองคือ ประนีประนอมยกเขตแดนนั้นเป็นเขตปลอดทหาร ซึ่งเราก็หวังได้ยาก
อีก ลูกก็รู้อยู่แล้วว่าผลการเจรจาเป็นอย่างนั้นจริง ประการสุดท้ายคือหนทางที่จะได้ดิน
แดนแถบนั้นมาโดยสันติวิธีตามที่พ่อบอกกับลูกไว้ตั้งแต่แรก จำได้ไหมลูก ?”

“พระเจ้าคะ” คำกราบทูลค่อนข้างเบา

“พ่อถึงได้ให้ลูกไปด้วย ลูกคิดว่าจะทำได้ไหม ?”

ไม่มีรับสั่งตอบ นอกจากประทับยืนทอดพระเนตรภาพเขียนบนขาหยั่งทรงเฉยเสีย
เจ้าหลวงแห่งเขมรรัฐเสด็จดำเนินไปประทับเคียงข้างพระโอรส พลังวางพระหัตถ์ไว้บน
พระอังสา

“ไชยันตร์ พ่อเข้าใจ บางครั้งคนเราก็ดัดสินใจยากเหลือเกินระหว่างหน้าที่กับความ
เป็นจริงในชีวิต แต่...จำไว้นะลูก ลูกเกิดมาบนบัลลังก์เกิดมาเพื่อหน้าที่ เกิดมาเพื่อเป็น
เจ้าคนนายคน สิ่งเหล่านี้แหละบังคับให้เราต้องวางตัวเองไว้เสียทวนหนึ่ง พ่อแก่แล้ว...
ไม่ช้าหน้าที่เหล่านี้ที่พ่อทำอยู่ก็ต้องตกเป็นของลูก ฉะนั้นลูกต้องหัดมองสิ่งรอบ ๆ ตัว
ลูกเสียใหม่ มองอย่างที่ลูกเป็นเจ้าคนนายคน บัลลังก์นั้นไม่ได้สูงเท่าที่ตาลูกเห็นหรอกนะ
ลูก แต่มันสูงจนลูกต้องมองเห็นไปถึงชีวิตทุกชีวิตของคนในแผ่นดิน ซึ่งลูกจะต้องรับผิดชอบ

ขอบเงาของบัลลังก์จะทอดไปให้ความร่มเย็นแก่เขาทุกผู้ใครก็ตามที่ขึ้นไปนั่งอยู่บนนั้น ไม่มีสิทธิ์ที่จะคิดถึงตัวเองอีกต่อไป !”

เจ้าชายเขมรรัฐเมมพระโอบุสชนิด ๆ

“ลูกจะไม่มีสิทธิ์คิดถึงตัวเอง ตั้งแต่เมื่อไหร่พระเจ้าคะ ?”

“ตั้งแต่ลูกเป็นเจ้าชายรัชทายาทแล้วละลูก

(เลือดชาติดียวา หน้า 287)

...ลูกต้องวางหัวใจและความรู้สึกทั้งมวล ไว้เสียทางหนึ่งเพราะลูกจะต้องพิจารณา อย่างเดียวว่า เขมรรัฐจะได้อะไรมากที่สุด ไม่ใช่ลูกจะได้อะไรมากที่สุด !”

“สุดแล้วแต่ทูลหม่อมพระเจ้าคะ”

“ขอบใจมากไชยันตร์ ถ้าลูกจะรักอะไรสักอย่างก็จงรักเขมรรัฐเถอะลูก เพราะเป็นสิ่งเดียวที่ลูกต้องรักโดยหน้าที่และสายเลือด”

(เลือดชาติดียวา หน้า 288)

มงกุฎที่ไร้บัลลังก์

ตัวอริ คือ เจ้าฟ้าชายเมศราธร มีองค์มหาราชนิแห่งสาเกตเป็นผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมืองให้เมื่อถึงคราวคับขัน แต่เป็นการแก้ไขเมื่อคลี่คลายสถานการณ์หรือรักษาเหตุการณ์ไว้ ดังข้อความ

“เมศราธร...” กระแสรับสั่งเวทนาแกมอ่อนพระทัย “การที่กำมิมิระเข้ามาทำการถึง อย่างนี้ในสาเกตได้ ลูกไม่คิดว่า เท่ากับเป็นการบอกเหตุอย่างใดบางหรือ ?”

พระนางเจ้าแห่งสาเกตเหือนพระพักตร์ไปทางเสนาดีกลาโหม

“ท่านเจ้าคุณละ คิดอย่างไร ?”

“กำมิมิระ...พร้อมรบพระเจ้าคะ”

“ถูก...สิ่งบอกเหตุสิ่งแรกคือ กำมิมิระควรจรรู้เรื่องมาบ้าง ไม่มากก็น้อย การเข้ามา พาดคนของเราไป เพียงเพื่อเป็นพยานเท่านั้น และเมื่อเข้ามากระทำการอย่างนี้ หรืออย่าง ไหนจะไม่เตรียมตัวพร้อม เมศราธร...ลูกต้องหัดคิดอย่างที่ดีรู้คิด อย่าคิดอย่างเรา

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 463)

พระเจ้านางแห่งสาเกตทรงแก้ปัญหาเหตุการณ์ที่ลูกชายก่อไว้ ดังนี้

พระเจ้านางแห่งสาเกตุ เคาะนิ้วพระหัตถ์กับโต๊ะทรงพระอักษร

“เจ้าคุณสังหารตามชายแดนทุกหน่วยว่าอย่าทำอะไรให้เกิดความตึงเครียดทางทหารเป็นอันขาด ถึงหากทางกษัตริย์จะเคลื่อนไหวทางทหารอย่างไร ก็ขอให้เราจับตาดู แต่ห้ามมิให้เราเคลื่อนไหวทางทหารด้วย”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 465)

เจ้าชายเมศราธรมีความไว้วางใจเชื่อมั่นใน “แม่” รู้ว่า แม่แก้ปัญหาได้

พระโอรสเสด็จเข้าไปกำพระหัตถ์พระมารดาไว้อย่างทรงประจบประแจง

“ข้ายรู้ว่าแม่ฉลาด แม่จะแก้ปัญหาได้ทุกอย่าง”

“ใช่!” พระมารดาถอนพระทัย

“เพราะปัญหาเหล่านั้นเป็นปัญหาความเป็นตายของสาเกตุด้วย!”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 514)

รัศมีจันทร์

ตัวอริ คือ เจ้าหญิงเอลยา มีอามัน ข่าน ผู้เป็นพ่อคอยเป็นที่ปรึกษาและให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ เมื่อถึงคราวคับขันอยู่เบื้องหลัง ดังตัวอย่างที่อามัน ข่าน แนะนำเจ้าหญิงเอลยาล่า

“เอลยา ลูกควรระวังตัว”

“ข้อนี้ใคร ๆ เขาก็รู้ทั้งรูไปยา”

“แต่การพูดออกจากปากคนอื่นกับออกจากปากเรานั้นความันแตกต่างกัน”

(รัศมีจันทร์ หน้า 179)

อามัน ข่าน แก้ปัญหาให้เจ้าหญิงเอลยาเมื่อถึงคราวคับขัน ด้วยการให้เจ้าหญิงใช้ความอ่อนหวานน่ารัก ให้เป็นประโยชน์ ว่า

“สำหรับคนในรูไปยา เขาเองก็เคยคุ้นต่อองค์เทพี ลูกก็กำลังเป็นที่ชื่นชม เราต้องฉวยโอกาสนี้แหละลูก พ่อจะทำให้หน้าที่ฝ่ายทหาร จงใช้ความอ่อนหวาน น่ารัก ของลูกให้เป็นประโยชน์ ลูกไม่ใช่คนโง่...เอลยาพ่อพูดแค่นี้ลูกคงเข้าใจ น้ำตาไม่ว่าสมัยฟาโรห์

หรือสมัยประธานาธิบดี ถ้ารู้จักใช้ จะยังประโยชน์ได้เสมอ อำนาจไม่เคยละลายหายชาติทหารได้ แต่...น้ำตา...ราชบัลลังก์ก็ยังเคยพินาศมาแล้ว !”

“คะพ่อ...” รับสั่งของเจ้าหญิงเอลยาอ่อนโรยไพละ “ลูกคิดว่าลูกทำได้”

“ทั้งงานทางทหารไว้ให้พ่อ ลูกกลับไปนอน ล้างหน้า แต่งตัวเตรียมยิ้มที่สดใส หากให้แลดูน่าสงสาร เราจะเล่นละครกับคนละบท เพื่อความล้าเรีจของเรา”

(รัศมีจันทร์ หน้า 582)

คราวรอบคอบที่อำมรินทร์ สอนให้ลูกสาวได้เข้าใจ ดังบทสนทนาว่า

พัทตร์ของอำมรินทร์ เกรงเครียด หากพระอริยาบถนั่งสงบเจ้าหญิงเอลยาถอนพระทัย ในขณะที่ร่างสูงกำยำทรุดลง

“ลูกฉลาด แต่ไม่เฉลียว โดยเฉพาะไม่รู้จักใช้คน”

“พ่อทราบเรื่องนี้ได้อย่างไรคะ ?”

“ลูกก็คิดว่าพ่อไปอีกคนหรือเอลยา ?”

“มิได้ แต่ลูกคิดว่าพ่อจะยุ่งกับการเมืองมากกว่างานเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เราทำกันอยู่”

“จำไว้เถิดเอลยา ถ้าจะริการทำงานใหญ่ งานเล็กมันจะต้องมาก่อนเสมอ...พอล้อมมาจากเผ่าสุดท้าย...” คำบอกเล่าราบเรียบ “เพราะมีผู้นำชาวจากองค์เทพมาเผ่า”

(รัศมีจันทร์ หน้า 210)

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวอริกับตัวเอกหญิงหรือตัวเอกชาย ตัวอริจะชอบตัวเอง ในฉันทะผู้สวามิภักดิ์ประโยชน์ทางการเมือง แต่เมื่อมีความสัมพันธ์กันจะกลายเป็นความชอบอย่างจริงจัง ซึ่งจะปรากฏใน 3 เรื่อง คือ มหาราชา มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ และรัศมีจันทร์ ส่วนเรื่องเลือดชาติยาปรากฏข้อมูลต่างกลุ่ม คือ ตัวอริจำต้องเลือกผู้หญิงคนอื่นแทนคนที่ตนรัก และเรื่องดังดวงสุดท้ายไม่มีตัวอริ ดังนั้น 2 เรื่องนี้จึงไม่ขอล่าวถึง

มหาราชา

ตัวอริคือ เจ้าชายภาณุเทพทรงตกลงใจที่จะอภิเษกกับอัครกุมารีแห่งศิขิน เพื่อเจริญสัมพันธไมตรี โดยหวังประโยชน์ทางการเมืองเพราะเข้าใจผิดคิดว่าอัครกุมารีเป็นผู้หญิงสาวที่มีอำนาจเหนือสองแคว้น คือ ศิขิน, อุตตะปุระ ซึ่งจะทำให้ว่าววิเทหะได้ผลประโยชน์ตามไปด้วย แต่เมื่อทรงทราบว่าอัครกุมารีเป็นธิดาพระองค์ใหญ่ที่ไม่มีความหมายต่อแคว้นใดเลย จึงทรงปฏิเสธ

ทั้งที่ยังไม่เห็นหน้า เมื่อเห็นหน้าเจ้าหญิงศวศวรราก็ทรงชอบพอในรูปโฉมและความฉลาดแต่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้แล้ว ดังข้อความที่เจ้าชายภาณุเทพได้คิดทบทวน ดังนี้

“ทยุมนิ” มณีแห่งนภากาศคือดวงตะวัน หาก “รามิล” คือพระกามเทพผู้ทรงศรพระนามประมวลความหมายเพียบพร้อมจริงหรือ “ภาณุเทพ” ผู้ทรงโฉมดุเทพดา เป็นที่ชื่นชอบของ... ทุกผู้... และทุก “นาง” เพราะ ณ บัดนี้ความจริงอันถ่องแท้คือ นางหนึ่งมิได้ชอบขึ้นในพระโสม ।

(มหารानी หน้า 588)

เจ้าชายภาณุเทพเข้าใจถึงความสูญเสียเมื่อเหตุการณ์ผ่านไปไม่สามารถแก้ไขได้

เจ้าชายแห่งวิเทหะยอม “อ่านออก” ว่า เจ้าหญิงแห่งศิขินมีสายพระเนตรคม หลายครั้งหลายครา... เธอ... ละม้ายแลทะลุสิ่งทีห่อหุ้ม อำพรางมิดเม้น

อัครราชกุมารีแห่งศิขิน

ก่อนการเสด็จมาเยือนของพระราชาธิบดีศิขิน การข่าวได้มาถึงก่อน.. อัครราชกุมารีมิใช่พระธิดาแห่งรานีพระองค์ปัจจุบัน นั่นทำให้ทรงละบัดพันธุภรณ์ทั้งหมดจากพระองค์

ทำไมไม่สงสัยเสียก่อนว่าทำไม ..ทูลหม่อมมอวยอมรับ ?

(มหารानी หน้า 589)

มงกุฎที่ไร้บัลลังก์

ตัวอริ คือ เจ้าชายเมศราธรที่ตัดสินใจเลือกเจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์เพื่อประโยชน์ของสาเกตุแต่ก็ถูกปฏิเสธและเมื่อได้พบเห็นโฉมหน้าของเจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์จึงกลายเป็นความชอบจริง ๆ ดังตัวอย่างที่เจ้าชายเมศราธรรกล่าวถึงเจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ว่า

ริมโขนฐ์ได้รูงามแยมเยาะเช่นกัน

“ใช่ เจ้าหญิงโฉมงาม...เธอก็ยอมรับใช้ไหม...เรื่องามนะงามลง่าสมควรแก่มงกุฎราชินี !”

สี่พระพักตร์และดวงเนตรราวกับจะเคลิบเคลิ้มนั้น ทำให้เจ้าหญิงพระชายาสีพระพักตร์เข้มขึ้นทันที

“เพคะ เจ้าพี่ถึงได้หมายปอง...”

เจ้าชายรัชทายาท ทรงจุดพระโสมถมวนด้วยท่วงท่าสำราญพระทัย

“นอกจากความงาม เธอยังเฉลียวฉลาด รอบรู้สารพัด”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 413)

อาการเดาะเข้าพระโสมมวณยังล้ำาญพระทัยเช่นเดิม

“เพราะพี่จะไม่เป็นแค่เชษฐภคินีหรอก เธอ หากจะเป็นพระสวามีแห่งแม่หลวงที่เดียวละ !”

ดวงพักตร์เจ้าหญิงพระชายาขาวละม้ายคล้ายกระดาด

“เจ้าหลวงพระองค์นี้นะ ไม่ทรงแข็งแรงพอจะอยู่ได้นานหรอก และก็มิเหตุทำให้ครองราชย์ไม่ได้นานด้วย คราวนี้เธอเข้าใจหรือยังว่าเจ้าหญิงแห่งกษัตริย์ทรงมีค่ามากแค่ไหน ?”

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 415)

จากการสังเกตของพระเจ้านางเสกทำให้เห็นความรู้สึกของเจ้าชายเมศรธรรที่มีต่อเจ้าหญิงจุฑาเสาวภาคย์ว่า

ดวงเนตรแห่งพระนางเจ้าเสกมักจะได้เคยไปยังเจ้าฟ้าหญิงอันประทับอยู่เบื้องพระปฤษฎางค์พระมารดาบ่อยครั้ง... ร่องคิ้วบางระหง ในพระภูษาสีกุหลาบจางจนเกือบขาว เสมือนผิวพระวรกายดวงเนตรด้ามมวง ยาว ใหญ่ มีแววสงบนหากลึกล้ำงามประหลาดริมโอษฐ์สุดใดแทบจะไม่แย้ม หากดวงพักตร์กลับละไมอยู่ในที่ “อย่างนี้แล้ว...”

พระนางเจ้าแห่งเสก ได้แต่คำนึงในพระทัยพลางเหลือบพระเนตรไปยังพระโอรสอย่างรวดเร็วเพราะนับแต่เข้าเฝ้า สายพระเนตรแห่งเจ้าชายรัชทายาทเสกแทบมิได้ละจากเจ้าฟ้าหญิงพระองค์นั้น

(มงกุฎที่ไร้บัลลังก์ หน้า 511)

รัศมีจันทร์

ตัวอริ คือ เจ้าหญิงเอลยาคิดที่จะหาพวกของตัวทางการเมืองจากข่านพระองค์ใหม่ คือ อับดุลลา ข่าน โดยใช้ความเหมาะสมของคู่ชายหนุ่ม หญิงสาวและเกิดความรู้สึกรักจริง ๆ ในตอนหลัง ดังข้อความที่ปรากฏจากบทสนทนาระหว่างเจ้าน้ำหญิงเอลยาและอับดุลลา ข่าน ซึ่งเจ้าหญิงเอลยาพยายามชักจูงให้อับดุลลาศรัทธาองค์เทพี เพราะขณะนั้นเจ้าหญิงเอลยากำลังอุปโลกน์องค์เทพีอีกองค์ ดังนี้

เจ้าหญิงเอลยากัมพระเศียรน้อย ๆ

“ใช่...ผู้หญิง...เธออาจจะมึนงงขัดแย้งกันเองบ้าง แต่ถ้าถึงคราวจะต้องต่อสู้กับคนอื่น เธอจะเข้าข้างกันเสมอ”

ปลายถอยรับสิ่งมีแววจริงพระทัย

“องค์เทพีอาจจะเป็นผู้หญิงล้าสมัย อาจจะถูกการอบรมมาแบบเก่า แต่..คุณงามความดีของเธอคือ ...มีความรักต่อรูไบยา เราเป็นชาวรูไบยา ทำไมเราจึงไม่รักคนที่รักเรา”

“เจ้าหญิงเคยว่า ศรัทธาของเธอที่ได้รับ ทำให้รูไบยาไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร

(รัศมีจันทร์ หน้า 288)

“ถ้าดิฉันเป็นชาวรูไบยาธรรมดาคนหนึ่ง ดิฉันก็คงไม่สนใจว่าใครจะทำอย่างไรใครจะเป็นอย่างไร แต่เมื่อดิฉันเป็น “เจ้าหญิง” ก็ย่อมมีความสำนึกว่า ตัวเองเกิดมาในแผ่นดิน คุณเองเล่า...บัดนี้มีฐานะเป็น “ข่าน” เป็นหนึ่งในผู้มีอำนาจทั้งห้า คุณจะไมทำอะไรเพื่อ รูไบยาบ้างหรือคะ”

“ข่านพระองค์ใหม่...ชื่อก็บอกแล้วว่า “ใหม่” ทุกอย่าง จะทำอะไรได้ ?” คำถามค่อนข้างเนือย

“ได้คะ...ถ้าคุณรักจะทำ”

“ครูนีเจ้าหญิงออกปากว่า “เรา” ก็เราจะร่วมมือกันดีไหม ?”

“ถ้าจุดมุ่งหมายของเรา คือ รูไบยาทั้งหมด ทำไมดิฉันจะต้องปฏิเสธคะ ?”

(รัศมีจันทร์ หน้า 290)

เจ้าหญิงเอลยาหวังผลจากอับดุลลา ข่าน แต่อาจจะไม่ได้รับความสำเร็จว่า

“ใช่ แต่พออยากให้พูด เมื่ออับดุลลาได้รับการแต่งตั้งเป็นข่านเรียบร้อยแล้วมากกว่า ตำแหน่งใหม่อำนาจที่ได้มาใหม่ มักจะทำให้คนเราอยากที่จะทำอะไรให้ก้าวหน้าใหม่ ๆ เสมอ เอาเถอะ...เมื่อลูกพูดแล้วก็แล้วไป ผลเป็นอย่างไรบ้าง?”

“คิดว่า...ได้ผลอย่างที่เราต้องการ”

อามัน ข่าน หัวเราะเบา ๆ “ถ้าลูกใช้คำว่า คิดว่าก็ย่อมหมายความว่า ลูกไม่ได้คัดกรองร้อยเปอร์เซ็นต์จากอับดุลลา ?”

(รัศมีจันทร์ หน้า 180)

เจ้าหญิงเอลยา คิดว่าตัวเองไม่มีเสน่ห์ เพราะผิดหวังจากอัปดุลลา ว่า

เป็นครั้งแรกที่ดวงเนตรของเจ้าหญิงเอลยาอ่อนแรงเฉกเช่นสตรีผู้พ่ายแพ้ทุกคน

“พ่อยังคิดว่า ลูก...มีเสน่ห์หรือคะ?”

อาหมัน ข่าน ทอดพระเนตรมองพระธิดาอย่างประหลาดพระทัยหากเพียงครู่เดียวก็ดูเหมือนจะเข้าพระทัย

“เอลยา...มาหาพ่อที่นี่ลูก”

“เอลยา...ระหว่างหัวใจกับอำนาจ เราต้องเลือกเอาอย่างหนึ่งเสมอลูกเลือกแล้ว...ทั้ง ๆ ที่พ่อเคยเคยเตือน..เสน่ห์ของลูกอาจจะใช้ไม่ได้สำหรับผู้ชายคนหนึ่ง แต่ไม่ได้แปลว่าลูกจะไม่มีเสน่ห์สำหรับใครอื่น ลืมเสียเถอะลูก...อำนาจคู่กับมันสมองเท่านั้น ไม่ใช่คู่กับหัวใจ...”

(รัศมีจันทร์ หน้า 582)



บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ตัวละครเป็นสิ่งสำคัญของนวนิยาย ลักษณะ วดีมีการสร้างบุคลิกภาพตัวละครได้อย่างมีเอกภาพเป็นกลุ่ม ๆ ชัดเจน นอกจากนี้ตัวละครแต่ละกลุ่มยังคงมีความสัมพันธ์กันในลักษณะอนุภาคที่น่าสนใจ

ความมุ่งหมายในการค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์ตัวละครในนวนิยายของลักษณ วดีในด้านบุคลิกภาพภายนอกและบุคลิกภาพภายในโดยประเด็นศึกษาดังนี้
 - 1.1 ตัวเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิง
 - 1.2 ตัวอริ
 - 1.3 ตัวเกื้อหนุนตัวเอกและตัวอริ
2. ศึกษาทัศนคติของ “ลักษณวดี” ที่มีต่อบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของบุคคลโดยวิเคราะห์จากการกำหนดบุคลิกภาพบางลักษณะให้กับตัวละครบางประเภท
3. ศึกษาอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในนวนิยายของลักษณวดี

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. การรวบรวมข้อมูล
 - 1.1 รวบรวมนวนิยายของลักษณวดีที่พิมพ์รวมเล่มแล้วจำนวน 7 เรื่องมาคัดเลือกเฉพาะเรื่องที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับความรักในจินตนาการเพื่อรวบรวมตัวละครที่จะนำมาศึกษา
 - 1.2 ศึกษาแนวทางในการวิเคราะห์วรรณคดี เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์
2. การวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้
 - 2.1 ตัวละครที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่
 - 2.1.1 ตัวเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิง
 - 2.1.2 ตัวอริ
 - 2.1.3 ตัวเกื้อหนุนตัวเอก และตัวอริ
 - 2.2 ประเด็นที่นำมาวิเคราะห์

2.2.1 บุคลิกภาพภายนอกและภายใน

2.2.2 ทศนคติของ “ลักษณะดี” ที่มีต่อบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของบุคคลโดยวิเคราะห์จากการกำหนดบุคลิกภาพบางลักษณะให้กับตัวละครบางประเภท

2.2.3 อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร

3. สรุปผลการวิเคราะห์

การดำเนินการศึกษานี้จะเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์บุคลิกภาพ และอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในนวนิยายของลักษณวดี พบว่า ตัวละครแต่ละกลุ่มมีลักษณะดังนี้

ตัวเอกฝ่ายชาย

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างหน้าตา ตัวเอกฝ่ายชายทุกคนจะมีรูปร่างหน้าตาดี รูปร่างสูงตาต่ำคม จมูกโด่ง ริมฝีปากสวย ผิวขาว

1.2 อากัปกริยา ปรากฏ 2 ลักษณะ คือ

1.2.1 มีอากัปกริยาที่รวดเร็ว แข็งกร้าว ดุ แต่ภายในจะมีความอ่อนโยน อากัปกริยาลักษณะนี้ ได้แก่ เจ้าชายรามิล และเจ้าชายรังสิมันต์

1.2.2 มีปากัปกริยาที่สงบ สง่า และเยือกเย็น มีความเชื่อมั่นในตนเอง เด็ดขาด ได้แก่ อโณทัย, ศัลยา และอับดุลลา ข่าน

1.3 ลักษณะการพูด ปรากฏ 2 ลักษณะ คือ

1.3.1 พูดเสียงดัง รวดเร็ว ได้แก่ เจ้าชายรามิล และเจ้าชายรังสิมันต์

1.3.2 พูดเสียงนุ่มนวล คมคายมีเหตุผล ได้แก่ อโณทัย ศัลยา และอับดุลลา

ข่าน

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สถิติปัญญา ตัวเอกฝ่ายชายทุกตัวเป็นคนฉลาด เรียนรู้เหตุการณ์และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้รวดเร็ว

2.2 อารมณ์ ปรากฏ 2 ลักษณะ คือ

2.2.1 อารมณ์ร้อน เอาแต่ใจตนเอง แต่ภายในอ่อนโยน ได้แก่ เจ้าชายรามิลและเจ้าชายรังสิมันต์

2.2.2 ความสงบ สุขุมและเก็บความรู้สึกได้ดี ได้แก่ อโณทัย ศัลยา และอับดุลลา
ขาน

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต พบว่า ตัวละครเอกทั้ง 5 คน มีคุณธรรมที่เด่นชัด คือ
ความเป็นผู้นำที่ดี มีความเสียสละ รอบคอบ แก้ปัญหาและมองนโยบายทางด้านการเมืองได้อย่าง
ละเอียด พร้อมทั้งจะนำพาประเทศชาติให้ก้าวไปข้างหน้าได้เสมอ

ตัวเอกฝ่ายหญิง

1. บุคลิกภาพภายนอก

- 1.1 รูปร่างลักษณะตัวเอกฝ่ายหญิงทุกคนมีรูปร่างที่สูงโปร่ง ผอมระหง ผิวขาว
ผอมยาว
- 1.2 อากัปกริยา ตัวเอกฝ่ายหญิงทุกคนมีความสง่างาม นุ่มนวล อ่อนโยน แต่ไม่
อ่อนแอ และมีความเด็ดเดี่ยว

1.3 ลักษณะการพูด ตัวเอกฝ่ายหญิงทุกคนพูดจานุ่มนวล อ่อนโยน มีเหตุผล

2. บุคลิกภาพภายใน

- 2.1 สติปัญญา ตัวเอกฝ่ายหญิงทุกคน มีสติปัญญาที่ฉลาด เฉียบแหลม
- 2.2 อารมณ์ ตัวเอกฝ่ายหญิงทุกคนมีอารมณ์ที่อ่อนโยน สุขุมและสามารถเก็บความ
รู้สึกได้ดี

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต ตัวเอกฝ่ายหญิงทุกคนมีคุณธรรมเด่นชัด คือความ
เป็นผู้นำที่เสียสละ กล้าคิด กล้าตัดสินใจเพื่อประโยชน์ที่ถูกต้องของส่วนรวม

ตัวอริ

1. บุคลิกภาพภายนอก

- 1.1 รูปร่างลักษณะตัวอริทุกคนมีรูปร่างลักษณะที่ดั่งงามไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิง
- 1.2 อากัปกริยา ตัวอริทุกคนจะมีความนุ่มนวล อ่อนโยนต่อหน้าสังคม แต่เมื่อไม่
ได้อยู่ต่อหน้าสังคมจะทำอะไรตามใจตนเอง

1.3 ลักษณะการพูด พบว่า ตัวอริทุกคนจะพูดจาด้วยความสุภาพนุ่มนวลเมื่ออยู่
ต่อหน้าสังคม แต่เมื่อไม่ได้อยู่ต่อหน้าสังคมจะพูดจาเกรี้ยวกราด เอาแต่ใจตนเองเป็นใหญ่

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา ตัวอริทุกตัวจะมีความฉลาด แต่ขาดความรอบคอบและใช้ความ
ฉลาดของตนเองไปในทางที่ผิด ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

2.2 อารมณ์ ตัวอริทุกตัวมีอารมณ์ร้อน ขุนเขี้ยว ไม่โง่งาย เอาแต่ใจตนเอง

2.3 คุณธรรมในการดำเนินชีวิต ตัวอริทุกตัวขาดความมีคุณธรรม คือ มีความคิดอันเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของบุคคลอื่น

ตัวเกื้อหนุน

1. บุคลิกภาพภายนอก

1.1 รูปร่างลักษณะ ตัวเกื้อหนุนทุกคนมีรูปร่างลักษณะที่เหมาะสมกับวัยและตำแหน่ง เช่น กฤษณะ, เอชา, เบนลี, ราชิตและโกสุมดี เป็นตัวเกื้อหนุนที่อยู่ในวัยหนุ่มสาว จึงมีรูปร่างเป็นคนที่ผอม สูง และหน้าตาดี ส่วนพระราชาธิบดีและโกสุมดีเป็นพ่ออายุค่อนข้างมาก จึงเป็นคนค่อนข้างอ้วน เสนาบดีคลั่งเป็นผู้เห็นแก่ปากท้องของตนเองรูปร่างจึงอ้วน เป็นต้น

1.2 อากัปกริยา ตัวเกื้อหนุนทุกคนมีอากัปกริยาที่เหมาะสมตามบทบาทที่ถูกกำหนดขึ้น ซึ่งถ้าเป็นตัวเกื้อหนุนตัวเองจะมีอากัปกริยาในทางที่ดี เช่น สุภาพ และว่องไว ได้แก่ เบนลี, ราชิต และกฤษณะ และเอชา ส่วนโกสุมดีไม่ปรากฏข้อมูล ตัวเกื้อหนุนตัวอริจะมีอากัปกริยาที่มีท่าทางดี และไม่ดี แล้วแต่บทบาทของเรื่อง เช่น เสนาบดีคลั่งชอบคำเยินยอ แต่มหาหรานีแห่งสาเกตุและอามัน ข่าน เป็นผู้ครองแคว้นกลับไม่มีลักษณะชอบคำเยินยอ แต่จะเป็นคนที่เยือกเย็น สงบ

1.3 ลักษณะการพูด ตัวเกื้อหนุนมีลักษณะการพูด ตามบทบาท เช่น ราชิต, กฤษณะ, เอชา จะพูดน้อยเพราะคอยรับคำสั่ง ยกเว้นเบนลีจะพูดมากกว่า แต่มีอารมณ์ขัน ส่วนพระราชาธิบดี อดิทองคำเจ้าหลวงของกษัตริย์และมหาหรานีแห่งสาเกตุจะมีลักษณะการพูดแบบ ผู้ใหญ่ที่ดี คือมีเหตุผล สุขุม

2. บุคลิกภาพภายใน

2.1 สติปัญญา ตัวเกื้อหนุนทุกคนเป็นคนฉลาด แต่ใช้ความฉลาดไปตามบทบาท เช่น เบนลี, ราชิต, กฤษณะ, เอชา, โกสุมดี ใช้ไปในทางดีเป็นผู้ใกล้ชิดที่สามารถทำงานได้ดี ส่วนพระราชาธิบดี อดิทองคำเจ้าหลวงและมหาหรานี สาเกตุจะใช้ความฉลาดเพื่อประเทศชาติ เสนาบดีคลั่งใช้เพื่อตัวเอง

2.2 อารมณ์ เนื่องจากเป็นตัวเกื้อหนุน ภาพของอารมณ์จึงไม่ค่อยปรากฏข้อมูลมากนัก

2.3 คุณธรรม ตัวเกื้อหนุนจะมีคุณธรรมหลัก คือ ถ้าเป็นตัวเกื้อหนุนตัวเองจะจงรักภักดีต่อผู้เป็นนาย ทำงานด้วยความซื่อสัตย์

ถ้าเป็นตัวเกื้อหนุน ตัวอริที่เป็นตัวผู้ใหญ่จะมีคุณธรรมคือความรักลูกแก้ปัญหาให้ลูกเมื่อเข้าตาจน ได้แก่ อามัน ข่าน และมหาหรานีแห่งสาเกตุ

ทัศนคติของลักษณะที่ดีที่มีต่อบุคลิกภาพของบุคคลพบว่า ลักษณะที่ดีมีทัศนคติที่พึงใจต่อบุคลิกภาพภายในหรือสิ่งที่มีอยู่ภายใน กล่าวคือ ลักษณะที่ดีไม่ให้ความสำคัญต่อสิ่งที่อยู่ภายนอก แต่จะมุ่งเน้นทางด้านจิตใจ บุคคลจะเป็นบุคคลที่ดีได้จะต้องเป็นคนดีที่ใจ มีใช้ดีด้านรูปร่าง สิ่งที่ดีลักษณะดีที่พึงใจคือ

1. ลักษณะการพูดที่พูดด้วยความจริงใจ
2. สติปัญญา บุคคลที่ใช้ความฉลาดไปในทางที่ถูกต้อง
3. อารมณ์ บุคคลที่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ และมีอารมณ์เยือกเย็น
4. คุณธรรม บุคคลที่มีคุณธรรมอันดี เช่น มีความอดทน มีความเสียสละ และมีความ

เป็นผู้นำ

สิ่งที่ลักษณะดีไม่พึงใจ ได้แก่

1. บุคคลที่พูดด้วยความเสแสร้งต่อหน้าชุมชน
2. ใช้สติปัญญาไปในทางที่เบียดเบียนบุคคลอื่น
3. มีอารมณ์เกรี้ยวกราด และไม่สามารควบคุมอารมณ์ตนเองได้
4. คนที่ไม่มีคุณธรรม กระทำตนเพื่อผลประโยชน์แห่งตน

อนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ พบว่า นวนิยายของลักษณะดีปรากฏอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร ดังนี้

ตัวเอกฝ่ายชาย พบว่า

1. ตัวเอกฝ่ายชายจะมีความทรงจำที่ดีงามกับแม่ เก็บทุกสิ่งทุกอย่างของแม่ไว้ด้วย

ความรัก

2. ตัวเอกฝ่ายชายมีตัวเกื้อหนุนที่ใกล้ชิด 2 ลักษณะ คือ ผู้ชายหนุ่ม และผู้ชายแก่กว่า

ตัวเอก

ตัวเอกฝ่ายหญิง พบว่า

1. มีความสัมพันธ์ที่ดีงามกับพ่อ ยึดถือแนวปฏิบัติของพ่อมาเป็นแบบอย่าง
2. มีความสัมพันธ์กับแม่ 2 ลักษณะ คือ
 - 2.1 แม่ที่ไม่มีตัวตนจะมีความทรงจำที่ดีต่อแม่ เช่น เรื่องมหารานิ และดั่งดวงหฤทัย
 - 2.2 แม่ที่มีชีวิตจะมีความขัดแย้งกับตัวเอก เช่น เรื่องเลือดชาติดียวา, มงกุฎที่ไร้บัลลังก์
3. มีความสัมพันธ์อันดีกับพี่น้องต่างมารดา
4. มีตัวเกื้อหนุน 2 ลักษณะ คือ
 - 4.1 ตัวเกื้อหนุนด้านความเป็นอยู่ เป็นผู้หญิงที่อ่อนแอจะเปียบ

4.2 ตัวเกื้อหนุนด้านทหาร เป็นผู้ช่ายมีอายุมาก และมีบทบาทด้านการเมือง

ตัวอริพบว่า

1. มีพ่อหรือแม่ที่เก่งในด้านการเมืองการปกครอง ช่วยเหลือเมื่อถึงคราวคับขัน ซึ่งปรากฏ 4 เรื่อง คือ มหาราณี เลือดขัดตียา มงกุฎที่ไร่บัลลังก์ รัศมีจันทร์
2. มีความสัมพันธ์กับตัวเอกเพื่อเหตุผลทางการเมือง แต่จะกลายเป็นความชอบจริง ๆ ปรากฏ 3 เรื่อง คือ มหาราณี มงกุฎที่ไร่บัลลังก์ และรัศมีจันทร์

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิเคราะห์บุคลิกภาพตัวละครและอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร ผู้วิจัยพบว่า บุคลิกภาพของตัวละครปรากฏเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวเอก, ตัวอริ และตัวเกื้อหนุนนั้น ตัวละครทุกกลุ่มจะมีรูปร่างหน้าตาที่สวยงาม เหมาะกับบทบาทของตัวเองทุกตัว แต่ต่างกันตรงที่บุคลิกด้านอื่น คือ อากัปภิกขยา

จากผลการศึกษาวิเคราะห์บุคลิกภาพตัวละครและอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มของตัวละครทุกตัวจะมีรูปร่างหน้าตาที่สวยงาม เหมาะกับบทบาทและบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ผู้เขียนสร้างบุคลิกภาพของตัวละครแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม กลุ่มตัวเอกและตัวอริจะมีเอกภาพที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ส่วนกลุ่มตัวเกื้อหนุนจะสร้างตามบทบาทที่ตัวละครตัวนั้น ๆ เกื้อหนุน จากการกำหนดบุคลิกภาพของตัวละครของลักษณวดีทำให้ผู้อ่านมองเห็นถึงทัศนคติของลักษณวดีว่ามุ่งเน้นพิจารณาบุคคลว่าเป็นคนดีหรือไม่ที่จิตใจ มิได้มุ่งเน้นรูปลักษณ์ภายนอก

นอกจากนี้ อนุภาคของนวนิยายของลักษณวดี ปรากฏเป็นกลุ่มความสัมพันธ์ชัดเจน คือ ตัวเอกจะมีความสัมพันธ์ทางด้านจิตใจกับพ่อหรือแม่ มีตัวเกื้อหนุนทั้งที่มีอายุน้อยกว่าและมากกว่า ตัวอริจะมีตัวเกื้อหนุนที่ชัดเจน คือพ่อ หรือแม่แต่จะช่วยเหลือเมื่อยามคับขันเป็นการแก้ปัญหาให้เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการศึกษา “เรื่องบุคลิกภาพและอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในนวนิยายของลักษณวดี” ดังต่อไปนี้

1. นำผลการศึกษาบุคลิกภาพของตัวละครไปใช้ในการเรียนการสอนในวิชาวรรณกรรม
ปัจจุบัน
2. นำความรู้ที่ได้เกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์บุคลิกภาพของบุคคลไปประยุกต์ใช้เกี่ยวกับ
การวิเคราะห์บุคลิกภาพของบุคคลในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “บุคลิกภาพและอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครใน
นวนิยายของลักษณวดี” ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีประเด็นที่น่าศึกษาดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของตัวละครกับนามปากกาอื่น ๆ ของวิมล
ศิริไพบลีย์
2. ควรศึกษาวิเคราะห์ถึงการสร้างฉากโดยเปรียบเทียบกับสถานที่จริง



บรรณานุกรม

- กอ สวัสดิ์พานิชย์ และนาฏเจลิยว สุมาวงศ์. ตำราวิชาชุดครูของครูสภา วิชาครูตอน 3 จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครูสภา , 2514.
- กันยา สุวรรณแสง. การพัฒนาบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น, 2533.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภากรณ์. จิตวิทยาเบื้องต้น. สงขลา : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, 2532.
- ชไมพร แสงกระจ่าง. "จากวันวานและวันนี้ที่เห็นและเป็นอยู่ของนักเขียน," สกุลไทย โดย ไพลิน รุ่งรัตน์(นามแฝง). 41(2094) : 65-119 ; 6 ธันวาคม 2537.
- _____. "ตามรอยทมยันตี," สกุลไทย. โดย ไพลิน รุ่งรัตน์(นามแฝง). 41(2106) : 62-64 ; 28 กุมภาพันธ์ 2538.
- ฌอง - ปีแยร์ โกลเด็นสไตน์. การอ่านนวนิยาย. แปลโดยวัลยา จิวัฒน์ศร พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- นิภา นิธยานน. การปรับตัวและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2530.
- "บทความพิเศษ." มติชนสุดสัปดาห์. 17(885) : 76-78 ; 5 สิงหาคม 2540.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. ม.ล. แนวทางการศึกษาวิชาวรรณคดี. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์, 2518.
- ยุรฉัตร บุญสนิท. วรรณวิจารณ์. สงขลา : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้, 2538.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2525.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2530.
- วิเชียร เกษประทุม. นิทานพื้นบ้าน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา, 2536.
- วิมล ศิริไพบูลย์. "กลวิธีการเขียนหนังสือสไลด์ทมยันตี," โลกวลี. โดย ทมยันตี(นามแฝง) 1(2) : 73-77 ; เมษายน 2534.
- _____. ตั้งดวงฤทัย. โดยทมยันตี(นามแฝง). พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ณ บ้านวรรณกรรม, 2539.
- _____. เลือดขัตติยา. โดยทมยันตี(นามแฝง). พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ณ บ้านวรรณกรรม, 2539.
- ศรีธรรม ธนะภูมิ. พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.

- ศรีวิน ธรรมรังรอง. บุคลิกภาพสตรีในนวนิยายที่ได้รับรางวัลของกฤษณา อโศกสิน.
 ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม,
 2537. ทยเอกสาร.
- สุชา จันทรเฒ. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2517.
- สุโท เจริญสุข. จิตวิทยาน่าสนใจ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.
- สุริวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. วัฒนธรรมพื้นบ้านแนวปฏิบัติในภาคใต้. สงขลา : สถาบันทักษิณคดีศึกษา
 สงขลา, 2525.
- เสาวคนธ์ อุปพงศ์. วิเคราะห์กลวิธีการเขียนนวนิยายของประภัสสร เสวิกุล. ปรินิพนธ์
 กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2537. ทยเอกสาร
- เสาวรส(นามแฝง). "คนบนถนนนักเขียน," Writer Magazine. 1(4) : 12-18 ; มกราคม 2536.
- เสาวลักษณ์ อนันตสกันต์. วรรณกรรมเอกของไทยชนชั้นขุนแผน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การ-
 ศาสนา, 2517.
- โสภา ชูพิกุลชัย. ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
 ศ.ส, 2529.
- อัจฉรา สุขารมย์. จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- อุษณีย์ พงศ์ประยูร. วิเคราะห์ตัวละครอิจฉาฝ่ายหญิงเชิงจิตวิทยาในนวนิยายไทยปัจจุบัน
 ช่วง พ.ศ.2516-2532. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ภาคใต้, 2536. อดลำนเา.
- เอ็ม. เอช. อับบรามส์. อธิบายศัพท์วรรณคดี. แปลโดย ทองสุข เกตุโรจน์. กรุงเทพฯ :
 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2529.

วิเคราะห์บุคลิกภาพของตัวละครและอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์
ระหว่างตัวละครในนวนิยายของลักษณวดี

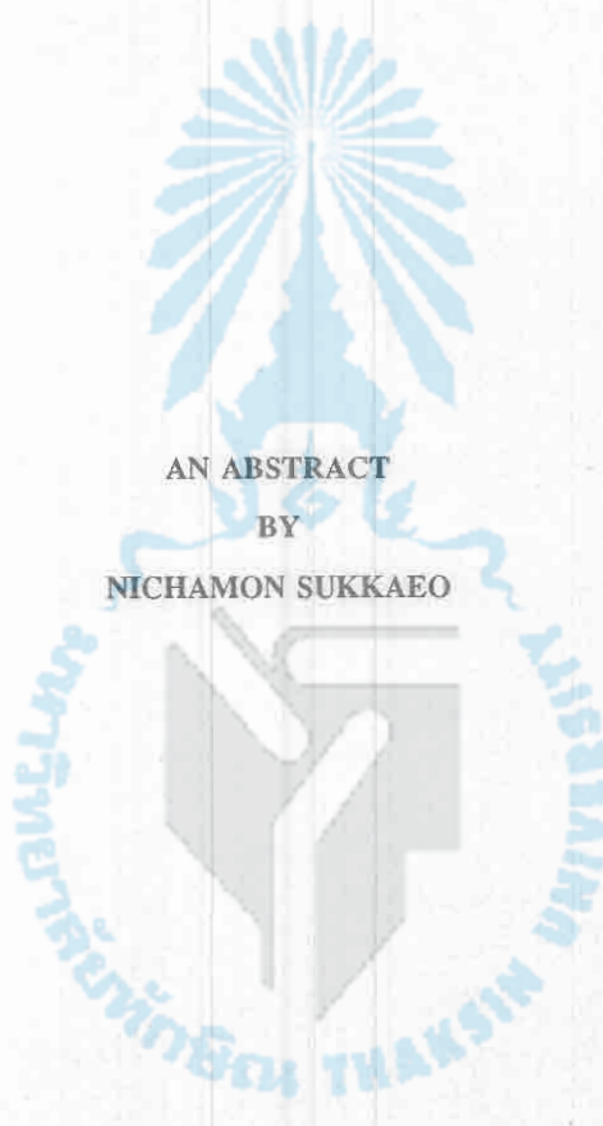


เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
พฤษภาคม 2541

ปริญญานิพนธ์นี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาบุคลิกภาพและอนุภาคที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในนวนิยายของลักษณวดี โดยเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาปรากฏว่าบุคลิกภาพของตัวละครในนวนิยายของลักษณวดีทั้ง 3 กลุ่ม มีการปรากฏภาพ คือ ตัวเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิงมีบุคลิกภาพภายนอก คือรูปร่างหน้าตาดี อากัปกริยาของตัวเอกฝ่ายหญิงเป็นไปด้วยความนุ่มนวล และสง่างาม ส่วนอากัปกริยาของฝ่ายชายนั้น มีทั้งที่นุ่มนวลสง่างาม หรือรวดเร็ว แข็งกร้าว ตัวเอกทั้งหมด พุดจาคมคาย มีเหตุผล บุคลิกภาพภายใน คือมีความเฉลียวฉลาด ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดีและมีคุณธรรมที่น่าภาคภูมิใจ คือ ความเป็น ผู้นำ ความเสียสละ ความอดทน ตัวอริมีบุคลิกภาพภายนอก คือ มีรูปร่างหน้าตาที่งดงาม อากัปกริยาและการพูดจาจะมีลักษณะเสแสร้ง คือ นุ่มนวล อ่อนโยน เมื่ออยู่ต่อหน้าสังคม และเจ้าอารมณ์ ทรยศเกรี้ยว กับบุคคลที่อ่อนแอกว่า หรือเป็นที่รองรับอารมณ์ของตนได้ เมื่ออยู่ในที่ส่วนตัว บุคลิกภาพภายใน ตัวอริทุกคนจะฉลาด แต่ขาดความรอบคอบ อารมณ์จะเกรี้ยวกราด ไม่โง่งาย และมีกระทำการเพื่อผลประโยชน์แห่งตน ซึ่งจัดว่าไร้คุณธรรม ตัวเก๊อหนุ่จะมีบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ไปตามบทบาทซึ่งผู้เขียนสร้างไปตามความเหมาะสมของแต่ละคน จากการกำหนดบุคลิกภาพของตัวละคร ทำให้ทราบว่าลักษณวดีพึงใจบุคคลที่จิตใจ ไม่ได้มองบุคคลที่รูปลักษณะภายนอก อนุภาคเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครนั้นมี 3 กลุ่ม คือ ตัวเอกชายมีความสัมพันธ์กับแม่ทั้งในเชิงบวก และไม่ปรากฏ และมีความสัมพันธ์กับตัวเก๊อหนุ่ใกล้ชิดทั้งหนุ่มและแก่ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกฝ่ายหญิงกับพ่อ แม่ มีทั้งเชิงบวก เชิงลบ และไม่ปรากฏ มีความสัมพันธ์อันดีกับพี่น้องต่างมารดา และมีตัวเก๊อหนุ่ที่คอยดูแลด้านการปกครองและด้านอาหารการกิน ตัวอริจะมีความสัมพันธ์กับพ่อหรือแม่ และตัวเอก

**AN ANALYSIS OF THE PERSONALITIES AND THE MOTIVES THAT
DISPLAYED THE RELATIONSHIPS BETWEEN THE CHARACTERS
IN LAKSANAWADEE'S NOVELS**

The logo of Thaksin University is a large, light blue watermark in the background. It features a stylized sunburst at the top, a central emblem with a book and a torch, and the university's name in Thai script and English ('THAKSIN UNIVERSITY') around the bottom.

**AN ABSTRACT
BY
NICHAMON SUKKAEO**

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Thai
at Thaksin University
May 1998**

This thesis was aimed at studying the personalities and motives that display the relationships between the characters in Laksanawadee's novels. The results were presented in a descriptive analysis method.

The results of the study revealed that the personalities of the three types of characters in Laksanavadee's novels were reflected in their appearances. The male and female protagonists had a good outer personality which was displayed in their physical appearance and mannerism. The female protagonists were gentle, polite and graceful and the male protagonists also had politeness and grace including agility and toughness. All the protagonists could speak cleverly and spoke with reason. The inner personality included intelligence and self-control. The valuable moral ethics that they possessed were leadership, sacrifice, and tolerance. The antagonists' outer personalities were also revealed in good appearances. However, their manners and words were pretentious. They were gentle and polite only when they were in the presence of other people or in public. They were usually harsh on the people who were weaker and they used the weak as their emotional let-out, especially when they were in a private place. Their inner personality was seen as being clever but careless and they were emotionally disturbed. They got angry very easily and did things only for their own benefit which could be seen as lacking moral ethics. The supporting characters or foils had diversified personalities depending on how the writer wanted to create them. Examining these personalities, it could be seen then that Laksanavadee preferred to look at people who had good hearts not good outer characteristics.

Concerning the motives that displayed relationships among the characters, they could be classified into three groups. The male

protagonists had positive relationships with their mothers and with both older and younger minor characters. The relationships of the female protagonists with their parents were both positive and negative. There were no positive relationships with their step brothers or sisters. The minor characters' roles were to take care of the ruling and living arrangement. The antagonists showed certain relationships with their parents and the protagonists.



ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวนิชมน ชื่อสกุล สุขแก้ว

เกิดวันที่ 2 เดือนมิถุนายน พุทธศักราช 2509

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 55 หมู่ที่ 1 ตำบลตะเคียน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2527 มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนระโนดวิทยา

พ.ศ. 2531 ค.บ. วิชาเอกภาษาไทย จากวิทยาลัยครูสงขลา

พ.ศ. 2541 กศ.ม. วิชาเอกภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยทักษิณ

